ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶν περιεχομένων ἐν ταῖς πρὸς τὸν Βασιλέα ἀπὸ Ῥώμης ἐπιστολαῖς ταῖς ἐν τῇ πρώτῃ πράξει ἀναγνωσθείσαις, ἐξ ὧν δείκνυται καθαρῶς ὅ,τε Πάπας καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες δοῦλοι τοῦ Βασιλέως, τὸ δὲ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς συνόδου, καὶ οἱ νῦν Πάπαι ἀντίπαπαι καὶ ψευδεπίσκοποι.

Εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν, ὡς εἴρηται, ἀναγινώσκονται αἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐπιστολαί, ἐν αἷς ἔχε σημείωσαι πρῶτον, ὅτι λέγει τοὺς Βασιλεῖς ὁ Πάπας δεσπότας καὶ τέκνα, καὶ συνεχῶς λέγει ἑαυτὸν καὶ τὸν Κλῆρον καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ δούλους τοῦ Βασιλέως. Καί, ἀπὸ τῆς δουλικῆς τοῦ ὑμετέρου κράτους πόλεως Ῥώμης. Καί, κατὰ τὴν εὐσεβεστάτην κέλευσιν τῆς θεοστηρίκτου ὑμῶν ἡμερότητος. Καί, γονυπετοῦντες τῇ διανοίᾳ, ἱκετεύομεν τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν. Καί, ἡ ἡμετέρα σμικρότης τὸ κελευσθὲν μεθ' ὑπακοῆς ἐπλήρωσε. Καί, Ἀγάθων καὶ ἡ σύνοδος οἱ ἐλάχιστοι τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι, δοῦλοι τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους. Καί, Ἀγάθων ἅμα τῇ συνόδῳ ὑπέγραψα. Καί, Ἀνδρέας χάριτι Χριστοῦ Ἐπίσκοπος τῆς ἐν τῇ Ὄσῃ Ἐκκλησίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, καὶ οἱ λοιποὶ ὁμοίως. Ἐν τούτοις δείκνυται καθαρῶς καὶ ὁ Πάπας αὐτὸς δοῦλος τοῦ Βασιλέως, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες κατὰ πάντα ἐξίσου, ὡς ἦν καὶ ὁ Πάπας Μαρτῖνος. Καὶ σημείωσαι, ὅτι νῦν φημιζόμενος ὁ Πάπας μείζων τῶν Βασιλέων, ἀντίπαπας ἐστὶ καὶ οὐ Πάπας. Δεύτερον, τὸ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς συνόδου ἐστίν, ἐπειδὴ ἴσος ὁ Πάπας τοῖς τῆς συνόδου πατράσι, καὶ οἴχεται καθάπαξ ἡ νῦν μοναρχία τοῦ ψευδεπισκόπου Ῥώμης.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ τῶν ἐν τῇ πέμπτῃ, ἕκτῃ, ἑβδόμῃ καὶ ὀγδόῃ ταῖς πράξεσι ῥηθέντων, ἀναγνωσθέντων, ἐξετασθέντων καὶ βεβαιωθέντων, ἐξ ὧν δείκνυνται τοῦ Πάπα προτιμότεροι οἱ πατέρες, καὶ κανὼν πίστεως οἱ αὐτοὶ καὶ οὐχ ὁ Ῥώμης.

Εἰς τὴν πέμπτην πρᾶξιν, ἐπειδὴ οὐκ ἠξίωσε λόγου ὁ Ἀντιοχείας τὰς ἀπὸ Ῥώμης ἐπιστολάς, ὁ Βασιλεὺς οὐκ εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐ πείθεται τῷ Πάπᾳ, ὡς ὥρισε τυχὸν ὁ Χριστός, ἢ ὡς διώρισαν οἱ πατέρες, ἢ ὡς ἡ συνήθεια παρέδωκεν εἶναι τὸν Πάπαν ἐξαίρετον βικάριον τοῦ Χριστοῦ, ἢ τοῦ Πέτρου ἰδιοτρόπως, ἢ μονοτρόπως διάδοχον; ἀλλὰ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν ὧν ἔλεγε, καὶ ἔφερε δύο κώδικια χρήσεις πατέρων περιέχοντα, καὶ ἀνεγνώσθησαν. Εἰς δὲ τὴν ἕκτην πρᾶξιν ἔφερε καὶ τρίτον κωδίκιον, ἀλλ' οἱ ἀπὸ Ῥώμης εἶπον, ὅτι αἱ μαρτυρίαι τῶν πατέρων αἱ περιεχόμεναι ἐν τοῖς τρισὶ κωδικίοις τοῦ Μακαρίου περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ ἐνεργείας, εἰσὶ κολοβαὶ καὶ διακεκομμέναι, αὐτοὶ ὅμως εἶχον χρήσεις τῶν ἐγκρίτων πατέρων περὶ τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων τοῦ Σωτῆρος, καὶ εἰς τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν ἀνεγνώσθησαν. Καὶ ἐρωτήσας ὁ Βασιλεὺς τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀντιοχείας εἰ συναινοῦσιν αὐταῖς καὶ ταῖς τοῦ Πάπα ἐπιστολαῖς καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, ἀπεκρίθησαν ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀντιοχείας, ὅτι δεῖ πρῶτον παραβαλεῖν αὐτὰς τοῖς ἐν τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχείῳ οὖσι πρωτοτύποις, κἄπειτα δοῦναι ἀπόκρισιν. Καὶ εἰς τὴν ὀγδόην πρᾶξιν τὴν ἀπόκρισιν ποιησάμενος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, εἶπε, τὰς ἀπὸ Ῥώμης ἀναφορὰς ἀνέγνων, καὶ τὰς τῶν ἐγκρίτων πατέρων χρήσεις παρέβαλον τοῖς πρωτοτύποις, καὶ λοιπὸν στοιχῶ κατὰ τὴν γνώμην Ἀγάθωνος, καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ πιστεύω, καὶ οὕτως εἶπον καὶ πολλοὶ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ πάντες οἱ ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιερεῖς τὰ αὐτὰ ἐξεφώνησαν. Σὺ δὲ σημείωσαι κἀνταῦθα πῶς ἐξετάζονται τοῦ Ῥώμης αἱ ἐπιστολαί, καὶ αἱ ἀποσταλεῖσαι χρήσεις διὰ πολλῶν εἰς τέλος βεβαιοῦνται, οὐ διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάπα Ἀγάθωνος, ἀλλὰ διὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ γνῶθι ὅτι προτιμῶνται οἱ πατέρες καὶ τοῦ Πάπα καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, καὶ κανὼν πίστεως οἱ πατέρες, οὐχ ὁ Ῥώμης. Ὅθεν καὶ ὁ Ἀντιοχείας μὴ ἀξιώσας λόγου τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ῥώμης οὐκ ἐπετιμήθη, ἀλλ' ἐζήτησεν ὁ Βασιλεὺς ἀποδεῖξαι ἅπερ ἔλεγε.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ τοῦ πρὸς τὴν σύνοδον χάρτου τοῦ Μελιτηνῆς Θεοδώρου, καὶ ὧν περιέχει, καὶ περὶ τῆς Βιταλιανοῦ Ῥώμης ἐν τοῖς Διπτύχοις ἐντάξεως, πολυχρονισμοῦ τε τοῦ Βασιλέως, τοῦ Ἀγάθωνος, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς συγκλήτου ὑπὸ τῆς συνόδου, καὶ περὶ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως χρήσεών τε καὶ διαλέξεων βλασφήμων καὶ ψευδῶν ἐν τῇ ἐνάτῃ πράξει καὶ καθαιρέσεως τοῦ Ἀντιοχείας Μακαρίου καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Στεφάνου καὶ ἐκδιώξεως, καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ δεκάτῃ πράξει ἀναγνωσθεισῶν χρήσεων ἁγίων πατέρων καὶ αἱρετικῶν, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου πρὸς Σέργιον τῆς ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ πράξει ἀναγνωσθείσης.

Ἠγέρθη ὅμως ὁ Μελιτηνῆς Θεόδωρος καὶ ἔδωκε χάρτην, ἐν ᾧ ἔλεγεν, ὥσπερ ἡ πέμπτη Σύνοδος ἐδογμάτισε τὸν Χριστὸν ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν, οὕτω πιστεύω καὶ τὸν αὐτὸν ποιεῖν καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα. καὶ ἐρωτηθεὶς, εἶπε τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, ἐκεῖνοι δὲ ἠρνήσαντο. δέεται δὲ τοῦ Βασιλέως ὁ Κωνσταντινουπόλεως τεθῆναι ἐν τοῖς Διπτύχοις τὸν Βιταλιανὸν Ῥώμης, ἐκβληθέντα ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀντιοχείας, καὶ εἰσακούεται εὐθέως, καὶ ἡ Σύνοδος πολυχρονίζει τὸν Βασιλέα, καὶ τὸν Ἀγάθωνα, καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὴν Σύγκλητον. συνεφώνησαν ὅμως καὶ οἱ ὑπὸ τὸν Ἀντιοχείας Ἐπίσκοποι τῷ τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῷ Ῥώμης. ὁ δὲ Ἀντιοχείας Μακάριος ἔδωκε τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως αὐτοῦ, καὶ ἐφάνη ἐς τὰ μάλιστα βλάσφημος, παρέθεντο δὲ καὶ τὰς χρήσεις τῶν πατέρων, ἃς προέβαλε, τοῖς αὐθεντικοῖς βιβλίοις, καὶ εὑρέθησαν κολοβαὶ καὶ ἀποκεκομμέναι, διηλέχθη καὶ τῷ στόματι, καὶ ἐφάνη ψεύστης καὶ ἀχρεῖος. τὰ αὐτὰ γεγόνασι καὶ εἰς τὴν ἐνάτην πρᾶξιν, διότι τοῦτο καὶ Μακάριος καὶ Στέφανος ὁ μαθητὴς καθαιροῦνται καὶ διώκονται. εἰς δὲ τὴν δεκάτην πρᾶξιν ἀνεγνώσθησαν εἰς πλάτος αἱ χρήσεις τῶν ἐγκρίτων πατέρων Λέοντος, Ἀμβροσίου, Χρυσοστόμου, Ἀθανασίου, Νύσσης, Κυρίλλου, Ἐπιφανίου, Ναζιανζηνοῦ, Αὐγουστίνου, Ἰουστίνου, Ἰουστινιανοῦ Βασιλέως, Ἐφραὶμ καὶ Ἀναστασίου Ἀντιοχείας, Ἰωάννου Ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως, αἵτινες, ὡς εἴρηται, ἐστάλησαν παρὰ Ἀγάθωνος, καὶ παρεβλήθησαν τοῖς πρωτοτύποις. ἀνεγνώσθησαν οὖν αὗται, καὶ εὑρέθησαν συνιστῶσαι τὸ ἅγιον δόγμα. ἀνεγνώσθησαν καὶ χρήσεις τῶν Αἱρετικῶν βλασφημοῦσαι, καὶ ἐγνώσθη ἐκ τῶν ἁγίων ἡ ἀλήθεια συνισταμένη, καὶ ἐκ τῶν βεβήλων ἀντιλεγομένη. εἰς δὲ τὴν ἑνδεκάτην πρᾶξιν ἀνεγνώσθη ἡ συνοδικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, ἡ σταλεῖσα πρὸς Σέργιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐφάνη καὶ ἐξ αὐτοῦ ἡ τῆς ἀληθείας ὑπεροχή. ἀφῆκε δὲ ὁ Βασιλεὺς τινὰς Ἄρχοντας συμπαρεῖναι τῇ Συνόδῳ, διότι εἶχε πολιτικὰς φροντίδας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ πράξει καὶ μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης πράξεως τῆς παρούσης Συνόδου ἀναγνωσθέντων κωδικίων, ἐπιστολῶν καὶ ἀπὸ τῆς πέμπτης Συνόδου πράξεων, καὶ κατακρίσεως Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, Πέτρου, Κύρου καὶ Ὀνωρίου, καὶ ἐξετάσεως συγγραμμάτων Αἱρετικῶν, ὀρθοδόξων καὶ χρήσεων.

Εἰς τὴν ἑνδεκάτην πρᾶξιν ἔδωκεν ὁ Βασιλεὺς λίβελλον, ὃν αὐτῷ ἔδωκεν ὁ Μακάριος ἵνα ἀναγνωσθῇ ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ ἀνεγνώσθη. ἦσαν δὲ τρία κωδίκια ἐν τῷ δοθέντι λιβέλλῳ, ἔχοντα μαρτυρίας Αἱρετικῶν περὶ τῆς Αἱρέσεως αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν δωδεκάτην πρᾶξιν παρωρίσθησαν. ἀνεγνώσθη δὲ ἡ ἐπιστολὴ Σεργίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Φάσιδος Κῦρον περιεχομένη ἐν τῷ κωδικίῳ, καὶ προσέτι ἐπιστολὴ τοῦ Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, ἀλλ' αὕτη εὑρέθη πλαστή. καὶ προσέτι ἀνεγνώσθησαν ἡ ἑβδόμη καὶ ἡ ὀγδόη αἱ πράξεις τῆς πέμπτης Συνόδου. ἀλλὰ καὶ ἡ ἑβδόμη εὑρέθη φαύλη καὶ πλαστή, ὅτι οἱ λίβελλοι πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν ἦσαν πλαστοί. ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἕτερον κωδίκιον Σεργίου πρὸς Ὀνώριον Ῥώμης, καὶ ἕτερον τοῦ Ὀνωρίου Ῥώμης πρὸς Σέργιον, καὶ εὑρέθησαν καὶ εἰς τὸν κώδικα τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. εἰς δὲ τὴν δεκάτην τρίτην πρᾶξιν κατακρίνονται Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος, Πέτρος Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι, Κῦρος Ἀλεξανδρείας καὶ Θεόδωρος Φαρὰν καὶ ὁ Ῥώμης Ὀνώριος, καὶ ἐπαινεῖται ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, ἣν ἀπέστειλε πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Σέργιον, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὸν Ῥώμης Ὀνώριον, ὡς Φώτιος ἀναγνώσει διακοσιοστῇ τριακοστῇ πρώτῃ. καὶ ἐξετάζονται τὰ συγγράμματα τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν, καὶ εὑρίσκονται πάσης Αἱρέσεως μεστά. ἐξετάζονται δὲ καὶ τὰ συνοδικὰ Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχῶν, καὶ εὑρίσκονται ὀρθόδοξοι. ἀνεγνώσθη δὲ αὖθις ἡ τοῦ Ὀνωρίου πρὸς Σέργιον ἐπιστολή, ἐν ᾗ περὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου λέγει, ἵνα προτρέψῃ αὐτὸν μὴ λέγειν δύο ἐνεργείας, τὸν δὲ Κῦρον μὴ λέγειν μίαν, ἀλλὰ λέγειν ὅτι ὁ εἷς Χριστὸς ἐνεργεῖ ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν. εἰς δὲ τὴν δεκάτην τετάρτην πρᾶξιν καὶ οἱ Ἐπίσκοποι Κύπρου χρήσεις ἁγίων ἔφερον· αἵτινες καὶ ἀνεγνώσθησαν, καὶ εὑρέθησαν σύμφωνοι τῇ δόξῃ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ τοῦ αἱρετικοῦ χάρτου τοῦ Πολυχρονίου, ὑποσχεθέντος τῇ Συνόδῳ νεκρὸν δι' αὐτοῦ ἐγεῖραι καὶ μὴ ἐγείραντος, καὶ τῶν ψευδῶν ὀπτασιῶν αὐτοῦ, ὃν καὶ τοὺς λοιποὺς Αἱρετικοὺς ἀνεθεμάτισεν ἡ Σύνοδος.

Εἰς τὴν δεκάτην πέμπτην πρᾶξιν ὁ μαθητὴς Μακαρίου τὸ κακὸν ἀγγεῖον, ἔφερε χάρτην τῆς Αἱρέσεως αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸν Βασιλέα γεγραμμένον, καὶ εἶπε τῇ Συνόδῳ, ἐπιθεῖναι αὐτὸν νεκρῷ καὶ ἐγερθῆναι. εἶπε δεύτερον, ὅτι εἶδε πλῆθος ἀνδρῶν λευχειμονούντων, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄνδρα θαυμάσιον, εἰπόντα αὐτῷ, σπεῦσον εἰπὲ τῷ Βασιλεῖ νέαν πίστιν μὴ ποιῆσαι, μήτε καταδέξασθαι. εἶπε τρίτον, ὅτι ἐλθὼν ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Χρυσόπολιν, εἶδεν ἄνδρα λευχειμονοῦντα πάνυ φοβερὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐκεῖνος, ὁ μὴ ὁμολο-

ὁμολογῶν ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν οὐκ ἔστι Χριστιανὸς, καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τὸν ὀφθέντα, καὶ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος οὕτω προσώρισε, καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐκεῖνος, πάνυ καλῶς. εἶτα ἐξῆλθον οἱ Ἄρχοντες καὶ ὅλη ἡ Σύνοδος εἰς τὸ μεσαύλιον τοῦ δημοσίου λουτροῦ τοῦ Ζευξίππου, παρόντος καὶ πολλοῦ πλήθους λαοῦ, ὅπου ἔκειτο νεκρός τις, καὶ ἐπέθηκεν ὁ Πολυχρόνιος τὸν χάρτην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν νεκρὸν, καὶ ἐπιψιθυρίσας αὐτῷ πολὺ, εἶπεν, οὐ δύναμαι ἐγεῖραι. ὁ οὖν ἐσὼς λαὸς ἐβόησε, τῷ νέῳ Σίμωνι ἀνάθεμα, Πολυχρονίῳ τῷ λαοπλάνῳ ἀνάθεμα. εἶτα μείναντι εἰς τὴν πεισμονὴν, ἡ Σύνοδος ἀπεφήνατο, Μακαρίῳ, Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα, ἡ Τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν. εἰς δὲ τὴν δεκάτην ἕκτην πρᾶξιν ἐφάνη καί τις Κωνσταντῖνος ὡς ὁ Πολυχρόνιος. πολυχρονίζεται ὁ Βασιλεὺς, οἱ Ἄρχοντες, ὁ Ῥώμης, ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἀντιοχείας Θεοφάνης, καὶ ἡ Σύνοδος. ἀναθεματίζεται δὲ Σέργιος, Κῦρος, Ὀνώριος, Πύῤῥος, Παῦλος, Θεόδωρος, Πέτρος, Μακάριος, Στέφανος, Πολυχρόνιος, Ἀπέργιος, Πέργης, καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ.

Περὶ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ Ὅρου τῆς Συνόδου εἰς τὴν ὀκτωκαιδεκάτην πρᾶξιν, ἐν ᾗ ἦλθον καὶ οἱ Ἀποκρισιάριοι τοῦ Ἱεροσολύμων, καὶ τῶν ὑπογραφῶν τῶν πατέρων καὶ τοῦ Βασιλέως, ὑφ' οὗ ὁ Ὅρος δεήσει τῶν πατέρων πέμπεται εἰς τὰ πέντε Πατριαρχεῖα, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Συνόδου πρὸς Ἀγάθωνα, καὶ Σακρῶν τοῦ Βασιλέως πρὸς τὸν αὐτὸν καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ.

Εἰς τὴν δεκάτην ὀγδόην πρᾶξιν ἐφάνησαν εἰς τὸ τέλος τῆς συντάξεως τῶν Ἐπισκόπων Ἰορδάνης καὶ Πολυχρόνιος Μοναχοὶ καὶ Πρεσβύτεροι, Ἀποκρισιάριοι τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως πόλεως Ἱεροσολύμων. ἐξεφωνήθη ὁ Ὅρος τῆς ἁγίας Συνόδου, διορίζων τὰ δύο φυσικὰ τοῦ Σωτῆρος θελήματα, καὶ τὰς δύο ἐνεργείας, καὶ ὑπογράφουσι κατὰ τάξιν οἱ πατέρες, καὶ τέλος πάντων ὁ Βασιλεύς. εἶτα ἐρωτᾷ ὁ Βασιλεὺς τὴν Σύνοδον, εἰ συναινέσει πάντων ὁ Ὅρος ἐξεφωνήθη, καὶ εἶπον, Ναί. ἔπειτα ἐπολυχρόνισαν τὸν Βασιλέα, καὶ ἀνεθεμάτισαν τοὺς Αἱρετικοὺς κατ' ὄνομα. πρὸς τούτοις ὁ Βασιλεὺς εἶπε τὴν προθυμίαν ἣν ἐποίησεν ἵνα γένηται ἡ Σύνοδος, καὶ ὅτι κριθήσεται εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ κριτήριον μετὰ τῶν πατέρων, εἰ ἔστι τι ἐλλιπὲς ἢ ἀνεξέταστον καὶ παρεσιώπησαν αὐτό, ἡ Σύνοδος ἐπολυχρόνισεν αὐτὸν, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐπῄνεσεν αὐτοὺς, καὶ εὐχαρίστησεν ἕνεκεν τοῦ κόπου αὐτῶν. εἶτα ἀνεγνώσθη ὁ προσφωνητικὸς εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ὁ κατακριθεὶς πρότερον ὁ Σαρδηνείας Κιτωνάτος ἀθωοῦται. δέεται ἡ Σύνοδος ἵνα ὁ Ὅρος ὑπογεγραμμένος ὑπὸ τοῦ Βασιλέως σταλῇ εἰς τοὺς πέντε Πατριαρχικοὺς θρόνους, καὶ γίνεται. γράφει ἡ Σύνοδος ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ῥώμης Ἀγάθωνα. γράφει ὁ Βασιλεὺς Ἤδικτον, καὶ βάλλει αὐτὸν εἰς τὸν τρίτον Νάρθηκα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅπου ποτὲ ὁ Σέργιος καὶ Πύῤῥος καὶ Παῦλος ἐκρέμασαν τὴν Ἔκθεσιν καὶ τὸν Τύπον τῆς ἀνομίας. γράφει καὶ Σάκραν εἰς τὸν Ῥώμης, καὶ δευτέραν εἰς τὴν Σύνοδον Ῥώμης, καὶ τελειοῦται ἡ Σύνοδος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓ.

Περὶ δέκα σημειώσεων ἐκ τῆς ἑβδόμης, ὀγδόης, δεκάτης καὶ ἑνδεκάτης τῶν πράξεων τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ ὅθεν τὸ Παναγιωτάτου ὄνομα ἔσχε τὴν ἀρχήν.

Σὺ δὲ ἔτι σημείωσαι εἰς τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων βεβαιοῦσι τὰ τῆς πίστεως οἱ πατέρες. σημείωσαι πρῶτον εἰς τὴν ὀγδόην πρᾶξιν, ὅτι Γεώργιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Ἀντιοχείας οὐ πιστεύουσιν ἁπλῶς τῷ Πάπᾳ καὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ Συνόδῳ, ἀλλὰ τὰς χρήσεις τῶν πατέρων τὰς ἀπὸ Ῥώμης προσφερομένας ἐξετάζουσι, καὶ ζητοῦσι καιρὸν ἵνα παραβάλλωσιν αὐτὰς τοῖς πρωτοτύποις, ἃς ὁ Γεώργιος ἀληθινὰς εὑρὼν, συνῄνεσε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ὑπ' αὐτόν. δεύτερον, ὅτι ὁ Στέφανος ἵστατο ὄπισθεν τοῦ θρόνου τοῦ Ἀντιοχείας Μακαρίου, ἐπειδὴ Πρεσβύτεροι οἱ μὴ ὄντες Λεγᾶτοι Ἀρχιερέως ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ οὐ κάθηνται εἰς τὴν Σύνοδον χωρὶς προτροπῆς ἀρχιερατικῆς, ἢ βασιλικῆς. τρίτον, ὅτι οὐχ οἱ Λεγᾶτοι τοῦ Ῥώμης, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ὁρίζει καὶ βάλλεται ἐν τοῖς Διπτύχοις τὸ ὄνομα τοῦ Βιταλιανοῦ Ῥώμης. τέταρτον, ὅτι ὁ Μακάριος ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ λέγει τὸν Κωνσταντινουπόλεως Πέτρον παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ γνῶθι πότε ἔσχε τὴν ἀρχὴν τὸ παναγιωτάτου ὄνομα. πέμπτον, ὅτι Σύνοδος ἠθροίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν Πέτρου Κωνσταντινουπόλεως, Μακεδονίου Ἀντιοχείας, καὶ Τοποτηρητοῦ Ἀλεξανδρείας Θεοδώρου, ἤτοι τοῦ Πέτρου, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω ἐν τῇ ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδῳ κεφαλαίου ἑβδόμου Παραγράφῳ πέμπτῳ, καὶ τῆς Συγκλήτου ἐπὶ Κώνστα, καὶ ἀνεθεμάτισαν τὸν μέγαν Μάξιμον, καὶ δὴ καὶ ἐξώρισαν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἕκτον, εἰς τὴν δεκάτην σημείωσαι τὸ ἀξίωμα Ἀναστασίου Ἀντιοχείας, ἀπολογησαμένου ὑπὲρ τοῦ τόμου Λέοντος. ἕβδομον, εἰς τὴν ἑνδεκάτην, ὅπου γράφων ὁ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος

Σέργιος εἰς τὸν Ῥώμης Ὁνώριον λέγει, ὅτι ὁ Κῦρος εἶχεν εἰς τὴν Λαζίαν μητροπολιτικὸν ἀξίωμα, καὶ γνῶθι ὅτι ἡ κάτω Ἰβηρία, ἥτις καὶ Λαζία ἐλέγετο, Μητρόπολις ἦν ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως κειμένη. ὄγδοον, ὅτι ὁ Κῦρος ἢ οἰκειότερον εἰπεῖν ὁ Σέργιος ἦν ἀρχηγὸς τῆς Αἱρέσεως ἐπ' αὐτοφόρῳ, καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος τῆς Αἱρέσεως ὁ πρῶτος ἀντίπαλος. ἔνατον, σημείωσαι τὴν ἐπιστολὴν Ὁνωρίου πρὸς Σέργιον, καὶ γνῶθι ὅτι Αἱρετικὸς ὁ Ῥώμης Ὁνώριος, κἂν καὶ οἱ παπισταὶ τερατεύωνται, ἐπειδὴ ἡ Σύνοδος ἐζήτησε καὶ εὗρεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως τὰ ἴσα τῶν τοιούτων ἐπιστολῶν. δέκατον, ὅτι οἱ Λεγᾶτοι τοῦ Ῥώμης, ἀναθεματιζομένου τοῦ Ὁνωρίου, ἦσαν ἀμέριμνοι, ἐπειδὴ τότε ἔλιπεν ἡ νῦν τοῦ Ῥώμης φλυαρία, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ῥώμης ἀναμάρτητος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΔ'.

Περὶ ὀκτὼ σημειώσεων ἀπὸ τῆς τρισκαιδεκάτης, τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἑκκαιδεκάτης καὶ ὀκτωκαιδεκάτης τῶν πράξεων τῆς παρούσης Συνόδου, ἐν αἷς δείκνυται κοινὸν καὶ ἀρχικὸν κριτήριον μόνη ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ ἴσος τοῖς Πατριάρχαις ὁ Ῥώμης, καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπόρευσις ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ τῆς Συνόδου ἀθροιστὴς ὁ Βασιλεύς.

Εἰς τὴν δεκάτην τρίτην πρᾶξιν προσέτι κρίνει, ἐξετάζει καὶ βεβαιοῖ ἡ Σύνοδος τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου. καὶ σημείωσαι, ὅτι καὶ τὸν τόμον Λέοντος ἡ τετάρτη ἔκρινε καὶ ἐκύρωσεν, ὥσπερ ἡ τρίτη τὰς ἐπιστολὰς Κυρίλλου καὶ Κελεστίνου καὶ τοῦ Καρθαγένης, καὶ ἡ ἑβδόμη τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ῥώμης, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὥστε κοινὸν καὶ ἀρχικὸν κριτήριον ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ οὐδεὶς ἄλλος. δεύτερον, ὅτι καίτοι ὁ Ῥώμης ἔγραφε τοὺς Αἱρετικοὺς κατ' ὄνομα, ἤτοι Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, Θεόδωρον καὶ Κῦρον, ἀλλ' ἡ Σύνοδος οὐκ ἀρκεῖται, ἀλλὰ ζητεῖ τὴν ἑκάστου Αἵρεσιν ἀποδειχθῆναι, καὶ δὴ καὶ ἀποδείκνυται ἡ ἑκάστου Αἵρεσις ἀπὸ τῶν ἑκάστου συγγραμμάτων, καὶ τότε ἀνεθεματίσθησαν. τρίτον, ὅτι ὁ Κῦρος Ἀλεξανδρείας τῷ Κωνσταντινουπόλεως Σεργίῳ γράφει, Τῷ θεοτιμήτῳ Δεσπότῃ ἀγαθῷ Ἀρχιποιμένι, πατρὶ πατέρων, Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. ὥστε οὐ μόνος ὁ Ῥώμης πατὴρ πατέρων, οὐδὲ μόνος Οἰκουμενικός. τέταρτον, εἰς τὴν δεκάτην τετάρτην τῶν Λεγάτων τοῦ Ῥώμης εἰπόντων εἶναι νενοθευμένην τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν τῆς πέμπτης Συνόδου, καὶ ἄλλα, ἡ Σύνοδος πρὸς ταύταις ἐξήτασε πολυτρόπως, καὶ εὑροῦσα διὰ καθαρᾶς ἀποδείξεως τὴν ἀλήθειαν, συνῄνεσεν, ὥστε ἡ Σύνοδος κριτήριον ἐπὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἴδε περὶ τούτου πλατύτερον κατωτέρω ἐν πολλοῖς. πέμπτον, εἰς τὴν δεκάτην ἕκτην ἴδε πῶς ἡ Κωνσταντινούπολις λέγεται καθολικὴ ἀποστολικὴ καὶ μεγάλη Ἐκκλησία, καὶ γνῶθι ὅτι πάντες οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι καθολικοὶ καὶ ἀποστολικοὶ θρόνοι ἐπιγράφονται καὶ λέγονται, ὥστε οὐ μόνον ὁ Ῥώμης. καὶ δεύτερον ἴδε πῶς ὁ Βασιλεὺς φύλαξ τῆς ὀρθοδοξίας, στήριγμα τῶν Ἐκκλησιῶν, φύλαξ τῆς πίστεως καλεῖται ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ τί καυχῶνται οἱ παπισταὶ προσπλέκοντες τῷ Ῥώμης προνόμιον ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν τὴν τετάρτην φύλακα τῆς ἀμπέλου τὸν Λέοντα, ὅπου γε ὁ Βασιλεὺς πλέονα ἀκούων ἐγκώμια, προνόμιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἔλαβεν; ἕκτον, εἰς τὴν δεκάτην ὀγδόην ἴδε πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ ποῦ ἡ προσθήκη τῶν Λατίνων; καὶ ἕβδομον ἴδε πῶς αἱ τοῦ Ἀγάθωνος ἐπιστολαὶ βεβαιοῦνται ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ διορίζεται τὰ τῆς πίστεως, καὶ πῶς ἀποβάλλει πᾶσαν προσθήκην καὶ καινοτομίαν. ὄγδοον, εἰς τὰς εὐφημίας τοῦ Βασιλέως λέγει τῷ Βασιλεῖ, διὰ σοῦ ἡ Οἰκουμένη εἰρήνευσε, καὶ ποῦ ἡ βλασφημία, ὅτι ὁ Ῥώμης ἀγείρει τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους; ἴδε ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἤθροισε, καὶ πλεῖον τοῦ Ῥώμης ἐκοπίασε, καὶ ἐν ταὐτῷ ἴδε ὅπου πάλιν λέγει ἡ Σύνοδος, Σεργίῳ καὶ Ὁνωρίῳ ἀνάθεμα, καὶ ποῦ τοῦ Ῥώμης τὸ ἀναμάρτητον; καὶ ἴδε πῶς οὐκ αἰσχύνονται οἱ Λατῖνοι δικαιοῦν τὸν Ὁνώριον, κατὰ τῆς τοιαύτης Συνόδου ἀπαυθαδιαζόμενοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΕ'.

Περὶ σημειώσεων τινῶν ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα προσφωνητικοῦ τῆς Συνόδου καὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥώμης Σάκρας αὐτοῦ, ἐν αἷς δείκνυται ὁ Βασιλεὺς ἀθροιστὴς τῆς Συνόδου καὶ ὁ Πάπας ὑπὸ τὸν Βασιλέα, καὶ ποίῳ τρόπῳ ἀθροισταὶ Συνόδων Πάπαι καὶ Πατριάρχαι, καὶ ὅτι κρίσει καὶ ἁμαρτίαις ὑπόκειται ὁ Ῥώμης, καὶ ἴσος τοῖς Πατριάρχαις, καὶ βεβαιωτὴς τῆς Συνόδου ὁ Βασιλεύς.

Εἰς τὸν προσφωνητικὸν λόγον αὐτῆς ἡ Σύνοδος λέγει τῷ Βασιλεῖ, καὶ δὴ ταῖς θειοτάταις ὑμῶν προστάξεσιν εἴξαντες ὅ,τε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ἀποστολικῆς ἀκροπόλεως ἀρχιερατικώτατος πρόεδρος, καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι, χριστοῦ δὲ ὅμως ἱερεῖς καὶ θεράποντες. καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν, τίς ὁ ἀγείρων τὴν Σύνοδον, καὶ δεύτερον, πῶς ὁ Πάπας πείθεται τοῖς Βασιλεῦσι, καὶ προστάττεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. ἔτι λέγει, ὅτι Κωνσταντῖνος καὶ Σίλβεστρος τὴν πρώτην συγκροτοῦσι Σύνοδον, καὶ ὅμως κατὰ τὸν Εὐσέβιον καὶ

ἄλλους

ἄλλους ἱστορικοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὁ Σίλβεστρος οὐ παρῆν τῇ Συνόδῳ, καὶ κατὰ τὸν Πάπαν Φίλικα ἐν τῇ πρὸς Ζήνωνα αὐτοῦ ἐπιστολῇ ὁ Ἀντιοχείας Εὐστάθιος ἦν πρόεδρος τῆς πρώτης Συνόδου, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος ἦν κύριος τῆς Συνόδου, ὡς ἡ Σύνοδος ἡ πρώτη γράφει εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἴδε ὅμως περὶ τούτου ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφάλαιον δέκατον ἕβδομον, καὶ βιβλίου δευτέρου κεφαλαίου δευτέρου Παράγραφον ὄγδοον. ἔτι τὴν δευτέραν λέγει ὅτι ὁ Θεοδόσιος καὶ Δάμασος ἤθροισαν καὶ ὁ Γρηγόριος καὶ Νεκτάριος, καίτοι ὁ Δάμασος μήτε ἦν παρὼν, μήτε Λεγάτοι αὐτοῦ ἦσαν, ὥστε τὴν σύμπνοιαν παρουσίαν λέγει ἡ Σύνοδος, καὶ ἔτι ὅτι οὐ μόνος ὁ Ῥώμης ἀθροίζει, ἀλλὰ καὶ κοινῶς οἱ Πατριάρχαι, ποίῳ δὲ τρόπῳ, ἴδε βιβλίου τρίτου κεφάλαιον τρίτον. εἶτα λέγει ὅτι ὁ Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος τὸν Νεστόριον κατέβαλον, καὶ λοιπὸν οὐ μόνος ὁ Ῥώμης. καὶ εἰς τὴν πέμπτην ὁ Βιγίλιος ὤκνει, καὶ παρῃτεῖτο τὴν παρουσίαν εἰς τὴν Σύνοδον, ἀλλὰ διὰ τὴν μεταταῦτα συναίνεσιν ἡ Σύνοδος τὸ τῆς πέμπτης δι' αὐτοῦ λέγει συνέσει συνέδριον, καὶ ἴδε βιβλίου πέμπτου κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον δέκατον, ἐν δὲ πᾶσι προηγεῖτο ἡ βασιλικὴ ἐπιμέλεια καὶ προσταγή. σημείωσαι ἔτι πῶς ἀναθεματίζουσα τοὺς Αἱρετικοὺς λέγει, καὶ Ὁνώριον τὸν Ῥώμης γενόμενον πρόεδρον, ὡς ἐκείνοις ἐν τούτοις ἐξακολουθήσαντα, καὶ γνῶθι ὅτι καὶ Πάπας κρίνεται καὶ κατακρίνεται, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ Πάπας ἀναμάρτητος. σημείωσαι μετὰ τὸν προσφωνητικὸν ὅπου ἡ Σύνοδος ζητεῖ τὸν Βασιλέα πέμψαι τὸν ὅρον τὸν ὑπογεγραμμένον εἰς τοὺς πέντε Πατριαρχικοὺς θρόνους, καὶ γνῶθι ὅτι Πατριαρχικοὶ ἐξίσου καὶ οἱ πέντε θρόνοι, καὶ σύνες ποίῳ τρόπῳ ἀπέστειλεν ὁ Ἰουστῖνος ὁ Θρᾷξ τοὺς πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην διὰ τὴν ἕνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πῶς ὁ μετὰ Ἰουστινιανὸν Ἰουστῖνος εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ παρακαλεῖ τὸ κοινὸν τῶν Χριστιανῶν διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ ὁ παρὼν Βασιλεὺς γράφει ἐν τῇ πρὸς τὸν Ῥώμης Σάκρᾳ, Προτρέπεσθαι γὰρ καὶ παρακαλεῖν δυνάμεθα ἐπὶ πάσῃ κατορθώσει τε καὶ ἑνώσει πάντων τῶν Χριστιανῶν, καταναγκάζειν δὲ οὐδαμῶς βουλόμεθα. ἴδε καὶ βιβλίου πρώτου κεφαλαίου δεκάτου ἑβδόμου Παράγραφον δεύτερον, καὶ βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον τέταρτον. σημείωσαι πῶς τὸν θρόνον Ῥώμης λέγει τοῦ Πέτρου, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως λέγει ἁγιωτάτην καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν. Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ, ναὶ μὴν καὶ τὸν τοῦ Ἀλεξανδρείας ἀποστολικὸν θρόνον. τὴν Ἱερουσαλὴμ λέγει θρόνον τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, καὶ τιμιώτατον θρόνον. καὶ ὅτι ὁ Λεγάτος Γεώργιος Μοναχὸς ὁ Σεβαστινὸς καὶ μετέπειτα Ἀντιοχείας Πατριάρχης ἐγένετο. σημείωσαι μεγάλα ἐγκώμια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. σημείωσαι πῶς ζητεῖ ἀπὸ τοῦ Βασιλέως τὴν βεβαίωσιν ἡ Σύνοδος, οὐκ ἀπὸ τοῦ Πάπα, φησὶ γὰρ, τοῖς παρ' ἡμῶν ὁρισθεῖσι σφραγῖδα παράσχου τὴν ὑμετέραν ἔγγραφον βασιλικὴν ἐπικύρωσιν, ὥστε μηδένα τοῖς πραχθεῖσιν ἢ ἀντιφθέγγεσθαι, ἢ καινότερον ζήτημα μηχανᾶσθαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ιϛʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἀγάθωνα κανονικῆς ἐπιστολῆς τῆς Συνόδου, καὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Βασιλέως πρὸς Λέοντα τὸν μετὰ Ἀγάθωνα καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ, δείκνυται οὐ μονόθρονος οὐδὲ μονάρχης ὁ Ῥώμης, ἀλλ' ἡ Σύνοδος τῆς καθόλου Ἐκκλησίας κριτήριον, καὶ σύνθρονοι οἱ Πατριάρχαι τῷ Ῥώμης, καὶ τοῦ Βασιλέως δοῦλοι οἱ τοῦ Ῥώμης Λεγάτοι, καὶ τὸ κῦρος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τίνι τρόπῳ ἐπέμφθη εἰς Ῥώμην ὁ Ἀντιοχείας.

Ἡ Σύνοδος πέμπει κανονικὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ῥώμης Ἀγάθωνα, καὶ πάλιν Ὁνώριον κατακρίνει καὶ ἀναθεματίζει, λέγει δὲ τῷ Ἀγάθωνι, ὅτι ὡς πρωτοθρόνῳ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τὸ πρακτέον παρατιθέμεθα. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν τάξιν πρωτόθρονον τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας γινώσκομεν τὸν Ῥώμης ὀρθοδοξοῦντα, οὐ μὴν μονόθρονον καὶ καθολικὸν Ἐπίσκοπον καὶ μονάρχην. λέγει αὐτῷ ἔτι, ταῖς ὑμετέραις διδασκαλίαις ὁδηγούμενοι, τὰ δυσχερῆ τῆς δυσσεβείας ἀπεκρουσάμεθα δόγματα, τὴν εὐθυτάτην τρίβον τῆς ὀρθοδοξίας ἐξομαλίσαντες. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὡδηγεῖτο ἡ Σύνοδος ὑπ' Ἀγάθωνος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὑπὸ βικαρίου τοῦ Χριστοῦ μονάρχου, ἀλλ' ὡς ἁγίου καὶ τὰ θεῖα σοφοῦ, καθὼς καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν τοιούτων πατέρων: οὐ μὴν ὡδηγεῖτο ὑπὸ Μαρκελλίνου, ἢ Λιβερίου, ἢ Φίλικος, ἢ Βιγιλίου, ὅτε Αἱρέσει ὑπέπεσεν ἕκαστος, ἢ ὑπὸ Ὁνωρίου Αἱρετικοῦ γενομένου καὶ ἀναθεματισθέντος; καὶ ὁ Πάπας Μαρτῖνος ὑπὸ πολλῶν Συνόδων καὶ Ἐπισκόπων ἐλάμβανε τὰς ἐγκλήσεις, ἤτοι αἰτίας, ὅτι Σέργιος, Πύῤῥος, Παῦλος, Κῦρος καὶ Θεόδωρος ἦσαν Αἱρετικοὶ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω τοῦ παρόντος κεφαλαίου Παράγραφον ὄγδοον, ἴδε καὶ βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον εἰκοστὸν ἕβδομον. δεύτερον, ὡδηγεῖτο, ἤτοι αἰτίας ἐλάμβανον ὡς καὶ ὁ Μαρτῖνος παρὰ πολλῶν, εἶτα οὐχ ἁπλῶς ὡδηγεῖτο, ἐπειδὴ τὴν ἐπιστολὴν Ἀγάθωνος ἐδοκίμασεν, ἐψηλάφησε, παρέβαλε μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ ὕστερον ἐβεβαίωσεν, ὅθεν εἶπον ὅτι ἐξωμάλισε τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἤγουν ἔκρινεν, ἐκύρωσε, καὶ ἐκ τούτων τοίνυν κριτήριον ἡ Σύνοδος τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, οὐχ ὁ Ῥώμης. εἰς τὸ Ἤδικτον ὁ Βασιλεὺς τὸν μέγαν Βασίλειον τοῦ κόσμου φωστῆρα λέγει, καὶ πρόσεχε, ὅταν ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος εἰς τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ ἐπιστολὴν τοῦ κόσμου φωστῆρα λέγῃ τὸν Ῥώμης Λέοντα, ἵνα μὴ νομίσῃς τὸν Ῥώμης εἶναι ἀξιώματός τινος ἰδικοῦ, καὶ πλεῖον τῶν ἄλλων. σημείωσαι κατὰ παπιστῶν, ὅτι ἐξίσου Κελεστῖνον

καὶ

καὶ Κύριλλον Ἐξάρχους λέγει τῆς τρίτης Συνόδου. γράφει ὁ Βασιλεὺς τῷ μετὰ Ἀγάθωνα Ῥώμης Λέοντι, καὶ σημείωσαι πῶς ὁ Βασιλεὺς ὁρίζει τοὺς λαοὺς ἐμμένειν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει φόβῳ καὶ παιδείᾳ, τίς ὁ ἀγείρων τὰς Συνόδους, ὅτι κατὰ πλάτος διαλαμβάνει. γράφει δὲ τῷ Λέοντι, καὶ λέγει ῥητῶς, Καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόσκλησίν τε καὶ πρόσταξιν τῶν τοῦ μέρους τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, τῶν τε συνθρόνων αὐτῇ μετ' αὐτὴν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων ὁσιωτάτων Ἐπισκόπων τῇ ἡμετέρᾳ συνελθόντων καὶ συνεδρευσάντων γαληνότητι, ὁ περὶ πίστεως ἐγυμνάζετο λόγος. ὥστε ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὸ ἔσχατον κριτήριον, καὶ οἱ Πατριάρχαι τῷ Ῥώμης σύνθρονοι, οὐχ ὑπόθρονοι, μετ' αὐτὸν δὲ κατὰ τάξιν, οὐ κατά τινα ἐξουσίαν. γράφει δὲ αὐτῷ ἵνα ἀποστείλῃ Ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἶναι ἐν τῇ πόλει, ὅτι τοῦτο ἔθος ἐστὶ ποιεῖν καὶ τοὺς ἄλλους πατριαρχικοὺς θρόνους, ὡς καὶ Ἀνατόλιος ἦν Ἀποκρισιάριος τοῦ Διοσκόρου, καὶ ἴδε ἀνωτέρω κεφαλαίου τρίτου Παράγραφον τρίτον. πέμπει δὲ εἰς Ῥώμην τὸν καθαιρεθέντα Ἀντιοχείας Μακάριον δεήσει τῶν πατέρων, καὶ δίδωσι τῷ Ῥώμης ἐξουσίαν ποιῆσαι τὸ δοκοῦν, ὅθεν λέγει, Τῇ σῇ πατρικῇ κρίσει τὸ πᾶν ἐπιτρέψαντες. πεποιήκασι δὲ τοῦτο οἱ πατέρες οἰκονομικῶς, καιρὸν δηλονότι μετανοίας τῷ Μακαρίῳ δόντες ὅ,τε Βασιλεὺς καὶ ἡ Σύνοδος, καιροῦ γάρ τινος παρελθόντος ἐν τῷ μεταξὺ, ἴσως ἤρχετο εἰς διόρθωσιν ὁ Μακάριος. γράφει καὶ εἰς τὴν Σύνοδον Ῥώμης ὁ Βασιλεὺς, καὶ ὅρα πῶς τοὺς πατέρας κοινῶς λέγει ὀφθαλμοὺς τῆς Ἐκκλησίας, πῶς ὁ Βασιλεὺς ἀγείρει τὴν Σύνοδον, καὶ τὰς ἀπὸ Ῥώμης σταλείσας ἐπιστολὰς ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συγκρίνασα τοῖς τῶν ἐγκρίτων πατέρων γράμμασιν, ἔκρινε καὶ συνέκρινε καὶ ἐβεβαίωσε, καὶ γνῶθι καὶ ἐκ τούτων τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας κριτήριον. γράφει ὁ Ῥώμης Λέων τῷ Βασιλεῖ· Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ Δεσπότῃ, καὶ λέγει αὐτῷ ἐγκώμια ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἐν οἷς ἴδε πῶς τοὺς τῆς Ῥώμης Λεγάτους οἰκέτας τοῦ Βασιλέως καλεῖ, καὶ πῶς οἱ νῦν ἀντιπροσωποῦντες τῷ Πάπᾳ ἐξισάζουσιν ἑαυτοὺς τοῖς Βασιλεῦσι. σημείωσαι ὅλην τὴν ἐπιστολὴν, καὶ γνῶθι ὅτι βεβαιοῖ ὁ Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης ἐβεβαίωσε τὴν τρίτην, καὶ ἄλλοι. σημείωσαι ὅτι τὸ βεβαιῶ καὶ στέργω, τὸ συντίθεμαι δηλοῖ. σημείωσαι ἔτι ἁγιότητα τοῦ Λέοντος, λέγει γὰρ περὶ τῶν πέντε Συνόδων, ὅτι κηρύττομεν καὶ ἀποδεχόμεθα αὐτὰς, εἶτα παρέχει τὸ ἀξίωμα τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ ἔσχατον κῦρος καὶ λέγει, ταύτας καὶ πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κυροῖ. σημείωσαι πῶς ἀναθεματίζει τὸν Ὀνώριον, καὶ γνῶθι ὅτι ἕως ὀρθοδοξεῖ ὁ Ῥώμης, προσκυνητὸς καὶ ἀποστολικός ἐστι θρόνος ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριαρχικοὶ, ὅτε δέ ἐστιν Αἱρετικὸς, τοὐναντίον ἐστί.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΖʹ.

Ὅτι οὐ πάντοτε προαριθμεῖται τῶν Πατριαρχῶν ὁ Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ὑπαριθμεῖται, καὶ πάντες οἱ πατριαρχικοὶ θρόνοι ἐξίσου καὶ ὁμοτίμως ἀρχηγοὶ, οἷς ἴσος καὶ ὁ Ῥώμης. καὶ περὶ τῶν ἐτῶν καὶ τῆς τελευτῆς Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, καὶ βασιλείας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὑφ' οὗ οἱ ἐν Ἀρμενίᾳ Μανιχαῖοι πυρὶ παρεδόθησαν πλὴν τοῦ Παύλου, ἀφ' οὗ Παυλιανοί.

Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ Συνοδικῷ λέγεται, Τῆς ἕκτης Συνόδου ἐξῆρχον προκαθεζόμενοι οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ῥώμης, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος, Θεοφάνης Ἀντιοχείας καὶ Πέτρος Πρεσβύτερος Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων. ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος λέγει, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πατέρες ἦσαν ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, ἐν αὐτῇ δὲ ἀρχηγοὶ Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως, οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Ῥώμης, Πέτρος τοῦ Ἀλεξανδρείας Τοποτηρητὴς καὶ Γεώργιος τοῦ Ἱεροσολύμων. ὁ δὲ Νεῖλος φησὶ, τῆς ἕκτης Συνόδου ἡγοῦντο Ἀγάθων Ῥώμης, Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πέτρος Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοφάνης Ἀντιοχείας. ὁ δὲ ἅγιος Γερμανὸς λέγει, ὅτι ἐν αὐτῇ προήδρευεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος. ἐν τούτοις σημείωσαι πρῶτον, ὅτι οὐ πάντοτε προαριθμεῖται ὁ Ῥώμης. δεύτερον, ὅτι ἐξίσου καὶ ὁμοτίμως καλοῦνται πάντες οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι Ἐξάρχοντες, προκαθήμενοι, Ἀρχηγοὶ καὶ Ἡγούμενοι. ὡς δὲ ἐκ τούτων οἱ λοιποὶ Πατριαρχικοὶ θρόνοι ἡγεμονίαν τινὰ ἰδικὴν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἔλαβον, οὕτως οὐκ ἔλαβον οὐδὲ ὁ Ῥώμης, μάλιστα δείκνυται ἀπαραλλάκτως ἴσος τοῖς ἄλλοις. Ἔζησε δὲ δεκαεπτὰ χρόνους ὁ Πωγωνᾶτος εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ἀνεπαύθη, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ὁ Υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἰουστινιανὸς, ὅστις πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ Μανιχαίους κατέκαυσεν, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ὑπεξέφυγε Παῦλος λεγόμενος, ὅστις ἀνεκαίνισε τὴν Αἵρεσιν τοῦ Μανιχαίου, καὶ ὠνομάθησαν ἀπὸ τούτου τοῦ τρισκαταράτου Παυλιανοὶ, μικρὸν διαφέροντες τῶν Μανιχαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Σύνοψις τῶν γενομένων περὶ τῆς Αἱρέσεως τῶν Μονοθελητῶν, καὶ πρῶτον περὶ τριῶν τινῶν πονηρῶν τῶν Μονοθελητῶν, καὶ περὶ τοῦ πῶς δεῖ τοὺς ὀρθοδόξους ὁμολογεῖν τὰς δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν τῆς Συνόδου πατέρων, καὶ περὶ τῶν λεγόντων παπιστῶν τὰς πρὸς ἀλλήλους αἱρετικὰς ἐπιστολὰς Σεργίου καὶ Ὁνωρίου εἶναι ἐπιπλάστους, καὶ ἐμβληθῆναι ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ συνταγῆναι καὶ τὸ τοῦ Ὁνωρίου ὄνομα ἐν αὐτοῖς, ὑπὸ Θεοδώρου Συγκέλλου Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου, ὃν φασιν ἀπατῆσαι τοὺς Ῥώμης Λεγάτους καὶ λαβεῖν τὰ πρακτικὰ καὶ νοθεῦσαι, καὶ οὕτως αὐτὰ δοῦναι αὐτοῖς νενοθευμένα.

Τρία εἶχον οἱ Μονοθελῆται πονηρά, πλὴν τῆς Αἱρέσεως, πρῶτον ὑπόκρισιν σφαλεράν, ἔλεγον γὰρ ἵνα φύγωμεν τὴν ἠθικὴν ἐναντίωσιν τῶν θελήσεων ἐπὶ Χριστοῦ, καὶ τὴν σωματικὴν πλημμέλειαν, καὶ ὅμως οὐκ ἔστι μάχη ἐπὶ τῶν θελήσεων, οὔτε πλημμέλεια σαρκική. διελογίζοντο οἱ Αἱρετικοὶ ἵνα ἀφαιρέσωσι τὴν διαίρεσιν καὶ φυσικὴν διαφορὰν τῶν δύο θελήσεων ἐπὶ Χριστοῦ καὶ δύο ἐνεργειῶν ἀσυγχύτων, ἣν διαφορὰν ἀναγκαίως εἰσάγει τὸ διττὸν τῶν ἀσυγχύτων ἐπὶ Χριστοῦ φύσεων, διὸ ὁ Μακάριος πράξει ὀγδόῃ ἐλέγχεται ἀρνούμενος τὸ φυσικὸν ἐπὶ Χριστοῦ θέλημα. ἐβεβαίωσαν δὲ οἱ πατέρες τῆς Συνόδου, ὅτι ὁ Χριστὸς ὡς ἔχει δύο φύσεις, οὕτω καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις, ἤτοι δύο θελήματα ἐν αὐτῷ, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας δέον τοὺς ὀρθοδόξους ὁμολογεῖν ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως καὶ ἀσυγχύτως. δεύτερον, ὅτι εἰ καὶ ἐμακρύνοντο ἀπὸ τῶν Συνόδων καὶ τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας, ὅμως ἔλεγον ἔχεσθαι αὐτῶν καὶ οὐδὲν ἐναντίον αὐταῖς φρονεῖν· καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελον ἀπατᾶν, ὡς καὶ ὁ Μαρτῖνος ἐν τῇ ἰδίᾳ Συνόδῳ φανεροῖ πράξει τρίτῃ. τρίτον, ὅτι ὑπεκρίνοντο δι' ἀγάπην δῆθεν καὶ εἰρήνην ἔλεγον τὴν μίαν θέλησιν, ἐν ᾧ τρόπῳ ἐδελέαζον τοὺς πιστούς, ἤλεγξαν ὅμως τὰς ὑποκρίσεις τῆς μονοθελήσεως οἱ πατέρες ἐπὶ Μαρτίνου, οἳ καὶ τέλος πάντων κατέκριναν τὰ συγγράμματα καὶ τὰ πρόσωπα ἅπερ εἴπομεν ἀνωτέρω, ἅτινα κεῖνται ἐντὸς καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ ὀγδόῳ Κανόνι τῆς αὐτῆς Συνόδου. ἐν τούτοις ὄντος πρωτοσυνηγόρου τοῦ Ὁνωρίου Πάπα, καὶ διὰ τοῦτο ἀναθεματισθέντος ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ ὑπὸ τοσούτων πατέρων καὶ Παπῶν καὶ Βασιλέων καὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ καὶ τῆς ἑβδόμης τῶν Συνόδων, οἱ παπισταὶ ἀναισθητοῦντες διὰ τὸ φρονεῖν αὐτοὺς εἶναι τὸν Πάπαν ἀναμάρτητον καὶ κεφαλὴν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἀναιδεῖ τῷ προσώπῳ λέγουσιν, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ Σεργίου πρὸς Ὁνώριον καὶ Ὁνωρίου πρὸς Σέργιον, ἐν αἷς λίαν σαφῶς διαγράφεται ἡ Αἵρεσις τοῦ Ὁνωρίου, εἰσὶ ψευδεῖς, ἐπίπλαστοι καὶ παρὰ Αἱρετικῶν ἐμβεβλημέναι ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἕκτης Συνόδου, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ὄνομα Ὁνωρίου ὑπὸ κακούργων τινῶν συνετάγη ἐν τοῖς αὐτοῖς πρακτικοῖς. εἰ δὲ ζητεῖς ὑπὸ τίνος καὶ πότε ἐνοθεύθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου, ἀποκρίνονται Βαρώνιος, Βίνιος, Σκότος καὶ οἱ λοιποὶ νεώτεροι, λέγοντες Θεόδωρον Σύγκελλον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως νοθεῦσαι αὐτά, μάλιστα λέγουσι περὶ τούτου, ὅτι ἐξέβαλε τὸ ὄνομα τοῦ Ῥώμης Βιταλιανοῦ ἀπὸ τῶν Διπτύχων αὐτοῦ γνώμης τοῦ Βασιλέως, οὗ χάριν καὶ τοῦ θρόνου ἐξεβλήθη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ γέγονεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Γεώργιος, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου ὑποκριθεὶς ὁ Θεόδωρος τὴν ὀρθοδοξίαν, τῷ ἑξῆς ἔτει ἀποκατέστη εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. τοῦτον, φασὶν οἱ αὐτοί, τὸν Θεόδωρον ὡς Αἱρετικὸν ἀναθεμάτισεν ἡ ἕκτη Σύνοδος, ὅμως μετὰ τὸ ἀποκατασταθῆναι αὖθις αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ, εἰληφέναι τὰ πρωτότυπα τῆς ἕκτης Συνόδου δι' ἀπάτης ἀπὸ τῶν τοῦ Πάπα Λεγάτων, ἔτι εὑρισκομένων ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐκβαλεῖν μὲν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐνθεῖναι δὲ τὸ τοῦ Ὁνωρίου διὰ τὴν εὔκολον τῶν γραμμάτων ἐναλλαγήν, εἶτα δοῦναι αὐτὰ τοῖς Λεγάτοις, οἵπερ ἀπῆλθον εἰς Ῥώμην, καὶ ὅτι μὲν ἦν ὁ Θεόδωρος Αἱρετικός, καὶ κατεκρίθη ὑπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου, βεβαιοῦσι τοῦτο ἀπὸ τοῦ βιβλιοθηκαρίου Ἀναστασίου ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀγάθωνος, ὅτι δὲ ἀποκατέστη πάλιν εἰς τὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον Γεωργίου, βεβαιοῦσι τοῦτο ἀπὸ τοῦ χρονικοῦ τοῦ ἁγίου Νικηφόρου. σπεύδουσι δὲ ἀποδεῖξαι ταῦτα καὶ λόγοις καὶ μαρτυρίαις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ ὧν λέγουσιν οἱ παπισταὶ τεσσάρων τινῶν ὑπὲρ Ὁνωρίου, ὅτι παρενεβλήθησαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ἐπίπλαστα κατὰ τὸ ἔθος τῶν φθειρόντων τὰ βιβλία Ἑλλήνων, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ἡ Σύνοδος κατακρῖναι τὸν Ὁνώριον, ἡ γὰρ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία κατὰ τὸν Ἀγάθωνα ἄπταιστος, ὅτι οἱ τοῦ Ῥώμης Λεγάτοι κατὰ τὸ Κομμονιτώριον οὐ κατεδίκασαν τὸν Ὁνώριον, καὶ τέταρτον ὅτι σημεῖον πλάνης ἠκολούθησεν αὐ, εἰ τὸν ὑπ' οὐδενὸς κρινόμενον πάντας δὲ κρίνοντα ἡ Σύνοδος κατέκρινε, καὶ περὶ ὧν χρῶνται μαρτυριῶν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Πρῶτος

Πρῶτος λόγος ἐστὶν αὐτοῖς, ὅτι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Μονοθελητῶν παρεμβληθῆναι ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς πέμπτης Συνόδου ἐπίπλαστά τινα γραφέντα Μηνᾶ ὑπὸ Βιγιλίου, ὡς ἐγνώσθησαν ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ πράξει τρίτῃ, δωδεκάτῃ καὶ δεκάτῃ τετάρτῃ, οἰκεῖον γάρ φασι τοῖς Ἕλλησιν ἦν διαφθείρειν τὰ βιβλία. δεύτερος λόγος ἐστὶν ἐκ τοῦ ἀτόπου, οὐ γὰρ ἐδύνατο φασὶν ἡ Σύνοδος καταδικάσαι τὸν Ὁνώριον ὡς Αἱρετικὸν, εἰ μὴ πρότερον ἀντέλεγε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀγάθωνος πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ διὰ τοῦτο ἕπεται τὴν Σύνοδον αὐτὴν ἑαυτῇ ἀντειπεῖν, ἐδέξατο γὰρ καὶ ἐβεβαίωσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγάθωνος, ἐν αὐτῇ δὲ γράφει ὁ Ἀγάθων ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐκπέπτωκε τῆς πίστεως, καὶ οἱ Ἐπίσκοποι αὐτῆς, τουτέστιν οἱ Πάπαι ἀεὶ εὐσεβεῖς, ὡς εἶπεν ὁ Χριστὸς τῷ Πέτρῳ, σὺ εἶ Πέτρος ἡ πέτρα, καὶ τὰ ἑξῆς. ὁ τρίτος λόγος ἐστὶν, ὅτι οἱ Λεγάτοι ἔλαβον διωρισμένον Κομμονιτώριον, καὶ ἑπόμενοι τῇ ἐπιστολῇ, οὐ κατεδίκασαν τὸν Ὁνώριον. ὁ τέταρτος λόγος ἐστὶ καὶ αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἀτόπου, ὅτι εἰ ἡ Σύνοδος κατεδίκασε τὸν Ὁνώριον ὡς Αἱρετικὸν, ἠκολούθησεν ἂν ἀνεξάλειπτον ἀνυπομονήτου πλάνης καὶ αἰσχύνης καὶ ἀδικίας σημεῖον, ἐκ τοῦ μὴ κατανοῆσαι τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ὁνωρίου, καὶ ἐκ τοῦ καταδικάσαι τὸν θρόνον τὸν ἀποστολικὸν, ὅστις κρίνει τοὺς πάντας καὶ ὑπ᾽ οὐδενὸς αὐτὸς κρίνεται, καὶ ἐκ τῆς ἀδίκου ἀποφάσεως κατὰ τοῦ ἀνεγκλήτου, καθότι εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ὁνωρίου οὐδεμία πλάνη περιέχεται. αἱ μαρτυρίαι δὲ αἷς χρῶνται εἰσὶ μέρος μὲν ἀπὸ τῶν πρὸ τῆς ἕκτης Συνόδου γενομένων Συνόδων, ὡς ἦν ἡ ἐπὶ Θεοδώρου καὶ Μαρτίνου, καὶ ἀπὸ τοῦ διαλόγου τοῦ ἁγίου Μαξίμου μετὰ τοῦ Πύρρου, μέρος δὲ ἐκ τῶν μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον ἱστορικῶν Θεοφάνους, Ἀναστασίου, Νικολάου τοῦ πρώτου, Ζωναρᾶ, Μανουὴλ Καλέκα, καὶ ἑτέρων παρὰ Λατίνοις χρονογράφων, οἵτινες πάντες φασὶν, ὅτι τοῦ Ὁνωρίου ὡς εὐσεβοῦς ἐμνήσθησαν, καὶ οὐδὲ καταδικάζουσιν αὐτόν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Ἀπόδειξις ὅτι τὸ κατακριθῆναι τὸν Θεόδωρον ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, καὶ ἐκσῦραι τὸ τοῦ Ὁνωρίου ὄνομα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀποβεβλημένων ψεῦδος παπιστῶν ἐστὶ, καὶ πλάσμα τῆς ἀναιδείας τῶν νέων ψευδοθεολόγων αὐτῶν.

Τὸ γεγραφέναι τὸν Ἀναστάσιον ὅτι ὁ Θεόδωρος ἐν τῇ ἕκτῃ κατεδικάσθη, ψεῦδος ἐστὶ, τόσον δὲ μόνον λέγει, ὅτι προηνέχθη ἐν τῇ Συνόδῳ τὸ κίβδηλον μετὰ ὑπογραφῶν Μακαρίου καὶ Θεοδώρου τῶν Πατριαρχῶν, καὶ μεταταῦτα ὁ μὲν Μακάριος ἐρωτηθεὶς, φησὶν, εἰ συμφωνεῖ τῇ πίστει, καὶ μὴ συναινέσας, κατεδικάσθη, περὶ δὲ Θεοδώρου ἐξετάσεως, ἢ κατακρίσεως οὐδὲν λέγει. καὶ ἡμεῖς λέγομεν ὅτι οὔτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ συγκατεμνήσθη μετὰ τῶν κατακριθέντων, οὔτε ὁ Θεόδωρος εἶχεν ἀνάγκην ἐξαλεῖψαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν κατακριθέντων ἵνα φύγῃ τὴν τοιαύτην κατάκρισιν, εἴγε καὶ ἦν γεγραμμένον, ἀρκετὴ γὰρ ἦν ἡ τῆς Αἱρέσεως ἄρνησις, ὡς ἐγένετο ἐπὶ πολλῶν τοιούτων ἐπὶ τῆς τετάρτης καὶ ἑβδόμης τῶν Συνόδων. ὅτι δὲ ἠρνήσατο αὐτὸς τὴν Αἵρεσιν ὁ Θεόδωρος, γινώσκεται ἐκ τούτων τῶν δύο, ἑνὸς μὲν, ὅτι οὐ κατεκρίθη ὀνομαστὶ ἐν τῇ Συνόδῳ, δευτέρου δὲ, ὅτι ἀποκατέστη εἰς τὸν θρόνον ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς Συνόδου. εἶτα τὸ ἐξωσθῆναι τὸν Θεόδωρον τοῦ θρόνου, καὶ καθίσαι ἔτη τρία καὶ τόσους μῆνας ἀργὸν, καὶ ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν θρόνον, λέγει τοῦτο ὁ Νικηφόρος, ἐκκλῖναι ὅμως εἰς τοὺς Μονοθελήτας ἢ ὑποκριθῆναι τὴν ὀρθοδοξίαν, ἢ πρὶν ἢ ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοὺς Λεγάτους τοῦ Ῥώμης θανεῖν τὸν Γεώργιον καὶ ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν θρόνον τὸν Θεόδωρον, κἀκείνους τοὺς Λεγάτους λαβεῖν παρὰ τοῦ Θεοδώρου τὰ πρακτικὰ, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὁ Νικηφόρος οὐκ ἔγραψεν, ἀλλ᾽ οὔτε τὶς ἄλλος τῶν παλαιῶν συγγραφέων. περὶ τῶν ἀρχαίων δὲ ἀρχαίους δεῖ μάρτυρας προσφέρειν. πρὸς τούτοις ὁ Θεόδωρος κλίνας πρὸς τοὺς Μονοθελήτας, ἐτίμα τὸν Ὁνώριον παρὰ πάντας τοὺς Πάπας τοὺς διαδόχους τοῦ Ὁνωρίου, ἐμνημόνευέ τε αὐτοῦ ἐν τοῖς Διπτύχοις, παρατρέχων τοὺς διαδόχους αὐτοῦ, ὡς ὁ Βαρώνιος γράφει ἐν τῇ πρὸς Δόνον Σάκρα. γελοῖον δὲ καὶ τὸ ἐπίπλαστον τῶν παπιστῶν, λέγουσι γὰρ τὸν Θεόδωρον πρὸς εὐεργεσίαν τῆς Αἱρέσεως τῶν Μονοθελητῶν, καὶ μῖσος τῆς Ῥωμαϊκῆς καθέδρας ἐνσῦραι τὸ ὄνομα τοῦ Ὁνωρίου εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀποβεβλημένων, κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον ἐστερήθησαν ἂν οἱ Μονοθελῆται τῆς βοηθείας τῆς Ῥωμαϊκῆς καθέδρας, κατακριθέντος Ὁνωρίου. εἶτα εἴπερ ἠβουλήθη δόλον ποιῆσαι ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὁ Θεόδωρος, ἤλλαξεν ἂν φωνάς τινας συγκριτικάς, καὶ οὐ τοὔνομα τοῦ Ὁνωρίου. ἔπειτα τῆς ἀναιδείας τῶν παπιστῶν ἐστὶν ὃ λέγουσι περὶ τῆς ῥάστης τῶν στοιχείων μεταβολῆς ἐν τῷ γράψαι Ὁνώριον ἀντὶ Θεοδώρου, τοῦτο μὲν, ὅτι οὐ κεῖται τὸ ὄνομα Ὁνωρίου μόνον ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ἀλλὰ λέγεται, Ὁνώριον τὸν γενόμενον Πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ βεβαιωτὴν τῆς Αἱρέσεως. τοῦτο δὲ, ὅτι οὐ γράφεται ἐν ἑνὶ τόπῳ, ἀλλ᾽ ἐν πολλοῖς καὶ διαφόροις καὶ διὰ πολλῶν, ἅτινα οὐ μόνον δι᾽ ἑνὸς στοιχείου μεταβολὴν οὐ δυνατὸν δέξασθαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ διὰ ὀλίγων λέξεων. καὶ λοιπὸν ψεῦσται σαφεῖς οἱ νεώτεροι τῶν Λατίνων Θεολόγοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δʹ.

Ἔλεγχος περιφανὴς τῆς συκοφαντίας τῶν παπιστῶν, τοὺς Ἕλληνας φθείρειν τὰ βιβλία λεγόντων, καὶ ἀπόδειξις ἐκ τῶν ἐξετασθέντων ἐν τῇ παρούσῃ ἕκτῃ Συνόδῳ ὅτι οὐ φθορεῖς οἱ Ἀνατολικοὶ πατέρες τῶν βιβλίων, ἀλλ' ὀρθόδοξοι.

Ἐλέγχεται δὲ περιφανῶς ἡ συκοφαντία τῶν παπιστῶν ὅτι οἱ Ἕλληνες φθορεῖς εἰσὶ τῶν βιβλίων, πρῶτον, ὅτι ἀπὸ μερικοῦ τὸ ἐπιχείρημα. δεύτερον, ὅτι οὐ συμφωνεῖ τὸ παράδειγμα ὅπερ βεβαιοῦται ὑπὸ δύο ἱστορικῶν διηγήσεων, ὧν ἡ πρώτη ἐστὶ διὰ τὴν νόθευσιν τῶν πρακτικῶν τῆς πέμπτης Συνόδου, ἡ δὲ ἑτέρα λαμβάνεται ἀπὸ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, ὅπου τῶν Μονοθελητῶν προβαλόντων τὴν δύναμιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐδεήθησαν οἱ πατέρες καὶ ἔφερον ὁ Βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ Χαρτοφυλακίου τοῦ Πατριαρχείου τὰ πρακτικά, καὶ ἴδε πρᾶξιν πρώτην. εἶτα ἐν τῇ τρίτῃ πράξει ἀναγνωσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς πέμπτης Συνόδου, εὐθὺς ἐγένετο λόγος περὶ λόγου Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, ὃς διελάμβανε μίαν θέλησιν ἐπὶ Χριστοῦ, καὶ ἀναστάντες οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης ἐβόησαν, ἐπισκέψατε κύριε νενοθευμένον ἐστὶ τὸ βιβλίον, ἀλλὰ κέλευσον ἐπιμελῶς ἐξεταχθῆναι. ἐν τῷ εἰκοστῷ πρώτῳ ἔτει τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀπέθανεν ὁ Μηνᾶς, ἐν δὲ τῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἐγένετο ἡ πέμπτη Σύνοδος πατριαρχοῦντος Εὐτυχίου, καὶ ἰδὼν ὁ Βασιλεὺς βιβλίον μετὰ τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ καί τινων πατέρων τῆς ἁγίας Συνόδου, εὗρε τρία τετράδια εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ προστεθειμένα, ἅτινα οὐκ εἶχον ὑποσημείωσιν ἀριθμητικὴν, ἣ κατὰ τὴν συνήθειαν ἐγγράφεται ἐν τοῖς τετραδίοις, καὶ ἔτι εὗρον ὅτι ἐν τῷ τετάρτῳ τετραδίῳ ἦν ἀριθμὸς πρῶτος, ἐν δὲ τῷ ἑπομένῳ δεύτερος, καὶ τρίτος ἐν τοῖς ἐφεξῆς, προσέτι καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς ἦν διάφορος. εἶπε δὲ ὁ Βασιλεὺς, ἀναγνωσθήτω ὁ λόγος οὗτος, ἀναγινωσκομένης δὲ καὶ τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς πέμπτης Συνόδου, εὑρέθησαν ἐν αὐτῇ δύο βιβλία ὕπουλα ἐξ ὀνόματος τοῦ Πάπα Βιγιλίου πρὸς τὸν μέγαν Ἰουστινιανὸν καὶ πρὸς Θεοδώραν αὐγοῦσταν, ἐν οἷς ἐλέγετο μία ἐπὶ Χριστοῦ ἐνέργεια. καὶ πάλιν ἀναστάντες οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης, ἀνεβόησαν μὴ εἶναι ταῦτα τοῦ Βιγιλίου, ἀλλ' εἶναι νενοθευμένα, καθὼς καὶ τὰ προλαβόντα τῆς αὐτῆς πέμπτης συνόδου, ἐπεῖπον δὲ, ὅτι εἰ ὁ Βιγίλιος ἔγραψε μίαν ἐνέργειαν, καὶ ἐδέξατο τοῦτο ἡ Σύνοδος, ἔσεται τοῦτο καὶ ἐν τῷ Ὅρῳ τῆς Συνόδου, καὶ λοιπὸν ἀκολούθως ἀναγνωσθέντος τοῦ βιβλίου τοῦ Ὅρου, οὐδὲν εὕρηται ἐν αὐτῷ περιεχόμενον περὶ μιᾶς ἐνεργείας. οἱ Λεγάτοι ἐδεήθησαν ἵνα ἐξετασθῇ ἐν καιρῷ, καὶ τὸ εὑρεθὲν, ἵνα παρρησιασθῇ, καὶ κατένευσεν ὁ Βασιλεὺς, πράξει τρίτῃ. ἐν δὲ τῇ δωδεκάτῃ πράξει προσηνέχθη ἕτερος λόγος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, καὶ ἐγνώσθη καὶ οὗτος νόθος, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μηνᾶ, κειμένοις ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πατριαρχείου, οὐχ εὑρέθη ὁ τοιοῦτος λόγος. ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ πράξει γενομένης παραθέσεως τῶν διεφθαρμένων μετὰ τῶν ἄλλων τῶν ἀρχαίων καὶ ἀνεπιβουλεύτων βιβλίων τῆς πέμπτης Συνόδου, καὶ ἔτι μετά τινος βιβλίου ἐκ χάρτου, ὅπερ προσηνέχθη ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἔχον καὶ τὴν σύνοδον ταύτην, καὶ οὕτω γνωσθείσης τῆς νοθεύσεως, ἀπεδοκιμάσθησαν τὰ βιβλία τὰ περιέχοντα τὸ νόθον, ὁμοῦ καὶ ἐκεῖνα τὰ τετράδια τὰ παρεμβεβλημένα. περὶ δὲ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν μετεβλήθη τὸ τετράδιον τὸ δέκατον πέμπτον, καὶ ἀντεπεισήχθη ἕτερον τετράδιον ἀνεπίγραφον πρὸ τοῦ δεκάτου ἕκτου τετραδίου, ἐν ᾧ ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ δύο ψευδεπίπλαστοι λίβελλοι, οἵτινες ἐλέγοντο εἶναι Βιγιλίου, ἀμφότερα ἀνεπίγραφα. εἰς δὲ τὰ ἀληθῆ τῆς πέμπτης οὐδὲν τῶν λιβέλλων καὶ λόγων εὑρέθη, οὔτε ἐν τῷ ἀδιαφθόρῳ τῷ ἐκ χάρτου εὑρέθησαν, καὶ μόνα τὰ τρία ἀντίγραφα ἦσαν διεφθαρμένα. ἦσαν δὲ οἱ παραγράψαντες Γεώργιος Μοναχὸς, Σέργιος Διάκονος, ὧν ὑπηγόρευσεν ὁ Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος, ὃς καὶ ἐνώπιον τῆς Συνόδου ὡμολόγησε φθορέα τούτων ἑαυτὸν γεγενῆσθαι, καὶ ἀκολούθως ἡ Σύνοδος ἀνεθεμάτισεν ἐκεῖνα, πράξει δεκάτῃ τετάρτῃ. οὐ φθείρουσι λοιπὸν τὰ βιβλία οἱ Ἀνατολικοὶ πατέρες, καὶ λοιπὸν ὀρθόδοξοι, ἐπειδὴ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ εὑρέθησαν τὰ ἀληθῆ καὶ τῆς πέμπτης Συνόδου, καὶ μάλιστα τὰ σταλέντα παρὰ τοῦ Ῥώμης μετὰ τῶν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ κειμένων παρενεβλήθησαν, καὶ ἐβεβαιώθησαν, ἀλλὰ φθορεῖς τῶν βιβλίων εἰσὶν οἱ Λατῖνοι, ὡς εἴρηται καὶ ῥηθήσεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Εʹ.

Ἀπόδειξις ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου οἱ τοῦ Ῥώμης Λεγάτοι οὐκ ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοδώρου, ἀλλὰ παρὰ τῆς Συνόδου, καὶ τὸ τὸν Θεόδωρον ἐκβαλεῖν τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα καὶ γράψαι τὸ τοῦ Ὀνωρίου καὶ πλάσαι τὰς ἐπιστολὰς Ὀνωρίου καὶ ἐνσύραι ἐν τοῖς πρακτικοῖς ψεῦδος καὶ φλύαρον δείκνυται, καὶ ὅτι τὰ ἀντίγραφα ἐδόθησαν τοῖς Λεγάτοις τοῦ Ῥώμης πατριαρχοῦντος Γεωργίου, ἐφ' οὗ καὶ ἀπῆλθον εἰς Ῥώμην, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ Θεοδώρου.

Ῥητέον ἔτι πρῶτον, ὅτι ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος ἐπῄνεσε τὸν Ὀνώριον, πράξει πρώτῃ τῆς Συνόδου. δεύτερον, οἱ τῶν Πατριαρχῶν Λεγάτοι ἔλαβον τὰ ἴσα τῶν πρακτικῶν ἀπὸ τῆς Συνόδου, καὶ οὐ παρὰ τοῦ Θεοδώρου, ἢ ἑτέρου τινὸς, πράξει δεκάτῃ ὀγδόῃ. τρίτον, ἐν τοῖς Λεγάτοις τοῦ Ῥώμης ἦν καὶ Ἰωάννης

ὁ μετὰ ταῦτα χρηματίσας Πάπας, ὃς εἶχε μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ ἐπιστολὰς τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Συνόδου, καὶ ἐδόθησαν τῷ μετὰ τὸν Ἀγάθωνα Πάπᾳ Λέοντι, ἐπειδὴ ὁ Ἀγάθων προεκεκοίμητο. τέταρτον, ἐν ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ὑπέγραψαν Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως, Θεοφάνης Ἀντιοχείας καὶ οἱ Λεγάτοι τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες καὶ οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης καὶ πάντες, μεθ᾽ ὧν καὶ οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης τὸν Ὀνώριον ἀνεθεμάτισαν. πέμπτον, καὶ λοιπὸν τὸ τοῦ Βινίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὅτι ὁ Θεόδωρος ἐξέβαλε τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἔγραψε τὸ τοῦ Ὀνωρίου, καὶ ἐκ τούτων τῶν προσεχῶς εἰρημένων γινώσκεται εἶναι ψεῦδος. ἕκτον, ἡ κατὰ Θεοδώρου κατάκρισις οὔτε ἐγένετο, οὔτε ἠκούσθη ποτὲ ἐν τοῖς ἀρχαίοις. ἕβδομον, οὐχ ἁρμόζουσι τὰ εἰρημένα τῇ Συνόδῳ, εἰ μὴ τῷ Ὀνωρίῳ τῷ συγχρόνῳ τοῦ Σεργίου, πρὸς ὃν γράφων ὁ Ὀνώριος ἦν Πάπας τῆς Ῥώμης, οὗ καὶ αἱ αὐθεντικαὶ λατινικαὶ ἐπιστολαὶ κατακριθεῖσαι ἐκαύθησαν. ὄγδοον, καὶ ἐκεῖνο τό, ὁ Θεόδωρος ταῦτα πάντα καὶ τὰς ἐπιστολὰς Ὀνωρίου ἔπλασε καὶ ἐνέσυρεν ἐν τοῖς πρακτικοῖς φλυαρόν ἐστι, καὶ προσφερόμενον κατὰ τὸ ἔθος τῶν μὴ δυναμένων, ὑπὸ δὲ ἀνάγκης ἐριζόντων, ψεῦδος γὰρ τοῦτο ἀποδεικνύουσι τὰ πρακτικά, κώδικες, ὑπομνήματα, ἐπιστολαί, Βασιλεῖς, Πάπαι καὶ πᾶσα ἡ καθ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ ἁγίου Ἐκκλησία, οὔτε γὰρ ἐγίνοντο τὰ τοιαῦτα χωρὶς ἐλέγχου, οὔτε οἱ Λεγάτοι οἱ βοῶντες κατὰ τῶν νόθων τῆς πέμπτης Συνόδου ἐσιώπων, οὔτε ἐβεβαίουν αὐτά, οὔτε οἱ ἄλλοι θρόνοι ἐσιώπων, καὶ τὰ ἀντίγραφα ἐδόθησαν Γεωργίου πατριαρχοῦντος καὶ οὐ Θεοδώρου, καὶ οἱ Λεγάτοι ἀπῆλθον εἰς Ῥώμην Γεωργίου πατριαρχοῦντος, ἀλλ᾽ οὔτε μὴν ἐδύνατο ὁ Θεόδωρος τοσαῦτα νοθεῦσαι, ὅθεν ὡς ἐψεύσθησαν οἱ Λατῖνοι εἰπόντες ἀνωτέρω βιβλίῳ δευτέρῳ ὅτι ἔφθαρησαν τὰ πρακτικὰ τῆς πρώτης Συνόδου, οὕτω ψεύδονται κἀνταῦθα περὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Περὶ τῶν περὶ Βιγλίου καὶ Μηνᾶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς πέμπτης Συνόδου γνωσθέντων νόθων ἐν τῇ παρούσῃ ἕκτῃ Συνόδῳ, καὶ πότε καὶ παρὰ τίνων ἐνοθεύθησαν, καὶ ὅπως ὁ δόλος εὕρεται διὰ παραθέσεως τῶν ἀνεπιβουλεύτων.

Τὰ περὶ Βιγιλίου καὶ Μηνᾶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς πέμπτης Συνόδου ἐγνώσθησαν νόθα, πρῶτον, ὅτι οἱ καιροὶ καὶ τὰ πρόσωπα οὐ συνήρχοντο, Μηνᾶ γὰρ θανόντος, Εὐτύχιος ἦν. δεύτερον, ὅτι ὅτε τὰ πρακτικὰ τῆς πέμπτης Συνόδου ἐκηρύχθη, οὐκ ἦσαν διεφθαρμένα, οὔτε ἔζων οἱ πατέρες τῆς Συνόδου ἐκείνης, ἀλλὰ μετὰ ἑκατὸν εἰκοσιοκτὼ ἔτη. τρίτον, ὅτι γέγονε τὸ σφάλμα διὰ τῶν τετραδίων ἐν τῇ πρώτῃ πράξει, καὶ διὰ τῆς παρενθήκης τοῦ τετραφύλλου πρὸ τοῦ δεκάτου ἕκτου τετραδίου ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει. τέταρτον, ὅτι τὰ προστεθειμένα τετράδια καὶ τὸ τετράφυλλον ἦσαν ἀνεπίγραφα, καὶ οὔτε εἶχον ἐπισημείωσιν ἀριθμητικήν. πέμπτον, ὅτι οὔτε οἱ χαρακτῆρες τῶν γραμμάτων ἦσαν οἱ αὐτοί. ἕκτον, ὅτι ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῶν ἐπιστολῶν τοῖς φυλαττομένοις ἐν τῷ Πατριαρχείῳ οὐχ εὑρέθη ὁ λόγος πρὸς Βιγίλιον τοῦ Μηνᾶ. ἕβδομον, ὅτι οἱ Λεγάτοι τοῦ Πάπα κατέφυγον εἰς τὸν Ὅρον τῆς Συνόδου ὡς μὴ νόθον. ὄγδοον, εἰ καὶ ἀπὸ τῆς πέμπτης Συνόδου παρῆλθον πλείω τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη, εὑρίσκοντο ὅμως τὰ πρακτικὰ τῆς πέμπτης Συνόδου ἀνεπιβούλευτα, καὶ ἄλλος χάρτης περιέχων τὰ αὐτά, δι᾽ ὧν τῆς παραθέσεως εὑρέθη ὁ δόλος. ἔνατον, ὅτι καὶ οἱ νοθεύσαντες εὑρέθησαν, καὶ ὡμολόγησαν, ἐπὶ δὲ Ὀνωρίου καὶ Θεοδώρου οὐδὲν τοιοῦτον, ἀλλὰ μάλιστα ὁ Ὀνώριος καὶ Σέργιος ἦσαν σύγχρονοι, καὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἀμοιβαίως ἔγραφον καὶ πασιδήλως, ἄρα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Ὅτι ἡ περὶ τοῦ μηδέποτε ἐκδοθῆναι τὰ τῆς ἕκτης Συνόδου πρακτικὰ ἀδιάφθορα πλασματώδης τῶν παπιστῶν ψευδολογία λῆρος οὖσα προφανὴς καὶ φλυαρία, οὐ δεῖται ἀπολογίας.

Οἱ παπισταὶ πλάττουσιν ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου οὐδέποτε ἐξεδόθησαν ἀδιάφθορα, καὶ ὅτι μετὰ τὸ τέλος τῆς Συνόδου οἱ τοῦ Πάπα Λεγάτοι ἐστάθησαν εἰς τὸ Βυζάντιον ἔτος ἓν πρὸ τοῦ λαβεῖν τὰ ἀντίγραφα, καὶ ὅτι τῶν ἄλλων θρόνων οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ Λεγάτοι ἐπὶ πολλοῦ χρόνου ὑστεροῦντο τῶν ἀντιγράφων τούτων, ἅτινα ὕστερον ἐδόθησαν διεφθαρμένα, ἅπερ καίτοι διεφθαρμένα, ἐβεβαίωσαν ὡς ἀληθῆ ἐπιγράφοντες εἰς τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἃ καὶ Λέων ὁ δεύτερος ἐπεκύρωσε, καὶ εἰς λατῖνα μετέφρασεν, ὡς μαρτυρεῖ Ἀντωνῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Φλωρεντίας ἐν τοῖς χρονικοῖς αὐτοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰ καὶ εἰς τοὺς τῆς Ἱσπανίας Ἐπισκόπους βεβαιῶσαι αὐτά, καὶ δὴ καὶ Ἰωάννης πέμπτος ὁ Πάπας, ὃς ἦν παρὼν ἐν τῇ Συνόδῳ, καίτοι διεφθαρμένα, ἐβεβαίωσεν αὐτά. λέγουσιν οἱ αὐτοὶ ὅτι οὐ μόνον διὰ παρενθήκης ἐνοθεύθησαν, ἀλλὰ καὶ διὰ ξυσμάτων, καὶ ἑνώσεων σειρῶν, καταβατῶν, καὶ ἑτέρων τοιούτων, ὥστε μήτε τοὺς τότε παρόντας συνιέναι. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ταῦτα πάντα λῆρος τῶν παπιστῶν

καὶ

καὶ προφανὴς φλυαρία, διὰ γὰρ τούτων δηλοῦται μάλιστα εἶναι αὐθέντα τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου, ἐπειδὴ τοιαύτη μεγίστη μεταβολὴ οὐκ ἦν δυνατὸν γενέσθαι, κἄπειτα περικαλυφθῆναι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ἐπιχείρημα Βελλαρμίνου καὶ Γρετζέρου λεγόντων τοὺς Ἕλληνας φθείρειν τὰ τῶν πατέρων βιβλία, καὶ Λέοντα τὸν πρῶτον εἰς μαρτυρίαν προβαλλομένων, καὶ καταφρόνησις αὐτῶν τε καὶ τοῦ φλυάρου Βινίου ὡς συκοφαντῶν ἐξ ὧν ἔπεμψεν ὁ Ἀγάθων ῥητῶν εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ ἐκ τῶν ῥητῶν τοῦ Λέοντος περὶ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ.

Ἠπασμένοι οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος, λέγει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος, ὅθεν Βελλαρμῖνος καὶ ὁ ἐξηγητὴς αὐτοῦ Γρετζέρος παρακινούμενοι ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς πλάνης, μετὰ τοσαύτας ἀποκρίσεις πάλιν κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῶν Λατίνων κατὰ τῶν Ἑλλήνων σκληρυνόμενοι, λέγουσιν ὅτι οἱ Ἕλληνες φθείρουσι τὰ βιβλία τῶν πατέρων, καὶ προβάλλονται μάρτυρας εἰς τοῦτο Λέοντα τὸν πρῶτον καὶ Γρηγόριον τὸν Διάλογον, ἀλλ' εὐθὺς ὡς συκοφάνται καταφρονοῦνται, εἴρηται γάρ, ὅτι τὰ ῥητὰ τῶν ἁγίων, ἅπερ εἶχον τὰ τοῦ Ἀγάθωνος συνοδικά, ἐν οἷς ἦσαν καὶ τὰ τῶν πέντε Συνόδων, καὶ ἐκεῖνα τὰ ῥητὰ τῶν ἐγκρίτων πατέρων, ἅπερ ἀπέστειλε μετὰ τῶν Λεγάτων αὐτοῦ ὁ Ἀγάθων εἰς βεβαίωσιν τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ δύο θελήσεων ἐπιχειροῦ παραβληθέντα τοῖς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κώδιξιν, ἐβεβαιώθησαν, καὶ ἴδε τὸ ἀνωτέρω προσεχῶς κεφάλαιον, καὶ γνῶθι ὅτι διὰ τῶν κωδίκων τῶν Ἑλλήνων ἐβεβαιώθη ἡ ἀλήθεια, ὥστε τὸ φθείρειν τοὺς Ἕλληνας τὰ βιβλία ἐστὶν ἀδύνατον καὶ ἄπιστον, καὶ ἐθελούσιος τῶν παπιστῶν φλυαρία. ἀλλ' οὐδὲ τὰ Λέοντος καὶ Γρηγορίου βοηθεῖ αὐτοῖς, ὁ γὰρ Λέων ὑποπτευθεὶς παρεξηγηθῆναι ὑπό τινων τὴν πρὸς Φλαβιανὸν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἐν τῇ ὀγδοηκοστῇ τρίτῃ ἐπιστολῇ πρὸς Παλαιστινοὺς σημειοῖ τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ λέγει, προσέχειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐσφαλμένων μεθερμηνεύσεων. Ὁ αὐτὸς ἐν τῇ ἑξηκοστῇ ἐνάτῃ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἐξορκίζει τὸν Αὐτοκράτορα Μαρκιανὸν ἐπιτηδείῳ ἑρμηνεῖ προστάξαι μεθερμηνεῦσαι αὐτὴν ἐπιμελῶς, καὶ διὰ πιστοῦ ἀνθρώπου δοῦναι αὐτὴν τοῖς κελταῖς τῆς Ἀλεξανδρείας. ποῦ δὲ ἐνταῦθα ὁμοιότης τοῦ ἔφθειραν οἱ Γραικοὶ τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου, ὅπου ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος ἡ ἀρχέτυπος εὑρίσκετο ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου; φλυαρεῖ καὶ ὁ Βίνιος ἀνόμοιον λέγων τὴν ἐπιστολὴν τῷ λατινικῷ, ὡς ὁ Ἀναστάσιος μεθερμήνευσε. ἐν γὰρ τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ ἀντιλεγόντων πολλῶν, ἐξητάσθη ἡ ἐπιστολὴ σχεδὸν καὶ κατὰ τὰς συλλαβὰς καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς, οὐ μὴν καὶ κατὰ μόνας τὰς λέξεις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Ἔτι ἐπιχείρημα Βελλαρμίνου καὶ Γρετζέρου περὶ τῶν αὐτῶν, Γρηγόριον τὸν Διάλογον εἰς μαρτυρίαν προβαλλομένων ἐν τῇ πρὸς Ναρσῆν αὐτοῦ ἐπιστολῇ λέγοντα περὶ Ἀδελφίου καὶ Σάββα τῶν κατακριθέντων ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ καὶ μὴ εὑρισκομένων ὀνόμασι ἐν αὐτῇ, καὶ νομίζοντα διεφθάρθαι τὴν Σύνοδον, καὶ ἐκ τούτου συναγόντων ὅτι καὶ τὴν ἕκτην Σύνοδον διεφθάρθαι δυνατόν ἐστι, καὶ ἀπόκρισις πρὸς τὸ ἐπιχείρημα μετὰ ἀποδείξεως, ἐξ ἧς λῆρος Βελλαρμῖνος καὶ Γρετζέρος δείκνυνται, ἐκ γὰρ τοῦ δυνατοῦ οὐχ ἕπεται ἡ τῆς ἐνεργείας θέσις, καὶ τὸ παράδειγμα περὶ Ὀνωρίου ἄνισον.

Περὶ δὲ τοῦ Διαλόγου ῥητέον, ὅτι βιβλίῳ πέμπτῳ, ἐπιστολῇ δεκάτῃ τετάρτῃ πρὸς Ναρσῆν λέγει, τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον ἐρευνῶντες, οὐδὲν ὁρῶμεν περὶ Ἀδελφίου καὶ Σάββα καὶ ἄλλων τινῶν, οἳ λέγονται ἐν ἐκείνῃ κατακριθῆναι, ὅθεν νομίζομεν καθὼς ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἐν ἑνὶ τόπῳ διεφθάρη ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, οὕτω καὶ ἄλλο τι γεγονέναι τοιοῦτον ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ. ἡ σὴ τοίνυν ἀγάπη ζητησάτω τοὺς παλαιοὺς κώδικας τῆς αὐτῆς Συνόδου, καὶ σκεψάτω, εἴ τι τοιοῦτον εὑρίσκεται, ἐμοί τε τὸν αὐτὸν κώδικα, ὃν ἂν εὕρῃς, ἀπόστειλον, ὃν εὐθὺς μετὰ τὸ ἀναγνῶναί με ἀποστελῶ σοι, τοῖς γὰρ παρὰ πολλοῖς εὑρισκομένοις νέοις κώδιξι μὴ πιστευέτω, ἐκ τούτου γὰρ τοῦ παραδείγματος ἐνέπεσον εἰς ἀμφιβολίαν ἐγώ, καὶ οὔπω οὐδὲν βεβούλευμαι γράψαι περὶ τούτου τοῦ παραδείγματος τῷ εἰρημένῳ μοι ἀδελφῷ Ἰωάννῃ τῷ Ἐπισκόπῳ, οἱ δὲ ἐν Ῥώμῃ κώδικες ἀληθέστεροί εἰσι παρὰ τοὺς τῶν Γραικῶν, ὅτι καὶ ἡμέτεροι, ταῦτα ὁ Γρηγόριος. ἐπιχειροῦσι δὲ ἐντεῦθεν οἱ διαληφθέντες σοφισταί, ἐπειδὴ ὁ Γρηγόριος λέγει ὅτι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔφθειραν τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἔν τινι τόπῳ, καὶ ὑποπτεύεται καὶ περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ, καὶ προστίθησιν ὅτι οἱ ἐν Ῥώμῃ κώδικες ἀληθέστεροί εἰσι παρὰ τοὺς τῶν Γραικῶν, οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ οἱ Γραικοὶ ἔφθειραν τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι διὰ τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος δύνασθε ὦ παπισταὶ εἰπεῖν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐλέγετε ὅτι οἱ Ἀρειανοὶ ἔφθειραν τὰ πρακτικὰ τῆς πρώτης Συνόδου, εἰπεῖν ὅτι ἔφθειραν αὐτὰ οἱ Γραικοί, καὶ ἔτι εἰπεῖν, οὐ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ παρὰ τῶν Γραικῶν διέφθαρται ἥτε πρώτη καὶ ἡ δευτέρα Σύνοδος, διὰ τὸ καὶ ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν ἐκείνων ταῖς γενομέναις κατὰ Ἀρείου καὶ Μακεδονίου εὑρίσκε-

εὑρίσκεσθαι διαφθοράς. δεύτερον, ὅτι ἐκ τοῦ δυνατοῦ οὐκ ἀκολουθεῖ ἡ θέσις τῆς ἐνεργείας, ἤτοι τῆς πράξεως. τρίτον, ἡ διαφθορὰ ἐν τῇ ἕκτῃ οὐ γέγονε περὶ ἐκείνων, ἅτινα ἐλέγετο περὶ Ὀνωρίου, ἀλλ' ὁ Αἱρετικὸς Μακάριος ἦν φθορεὺς τῶν ἁγίων, ὃν ὑμεῖς κακουργοῦντες σιωπᾶτε, τοὺς δὲ τῆς ἀληθείας ὑπερασπιστὰς συκοφαντεῖτε. τέταρτον, τὸν Νάρσην πέμπει ὁ Γρηγόριος πρὸς τοὺς ἀρχαίους κώδικας τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, παρασκευάζων πληροφορεῖσθαι ἐκ τῆς ἐκείνων μαρτυρίας, οὐ πέμπει δὲ αὐτὸν πρὸς τὸν ἐν Ῥώμῃ κώδικα, ἀλλ' ἐκεῖνον εὑρεῖν παρασκευάζει, οὐ λατινικὸν, ἀλλ' ἑλληνικὸν, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν εἰρημένων, πρὸς μείζονα αὐτοῦ βεβαιότητα περὶ ὧν διηπόρει. πέμπτον, τοὺς κώδικας τοὺς ἐν Ῥώμῃ προτίθησι τῶν Γραικικῶν ὑπὸ τῆς πατρίου φιλοτιμίας νικώμενος ὁ Γρηγόριος. εἰ δὲ γεννάδαι οὗτοι, καὶ ἁπλῶς οἱ παπισταὶ οὐδένα καταλείπουσιν ἡμῖν ἀρχαῖον κώδικα, ἢ ἑλληνικὸν, ἢ ῥωμαϊκὸν, ᾧ δυνησόμεθα πιστεῦσαι. ἕκτον, Γρηγόριος λέγει τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἐν ἑνὶ τόπῳ διαφθαρῆναι, εἰ δὲ νυνὶ Ῥωμαῖοι τὴν ἕκτην Σύνοδον λέγουσιν ἐν πολλοῖς τόποις διαφθαρῆναι. ἕβδομον, οὐ παραδεχόμεθα τὸ τοῦ Γρηγορίου ὅτι ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος διέφθαρται, οὔτε μὴν περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀμφιβάλλομεν, πρῶτον, ὅτι τοῦτο οὐδεὶς ἕτερος εἶπε, πλὴν τοῦ Γρηγορίου. δεύτερον, ὅτι πολλοὶ ἦσαν οἱ ἐχθροὶ τῆς Συνόδου, καὶ τοῦ Ἡγεμόνος αὐτῆς Κυρίλλου καὶ ἐκ τοῦ μέρους τῶν Αἱρετικῶν καὶ ἐκ τοῦ μέρους τῶν ἀποστατῶν, ὅθεν ἦν μεγάλη προσοχὴ καὶ φύλαξις ὑπὸ τῶν πατέρων διὰ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα, καὶ ἀκολούθως καὶ διὰ τὰ πρακτικά. περὶ δὲ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Λέων ὁ Πάπας ὁ πρῶτος, οὗ οἱ Λεγᾶτοι παρῆσαν ἐν αὐτῇ, δεξάμενος τὰ πρακτικὰ παρ' αὐτῶν ἐκείνης οὐδεμίαν εὗρε παραφθορὰν, ἣν εἰ εὗρεν, οὐκ ἂν ἐσιώπησεν, ὡς οὐκ ἐσιώπησε περὶ τοῦ δευτέρου τόπου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἔγραψεν εἰς Μαρκιανὸν, Ἀνατόλιον καὶ Πουλχερίαν. οὕτως οὖν τούτων ἐχόντων, λῆρος ἐστὶν ὁ Γρετζέρος, λέγων ὅτι ἀπέδειξεν ὁ Γρηγόριος τὴν παραφθορὰν τῆς Συνόδου, λέγει γὰρ, ὡς εἰ περὶ τῆς ἰσότητος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Ῥώμης ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου εὑρίσκεται γεγραμμένον, τοῦτο παρὰ τῶν Γραικῶν παραβέβληται ἐν τῇ Συνόδῳ. ταῦτα ἐκεῖνος. καίτοι ἐν τῇ Συνόδῳ τὸ μὲν πρᾶγμα ἐγένετο καὶ ὑπεγράφη, καὶ πρὸς Λέοντα ἀνεκηρύχθη δι' ἐπιστολῆς συνοδικῆς, καὶ ὁ Λέων αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ὁμολογεῖ τὸ πρᾶγμα γεγονέναι, οὐ μὴν δικαίως τε καὶ νομίμως, τέως μέντοι ὁμολογεῖ ὅτι ἐγένετο ἀληθῶς. ἐνταῦθα δὲ περὶ Ὀνωρίου ἄνισόν ἐστι τὸ παράδειγμα ὅπερ προβάλλει ὁ Γρετζέρος, οὐ γὰρ ζητεῖται τὸ οὐ καλῶς ἀνεθεματίσθη, ἀλλὰ τὸ οὐδ' ὅλως ἀνεθεματίσθη ὁ Ὀνώριος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

Ὅτι Γρηγόριος ὁ διάλογος ἀναποδείκτως εἰπὼν προσῆχθαι τῷ Πάπᾳ ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου τὸ τοῦ καθόλου Ἐπισκόπου ὄνομα, δείκνυται κακῶς περὶ τὴν Σύνοδον διατεθειμένος, ἡ δὲ Σύνοδος ἀδιάφθορος.

Ὁ Γρηγόριος βιβλίῳ τετάρτῳ, ἤτοι ἐπιστολῇ τριακοστῇ ἕκτῃ γράφει, ὅτι ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου προσηνέχθη τῷ Πάπᾳ τὸ τοῦ καθόλου Ἐπισκόπου ὄνομα, οὐ μέντοι συνεχώρησε τινὶ τῶν αὐτοῦ διαδόχων τούτῳ τῷ πομπηικῷ ὀνόματι χρήσασθαι, εἰ γὰρ εἶπεν ὅτι προσηνέχθη ὑπὸ τῆς Συνόδου· ἀλλὰ τὸν τρόπον οὐ δείκνυσιν, ἐπειδὴ τοῦτο οὐδ' εἰς ἔννοιαν ἦλθέ ποτε τῆς Συνόδου, καὶ δείκνυται ἐκ τούτου, ὅτι ὅσα προνόμια καὶ τιμὰς καὶ δυνάμεις ἔδωκεν ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος τῷ Κωνσταντινουπόλεως, τὰ αὐτὰ ἦσαν ἅπερ ἐδόθη καὶ τῷ Ῥώμης, καὶ ἐναντιουμένων τῶν πρέσβεων τοῦ Λέοντος, ὁ Λέων ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς περὶ τῶν γεγονημένων ἐν τῇ Συνόδῳ τοῦτο μόνον ὀνειδίζει, ὅτι οὐκ ἐφυλάχθη ὁ δεύτερος τόπος τῷ Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ τρίτος τῷ Ἀντιοχείας, ἀλλὰ προσετέθη ὁ Κωνσταντινουπόλεως. ὀνομάζει δὲ ἡ Σύνοδος τὸν Ῥώμης Ἐπίσκοπον καὶ Ἀρχιεπίσκοπον, οὐδέποτε δὲ καθόλου, ὡς εἶπον αὐτὸν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δωδέκατον. οὐκ ἐψεύσθη λοιπὸν ἡ Σύνοδος, οὐδὲ διεφθάρη, ἀλλὰ κακῶς διατεθεὶς ὁ Γρηγόριος, ἐνόμισε κακῶς περὶ τῆς Συνόδου· ὅπερ οὐδεμίαν προξενεῖ τῇ Συνόδῳ ζημίαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ'.

Ὅτι οὐκ ἠλήθευσεν ὁ Διάλογος ὑποπτευθεὶς τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον διαφθαρῆναι, καὶ ὅτι τὸ ἐκ μερικοῦ ἐπιχείρημα τῶν Λατίνων ὑπὲρ Ὀνωρίου ἐκ τῆς διαφθορᾶς τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου ἀνακόλουθον, καὶ οὕτως ἀναπόδεικτον.

Περὶ δὲ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, ὅτι μὴ εὑρεθῶσιν ἐν αὐτῇ τὰ περὶ Σάββα καὶ Ἀδελφίου, καὶ ἑτέρων Αἱρετικῶν, ὑπωπτεύθη, ῥητέον, ὅτι εἰ καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς οὐκ εἰσὶ τὰ ὀνόματα, ἀλλ' ἡ Αἵρεσις, ἧς ἐκεῖνοι ἀρχηγοὶ γεγόνασιν, εὑρίσκεται ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς Συνόδου κατακεκριμένη πράξει ἑβδόμῃ, ἔνθα τοὺς Μασσαλιανοὺς καὶ Ἐνθουσιαστὰς καὶ Εὐχίτας καταδικάζει. ἀντεῖπε τῷ Γρετζέρῳ Φραγγίσκος Ἰούνιος περὶ τούτου, ἀλλ' ὁ Γρετζέρος φησί· μᾶλλον πιστεύομεν Γρηγορίῳ, ἢ Ἰουνίῳ. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι λίαν ψυχρὰ ἡ ἀντιλογία

αὕτη,

αὕτη, ποῖος γὰρ τοῦτο ἀρνεῖται; καὶ τὸ παρὸν ὅμως οὔτε Ἰούνιος οὔτε ἡμεῖς τὰς ἡμετέρας μαρτυρίας ἄγομεν, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ πάσης τῆς Οἰκουμένης ἀπαράθραυστα μαρτυρούμενα πρακτικὰ τῆς Συνόδου, ἀλλ' ὁ Γρετζέρος ταῦτα παρατρέχει, νομίζων ἀπατῆσαι πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἀληθῆ εἴρηκεν ὁ Γρηγόριος, σαφέστατόν ἐστιν, ἀλλὰ κἀκεῖνο οὐ δεῖ ἡμᾶς λανθάνειν, ὅτι ἡ ἐκ μέρους ἐπιχείρησις ἀνακόλουθός ἐστιν, ὥστε μηδεμίαν ἐκ τούτων ἀναχθῆναι ἀπόδειξιν περὶ ὧν ἀντιτείνουσι, λέγοντες διαφθαρῆναι τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου δι' αἰτίαν τοῦ Ὀνωρίου, ἀνόμοιον γὰρ τὸ παράδειγμα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς Φώτιον ἐπιστολῆς τοῦ Πάπα Νικολάου, καὶ ἐκ τῆς ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῶν Συνόδων ἐπιστολῆς τοῦ αὐτοῦ, Βελλαρμίνου καὶ Γρετζέρου συμπεραινόντων τὴν ἑβδόμην καὶ ἀκολούθως καὶ τὴν ἕκτην τὰς Συνόδους ὑπὸ τῶν Γραικῶν διαφθαρῆναι, τὸ ἐκ ψευδῶν συμπεραίνειν, ἀπόδειξίς ἐστιν ἀληθὴς ὅτι ἀμφότεραι αἱ Σύνοδοι ἀδιάφθοροι.

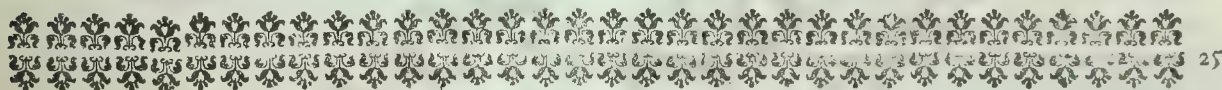
Φησὶν ὁ Βελλαρμῖνος, ὅτι Νικόλαος ὁ πρῶτος ἐν τῇ πρὸς Μιχαὴλ τὸν Βασιλέα ἐπιστολῇ πέμπων τὸν Βασιλέα εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀδριανοῦ λέγει, πλὴν εἰ μὴ διέφθαρται κατὰ τὸ ἔθος τῶν Γραικῶν, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τῆς καθέδρας τῆς ἀποστολικῆς ἀπεστάλη μέχρι τούτου νῦν παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διακρατεῖται, λέγει δὲ ὁ Βελλαρμῖνος, ὅτι οὐ χωρὶς αἰτίας τοῦτο εἴρηκεν, ἃ γὰρ ὁ Νικόλαος προβάλλεται ἐν τῇ πρὸς Φώτιον ἐπιστολῇ ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ πρὸς Ταράσιον ἐπιστολῆς οὐχ εὑρίσκεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπιστολῇ, ὡς φαίνεται ἐν τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ, ἐξήλειψαν γὰρ οἱ Γραικοὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅτι ἐναντίος ἦν τῆς τιμῆς τοῦ Ταρασίου. ἐκ τούτων οὖν συνάγει ὁ Βελλαρμῖνος, ὅτι οἱ Γραικοὶ διέφθειραν τὴν ἑβδόμην Σύνοδον, καὶ διατοῦτο οὐ θαυμαστὸν, εἰ καὶ τὴν ἕκτην ἔφθειραν. τὸ αὐτὸ προβάλλεται ἀποδεῖξαι καὶ ὁ Γρετζέρος καὶ διὰ μαρτυρίας τοῦ Ἀναστασίου, καὶ προβάλλεται τὴν ἐπιστολὴν Ἀδριανοῦ τὴν ἐν τῷ τρίτῳ Τόμῳ τῶν Συνόδων. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, οὐ λέγει ὁ Νικόλαος τὰ ἀντίγραφα τῆς ἑβδόμης Συνόδου κατὰ πρῶτον ἐδείχθησαν εὐθὺς διεφθαρμένα, καὶ τὰ πρακτικὰ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διεφθαρμένα καὶ ἐσφραγισμένα τῷ βασιλικῷ σημείῳ τότε πρῶτον προσέφερον τῷ Ἀδριανῷ οἱ ἐν τῇ Συνόδῳ πρέσβεις αὐτοῦ, ἅτινα ἀνοίξας καὶ ἰδὼν ὁ Ἀδριανὸς, εὐθὺς ἀπέδειξε διεφθαρμένα, καθὼς περὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου τεκμαίρονται οἱ παπισταὶ, περὶ οὗ ψεύδους αὐτῶν οὐδεμία τοῦ ἀληθοῦς δύναται συναχθῆναι ἐκ τοῦ τόπου τούτου τοῦ Νικολάου ζημία. ὅτι δὲ τὰ πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης Συνόδου ἦσαν ἀδιάφθορα καὶ ἀκέραια, καὶ τοιαῦτα ἀνῆλθον πρὸς τὸν Ἀδριανὸν εἰς τὴν Ῥώμην, δῆλον καὶ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀναστασίου, ὃς εἶπε περὶ αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ τοῦ πρώτου Ἀδριανοῦ ταῦτα, ἣν Σύνοδον οἱ ἤδη λεχθέντες Λεγᾶτοι Γραικιστὶ μεθ' ἑαυτῶν προσήνεγκαν, καὶ ταῖς ἱεραῖς χερσὶ τοῦ Βασιλέως ὑπογεγραμμένην, ταύτην δὲ ὁ προειρημένος Ἀρχιερεὺς εἰς λατινικὴν γλῶσσαν ἐκέλευσε μεταφρασθῆναι, καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ βιβλιοθήκῃ ἐπιτεθῆναι. δεύτερον, ὅτι ὁ Νικόλαος ἃ λέγει σύμφωνά εἰσι τοῖς λόγοις τοῦ Ἀδριανοῦ εἰ καὶ μὴ κατὰ λέξιν, οὐ γὰρ ἦν ἀνάγκη συμφωνεῖν καὶ κατὰ λέξιν. εἶτα ὁ Νικόλαος λέγει, ὅτι ἡ Σύνοδος ἦν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄψευστος ἐπιστολῇ πρὸς Μιχαὴλ καὶ ἐπιστολῇ αὕτη πρὸς Φώτιον. εἰ γὰρ μόνον ἐν τῇ Ῥώμῃ εὑρίσκοντο τὰ πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης ἀδιάφθορα, οὐκ ἂν ἐλάμβανεν εἰς μαρτυρίαν βεβαίως καὶ πεπεισμένως τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ εἰ ἐφρόνει ὅτι οὐκ ἦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σῶα, οὐκ ἂν ἐβεβαίωσεν εὑρεῖν αὐτοὺς ἐκεῖ τοῦ Ἀδριανοῦ τὴν γνώμην, λέγουσαν οὐ δεῖ γίνεσθαι ἀπὸ λαϊκῶν εὐθὺς εἰς Πατριάρχας, ἀλλὰ βεβαιοῖ ὅτι ἐκεῖ εὑρήσουσι τὴν ἀλήθειαν, ἄρα. εἰ δὲ καὶ ὕστερον χωλαίνουσι κατὰ Φωτίου, καὶ Μιχαὴλ ἄλλως λαλεῖ, οὐ μεταβάλλεται ἡ ἀλήθεια ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ Νικολάου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓʹ.

Ὅτι τοῦ Γρετζέρου πρὸς Βιτάτζερον λέγοντος, οὐ θαυμαστὸν φθαρῆναι τὰ τῆς ἕκτης καὶ τὰ ἐν Ῥώμῃ, ὡς καὶ τὰ τῆς πρώτης ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν, ἀποδείκνυται ἐνταῦθα διχῶς εἶναι ταῦτα τῶν νεωτεριστῶν Λατίνων πλάσματα εἰς σύστασιν τῆς παπολατρείας, ὡς οἴονται.

Ὁ Γρετζέρος βοηθῶν Βελλαρμίνῳ, φησὶ πρὸς Βιτάτζερον, οὐκ ἔστι θαυμαστὸν ἵνα φθαρῶσι τὰ τῆς ἕκτης καὶ τὰ ἐν Ῥώμῃ, ὡς καὶ τὰ τῆς πρώτης ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι φησὶν ὁ Βαρώνιος ἐν τῇ ἐπιτομῇ παρὰ Σπονδάνῳ τῷ τριακοσιοστῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ ἔτει, ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ, εἰ καὶ ἀρχῆθεν ἐγράφησαν καθαρώτατα καὶ ἀκίβδηλα, τῇ δὲ τοῦ χρόνου λύμῃ καὶ ταῖς Ἀρειανῶν ἐγχειρήσεσι ναυάγιον ἔπαθον. ὅμως οὐκ ἀρνεῖται ὅτι εὑρίσκοντο αὐτὰ αὐθέντα εἰς τοὺς Ἄραβας καὶ Ἀλεξάνδρειαν, εἰ καὶ τοῦτο οὐκ ἐγκρίνεται ἀληθὲς, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφαλαίου πέμπτου Παράγραφον δέκατον ἕκτον. δεύτερον, ὅτι τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ Συνόδῳ πραχθέντων τὴν

ἀληθῆ ἱστορίαν δυνάμεθα συνάξαι ἀπὸ τῶν ὑπομνημάτων τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν λοιπῶν Συνόδων. ὅθεν ὁ Βαρώνιος ἐν τῷ αὐτῷ τριακοσιοστῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ ἔτει διηγεῖται θαυμαστόν τι ἐκ τοῦ Γρηγορίου πρεσβυτέρου Καισαρέως τῶν νεωτέρων συγγραφέων, ὅπερ γράφουσιν ὅτι συνέβη ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου εἰς στερέωσιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ οὐδὲ ἴχνος ἐστὶ τούτου παρὰ τῷ Ἀθανασίῳ εὑρεῖν καὶ Ἱλαρίῳ καὶ ἄλλοις, οἵτινες οὐδὲν ἄψαυστον ἔλιπον, δι' οὗ ἐδύνατο ἡ Σύνοδος τὴν Αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου παντελῶς καθελεῖν. τρίτον, εἰδοτέον ὅτι ἐφθάρη τινὰ, οὐ μὴν καὶ πάντα, τὸ γὰρ ἀποτελεσθὲν καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου μένουσιν ἀδιάφθορα. τέταρτον, ψευδές ἐστι τὸ τοῦ Γρετζέρου, λέγοντος ὅτι τελείως ἐφθάρησαν τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου παρὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ ἄλλων τινῶν, καὶ δῆλον, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον παρελθόντων σχεδὸν ἑκατὸν ἐτῶν, ἡ ἐν Ἀφρικῇ Σύνοδος ἐκ τῶν αὐθεντικῶν κωδίκων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, οἵτινες εὑρίσκοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἔλαβον ἀντίγραφον τοῦ Συμβόλου καὶ τῶν Κανόνων ὑπὸ Ἀττικοῦ καὶ Κυρίλλου, ἅτινα καὶ τῷ Ῥώμης Βονιφατίῳ ἔπεμψε. πέμπτον, Γρηγόριος ὁ Διάλογος δέχεται τὰς τέσσαρας Συνόδους βιβλίῳ πρώτῳ, ἐπιστολῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ, ἅπερ εἰ ἐνόμιζον εἶναι διεφθαρμένα, οὐκ ἂν οὕτως εἶπεν. ἕκτον, ἡ ἐπιστολὴ τῆς Συνόδου πρὸς Ἀλεξανδρεῖς εὑρίσκεται ἀληθὴς παρὰ Θεοδωρίτῳ τῷ σοφῷ. ἕβδομον, οὐδεμία Σύνοδος Οἰκουμενικὴ τῶν μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ τοῦτο ἢ ἐφρόνησεν, ἢ εἶπεν. ὄγδοον, τοῦτο οὔτε εἶδεν, οὔτε ἐφρόνησεν, οὔτε ἐνόμισέ ποτε ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία. ἔνατον, ὅτι οὔτε ἐν Φερράρᾳ ὅτε ἐγένετο βία τῶν Ἀνατολικῶν ἵνα ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῶν Συνόδων, τοιοῦτόν τι ἐρρέθη παρὰ τῶν Λατίνων περί τινος τῶν Συνόδων. δέκατον, οὔτε τῶν πατέρων τὶς, ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ἢ τῶν συμπάντων Κληρικῶν καὶ λοιπῶν Χριστιανῶν τῶν εὑρισκομένων ἀπ' ἀρχῆς ἕως ἄρτι ἐν τοῖς τέσσαρσι πατριαρχικοῖς θρόνοις καὶ ἐν τοῖς αὐτοκεφάλοις Ἐπισκόποις ἐσημείωσεν, ἢ ὑπωπτεύθη, ἢ ἔγραψεν, ἀλλὰ μόνοι οἱ νεωτερισταὶ τερατώδεις Λατῖνοι, καὶ τοῦτο διὰ σύστασιν τῆς παπολατρείας, ὡς οἴονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Ἀπάντησις ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγάθωνος Συνόδου πρὸς τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα τῶν παπιστῶν, σπουδόντων δι' αὐτοῦ βεβαιῶσαι ὅτι ἡ ἕκτη Σύνοδος ἐνοθεύθη περὶ Ὁνωρίου, καὶ διαίρεσις τῶν ἀναφορῶν τοῦ Ἀγάθωνος εἰς τέσσαρας ἀποκρίσεις, ὧν ἡ πρώτη ἐστὶ περὶ τῶν δύο ἐπὶ Χριστοῦ θελήσεων μόνον καὶ δύο ἐνεργειῶν τῶν βεβαιωθεισῶν ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ οὐδὲν περὶ ἀναμαρτησίας τοῦ Ῥώμης. ἡ δευτέρα, ὅτι οὐκ ἀντεῖπε τῇ ἑαυτῆς κρίσει ἡ Σύνοδος ἀναθεματίσασα τὸν Ὁνώριον. ἡ τρίτη, ὅτι ἡ ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδος οἰκονομικῶς παρέδραμε τὴν Ὁνωρίου κατάκρισιν. ἡ δὲ τετάρτη, ὅτι τοῦ Ἀγάθωνος ἀπᾴδοντα τινὰ εἰπόντος ἡ Σύνοδος ὡς πάρεργα παρεσιώπησε.

Λόγον δεύτερον λαμβάνουσι παρὰ τῆς κρίσεως ἣν ἐποίησεν ἡ Σύνοδος περὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ δὴ συλλογίζονται λέγοντες, ἀδύνατόν ἐστι τὴν Σύνοδον καταδικάσαι τὸν Ὁνώριον, εἰ μή που καὶ αὐτὴ ἑαυτῇ ἀντιλέγει, ἐν γὰρ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀγάθωνος γέγραπται ὅτι ἀδύνατον τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν τῆς πίστεως ἐκπεσεῖν, καὶ ὅτι καθῆκον ἦν τῇ ἀποστολικῇ καθέδρᾳ τοὺς λοιποὺς διορθοῦν, ταύτην δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἡ Σύνοδος ἐδέξατο καὶ ἐκύρωσεν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, πόθεν δείκνυται ὅτι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγάθωνος ἡ Σύνοδος ἐκύρωσε; καὶ εἰ ταύτην ἐκύρωσε, δηλονότι καὶ τὸν Ὁνώριον οὐ κατέκρινεν, ἀλλ' οὐδὲ δυνατὸν ἐπιχειρῆσαι ἐκ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐπιστολῆς ὅτι οὐ κατεκρίθη ὁ Ὁνώριος, ἀλλ' οὐδὲ διότι κατέκρινε τὸν Ὁνώριον, οὐκ ἂν ἐπεκύρωσε τὴν ἐπιστολήν. Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα ῥητέον τέσσαρά τινα, πρῶτον, ὅτι καθ' ἣν ἔννοιαν ἡ Σύνοδος ἐκύρωσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγάθωνος, δῆλον ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς αὐτῆς Συνόδου, ἥτις ἀνεγνώσθη ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει, ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῃ πράξει οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης προσέφερον καὶ ἑτέρας μαρτυρίας, εἶτα ἐδεήθησαν τοῦ Αὐτοκράτορος ὅπως ἐρωτήσῃ Γεώργιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν αὐτῷ ὑποκειμένην Σύνοδον καὶ τὸν Ἀντιοχείας Μακάριον καὶ τοὺς αὐτῷ ὑποκειμένους Ἐπισκόπους, εἰ σύμφωνοί εἰσι ταύταις ταῖς δυσὶν ἀναφοραῖς, καὶ ἀποκριθέντες Γεώργιος καὶ Μακάριος εἶπον, δότε ἡμῖν τὰ ἀντίγραφα ἑκατέρων τῶν ἀναφορῶν ἵνα συγκρίνωμεν αὐτὰς μετὰ τῶν πρωτοτύπων τῶν εὑρισκομένων ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἶτα ἀποκριθῶμεν. καὶ ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει ἐρωτηθέντες οἱ αὐτοὶ ὑπὸ τῆς Συνόδου, ἀποκριθεὶς ὁ Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν, ἐντετυχηκὼς πάσῃ δυνάμει τῶν ἀναφορῶν Ἀγάθωνος καὶ τῆς κατ' αὐτὸν Συνόδου, καὶ ἐρευνήσας τὰς βίβλους τῶν πατέρων τὰς ἀποκειμένας ἐν τῷ κατ' ἐμὲ Πατριαρχείῳ, εὗρον συνᾳδούσας τοῖς ἁγίοις καὶ ἐγκρίτοις πατράσι, καὶ στοιχῶ αὐταῖς, καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ πιστεύω. καὶ λοιπὸν δῆλον, ὅτι ἡ Σύνοδος ἐδοκίμασε τὰς δύο ἀναφορὰς περὶ μόνου τοῦ δόγματος τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ δύο θελήσεων, καὶ ὅτι οὐκ ἔφερεν ὁ Ἀγάθων μαρτυρίας περί τινων ἄλλων, ἢ περὶ

ἀναμαρ-

ἀναμαρτησίας τοῦ Ῥώμης, ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν δύο θελήσεων καὶ δύο ἐνεργειῶν. δεύτερον, ἡ Σύνοδος ἀναθεματίσασα τὸν Ὁνώριον, οὐκ ἐναντιοῦται τῇ κρίσει αὐτῆς ἣν ἐποίησε περὶ τῶν ἀναφορῶν, μάλιστα δὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἐβεβαίωσε, δεχθεῖσα γὰρ τὸ ὀρθὸν δόγμα, καὶ ἀποβαλοῦσα τὸ ἐναντίον, δηλοῖ ὅτι ἀπεδοκίμασε καὶ τοὺς αὐτοῦ δογματιστὰς, ὅπερ αὐτὸ θέλει καὶ ὁ Ἀγάθων, καὶ παρακινεῖ καὶ παρακαλεῖ περὶ τούτου τὸν Βασιλέα. τρίτον, ὅτι εἰ καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Παύλου πρὸς τὸν Ῥώμης Θεόδωρον, ἥτις κεῖται ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου, εὑρίσκεται ἡ συμφωνία Ὁνωρίου μετὰ τοῦ Σεργίου, ὅμως οἱ πατέρες ἐκείνους τῆς Συνόδου μὴ φροντίσαντες περὶ παιδείας Ὁνωρίου, περὶ τοῦ δόγματος ἀποτείνονται, καὶ τὸν Ὁνώριον παρατρέχουσιν, ἵνα μὴ καυχῶνται οἱ Αἱρετικοὶ, ὡς ἐποίησαν οἱ Λεγᾶτοι ἐν τῇ πέμπτῃ ὑπὲρ Βιγιλίου, ὃν καὶ τὸν Μηνᾶν οἰκειοποιοῦντο οἱ Αἱρετικοὶ πρὸς δόξαν αὐτῶν, ὡς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἀθανάσιος μὴ κατακρίνας τὸν Καισαρείας Εὐσέβιον, Ἀρειανὸν μὲν ὄντα, ἀλλ᾽ ἐπὶ σοφίᾳ ὀνομαστὸν, καὶ ὡς ἐποίησε Κύριλλος τὸ πρῶτον περὶ Θεοδώρου Μοψουεστίας. ἀλλ᾽ οἱ τῆς ἕκτης Συνόδου πατέρες βλέποντες τοὺς Αἱρετικοὺς καυχωμένους πρὸς τοῖς ἄλλοις Αἱρεσιάρχαις καὶ Ὁνωρίῳ, ἐξήτασαν, καὶ εὑρόντες αὐτὸν πασιδήλως ἄνομον, τῷ ἀναθέματι παρέπεμψαν. οὐ δεῖ δὲ τὰ κατ᾽ οἰκονομίαν γινόμενα καινοτέρως δέχεσθαι φησὶν ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἐν ᾧ γράφει περὶ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας ἀπολογούμενος. τέταρτον, ὅτι ἕκαστα ὅσα ὁ Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτοῦ παρέργως ἐξύφανεν, οὐκ εἶχεν ἡ Σύνοδος σκοπὸν περὶ πάντων εἰπεῖν, ὅθεν καὶ τοῦ Ἀγάθωνος ζῆλον ἔχοντος τῆς Ῥώμης κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ῥώμης, καὶ φιλοτιμηθέντος, καὶ εἰπόντος ἀπᾴδοντα τῇ ὑποθέσει, ὡς πάρεργα ταῦτα παρεσιώπησεν, ὡς εἴρηται.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ Βʹ.

Ὅτι μᾶλλον πιστεύειν δεῖ ἡμᾶς τοῖς πατράσι περὶ τῶν πρὸς τὸν Πέτρον κυριακῶν ῥημάτων, Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, καὶ τὰ ἑξῆς, ἢ τῷ τῇ μαρτυρίᾳ τῶν πατέρων τὰ περὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ βεβαιοῦντι Ἀγάθωνι, ἐσφαλμένως αὐτά τε καὶ τὸ πάσας τὰς Συνόδους ἀκολουθῆσαι τῷ Ῥώμης ἐκλαμβάνοντι ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτοῦ καὶ ψευδῶς.

Περὶ τῶν κυριακῶν ῥημάτων, ἅτινα καὶ ὁ Μαρτῖνος ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει τῆς κατ᾽ αὐτὸν Συνόδου προέβαλε, καὶ ὁ Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ εἶπεν, ἤτοι τῶν, Πέτρε, ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου, καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου, ῥητέον ἅπερ εἴρηται ἀνωτέρω κεφαλαίου ἑβδόμου Παραγράφῳ ἐνάτῳ. εἶτα ὁ Ἀγάθων ἐπειδὴ τὰ ῥήματα αὐτοῦ περὶ πίστεως βεβαιοῖ διὰ τῆς μαρτυρίας τῶν ἐγκρίτων πατέρων, μᾶλλον πιστεύομεν ἐκείνοις τοῖς πατράσιν ἢ τῷ Ἀγάθωνι, ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα ταῦτα τοῦ Κυρίου ὡς ἡρμήνευσαν αὐτὰ οἱ ἅγιοι πατέρες, οὕτως ἐκδεχόμεθα, καὶ οὐ κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀγάθωνος, ἐπειδὴ ἀντίκειται τοῖς ἐγκρίτοις πατράσιν, οἷς μᾶλλον ἑαυτοῦ ἐπίστευσεν ὁ Ἀγάθων, καὶ ἴδε κατωτέρω βιβλίου δεκάτου μέρει τετάρτῳ τὴν ἑρμηνείαν τῶν πατέρων. ἰδικώτερον δὲ φησὶν ὁ Ἀγάθων, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡ ῥωμαϊκὴ οὐδέ ποτε ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἐν ὁτῳοῦν μέρει ἐπλανήθη, καὶ ἀεὶ ἡ καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ πᾶσαι αἱ οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι πιστῶς ἐνηγκαλίσαντο καὶ ἠκολούθησαν τῇ αὐθεντίᾳ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, εἰονεὶ θρόνου τοῦ Πέτρου τοῦ Ἡγεμόνος πάντων τῶν Ἀποστόλων. ταῦτα ὁ Ἀγάθων. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ περὶ τούτων εἴρηται καὶ ῥηθήσεται, ὅμως κατὰ τὸ παρὸν περὶ τῶν Συνόδων μόνων ῥητέον, πρῶτον, ὅτι τοῦτο ψεῦδός ἐστιν, ἐπείπερ ἡ πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ οὐδεμιᾶς μερικῆς Ἐκκλησίας, ὁποία ἐστὶ καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ, αὐθεντίᾳ ἠκολούθησεν, ἀλλ᾽ ὡς ἔλεγεν ὁ Αὐτοκράτωρ Μαρκιανὸς περὶ τῶν πατέρων τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἐν ταῖς διατάξεσι, σὺν καμάτῳ μεγίστῳ, καὶ μεγάλαις εὐχαῖς τὴν ἀνίχνευσιν εὗρον τῆς ἀληθείας, οὕτως ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ πλεῖον τῶν τριῶν ἐτῶν διατρίψασα: καὶ κοπιάσασα καὶ εὐχομένη διηνεκῶς, εὗρε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔλυσε τὰς ἀμφιβολίας, εἰ δὲ καὶ ἠκολούθησέ τινι Ἐκκλησίᾳ, ἠκολούθησεν, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφαλαίου δευτέρου Παραγράφῳ δεκάτῳ, τῇ Ἀλεξανδρινῇ, κατὰ δὲ τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐθεντίαν αὐτῆς ἐφ᾽ ὅσον κατὰ τὸ δόγμα τὸ, Ὁμοούσιον, ἠκολούθησε τῇ γραφῇ. περὶ δὲ τῆς λέξεως τοῦ Ὁμοουσίου ἠκολούθησε δεξαμένη Ἀνατολικοὺς τινὰς λογίους καὶ ἐπιφανεῖς Ἐπισκόπους καὶ συγγραφέας, ὡς Θεοδώρητος λόγῳ πρώτῳ κεφαλαίῳ ὀγδόῳ. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ Οἰκουμενικῇ οὐδεὶς παρῆν Ἰταλὸς, καὶ οἱ Ἕλληνες μόνοι τῇ αὐθεντίᾳ τῆς Συνόδου ἀνέπτυξαν τὸ Σύμβολον καὶ τὴν περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογίαν, ἑπόμενοι τῇ γραφῇ καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν ἁγίοις πατράσιν, οἷς ἠκολούθησαν καὶ περὶ τῶν λέξεων. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ ἤριστευεν ὁ μέγας Κύριλλος, ὃς καὶ Διδάσκαλος τοῦ Πάπα Κελεστίνου ἐχρημάτισε, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον δέκατον ἔνατον. κατὰ δὲ τὴν αὐθεντίαν, ὅσον πρὸς τὸ δόγμα τὸ, ΚΑΘ᾽ ΥΠΟ΄ΣΤΑΣΙΝ ἝΝΩΣΙΣ, ἠκολούθησε τῇ γραφῇ, τὴν δὲ λέξιν ἐφεῦρεν αὐτὸς ὁ Κύριλλος ἐξ ἑαυτοῦ μόνος ἐκ θείας ἀμέσου ἀποκαλύψεως, καὶ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ Ὅροι γεγόνασι τῆς τρίτης Συνόδου, ᾧ ἠκολούθησε καὶ ὁ Ῥώμης καὶ ἡ τρίτη Σύνοδος καὶ ἅπας ὁ κόσμος, ὡς ἔγραφε καὶ ὁ Βασιλεὺς Θεοδόσιος τῷ Ἀντιοχείας Ἰωάννῃ, καὶ ἴδε τὸν τόπον τῆς Συνόδου. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ, κατὰ τὴν αὐθεντίαν, ἐφ᾽ ὅσον κατὰ τὸ δόγμα τῶν δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεων, ἠκολούθησεν ἡ Σύνοδος τῇ γραφῇ, τὰς δὲ λέξεις προεῖπεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως

Φλαβιανὸς

Φλαβιανὸς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίλλου ἐν τῇ πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἐπιστολῇ, ἧς ἡ ἀρχὴ, ΕΥ̓ΦΡΑΙΝΈΣΘΩΣΑΝ ΟἹ ΟΥ̓ΡΑΝΟἸ, ᾧ ἀκολουθήσας ὁ Λέων ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν, ὡς εἴρηται ἐν τῇ πρώτῃ πράξει ἐκεῖ. τὴν δὲ ἐπιστολὴν τοῦ Λέοντος ἔλαβε καὶ ἀπεδέχθη ἡ Σύνοδος, οὐ μὴν ἁπλῶς διὰ τὴν αὐθεντίαν τοῦ ῥωμαϊκοῦ θρόνου ὥσπερ ἡγεμόνος τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ παραβαλοῦσα τῷ Συμβόλῳ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τῶν Συνόδων, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Κυρίλλου, καὶ ταῖς μαρτυρίαις τῶν ἐγκρίτων πατέρων ἀπεδέξατο· ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἐν τῷ τόμῳ τοῦ Λέοντος, Ἑκατέρα μορφὴ ἐνεργεῖ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὁ Ἀντιοχείας Ἐφραὶμ παρὰ Φωτίῳ φησὶν ὅτι πολλάκις ὑπὸ Κυρίλλου ἐῤῥέθη, καὶ πρὸ αὐτοῦ εἶπεν αὐτὸ ὁ μέγας Βασίλειος. ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ Οἰκουμενικῇ οὐδεὶς τῷ ὀνόματι τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἦν παρὼν, καὶ ἀπαναινομένου τοῦ Πάπα Βιγιλίου παρεῖναι ἐν τῇ Συνόδῳ ἢ μόνου, ἢ διὰ Λεγάτου, οἱ Ἀνατολικοὶ πατέρες μόνοι ἐτελείωσαν τὴν ἀπόφασιν περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἑπόμενοι τῇ αὐθεντίᾳ τῆς γραφῆς καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν ἐγκρίτοις πατράσι καὶ ταῖς τέσσαρσιν Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, οἷς μετὰ ταῦτα ἠκολούθησε καὶ ὁ Βιγίλιος, καὶ οὐ τὸ ἀνάπαλιν.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Γ'

Ὅτι καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ περὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς προτιμήσεως ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία αὐτὴ ἑαυτῇ ἀντιλέγει, ἐκ δὲ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Ἀγάθωνος καὶ ἐκ τῆς Συνόδου καὶ ἐξ ἄλλων δείκνυται εἶναι τὴν ἄκραν ἐξουσίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰς δὲ λοιπὰς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ῥώμης ὡς μερικὰς τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀκολουθεῖν.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου τῆς προτιμήσεως αὐτὴ ἑαυτῇ ἀντιλέγει, πρῶτον, ὅτι ἐν τῇ ἀναφορᾷ οὐκ ἐκτίθησιν ὁ Ἀγάθων τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐξ ἀποκαλύψεως τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἀναμαρτησίας αὐτῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασκαλίας κοινῶς τῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐγκρίτων πατέρων, οἷς καὶ ῥητῶς ἠκολούθησε, φησὶ γὰρ ἐν τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ, ἀληθῶς γὰρ ἐκ διαφόρων ἐγκρίτων πατέρων τὴν ἀλήθειαν ὁρισθῆναι· ἦσαν δὲ οἱ τὴν ἀλήθειαν τῷ Ἀγάθωνι ἐπιδείξαντες, οὓς καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταριθμεῖ, Ἀμβρόσιος, Ἀθανάσιος, Αὐγουστῖνος, Λέων, Ναζιανζηνὸς, Σύνοδοι ἡ ἐν Χαλκηδόνι καὶ ἡ πέμπτη, Νύσσης, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, Ἰωάννης Σκυθοπόλεως, Εὐλόγιος Ἀλεξανδρείας, Ἐφραὶμ καὶ Ἀναστάσιος Θεουπόλεως καὶ ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς Αὐτοκράτωρ. δεύτερον, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ τὴν ἐσχάτην διδασκαλίαν παρέχει τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Ἀγάθων, φησὶ γὰρ, ἀκολούθως τοίνυν πρὸς τὸν Κανόνα τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐν τῷ Χριστῷ ὁμολογεῖ καὶ κηρύττει, ἤτοι ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία, ὅπερ ἐστὶν ὅτι ἕπεται ἡ ῥωμαϊκὴ τῇ καθολικῇ, καὶ οὐ τὸ ἀνάπαλιν. τρίτον, ῥητῶς φησὶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὅτι ἕπεται ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ὡς ἐροῦμεν κατωτέρω. τέταρτον, ὅτι καὶ ἡ Σύνοδος ἡ ἕκτη πρὸς τοῖς ἄλλοις δι' ὧν δείκνυσι τὸ δόγμα, τὴν αὐθεντίαν τῆς βεβαιώσεως αὐτοῦ οὐκ ἀναφέρει πρὸς τὸν Ῥώμης, οὐ παρέχει τῇ ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἑαυτῇ καὶ τοῖς πρὸ αὐτῆς πατράσι κοινῶς, ὅθεν συνεχῶς, καὶ μάλιστα πάντοτε λέγει ὅτι ἕπεται τοῖς πατράσι καὶ ταῖς πρὸ αὐτῆς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ὡς ἔλεγε καὶ ἡ ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδος καὶ πάντες οἱ Πάπαι, ὅθεν μάρτυρας φέρει ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει Ἀθανάσιον, Αὐγουστῖνον, Ἀμβρόσιον, Διονύσιον καὶ Χρυσόστομον. ἐν δὲ τῇ ἐννάτῃ Ἀθανάσιον καὶ Κύριλλον. ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, ἐπιμελῶς κρίνει καὶ ἐξετάζει τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ὡς μίαν τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, λέγεται γὰρ ἐκεῖ, ὡς εἴρηται προσεχῶς ἀνωτέρω, ὅτι προσηνέχθη κωδίκιον ἐσφραγισμένον παρὰ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἔχον ἐπιγραφὴν χρήσεις ἁγίων ἐγκρίτων πατέρων παριστώσας δύο θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναγινωσκόμεναι παρὰ Σολομῶντος Διακόνου Κωνσταντινουπόλεως, συνεκρίνοντο καὶ ἐδοκιμάζοντο μία πρὸς μίαν μετὰ τῶν αὐθεντικῶν βιβλίων, κειμένων ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εὑρίσκοντο στοιχοῦσαι. ἦσαν δὲ αἱ χρήσεις Λέοντος, Ἀμβροσίου, Χρυσοστόμου, Ἀθανασίου, Νύσσης, Ἐπιφανίου, Ναζιανζηνοῦ, Αὐγουστίνου, Ἰουστίνου, Ἰουστινιανοῦ Βασιλέως, Ἐφραὶμ καὶ Ἀναστασίου Ἀντιοχείας καὶ Ἰωάννου Σκυθοπόλεως, ἐν οἷς ἅπασιν εἷς καὶ μόνος ἦν Ῥώμης Ἐπίσκοπος, οὐχ ὡς Ἐπίσκοπος Ῥώμης ἁπλῶς προσαγόμενος εἰς μαρτυρίαν, ἀλλ' ὡς ἔγκριτος πατὴρ, ἤτοι διὰ τὴν ἁγιότητα αὐτοῦ. ἐπειδὴ οὖν ἐκρίνετο ἡ Ῥώμη παρὰ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, φανερόν ἐστιν ὅτι τὴν ἄκραν αὐθεντίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχει ἡ Σύνοδος ἡ Οἰκουμενικὴ, ᾗ καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ ἕπεται, ὡς καὶ πᾶσα μερικὴ Ἐκκλησία, καὶ οὐ τὸ ἀνάπαλιν. πέμπτον, ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ πράξει προσέφερον Ἐπίσκοποι Κύπρου χρῆσιν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐδοκιμάσθη ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ ἐκρίθη ἡ Ἐκκλησία Κυπρίων ὡσαύτως τῇ Ἐκκλησίᾳ Ῥωμαίων. ἕκτον, ἐν τῷ Ὅρῳ ἡ Σύνοδος τὴν μὲν ἀναφορὰν τοῦ Ἀγάθωνος λέγει ὅτι ἐδέξατο, τὴν δὲ τῆς κατ' αὐτὸν Συνόδου ὅτι προσήκατο, καὶ τοῦτο οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ διότι συμφωνούσας εὗρε, φησὶ, τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ καὶ τῷ τόμῳ Λέοντος. ἑπομένη δὲ οὐ τῇ

ῥωμαϊκῇ

ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Κυρίλλου καὶ ταῖς ἁγίαις καὶ Οἰκουμενικαῖς πέντε Συνόδοις καὶ τοῖς ἁγίοις ἐγκρίτοις πατράσιν, ὥρισε, καὶ τὰ ἑξῆς. πρὸς τούτοις ἡ Σύνοδος γράφουσα τῷ Ῥώμης ὅτι δι' εὐχῶν αὐτοῦ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὴν ἐξουσίαν ἐχαρίσατο καὶ ἐξεφώνησε τὸν Ὅρον, οὐ παρέχει αὐτῷ τινὰ αὐθεντίαν ἐπ' αὐτήν, τὸ γὰρ εὔχεσθαι ὑπὲρ τοῦ εὑρεῖν τὴν Σύνοδον τὴν ἀλήθειαν παντὶ Χριστιανῷ ἴδιον, ὥστε ἡ εὐχὴ ἦν τοῦ Πάπα, ὁ δὲ Ὅρος τῆς Συνόδου. ἕβδομον, ὁ Πάπας Λέων ὁ δεύτερος ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ἥτις κεῖται ἐν τῷ τέλει τῶν πρακτικῶν τῆς αὐτῆς Συνόδου, φησίν, Ἡ αὐτὴ Σύνοδος τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως φανεροῖ, ἀπροσκόπτοις γὰρ ποσὶ κατακολουθήσασα τῷ τε ἀποστολικῷ κηρύγματι καὶ τοῖς Ὅροις τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν πέντε Συνόδων, ὥρισε. Καί, τοιγαροῦν συνοδικαῖς ἀποφάσεσι καὶ ψήφῳ βασιλικοῦ προστάγματος καθάπερ τῇ τοῦ Πνεύματος διστόμῳ ῥομφαίᾳ σὺν ἅμα ταῖς παλαιαῖς Αἱρέσεσι καὶ ἡ πλάνη τῆς καινῆς φαυλότητος ἐξεκεντήθη. Καί, ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὸν Ἀγάθωνα ἐδέξατο καὶ περιεπτύξατο. Καί, ἡ Σύνοδος ἐν ἅπασι τῷ ἀποστολικῷ Κανόνι καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐγκρίτων πατέρων ἐξακολουθήσασα, τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως Ὅρον τελείως ἐκήρυξεν, ὅνπερ καὶ ὁ ἀποστολικὸς θρόνος σεβασμίως ἐδέξατο, καὶ ὁμοψύχως τοῖς παρ' αὐτῆς ὁρισθεῖσι συναινεῖ, καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τοῦ μακαρίου Πέτρου βεβαιοῖ καθάπερ ἐπὶ στερρᾷ πέτρᾳ, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός. ταῦτα ὁ Λέων. εἰς τοῦτο συντρέχει καὶ ὅπερ εἴρηκεν ὁ Ῥωσίας Μητροπολίτης Ἰωάννης ἐπιστολῇ πρὸς Κλήμεντα τῶν Ῥωμαίων Ἀρχιερέα, Ταύταις ταῖς Συνόδοις πάντες οἱ πρόεδροι καὶ διάδοχοι τῆς τοῦ κορυφαίου τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων Πέτρου καθέδρας ὁμοφώνως ἐπηκολούθησαν καὶ συνῄνεσαν. ἴδε καὶ κατωτέρω τὰ πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης Συνόδου, ὅπου οἱ Ἀνατολικοὶ ἐδίδαξαν καὶ τὸν Ῥώμης, καὶ ἡ Σύνοδος ἠκολούθησεν οὐ τῷ Πάπᾳ, ἀλλὰ τῇ κοινότητι, καὶ ἴδε ἐκεῖ τὸ εἰκοστὸν πρῶτον Παράγραφον. δείκνυται δὲ ἐκ τούτων πάντων, ὅτι ἡ ἄκρα ἐξουσία ἐστὶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἳ καὶ τελείως τοὺς Ὅρους τῆς πίστεως ὁρίζουσι καὶ κηρύττουσι, καὶ πᾶσαι αἱ μερικαὶ Ἐκκλησίαι, ἐξ ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ ῥωμαϊκή, ὑπὸ τῶν καθολικῶν Συνόδων κρίνονται, καὶ αὐταῖς ἕπονται ἐν ἅπασι, καὶ οὐ τὸ ἀνάπαλιν, ὅθεν περὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας εἴρηκεν ὁ Ἀγάθων ὅτι ἕπονται αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῇ αὐθεντίᾳ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. ἐψεύσθη ἄρα καὶ ὁ Φλωρεντινὸς Ὅρος, εἰπὼν ἰδίως διδάσκαλον κοινὸν τὸν Ῥώμης.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς τὴν αὐτὴν Σύνοδον ἀναφορᾶς τῆς ἐπ' Ἀγάθωνος ἐν Ῥώμῃ Συνόδου, καὶ ἐκ τῶν προαπεπτωκότων Παπῶν, καὶ τοῦ Μανσουέτου Μεδιολάνων ἐπὶ Δαμάσου, καὶ τῆς Ἀγάθωνος μαρτυρίας, δείκνυται οὐκ ἀναμάρτητος ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία, ἀλλ' ἁμαρτωλὸς καὶ μερική.

Οἱ τῆς ἐπὶ Ἀγάθωνος ἐν Ῥώμῃ Συνόδου Ἐπίσκοποι οὐ πολὺ μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναφορᾶς φασίν, ὅτι οἱ προκάτοχοι αὐτῶν ἕως τοῦ νῦν ὑπερησπίσθησαν τῶν Ὅρων τῆς ἀληθοῦς πίστεως, οὓς ἀθεσμόν ἐστιν παραβῆναι, καὶ οὔτε κολακείαις ἠπατήθησαν, οὔτε κινδύνους ἐφοβήθησαν, ἀλλ' ἔργῳ τὴν εὐαγγελικὴν ἀπόφασιν ἐνεδείξαντο. τί; Ὅστις οὐχ ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἑξῆς. ὅτι καὶ πᾶσα Ἐκκλησία ὀρθόδοξος κατὰ τὸ ἀνῆκον αὐτῇ ὑπερησπίσθη τῷ αὐτῷ τρόπῳ ᾧ ἠγωνίσθη καὶ ὁ ῥωμαϊκὸς θρόνος τῶν Ὅρων τῆς ἀληθοῦς πίστεως διά τε Συνόδων, διά τε συγγραμμάτων, διά τε ἐπιστολῶν καὶ διὰ πρεσβειῶν καὶ κινδύνων, ἔσθ' ὅτε δὲ χρείας κατεπειγούσης καὶ διὰ θανάτου. δεύτερον, οὐ πάντοτε ὁ ῥωμαϊκὸς ἔμεινεν ἐκτὸς φόβου καὶ κολακείας καὶ ἀπάτης, ἐπειδὴ Μαρκελλῖνος, Λιβέριος, Φίληξ καὶ ἄλλοι Πάπαι τοιούτοις ὑπέπεσον ἐγκλήμασιν. ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ Ἐπίσκοποι εἶχον τοὺς προηγησαμένους αὐτοὺς ἀναμαρτήτους, καὶ ἀρκεῖ εἰς ἀναίρεσιν τῆς προτάσεως αὐτῶν, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἦν Μανσουέτος Ἐπίσκοπος Μεδιολάνων, ὃς εἶχε προηγησάμενον τὸν Αὐξέντιον, ὃν ὁ Πάπας Δάμασος ἀρειανικώτατον ὄντα οὐκ ἐδυνήθη καταβαλεῖν, καίτοι διὰ μυρίων Συνόδων ἀγωνισάμενος κατ' αὐτοῦ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφαλαίῳ εἰκοστῷ. ὥστε οὔτε ἐκ τούτου ὠφελήθησαν οἱ παπολάτραι ἵνα δείξωσιν ἀναμάρτητον τὸν ῥωμαϊκὸν θρόνον, πρόσθες ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς Συνόδου ταύτης κατὰ ἄλλον τρόπον δείκνυται ὅτι ἐξίσου ταῖς λοιπαῖς Ἐκκλησίαις μερική ἐστι καὶ ἡ ῥωμαϊκή, ὁ γὰρ Πάπας Μαρτῖνος γράφων συνοδικῶς κατὰ τῶν Μονοθελητῶν, οὐκ ἐμνήσθη τῶν Συνόδων τῶν πρὸ αὐτοῦ Παπῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν πέντε Οἰκουμενικῶν καὶ τῶν ἐγκρίτων πατέρων. ἡ δὲ παροῦσα Οἰκουμενικὴ οὔτε τὴν ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδον προσέφερεν εἰς μαρτυρίαν, οὔτε τῶν πρὸ Μαρτίνου, ἀλλ' οὔτε ὁ Ἀγάθων καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ Σύνοδος ἔθηκαν ἐν τοῖς κωδικίοις τὰς μαρτυρίας τῶν ἐν Ῥώμῃ κατὰ τῶν Μονοθελητῶν Συνόδων.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Ὅτι ἡ πρὸς Ἐρβίγιον Βασιλέα Γότθων ἐν Ἱσπανίᾳ ἐπιστολὴ Λέοντος τοῦ δευτέρου οὐκ ἐννοεῖ τὸ μὴ δύνασθαι Πάπαν Ῥώμης σφαλῆναι, ἢ καταδικασθῆναι, ἀλλὰ τὸ νικᾶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐν πόνοις.

Τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν ὁμοίῳ τινὶ ἐπαίνῳ ἐπικοσμεῖ Λέων ὁ δεύτερος ἐπιστολῇ πεμφθείσῃ πρὸς Ἐρβίγιον Βασιλέα Γότθων ἐν Ἱσπανίᾳ, λέγων, Ἐπειδὴ καὶ ἡ καθέδρα τῆς Ῥώμης ἔμεινεν ἐλευθέρα ἕως τοῦ νῦν ἀπὸ τῶν Αἱρέσεων παρὰ τὰς ἄλλας καθέδρας τὰς Πατριαρχικάς, ὥστε ἐκεῖ αἱ Αἱρέσεις ἢ εἴσοδον οὐχ εὗρον, ἢ οὐ διέμειναν ἐπιπολύ, οὔτε μὴν ἐξεπληρώθησαν. τοῦτο ὅμως οὐχ οὕτως ὁ Λέων ἐννοεῖ, ὥστε λέγειν οὐδένα Ἐπίσκοπον Ῥώμης ἐσφάλθαι, ἢ μὴ δύνασθαι σφάλλειν εἰς τὴν πίστιν, ἢ μὴ δύνασθαί τινα Ἐπίσκοπον Ῥώμης καταδικασθῆναι ὡς Αἱρετικόν, ὅθεν μετ' ὀλίγον ἐν τῇ ἐπιστολῇ λέγει τὸν Ὁνώριον κατακεκριμένον. εἶτα λόγοι εἰσὶ τοῦ Λέοντος ὅτι ἡ εὐαγγελικὴ ἀλήθεια νικᾷ, ἧς τὴν βεβαιότητα ἵνα φυλάξῃ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, πολλὰ ὑπέμεινε δεινὰ καὶ ἔμεινεν ἀβλαβής. καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ ὑπομείνας πόνον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας, τὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν ἔσπευσε πάσης αἱρετικῆς κηλῖδος ἀποκαθᾶραι, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεθεμάτισε Κῦρον, Σέργιον, Θεόδωρον, Πύῤῥον, Παῦλον, Πέτρον καὶ τὸν Ὁνώριον, ὃς τὸν ἀμώμητον τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως Κανόνα, ὃν ἀνεδέξατο παρὰ τῶν προκατόχων, μιᾶναι ἠβουλήθη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Ἀπάντησις πρὸς τὸν τρίτον λόγον τῶν Παπιστῶν, τὸν λέγοντα λαβεῖν τοὺς Λεγάτους διωρισμένον Κομμονιτώριον, καὶ ἑπομένως αὐτῷ, μὴ καταδικάσαι τὸν Ὁνώριον.

Ἐπιχειροῦσιν οἱ Σχολαστικοὶ λέγοντες, τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Λεγάτοι ἔλαβον ὑπὸ τοῦ Πάπα διωρισμένον Κομμονιτώριον εἰς τὸ φυλάξασθαι τὰ δόγματα τῆς πίστεως μόνον ἅπερ περιείχετο ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀγάθωνος, ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ αὐτοὶ Λεγάτοι ὅσα κατὰ τοῦ Ὁνωρίου λέγονται ἐνθεῖναι ἢ πραχθῆναι σιγῇ παρέρχονται, ἐντεῦθεν συνάγουσιν (οἱ Σχολαστικοὶ) ὅτι ἄλλος τις δόλιος ἀνὴρ ἐξελὼν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὸ τοῦ Ὁνωρίου ἐνέγραψεν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, οἱ Λεγάτοι ὑπεῖξαν τῷ Κομμονιτωρίῳ, ὅτι ὑπὲρ τοῦ δόγματος στεῤῥῶς ἠγωνίσθησαν τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ θελήσεων, καὶ προσέφερον μαρτυρίας πατέρων καὶ αἱρετικῶν, αἵτινες περιείχοντο ἐν ταῖς δύο ἀναφοραῖς, οὐκ ἔλαβον ὅμως ἄλλο τι πρόσταγμα παρὰ τοῦ Πάπα, καθότι περὶ τοῦ δόγματος μόνου ἦν ἡ ἀντιλογία. δεύτερον, ἐν τῇ δωδεκάτῃ πράξει συνεκρίθη ἡ ἐπιστολὴ Ὁνωρίου ὑπὸ Ἰωάννου Ἐπισκόπου Πορτουένσης, ὃς ἦν καὶ Λεγάτος τῆς ἐπὶ Ῥώμης Συνόδου, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ κατακρίσει Ὁνωρίου ὑπέγραψαν οἱ τῆς Ῥώμης Λεγάτοι ἐν ἀληθείᾳ, καὶ λαβόντες τὰ πρακτικὰ τῆς ἁγίας Συνόδου ἀπῆλθον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Ἀπάντησις πρὸς τὸν τέταρτον λόγον τῶν παπιστῶν, τὸν λέγοντα, εἰ ἡ Σύνοδος κατεδίκαζε τὸν Ὁνώριον, ἠκολούθει αἰώνιος αἰσχύνη αὐτῇ, ὡς πλανηθείσῃ καὶ ὡς κρινάσῃ τὸν θρόνον ἐκεῖνον, ὃς κρίνει πάντας καὶ ὑπ' οὐδενὸς κρίνεται, καὶ ἀπόδειξις ἐκ τῶν Ἀποστόλων, πατέρων, οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου, ὅτι πᾶς Χριστιανὸς καὶ Πάπας καὶ Πατριάρχης μὴ ὑποκείμενος ταῖς Συνόδοις, ἀλλὰ λύει καὶ δεσμεῖ ἃ ἐκεῖναι ἔδησαν καὶ ἔλυσαν, ἐθνικὸς καὶ τελώνης ἐστί, καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβεβλημένος.

Ὁ τέταρτος λόγος ἐστὶ τῶν παπιστῶν, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ἡ Σύνοδος καταδικάσαι τὸν Ὁνώριον, προεξένει γὰρ ἂν ἑαυτῇ ἀναισχυντίαν καὶ πλάνην καὶ ἀδικίαν, ὃ καὶ ὑπονοῆσαι ἄτοπον περὶ ταύτης, ἄρα ἡ Σύνοδος οὐ κατεδίκασε τὸν Ὁνώριον. δεικνύουσι τὴν μείζονα διὰ τῶν πατέρων οὕτως, Ἀνυπόφορος καταισχύνη ἦν ἄν, εἰ ἡ Σύνοδος ἐκείνη ἐπεχείρει καταδικάσαι καθέδραν ἀποστολικήν, ἥτις κρίνει πάντας καὶ ὑπ' οὐδενὸς κρίνεται, καὶ ἔτι πλάνη δ' ἂν ἦν μὴ συνιέναι τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ὁνωρίου, αὐτάς τε ὡς αἱρετικὰς κατακρῖναι, ἐν αἷς οὐδεμία περιέχεται πλάνη, ἄδικον δὲ τὸ καταδικάσαι Ὁνώριον ἄνδρα ἀνέγκλητον. Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα ῥητέον τὸ ἐν τῷ δεκάτῳ ὀγδόῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως ὑπὸ τοῦ Ἀντιχρίστου εἰρημένον, Βασίλισσα κάθημαι. καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῆς δευτέρας πρὸς Θεσσαλονικεῖς, Ὁ Ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι. καὶ ἔτι Ἀποκαλύψεως κεφαλαίῳ δεκάτῳ τρίτῳ, Τίς ὅμοιος τῷ Θηρίῳ; τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, αἵτινες ἔχουσι πρόσωπον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἀθετῶν καὶ παρακούων, ἐστὶν ὃν λέγει ὁ Διάλογος Ἀντίχριστον. τίς κρίνει τὸν Πάπαν τῆς Ῥώμης; οὐδείς, ἄρα ὁ Πάπας ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἐστί. τίς ποτε τῶν Ἀποστόλων, ἢ τῶν ἀποστολικῶν, ἢ τῶν ἁγίων πατέρων εἶπε τοῦτο ὅτι κρίνει καὶ οὐ κρίνεται; ὁ μὴ κρινόμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐθνικὸς καὶ τελώνης ἐστὶν ἄνευ ἐξετάσεως, καὶ οὐ μόνον οὐκ ἔστι τῆς Ἐκκλησίας κεφαλή, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως Χριστιανός. ὅθεν Γρηγόριος ὁ Διάλογος βιβλίῳ πρώτῳ τῶν ἐπιστολῶν κεφαλαίῳ εἰκοστῷ τετάρτῳ, τὰς τέσσαρας Συνόδους δέχεται ὡς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, διότι εἰς αὐτὰς ὥσπερ εἰς τετράγωνον λίθον ἀνοικοδομεῖται ἡ οἰκοδομὴ τῆς ἁγίας

πίστεως; ὅθεν ὑπείκει ταῖς Συνόδοις ὡς εἰς καθολικὴν Ἐκκλησίαν, φησὶ γάρ, εἴτις οὐ κρατεῖ τὴν στα θηρότητα ταύτην, οὗτος κεῖται ἔξω τῆς οἰκοδομῆς, τούτῳ συμφωνεῖ καὶ ἡ ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδος Κανόνι δεκάτῳ ὀγδόῳ. ἴδε καὶ βιβλίου πέμπτου κεφάλαιον δέκατον ἕνατον, ποία ἐστὶν ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία. καὶ ὁ Ἀγάθων γράφει ἐν τῇ ἀναφορᾷ περὶ τῶν πέντε Συνόδων, Ἅπερ ἡμᾶς αἱ σεβάσμιαι αὗται Σύνοδοι πιστῶς ὑπεμιμνήσκουσιν, ἀναγκαῖον ἐστὶ φυλάξαι. Καί, ἣν τινα πίστιν αἱ ἅγιαι Σύνοδοι καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἕνωσιν ἐν πᾶσιν ἡμῖν παραφυλαχθησομένην ἐθέσπισαν, καὶ γνωρίζειν ἡμᾶς καὶ κηρύττειν παραδεδώκασιν, ὅπως τῇ αὐτῶν διδασκαλίᾳ ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦντες ἀποδεχθῶμεν. Καί, ἀληθῶς γὰρ ἐκ διαφόρων ἐγκρίτων πατέρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἀλήθεια ἐφάνη. ἴδε καὶ βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἑβδόμῳ τοὺς λόγους τοῦ Πάπα Πελαγίου. ἴδε καὶ πᾶσαν τὴν ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδον, ἥτις τὴν διδασκαλίαν τῶν πέντε Οἰκουμενικῶν Συνόδων προτίθεται ὁδηγόν, καὶ ἐπικυροῖ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω κεφαλαίῳ ὀγδόῳ. καὶ λοιπὸν πᾶς Χριστιανὸς καὶ Πάπας καὶ Πατριάρχης χρέος ἔχει ὑπείκειν ταῖς ἁγίαις Συνόδοις ὡς εἰς καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, εἰ γὰρ μή, ἀνάθεμα ἔστω. ἔχουσι γὰρ αἱ ἅγιαι καὶ μάλιστα Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν τε καὶ λύειν. καὶ ὃς λύει ἃ ἐκεῖναι δεσμοῦσι, καὶ δεσμεῖ ἃ ἐκεῖναι λύουσιν, ἀνάθεμα ἔστω. οὐκ ἐξαιροῦσι δὲ τὸν Ἐπίσκοπον Ῥώμης, καὶ γὰρ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται. ὅθεν καὶ ὁ Διάλογος λέγει, ἐκεῖνος ὁ Ἐπίσκοπος, ὃς σπουδάζει ἀνελθεῖν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς καθολικότητος, ὥστε μηδενὶ ὑποτάσσεσθαι, καὶ πάντων ὑπερέχειν, ἐστὶ μιμητὴς τοῦ διαβόλου, βιβλίῳ τετάρτῳ ἐπιστολῇ τριακοστῇ ὀγδόῃ, ἤτοι κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ. ἡ αὐτὴ γνώμη ἦν τῆς κατὰ Φωτίου καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς ἑβδόμης Συνόδου, καὶ γὰρ κἀκεῖναι τὸν Ὀνώριον ὁμολογοῦσιν ἀναθεματισθῆναι ὑπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου, καὶ δὴ καὶ αὗται ἀναθεματίζουσιν αὐτόν. οὔτε μὴν ἦλθον εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀπὸ Χριστοῦ πατέρων ἕως τοῦ βεβήλου σχίσματος τῶν παπιστῶν τὸ ἀνυπεύθυνον τοῦ Πάπα, καὶ μάλιστα ἐπὶ αἰτίᾳ Αἱρέσεως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ηʹ.

Ὅτι ἐκ τοῦ τὸν Ἀδριανὸν τὸν δεύτερον φόβῳ τοῦ παρὰ τῶν Συνόδων ἀναθεματισμοῦ ὁμολογῆσαι τὸν Ὀνώριον εἶναι ὑπὸ ἀνάθεμα ὡς Αἱρετικόν, δείκνυται τὸ διεφθάρθαι τὴν ἕκτην Σύνοδον λῆρος τῶν παπιστῶν, καὶ ἀνίσχυρον τὸ προσφέρειν μάρτυρας τοὺς πρὸ τῆς ἕκτης Συνόδου.

Αἱ Σύνοδοι οὐ μόνον ἀναθεματίζουσι τοὺς παραβάτας τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπερασπιζομένους τῶν ἀναθεματισθέντων ὑπὸ τῶν Συνόδων, ἢ διεκδικοῦντας τὰ ἐκείνων συγγράμματα, διότι μεγίστῃ εὐλαβείᾳ εἰσὶ δεκταὶ ὑπὸ τῆς Ῥώμης καὶ παντὸς Χριστιανοῦ αἱ πρὸ τῆς ἕκτης πέντε καὶ ἡ μετ' αὐτὴν ἑβδόμη. διὰ τοῦτο Ἀδριανὸς ὁ δεύτερος εὐλαβούμενος τοῦτο τὸ ἀνάθεμα, ὡμολόγει ἐν τῇ ἐν Ῥώμῃ Συνόδῳ, ὅτι ὁ Ὀνώριος ἦν Αἱρετικὸς καὶ ἀναθέματι ὑποβεβλημένος ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν τῇ αἰτήσει τῶν Ἐπισκόπων Ῥώμης. ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ καθέδρα τῆς Ῥώμης οὐκ ἦν τότε τολμηρά, ὥστε τολμῆσαι αὐτὴν εἰπεῖν τὰ πρακτικὰ τὰ ἰδιόγραφα τὰ αὐθεντικὰ ὅτι ἦσαν διεφθαρμένα. ὥστε οὗτοι οἱ λῆροι, ὅτι ἡ Σύνοδος διεφθάρη, τόλμημά ἐστι τῶν παπιστῶν μόνον καὶ οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων, οἵτινες προσφέρουσι καὶ μάρτυρας Ἰωάννην τὸν τέταρτον, τὸν Πάπαν Μαρτῖνον, τὸν ἱερὸν Μάξιμον, τὴν ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδον, οἳ ἦσαν πρὸ τῆς ἕκτης, ἀλλ' οὐδὲν ἰσχύουσιν αἱ τοιαῦται μαρτυρίαι περὶ τῶν γινομένων ὕστερον ἐν τῇ ἕκτῃ, καὶ γὰρ οὐχ ὑπὸ τῶν μὴ εἰδότων, ἢ ἄλλως πως σιωπώντων, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐπιμαρτυρουμένων τὴν ἀλήθειαν αἱ ἀποδείξεις γίνονται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θʹ.

Περὶ ὧν χρῶνται οἱ Ὀνωριανοὶ μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον κατ' αὐτῆς μαρτύρων ὑπὲρ Ὀνωρίου, καὶ ψευδῶς ὁ Βελλαρμῖνος τῷ Φωτίῳ. τοῦ δ' Ὀνωρίου καὶ ἐν τῇ κατὰ Φωτίου Συνόδῳ ὑπ' ἀνάθεμα μαρτυρηθέντος, δείκνυται ὁ Γρετζέρος πανάθλιος.

Οἱ συγγραφεῖς οἱ μετὰ τὴν ἕκτην, ὧν ταῖς μαρτυρίαις χρῶνται οἱ Ὀνωριανοὶ κατὰ τῆς ἀφθορίας τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης περὶ Ὀνωρίου, εἰσὶν ὁ Θεοφάνης, Ἀναστάσιος, Νικόλαος ὁ πρῶτος, Ζωναρᾶς, Καλέκας, Παῦλος Διάκονος, Βέδας, Γλόντος, Ναύκληρος, Σαβέλλικος καὶ Πλάτινας, τούτοις προστίθησιν ὁ Βελλαρμῖνος καὶ Φώτιον, ἀκολουθῶν τινὶ ψευδεῖ λατινικῇ μεταφράσει τοῦ βιβλίου ἐκείνου, ὅπερ συνέγραψεν ὁ Φώτιος περὶ τῶν ἑπτὰ Συνόδων, καὶ ὅμως εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς κώδικας ὁ Ὀνώριος μετρεῖται παρὰ Φωτίου μετὰ τῶν κατακεκριμένων, καὶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐμοῦ. ἀλλ' οὔτε τοῦ πονηροῦ Κόρακος τὸ μυδαλέον καὶ ὄζωδες ᾠόν, φημὶ τὸ κλούβιον ὁ Γρετζέρος πρὸς βοήθειαν τοῦ Βελλαρμίνου λέγει τι ἐνταῦθα, ἢ μόνον ὑλακτεῖ κατὰ τοῦ Φωτίου λέγων, οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι ἐδύνατο ὁ φαῦλος εἰπεῖν,

εἰπεῖν, ὠμὸς ἐχθρὸς ὢν τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. ἵνα γινώσκῃ ὅμως ἕκαστος πόσον ἐστὶν ἄθλιος ἐνταῦθα ὁ ταλαίπωρος Γρετζέρος, ἐνθυμηθήτω, ὡς εἴρηται προσεχῶς ἀνωτέρω, Ἀδριανὸν τὸν δεύτερον συγκροτήσαντα Σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρόντων καὶ αὐτοῦ λεγάτων καὶ Φωτίου, ἥτις ἐστὶν ἡ παρὰ Λατίνοις καλουμένη ὀγδόη, ἐν ᾗ τὰ αὐτὰ περὶ Ὁνωρίου μαρτυρεῖται, ἅπερ καὶ ὁ Φώτιος καὶ πᾶσα ἡ Ἐκκλησία λέγει.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

Ὅτι ἐκ τοῦ μὴ εἰπεῖν τὸν Θεοφάνη, καὶ ἄλλους περὶ τῆς κατακρίσεως Ὁνωρίου, καὶ ἐκ τοῦ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς σιωπῆσαι τὸν Ἀναστάσιον τὴν κατάκρισιν Ὁνωρίου, οὐ βλάπτεται ἡ τὸν Ὁνώριον καταδικάσασα ἀλήθεια, ὡς ἐνταῦθα δείκνυται.

Ἐπιλέγουσιν οἱ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ Θεοφάνους, ὃν μετέφρασεν ὁ Ἀναστάσιος εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ὅτι οὐδὲν λέγει περὶ κατακρίσεως Ὁνωρίου, τοὺς ἄλλους αἱρετικοὺς εἰπών, καὶ εἰ ἦν ὁ Ὁνώριος αἱρετικός, εἶπεν ἂν τοῦτο. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ Ἀναστάσιος τὰ αὐτὰ λέγει τῷ Θεοφάνει, τὸν βίον γὰρ τοῦ Ὁνωρίου γράψας καὶ τοῦ Ἀγάθωνος, ἐν ᾧ εὑρίσκονται τί ἐπράχθησαν, καὶ ποῖοι αἱρετικοὶ ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, ἐν ᾗ οὐδὲν περὶ κατακρίσεως Ὁνωρίου λέγει. εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν βίον Λέοντος τοῦ δευτέρου λέγει ὁ Ἀναστάσιος τὰ περὶ Ὁνωρίου, ἀλλ᾽ ἐκεῖ ἔφθειρέ τις αὐτόν. Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα ῥητέον πρῶτον, ὁ Θεοφάνης ἐπὶ Νικηφόρου ἔπαυσε τοῦ γράφειν ἐν ἔτει ὀκτακοσιοστῷ δεκάτῳ πρώτῳ, ὃς ἔζησεν ἕως Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, ὡς ὁ Κεδρηνὸς ἐν τῷ τρίτῳ Τόμῳ. ἦν δὲ μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἑκατὸν εἴκοσι μετὰ τὴν πενθέκτην, καὶ εἰκοσιτέσσαρα μετὰ τὴν ἑβδόμην· ἐν αἷς Συνόδοις λαμπρῶς ὁ Ὁνώριος ἀναθεματίζεται, ἀλλ᾽ οὐκ ἀντεῖπε ταῖς Συνόδοις ταύταις ὁ Θεοφάνης, οὔτε ἠθέτησεν αὐτὸν οὐδὲ γρῦ, οὔτε μὴν εἰς τὸν Ἀναστάσιον, ὃς ἦν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἐνάτῳ αἰῶνι, ἦν ἡ περὶ Ὁνωρίου, ὡς καὶ ὁ Γρετζέρος ὁμολογεῖ. Ἔτι ὁ Ἀναστάσιος εἰς τὴν ἱστορίαν ἣν μετέφρασε τοῦ Θεοφάνους, τινὰ μὲν ἀφῆκε, τινὰ δὲ συνέτεμεν, οὐδὲν δὲ προσέθηκεν, ὡς αὐτὸς μόνος μαρτυρεῖ, καὶ ὁ Βαρώνιος συμμαρτυρεῖ παρὰ Σπονδάνῳ ἐν τῷ ὀκτακοσιοστῷ δεκάτῳ τρίτῳ ἔτει. ζητεῖ δὲ ἡ διαληφθεῖσα δυὰς τῶν σοφιστῶν διατί ἔλειψεν ἀπὸ τοῦ Θεοφάνους ὁ Ὁνώριος καὶ ἀπὸ Παύλου τοῦ Διακόνου καὶ τοῦ Ζωναρᾶ; ἀλλὰ ζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῶν παπιστῶν, ἆρα οὗτοι πάντων τῶν κατακριθέντων ὑπὸ τῆς ἕκτης καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς λοιπῶν ἐμνήσθησαν; διατί ὁ Ἀναστάσιος οὐ μέμνηται τῆς Ὁνωρίου ἐπιστολῆς; ὃς ἐν τῇ ζωῇ Λέοντος τοῦ πρώτου διηγεῖται τὰ τῆς τετάρτης Συνόδου, καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἀγάθωνος τὰ τῆς ἕκτης, καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἀδριανοῦ τὰ τῆς ἑβδόμης, καὶ ἐν τῇ τοῦ Ἀδριανοῦ τοῦ δευτέρου τὰ τῆς ὀγδόης. διατί ἐν τῷ βίῳ τοῦ Δαμάσου οὐ ποιεῖται μνείαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, ἢ τῆς τότε γενομένης ἐν Ῥώμῃ; καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ οὐδὲν λέγει περὶ Κελεστίου καὶ Πελαγίου; διατί οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς πέμπτης Συνόδου; καὶ μάλιστα τοῦ Βιγιλίου τότε ὄντος ἐν Κωνσταντινουπόλει; οὔτε διηγεῖται διατί ὁ Βιγίλιος οὐ συνῆλθε τῇ Συνόδῳ, καὶ πῶς ἠναντιώθη εἰς τὰ τρία κεφάλαια, καὶ ὅσα ἔπαθε κακὰ ἐν Βυζαντίῳ; εἰ λοιπὸν ὁ Ἀναστάσιος ἐσιώπησε περὶ Ὁνωρίου, ὡς καὶ περὶ τῶν εἰρημένων, οὐ βλάπτεται ἡ ἀλήθεια.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ'.

Ὅτι ὃν προσφέρουσιν οἱ παπισταὶ Ἀναστάσιον ὡς ἀξιόπιστον εἰς μαρτυρίαν, ἐν πολλοῖς μὲν ἐνταῦθα δείκνυται ψεύστης, τῇ δὲ Συνόδῳ ἀναθεματισάσῃ Ὁνώριον οὐκ ἐναντίος.

Ὁ Ἀναστάσιος ἔτι ἐν τῷ βίῳ Ἀγάθωνος οὐκ ἐμνήσθη Θεοδώρου τοῦ Φαρὰν, καὶ ἐν τῷ βίῳ Λέοντος τοῦ δευτέρου σημειοῖ αὐτόν. τοῦ Ἀναστασίου εἰπόντος τῇ δεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου εἰσῆλθον οἱ Λεγᾶτοι εἰς τὴν σύνοδον, ἐλέγχει αὐτὸν ὁ Βιγίλιος ἀπὸ τῶν πρακτικῶν. λέγει ὅτι περὶ τὸ Πάσχα ἐτελειώθη ἡ Σύνοδος, καὶ ὅμως ἐτελειώθη τὸν Σεπτέμβριον. λέγει ὅτι ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ εἰσὶ πράξεις ἑπτά, καὶ ὅμως εἰσὶ δεκαοκτώ. λέγει διάδοχον Μακαρίου Ἀντιοχείας Στέφανον, καὶ ὅμως ἦν ὁ Θεοφάνης. λέγει ὅτι ὁ Μακάριος καὶ ἄλλοι ἐστάλθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ ὅμως ἐλέγχεται ὑπὸ Βαρωνίου καὶ Βινίου ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἐπιστολῆς. ὅθεν τοιοῦτον ὄντα τὸν Ἀναστάσιον ἐσφαλμένον, τί ὡς ἀξιόπιστον μάρτυρα προβάλλουσιν οἱ παπισταὶ εἰ καὶ τρόπῳ ἑτέρῳ τιμητέος ἐστί; καὶ γὰρ οὐκ ἠναντιώθη ὁ Ἀναστάσιος τῇ Συνόδῳ περὶ Ὁνωρίου, οὐκ εἶπε τὴν Σύνοδον διεφθαρμένην, εἰ γὰρ καὶ ἐφιλοτιμεῖτο περὶ τοῦ θρόνου Ῥώμης, ἀλλ᾽ οὐχ ὑπέφερε τὸν κόσμον πλανηθῆναι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ'.

Ὅτι ἐκ τοῦ τὸν Παῦλον Διάκονον σιωπῇ παρελθεῖν τὸν Ὁνώριον, καὶ ἐκ τοῦ τὸν Βόλφιον τὸν μεταφραστὴν τοῦ Ζωναρᾶ ἐκβαλεῖν τὸν Ὁνώριον, οὐ βλάπτεται ἡ ἀλήθεια.

Παῦλος ὁ Διάκονος βιβλίῳ δεκάτῳ ὀγδόῳ λέγων περὶ τῶν Μονοθελητῶν καὶ τῆς ἕκτης Συνόδου, ἀφίησιν οὐ μόνον τὸν Ὀνώριον, ἀλλὰ καὶ Θεόδωρον Φαρὰν καὶ Σέργιον. περὶ δὲ τοῦ Ζωναρᾶ ῥητέον, ὅτι Βόλφιος ὁ μεταφραστὴς αὐτοῦ ἐν ταῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ γράφει περὶ Ὀνωρίου Ῥώμης, καὶ ἐν τῷ ἐν Βιέννῃ κώδικι διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Ὀνωρίου, οὔτε ἡμεῖς αὐτὸ ἐβάλομεν, φησὶν ὁ Βόλφιος, καὶ ὅμως εἰ οὐχ εὗρεν ἐν Βιέννῃ, οὐκ ἔδει ἐκεῖνον ἐκβαλεῖν καὶ ταῦτα ἅπερ ἔχει ὁ Κεδρηνός, ᾧ ἕπεται ὁ Ζωναρᾶς. πρὸς τούτοις ῥητέον ἔτι, εἰ ἐσιώπησαν οὗτοι περὶ Ὀνωρίου, τί πρὸς τὴν ἀλήθειαν; μᾶλλον δύναται εἷς λέγων, ἢ μύριοι σιωπῶντες.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΙΓʹ.

Ὅτι Νικόλαος ὁ πρῶτος εἰπὼν ἐν τῇ πρὸς Μιχαὴλ Βασιλέα ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὀρθοδόξους τοὺς πρὸ αὐτοῦ Πάπας ἐψεύσθη, καὶ περὶ Βέδα, Μανουὴλ Καλέκα, Γλόντου καὶ Πλατίνα τῶν ὑπὲρ Ὀνωρίου μυθολογούντων.

Νικόλαος ὁ πρῶτος ἐπιστολῇ πρὸς Μιχαὴλ τὸν Βασιλέα φησίν, ὅτι οἱ πρὸ αὐτοῦ Πάπαι οὐκ ἦσαν Αἱρετικοί. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι οὐ περὶ πάντων φησίν, ἀλλ' ὡς ἐπιπλεῖστον, ἢ περὶ τῶν παλαιοτέρων, εἰ δὲ μὴ φρονεῖ οὕτω, ψεύστης ἐστὶν ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ ἴδε τὰ περὶ αὐτοῦ ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πέμπτου Παραγράφῳ ἐνάτῳ, καὶ κατωτέρω βιβλίου ἑβδόμου κεφάλαιον δέκατον τέταρτον ἐν τοῖς Παραγράφοις. εἰ δὲ ὁ Βέδας ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς ἱστορίας τῶν Ἄγκλων καὶ ἐν ἄλλοις ἐπαινεῖ τὸν Ὀνώριον, ῥητέον κατὰ Ἱερώνυμον ἐν τῇ πρὸς Ῥουφῖνον ἀπολογίᾳ, οὐκ ἔστι παράδοξον ἀποθανόντα ποτὲ μὲν ἐπαινεῖν, ποτὲ δὲ ψέγειν, ὡς συμβέβηκε περὶ Ὠριγένους καὶ Θεοδώρου Μοψουεστίας. ἀλλὰ καὶ Μανουὴλ ὁ Καλέκας εἰς βιβλίον τέταρτον κεφάλαιον εἰκοστὸν ἕκτον κατὰ Γραικῶν φέρει μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Μαξίμου ὑπὲρ Ὀνωρίου. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἐστὶ χθεσινός, ἦν γὰρ ἐν τῷ χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἔτει, καὶ ὅμως περὶ τῶν ἀρχαίων ἀρχαίους μάρτυρας δεῖ προσφέρειν. δεύτερον, ὅτι καὶ ὁ Καλέκας οὐκ ἀρνεῖται ἀναθεματισθῆναι τὸν Ὀνώριον ἐν ταῖς εἰρημέναις Συνόδοις. τρίτον, ὅτι ὁ Καλέκας παπιστὴς ὤν, ὑπὲρ τῶν Παπῶν ἐμυθολόγει, ὅθεν εἰς οὐδὲν λογίζεται, ταὐτὸν γάρ ἐστι Βελλαρμῖνον, Γρετζέρον καὶ Καλέκαν εἰπεῖν, περὶ δὲ τοῦ ἁγίου Μαξίμου ῥητέον μεταταῦτα, Γλόντου δὲ καὶ Πλάτινα οὐδεὶς ἡμῖν λόγος ἐπὶ τοῦ παρόντος, παπιστῶν ὄντων, καὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῶν λαλούντων. ὅθεν οὐδὲν καὶ ἐκ τῶν ἱστορικῶν ὠφελοῦνται ὑπὲρ Ὀνωρίου οἱ παπισταί.

ΚΕΦΆΛΑΙΟΝ ΙΑʹ.

Περὶ πρώτου ἐπιχειρήματος τῶν παπιστῶν ὑπὲρ Ὀνωρίου ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ γραφέως αὐτοῦ ἐξηγήσεως τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ παρὰ τῷ Διαλόγῳ μετὰ Πύῤῥου τοῦ ἁγίου Μαξίμου, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Διαλόγου τούτου, καὶ ἐκ τῶν τοῦ Πύῤῥου ἐπαίνων εἰς τὴν παρὰ τοῦ Μαξίμου ἑρμηνείαν τῶν λόγων τοῦ Ἀθανασίου, δείκνυται τὴν μὲν τοῦ Ὀνωρίου ἐπιστολὴν μὴ εἶναι πλαστήν, τοὺς δὲ περὶ Σέργιον Αἱρετικούς, τοὺς δὲ παπιστὰς ψεύστας καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβεβλημένους.

Τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ γραφέως τοῦ Ὀνωρίου παρὰ τῷ Διαλόγῳ τοῦ ἁγίου Μαξίμου μετὰ τοῦ Αἱρετικοῦ Πύῤῥου ἐν τῇ Ἀφρικῇ. ΠΥ'ῬῬΟΣ. τί δύνασαι ἀποκριθῆναι διὰ τὸν Ὀνώριον τὸν διδάξαντα φανερῶς εἰς τὸν προκάτοχόν μου (Σέργιον) μίαν ἐπὶ Χριστοῦ θέλησιν; ΜΆΞΙΜΟΣ. καὶ ποίῳ μᾶλλον πιστεύεις, τῷ ἐξηγητῇ τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης ἣν ἔγραψεν ἀπὸ προσώπου τοῦ Ὀνωρίου, ὃς καὶ ἔτι ζῇ, ὃς καὶ πᾶσαν τὴν Δύσιν διὰ τῶν ἀρετῶν καὶ εὐσεβῶν δογμάτων ἐλάμπρυνεν, ἢ ἐκείνοις τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ τῆς καρδίας λαλοῦσι; ΠΥ'ῬῬΟΣ. βεβαίως ἐκείνῳ; ὃς τὴν ἐπιστολὴν συνέθετο. ΜΆΞΙΜΟΣ. ὁ ἴδιος λοιπὸν ὅτε ἔγραψε πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἐκ προσώπου τοῦ Πάπα Ἰωάννου τετάρτου περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς εἶπε, μίαν θέλησιν εἴπομεν ἐν τῷ Κυρίῳ, οὐ τῆς Θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος μόνης, ἐπειδὴ γὰρ καὶ ὁ Σέργιος ἔγραψε πῶς τινὲς ἔλεγον δύο θελήσεις ἐναντίας ἐν τῷ Χριστῷ, εἴπομεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκεῖ οὐκ εἶχε δύο θελήσεις ἐναντίας, σαρκὸς λέγω καὶ πνεύματος, καθὼς ἡμεῖς ἔχομεν μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ μίαν μόνην, ἥτις φυσικῶς τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα σημαίνει. τοῦτο δὲ ὅτι οὕτως ἔχει, σημεῖον φανερόν ἐστι, διότι ἀποκρίνεται εἰς ἐξυπακουομένην ἀπειρίαν, εἴπερ τις εἴποι, διατί περὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ τὸν λόγον ποιούμενοι οὐκ ἐμνήσθητε καὶ τῆς Θεότητος; ἀποκρινόμεθα πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ ἀπόκρισις ἐγένετο πρὸς τὴν ζήτησιν, εἶτα καθὼς ἐν πᾶσιν, οὕτω

καὶ

καὶ ἐνταῦθα τὸ ἔθος τῆς γραφῆς ἠκολουθήσαμεν, ἥτις ἐνίοτε ἐκ τῆς Θεότητος αὐτοῦ μεταβαίνει, ὡς φησὶν ὁ Ἀπόστολος, Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία. ἄλλοτε ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μόνης, Τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον ἐστὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. ΠΥΡΡΟΣ. ἁπλούστερον ὁ προκάτοχός μου ἐδέξατο τοῦτο πρὸς τὴν φωνὴν ἀποτεινόμενος. Ἀλλὰ ἐρωτέον πρῶτον, εἰ ὁ διάλογος τοῦ Μαξίμου ἀληθής ἐστι, διατὶ οἱ παπισταὶ ἀρνοῦνται λέγοντες ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ὀνωρίου πλαστή ἐστιν; ἡ γὰρ διάλεξις μαρτυρεῖ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὀνωρίου ἀληθῆ. εἶτα ὁ ἅγιος Μάξιμος τοῦ δόγματος τούτου τὴν ἀλήθειαν περὶ τῶν δύο θελήσεων ἀνωτέρω ἀπέδειξε μετὰ ἐπιχειρημάτων ἰσχυρῶν, καὶ ἐπιχειρημάτων τῶν ἁγίων, καὶ ὁ Πύῤῥος ἔγνω ὅτι νενίκηται ὑπὸ τοῦ Μαξίμου, καὶ χεῖρας ἔδωκεν. ὅσα λοιπὸν ὁ Πύῤῥος ἐκ τῶν πατέρων πρὸς ἐναντίωσιν ἐπιφέρει, ταῦτα προβάλλει ὡς ἐξ ἑτέρων γνώμης καὶ οὐχ ὡς ἐξ ἰδίας, διότι ἦν ἕτοιμος δέξασθαι τὸ δόγμα διδασκόμενος. ἔλεγε γὰρ ὁ Πύῤῥος, λίαν καλῶς ὁ λογαριασμὸς ἀπέδειξεν, ὅτι εἰσὶ φανερὰ τὰ τῶν Μονοθελητῶν ἀπαίσια, ὅμως τί ἐροῦμεν, ὅταν ἐκεῖνοι ἐπιχειρῶσιν ἀποδεῖξαι τὴν Αἵρεσιν καὶ ἐκ τῆς τῶν πατέρων μαρτυρίας; ὕστερον δὲ ἐπαινῶν τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Μαξίμου, ἣν ἐποίησεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀθανασίου, εἶπεν, ἀληθῶς φαίνονται οἱ περὶ Σέργιον δηλονότι Αἱρετικοὶ, οἷς γὰρ ἐπιχειρήμασι βούλονται πολεμῆσαι τῇ ἀληθείᾳ, τοῖς αὐτοῖς μὴ εἰδότες ἀντελέγχονται. δεῖ ὅμως ἡμᾶς ἐξηγήσασθαι καὶ τὴν ἄλλην μαρτυρίαν, ἣν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ προσφέρουσιν, ἵνα μὴ μείνῃ λαβή τις τῶν ἐναντίων κατὰ τῆς ἀληθείας, καὶ μεταταῦτα οὐδὲν τούτων καθαρώτερον πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ εἶναι φυσικὰς θελήσεις. ταῦτα πάντα ὡμολόγησεν εἰς τὴν διάλεξιν ὁ Πύῤῥος πρὶν ἢ προβαλεῖν τὸ ζήτημα τοῦτο περὶ τοῦ Ὀνωρίου, ἔχων σκοπὸν ἵνα ἐκβάλλῃ τὸν Ὀνώριον ἀπὸ τῆς ὑπολήψεως τῶν Μονοθελητῶν, τοῦτο μὲν, ἵνα δείξῃ ὅτι τελείως ἀπεστράφη τὴν Αἵρεσιν, τοῦτο δὲ, ἵνα λάβῃ εὔνοιαν ὑπὸ τοῦ θρόνου τῆς Ῥώμης, ἐξόριστος ὢν, ὡς φαίνεται εἰς τὸ τέλος τῆς αὐτῆς διαλέξεως. καὶ λοιπὸν ἐκ τούτου πῶς ὁ Πύῤῥος εὐκόλως πληροφορηθεὶς ἀπὸ οἱασδήποτε ἐξηγήσεως τοῦ συγγραφέως ἐκείνου περὶ τῆς ἐπιστολῆς Ὀνωρίου, καὶ εὐθὺς δεδωκὼς σχῆμα νικωμένου, ἔφερεν ἂν βοήθειαν μετὰ τὸν πόλεμον; εἶτα ὁ Μάξιμος ἠγάπα μὴ πεσεῖν χωρὶς ἀνάγκης εἰς ἀτιμίαν τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, ὁ καὶ μάλιστα τὸ δόγμα ἀποδείξας διὰ πολλῶν, καὶ ἤθελε σκεπάσαι τὴν Ῥώμην, μὴ παραβλαπτομένου τοῦ δόγματος. διὸ ὅτε ὁ Πύῤῥος ἐδεήθη τοῦ Μαξίμου λέγων, παρακαλῶ ἵνα εὑρεθῇ τρόπος ἐξαλειφθῆναι ταύτην τὴν ἐπεισαχθεῖσαν ἀσύμφωνον γνώμην, ἀπεκρίθη ὁ Μάξιμος, οὐκ ἔστιν ἄλλος τρόπος, ἢ σιωπᾶσθαι τὰ πρόσωπα, καὶ ἀναθεματίζεσθαι τὰ δόγματα. οὐ θαυμαστὸν λοιπὸν εἰ συνεχώρησεν ἐν τῇ ὑπολήψει Ὀνωρίου, καίτοι πλέον καὶ ἐπῄνεσε τὸν γραφέα αὐτοῦ, ἤδη τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος ὁμολογήσαντι τῷ Πύῤῥῳ, εἰ δὲ οὐκ ἐπείσθη ὁ Πύῤῥος, οὐκ ἔμενεν ὁ Μάξιμος ἐν τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ συγγραφέως ἀλλ᾽ ὡς ἡ Σύνοδος ὕστερον ἐξήτασε, καὶ ἔμαθεν ἂν ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἐπιστολὴν συμφωνεῖ ὁ Ὀνώριος τοῖς Αἱρετικοῖς, καὶ κατὰ διάμετρον ἀντίκειται τοῖς δόγμασιν αὐτοῦ. ὅθεν ὁ Μάξιμος τὴν μαρτυρίαν τοῦ γραφέως τοῦ Ὀνωρίου ὡς ὀρθοδόξου ἔλεγεν ἀληθεστέραν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Αἱρετικῶν δηλαδὴ ὄντων. ἀλλ᾽ εἰ ἦν μεταταῦτα ὅτε ἡ ἀλήθεια ἐρευνηθεῖσα ἀνεφάνη, οὐκ ἂν ἤθελεν ἵνα πιστεύσωμεν μᾶλλον τοσούτων Παπῶν καὶ λοιπῶν πατέρων καὶ τοῦ Βασιλέως τῶν κρινάντων τοὺς Αἱρετικοὺς τῷ γραφεῖ τοῦ Ὀνωρίου, καὶ οὐκ ἂν προετίμησε τὴν βεβιασμένην ταύτην τοῦ γραφέως ἑρμηνείαν τῆς ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀλλ᾽ ὅλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ συνεφώνει αὐτῇ. ἆρα ἔχουσιν οἱ Ὀνωριανοὶ ῥανίδα ἀληθείας; καὶ πότερον, περὶ τῆς ἐννοίας τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῷ γραφεῖ πιστεύουσιν, ἢ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ; πάντως ἢ νενίκηνται, ἢ τῷ γραφεῖ ἀπατῶνται, βεβιασμένοις πιστεύοντες, μάλιστα δὲ καὶ τὸ εἰρημένον ἀνάθεμα κατὰ τῶν ὑπερασπιζομένων τῶν συγγραμμάτων τῶν Αἱρετικῶν λαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Ὅτι σκοπὸς ἦν Ἰωάννου τοῦ τετάρτου ἀποδοῦναι τιμὴν Ὀνωρίῳ καὶ διὰ Πύῤῥου Σεργίῳ, καὶ ὅτι προθυμία ἦν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου κατακρῖναι τοὺς Αἱρετικοὺς Πατριάρχας μὴ ὀνομαστὶ, καθ᾽ ὃ Ἰωάννης, Μαρτῖνος καὶ Θεόδωρος σιωπῇ παρῆλθον Ὀνώριον πρὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου Αἱρετικὸν ὄντα, δείκνυται ἐνταῦθα.

Τὸν Ἰωάννην τέταρτον, δι᾽ οὗ τῆς προσταγῆς ἔγραψε τὴν ἐξήγησιν ὁ γραφεὺς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ἠνάγκαζεν ὁ αὐτὸς σκοπὸς ἵνα ἀποδώσῃ τιμὴν πρὸς τὸν Ὀνώριον, ὅθεν τὸν Πύῤῥον ἐβίαζεν ἀποδιδόναι τιμὴν πρὸς τὸν Σέργιον. οὕτω καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος πρόθυμος ἦν κατακρῖναι τοὺς πρὸ αὐτοῦ Αἱρετικοὺς Πατριάρχας, ἐδέετο ὅμως ἵνα μὴ κατ᾽ ὄνομα ἀναθεματισθῶσιν, ἔλεγε γὰρ, ἐγὼ, καὶ τινὲς ὀλίγοι τῶν ὑπὸ τὸν κατ᾽ ἐμὲ θρόνον ὁσιωτάτων δι᾽ οἰκονομίαν τινὰ παρακαλοῦμεν, ἵνα, εἰ τῶν ἐνδεχομένων ἐστὶν, ὀνομαστὶ μὴ ἀναθεματισθῶσι τὰ πρόσωπα εἰς τὰς ἐκβοήσεις, τουτέστι Σέργιος, Πύῤῥος, Παῦλος καὶ Πέτρος, ταῦτα ὁ Γεώργιος. ἀλλὰ μὴ δυνηθεὶς, ἠκολούθησε τῇ Συνόδῳ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ τέλει τῆς ἐκτης πράξεως. εἰ λοιπὸν καὶ Ἰωάννης καὶ Μαρτῖνος καὶ Θεόδωρος περὶ μὲν τοῦ δόγματος ἠγωνίσθησαν, περὶ δὲ Ὀνωρίου ἐσιώπησαν, καὶ πεποιήκασι τοῦτο πρὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἧς

εἰ ἔζων

ἐξ ὧν, τῇ ἀποφάσει συνεφώνησαν πάντως, καὶ μαρτυρεῖ Ἀδριανὸς ὁ δεύτερος πράξει ἑβδόμῃ Συνόδου κατὰ Φωτίου, διαλαλιᾷ τρίτῃ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω κεφαλαίου ἐν τούτου Παράγραφον πέμπτον. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ Ἀγάθων βλέπων ὅτι οὐκ ἠδύνατο καλύψαι καὶ ἡ τοῦ γραφέως ἐξήγησις τὸ τόλμημα τοῦ Ὀνωρίου, κατέκρινεν αὐτόν. καὶ Ἰωάννης ὁ τέταρτος οὐκ ἔγραψε περὶ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ γραφέως, ἀλλ᾽ ὡς ἀπὸ τοῦ γραφέως τοῦ ἐφευρετοῦ τοῦ σοφίσματος ἐκέλευσε γραφῆναι. πρὸς τούτοις ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς Παύλου πρὸς Θεόδωρον, καὶ τετάρτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου ἐμαρτυρεῖτο, ὅτι καὶ ὁ Ὀνώριος συνεφώνει Σεργίῳ καὶ Παύλῳ, οἱ δὲ περὶ Μαρτῖνον ἐσιώπων, εἰ γὰρ ψεῦδος ἦν, ἀντεῖπον ἄν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γʹ.

Ὅτι τὸ λέγειν τοὺς παπιστὰς τοὺς περὶ Μαρτῖνον καὶ Θεόδωρον μὴ ἐγγράψαι τοῖς Μονοθελήταις τὸν Ὀνώριον διὰ τὸ ἀδίκως Σεργίῳ συνταγῆναι, καὶ καθαρὸν ἐγκλήματος εἶναι, καὶ ἐγκωμίων μάλιστα ἀξιωθῆναι, μάταιον δείκνυται ἐνταῦθα.

Τῶν παπιστῶν ὁ λόγος μάταιός ἐστι. λέγουσι γάρ, ὅτι ἐσιώπησαν οἱ περὶ Μαρτῖνον καὶ Θεόδωρον, εἰδότες τὸν Ὀνώριον καθαρὸν τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ὅτι ᾔδεσαν ἀδίκως συναριθμηθέντα τῷ Σεργίῳ, διὸ ἐν οἷς ἔγραψαν κατὰ Μονοθελητῶν, οὐκ ἔγραψαν τὸ ὄνομα Ὀνωρίου. Ἀλλὰ ῥητέον, διατί, εἰπόντων τῶν ἐναντίων τὸ ὄνομα τοῦ Ὀνωρίου, οἱ περὶ Μαρτῖνον ἐσίγησαν; τί δύνανται εἰπεῖν οἱ Ὀνωριανοί; εἰ μὴ ὅτι σκοπὸν ἔθεντο μόνους τοὺς Ἀνατολικοὺς Αἱρετικοὺς κατακρῖναι, ὡς φαίνεται ἐν τῇ πρώτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου, τὴν δὲ Ὀνωρίου ἀθώωσιν ἀδύνατον ὁρῶντες, ἐσίγησαν, εἰ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει περιέχεται καὶ ὁ Ὀνώριος, ἐπειδὴ κατακρίνουσι τοὺς συμφρονήσαντας τοῖς περὶ Σέργιον. ὅτι δὲ ὁ Πάπας Θεόδωρος οὐ συνέταξε τὸν Ὀνώριον μετὰ τῶν Αἱρετικῶν, οὐδέν ἐστι, καὶ γὰρ οὐδὲ τὸν Σέργιον καὶ τοὺς κατ᾽ αὐτὸν λοιποὺς συνέταξεν, ἀλλὰ μόνους Πύῤῥον καὶ Παῦλον, ὡς φαίνεται ἐν τῇ πρώτῃ πράξει, καὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεοδώρου, παρὰ Ἀναστασίου γραφέντι. πρὸς τούτοις, εἰ καὶ οὐ μόνον ἐσιώπησαν οἱ αὐτοὶ περὶ Ὀνωρίου, ἀλλὰ καὶ ἀγνοίᾳ, ἢ φιλοτιμίᾳ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας αὐτὸν ἐπῄνεσαν, οὐδὲ οὕτως ἠλευθεροῦτο τῆς κατακρίσεως ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς Συνόδου Αἱρετικὸς γνωσθεὶς ὁ Ὀνώριος. φησὶ γὰρ ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς ἐν τῷ κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἠδίκτῳ, Εὑρίσκομεν ὡς πολλοὶ τῶν ἁγίων πατέρων τινὰς τῶν Αἱρετικῶν ἀπεδέξαντο, ὥσπερ ὁ ἐν ἁγίοις Δάμασος καὶ Ἀθανάσιος καὶ Βασίλειος Ἀπολινάριον, καὶ Λέων δὲ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Εὐτυχέα, καὶ ὅμως ἐπειδὴ φανερὰ γέγονεν ἡ τούτων ἀσέβεια, οὐκ ἐξέφυγον διὰ τὴν αὐτὴν ἀποδοχὴν οἱ Αἱρετικοὶ τὴν μεταταῦτα εἰς οἰκεῖον πρόσωπον καὶ τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν γενομένην κατάκρισίν τε καὶ ἀναθεματισμόν. ταῦτα ὁ Ἰουστινιανὸς περὶ Θεοδώρου Μοψουεστίας, Ὠριγένους καὶ τῶν κατ᾽ αὐτοὺς Αἱρετικῶν, οἵτινες ὑπὸ πολλῶν πρότερον ἐγκωμιασθέντες, ὑπὸ τῆς πέμπτης οἰκουμενικῆς κατεκρίθησαν, μηδὲν ὠφεληθέντες ἐκ τῶν προγεγονότων ἐγκωμίων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δʹ.

Περὶ δευτέρου ἐπιχειρήματος παπιστῶν, οὐ καλῶς ἔκρινεν ἡ Σύνοδος περὶ Ὀνωρίου λεγόντων, ὡς μὴ ὀνομαστὶ μετὰ τῶν Μονοθελητῶν ἐν ταῖς ἐν Ῥώμῃ Συνόδοις κατακριθέντος, καὶ περὶ τῆς ἀπαντήσεως.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα τῶν Ὀνωριανῶν ἐστιν, ὅτι οὐ καλῶς περὶ τοῦ Ὀνωρίου ἡ Σύνοδος ἔκρινεν, ὁ γὰρ Θεόδωρος καὶ Μαρτῖνος καὶ Ἀγάθων ἐποίησαν Συνόδους ἐν Ῥώμῃ κατὰ τῶν Μονοθελητῶν πρὸ τῆς ἕκτης, ἐν αἷς τινας Μονοθελήτας ὀνομαστὶ κατέκριναν, οὐδεμίαν δὲ μνήμην περὶ Ὀνωρίου ἐποίησαν, ἄρα οἱ μεταταῦτα ἐκεῖνον κατακρίναντες, ἠδίκησαν αὐτόν. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἀρκεῖ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα περὶ τῆς σιωπῆς τῶν τοιούτων. δεύτερον, εἰ ἀπὸ τῆς σιωπῆς τῆς προτέρας Συνόδου εἶχεν ἰσχὺν τὸ ἐπιχείρημα, ἠκολούθει καὶ τὸν Κῦρον καὶ τὸν Σέργιον ἀδίκως κατακεκρίσθαι ὑπὸ Μαρτίνου καὶ Ἀγάθωνος, ὁ γὰρ Θεόδωρος ἐν τῇ Συνόδῳ αὐτοῦ τούτους οὐ κατέκρινε. καὶ τί ἐροῦμεν περὶ Ὠριγένους, Εὐαγρίου, Διδύμου, Θεοδώρου καὶ ἄλλων; οἳ πρότερον οὐ κατεκρίθησαν ὀνομαστί, ἡ δὲ πέμπτη οἰκουμενικὴ αὐτοὺς ἀνεθεμάτισε. τρίτον, ὅτι ὁ Ἀγάθων συνεφώνησε τῇ Ὀνωρίου καταδίκῃ, ὡς μαρτυρεῖ Ἀδριανὸς ὁ δεύτερος, καὶ οἱ Λεγᾶτοι αὐτοῦ ὑπέγραψαν. τέταρτον, ῥητῶς οἱ Πάπαι ἐδέξαντο τὴν κατάκρισιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Εʹ.

Περὶ τρίτου ἐπιχειρήματος παπιστῶν, τὰς πρὸς ἀλλήλους ἐπιστολὰς Ὀνωρίου καὶ Σεργίου οὐχ ὑπάρξαι αἱρετικὰς λεγόντων, ὡς δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας λεγούσας, καὶ ὅτι αἱ φωναὶ ἀνήκουσι τότε οὖσαι ἐσιωπήθησαν καὶ Σωφρονίῳ, καὶ περὶ ἀναιρέσεως τῶν τε ἐπιχειρημάτων αὐτῶν, καὶ τοῦ ὅμοιον τὸ περὶ

ταὶς

τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τοῦ Ἱερωνύμου καὶ τοῦ Ὀνωρίου διὰ τὸν καιρὸν, διὰ τῶν ἐνταῦθα ἕνδεκα προτάσεων.

Ἐπιχείρημα τρίτον, ὅτι ἐν τῇ ἐπιστολῇ οὐδὲν αἱρετικὸν περιέχεται, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ Σεργίου πρὸς Ὀνώριον περιέχεταί τι αἱρετικόν· διότι ταύτην ὁ Ὀνώριος ἀπεδέξατο καὶ ἐβεβαίωσεν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι οἱ πατέρες τῆς ἕκτης Συνόδου λέγουσι τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ἀλλοτρίας τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων πράξει δεκάτῃ τρίτῃ. Ἀλλ᾽ ἀνθυποφέρουσιν οἱ Ὀνωριανοὶ οἱ καὶ παπισταὶ, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας λέγουσιν, ἐν αἷς πραγματικῶς αὐτὰς ὀνομάζεσθαι ἐκωλύθη, τὰ γὰρ τοιαῦτα ὀνόματα τότε ἦσαν ἀνήκουστα, καλῶς οὖν ἐποίησαν Σέργιος καὶ Ὀνώριος, ἵνα τὰ σκάνδαλα ἐκ μέσου ἀρθῶσιν, εἰ δὲ ὁ Σέργιος ὕστερον ἐγνώσθη φανερῶς αἱρετικὸς, ἀλλ᾽ ὅτε πρὸς Ὀνώριον ἔγραφεν, οὐκ ἦν τοιοῦτος, καθὼς οὔτε ὁ Σωφρόνιος πρὸς Σέργιον γράψας, εἶπεν αὐτὸν αἱρετικὸν, καὶ μάλιστα συνεφρόνησεν αὐτῷ λέγοντι, δεῖ σιωπᾶσθαι τὸ περὶ μιᾶς, ἢ δύο ἐνεργειῶν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Σέργιος πρὸς Ὀνώριον. ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ὁ Ὀνώριος περὶ τῆς μιᾶς θελήσεως ἔγραψε, περὶ τῆς ἀνθρωπίνης μόνης θελήσεως ἐννοητέον, ὡς καὶ πρότερον ἡρμήνευσεν ὁ γραφεὺς αὐτοῦ, καὶ ὁ Μάξιμος μαρτυρεῖ ἐν τῇ μετὰ Πύρρου διαλέξει, καὶ εἰ ὁ Ἱερώνυμος λέγων οὐ δεῖ λέγεσθαι τρεῖς ὑποστάσεις, οὐκ ἐνομίζετο αἱρετικὸς, οὕτω καὶ τὸν Ὀνώριον κωλύοντα τὸ λέγειν μίαν, ἢ δύο ἐνεργείας, οὐχ ἕπεται εἶναι αὐτὸν αἱρετικὸν, καιροῦ δὲ προβάντος, ἄλλως ἐγένετο. ταῦτα οἱ παπισταί. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ περιέχουσιν ἐπισφαλῆ καὶ τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἀντικείμενα. δεύτερον, ὅτι οὐ μόνον τὰς φωνὰς ἐκώλυσεν ὁ Ὀνώριος τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ θελήσεων, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἔννοιαν. τρίτον, οὐκ ἦσαν αὗται αἱ φωναὶ νέαι καὶ ἀνήκουστοι, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἦσαν γεγραμμέναι καὶ ἐνηχούμεναι. τέταρτον, ἀδύνατον σταθῆναι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀποβεβλημένων τῶν φωνῶν τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ θελήσεων. πέμπτον, ὁ Σέργιος ἐφανερώθη ὕστερον γράψας αἱρετικά τινα ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἣν ὁ Ὀνώριος ἐβεβαίωσεν. ἕκτον, ὁ Ὀνώριος τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἐβεβαίωσε τὴν αἵρεσιν τοῦ Σεργίου. ἕβδομον, οὐκ ἐλευθεροῖ τὸν Ὀνώριον ἡ περίστασις τοῦ καιροῦ. ὄγδοον, οὐδὲ ἀπὸ τοῦ παραδείγματος Σωφρονίου δύναται ὁ Ὀνώριος βοηθηθῆναι, ἀνόμοιον γὰρ, καὶ μάλιστα τοῦ Σεργίου προφανῶς ψευσθέντος, ἐπειδὴ ὁ Σωφρόνιος τὴν αἵρεσιν συνοδικῶς ἀνεθεμάτισε, καὶ κατ᾽ αὐτῆς ἔγραψε πρὸς τὸν Σέργιον καὶ Ἰωάννην, κατ᾽ ἄλλους δὲ, πρὸς αὐτὸν τὸν Ὀνώριον, ὃ καὶ ἀληθέστερόν ἐστιν. ἔνατον, ἀλλ᾽ οὐδὲ τῷ παραδείγματι τοῦ Ἱερωνύμου βοηθηθῆναι δύναται, καθότι ὁ Ἱερώνυμος μὴ λέγων ὑποστάσεις, ἔλεγε πρόσωπα, καὶ ἡ ἔννοια αὐτοῦ εὐσεβής. δέκατον, οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ ὁ Ὀνώριος ἑαυτοῦ ἐπελάθετο, καὶ ἔγραψε περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐναντία, εὕρηνται γὰρ καὶ παρὰ Σεργίῳ καὶ παρ᾽ ἄλλοις αἱρετικοῖς τοιαῦται ἐναντιότητες. ἑνδέκατον, οὐχ εὕρηται ὅτι ὁ Ὀνώριος μετεμελήθη ὕστερον, ἀλλ᾽ ὅτι ἔμεινε μέχρι θανάτου αἱρετικός.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛ´.

Ἀπόδειξις τῆς πρώτης προτάσεως δεκαχῶς, πρῶτον, ἐκ τοῦ τὰς Σεργίου καὶ Ὀνωρίου, ἐν οἷς καὶ Πύρρος καὶ Θεόδωρος Φαρὰν, ἐπιστολὰς περιέχειν ἐπισφαλῆ καὶ αἱρετικὰ, καὶ πῶς νοοῦσι τὰς ἐπὶ Χριστοῦ δύο θελήσεις οἱ πατέρες. δεύτερον, ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον δευτέρας ἐπιστολῆς Ὀνωρίου. τρίτον, ἐξ ἐπιχειρήματος Σεργίου, καὶ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἐννοεῖν τὰς ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεις. τέταρτον, ἐκ τῆς συμφωνίας Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Πύρρου. πέμπτον, ἐκ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας πρὸς Σέργιον ἐπιστολῆς Ὀνωρίου. ἕκτον, ἐκ τῆς πρὸς Ὀνώριον ἐπιστολῆς Σεργίου. ἕβδομον, ἐκ τοῦ ταὐτὰ εἶναι τῇ Ἐκθέσει Ἡρακλείου τὰ Ὀνωρίου καὶ Σεργίου. ὄγδοον, ἐκ τοῦ Πάπα Μαρτίνου, ἔνατον, ἐκ τοῦ μίαν θέλησιν ὁμολογεῖν τὰς Σεργίου καὶ Ὀνωρίου ἐπιστολάς. δέκατον, ἐκ τοῦ λέγειν ἐν τῇ πρὸς Ὀνώριον ἐπιστολῇ τὸν Σέργιον τὴν θεότητα διὰ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ πάθος ἐργάσασθαι, καὶ ἐκ τοῦ Πύρρου, τὸ πάθος κίνημα ἀνθρώπινον βεβαιοῦντος, ἐξ ὧν πάντων δείκνυνται αἱ ἐπιστολαὶ Ὀνωρίου καὶ Σεργίου αἱρετικαί.

Ἡ πρώτη πρότασις ἐστὶν, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ περιέχουσιν ἐπισφαλῆ καὶ αἱρετικὰ, διδάσκει γὰρ ὁ Σέργιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ὅτι ἐξ ὁμολογίας τῶν δύο ἐνεργειῶν ἕπονται καὶ δύο θελήσεις, καὶ διὰ τῆς ὁμολογίας τῶν δύο θελήσεων εἰσάγονται δύο θέλοντες, ὅπερ βεβαιῶν ὁ Ὀνώριος, ὁμολογεῖ μίαν θέλησιν. ὁμοίως καὶ ὁ Πύρρος ἐν τῇ διαλέξει προβάλλων τὴν κοινὴν γνώμην τῶν Μονοθελητῶν, εἶπεν, ἀδύνατον τὸ μὴ τὰς θελήσεις μεθ᾽ ἑαυτῶν φέρειν καὶ τοὺς θέλοντας. οὕτω καὶ Θεόδωρος ὁ Φαρὰν ἐκ τῆς ἑνότητος τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου ἐπιφέρει μίαν ἐνέργειαν, πράξει δεκάτῃ τρίτῃ. ἀλλ᾽ οἱ πατέρες τὸ ἐναντίον ἐδίδαξαν. καὶ ὁ Μάξιμος τῷ Πύρρῳ ἀποκρίνεται λέγων, τοῦτο ἀληθῶς ἄτοπον, διότι εἰ δοθῇ ἵνα εἰσφέρωνται μετὰ τῶν θελήσεων καὶ οἱ θέλοντες, ἑπομένως καὶ ἀμοιβαίως ἐδόθη ἂν εἰσφέρεσθαι καὶ μετὰ τῶν θελόντων αἱ θελήσεις, καὶ εὑρέθη ἂν καθ᾽ ὑμᾶς ἐν τῇ ὑπερουσίῳ θεότητι μία μὲν ὑπόστασις, ὡς ὁ Σαβέλλιος, διότι μία ἐν αὐτῇ ἐστὶ θέλησις, τρεῖς δὲ θελήσεις, διότι ὥσπερ τρία πρόσωπά εἰσιν, οὕτω καὶ τρεῖς φύσεις, ὡς ὁ Ἄρειος, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοὺς ὅρους καὶ Κανόνας τῶν πατέρων ἡ διαφορὰ τῶν θελήσεων εἰσάγει μεθ᾽ ἑαυτῆς καὶ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων. ταῦτα Μάξιμος. τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν, διδάσκουσι γὰρ οἱ πατέρες δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας ἑνὸς Χριστοῦ θέλοντος καὶ ἐνεργοῦντος, θείως μὲν, κατὰ τὴν

θείαν

τὴν θείαν φύσιν, ἀνθρωπίνως δὲ, κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην. Δεύτερον, ὁ Ὀνώριος ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Σέργιον ἐπιστολῇ φησὶ, Μίαν ὁμολογοῦμεν θέλησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι ὑπὸ τῆς Θεότητος ἀνελήφθη ἡ ἡμετέρα φύσις, οὐχ ἡ ἁμαρτία. τῷ αὐτῷ ἐπιχειρήματι ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἐν Χριστῷ θελήσεως καὶ Μακάριος ὁ Αἱρετικὸς χρᾶται, Σεργίῳ καὶ Ὀνωρίῳ ἑπόμενος, πράξει ὀγδόῃ, ἣν ἀνασκευάζει ὁ Θεοφάνης ἐκεῖ, διελὼν μεταξὺ τῆς θελήσεως τῆς θεϊκῆς, ἣν ὁ Θεὸς πλάσας τὸν Ἀδὰμ αὐτῷ ἐνέθηκε, καὶ θελήσεως σαρκικῆς, καὶ λογισμῶν ἁμαρτητικῶν, οἵτινες ἐκ τῆς διαβολικῆς σπορᾶς εἰσηνέχθησαν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ἐκείνην δὲ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν μετὰ τῆς ἄλλης τῆς θείας θεωρεῖσθαι ἐν τῷ Χριστῷ εἰπὼν, καὶ διὰ τοῦτο δύο θελήσεις φυσικὰς εἶχεν ὁ Χριστὸς, τὴν δὲ ἁμαρτίαν οὐκ εἶχε. λοιπὸν κακῶς ἐπεχείρησαν οἱ τρεῖς ἐκ τῆς ἀναμαρτησίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀλόγως ἐπιφέροντες μίαν ἐπὶ Χριστοῦ θέλησιν, δηλονότι ἐξῃρημένης τῆς ἄλλης, τουτέστι τῆς ἀναμαρτήτου. ὅτι δὲ σύμψηφος Σέργιος καὶ ὁ Ὀνώριος, δῆλον. Τρίτον, ὁ Σέργιος ἀρνεῖται δύο θελήσεις ἐπὶ Χριστοῦ, καὶ ἐπιχειρεῖ οὕτως, Ἀδύνατόν ἐστιν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο κατὰ ταυτὸν ἐναντίας θελήσεις εὑρίσκεσθαι, ὥσπερ δῆθεν μὴ εἶναι δυνατὸν εἶναι δύο, εἰ μὴ ἦσαν καὶ ἐναντίαι. καὶ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα βεβαιοῖ καὶ ὁ Ὀνώριος. τούτοις ἕπεται καὶ ὁ Πύρρος λέγων ἐν τῇ διαλέξει, Ἀδύνατόν ἐστιν ἐν ἑνὶ προσώπῳ δύο ὁμοῦ εἶναι μὴ ἐναντίας θελήσεις. ὅπερ Μάξιμος Ἀκυληΐας Ἐπίσκοπος, καὶ Θεοδόσιος Σαρδηνίας ἐν ταῖς διαλαλιαῖς αὐτῶν ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου ὡς ἀσεβὲς ἀποβάλλονται. καὶ δὴ καὶ ὁ Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ φησὶν, Ὁμολογοῦμεν δύο φύσεις καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, λέγομεν δὲ ταύτας μὴ εἶναι ἐναντίας ἢ ἀντικειμένας ἀλλήλαις, ὥσπερ οἱ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας πλανώμενοι τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν αἰτιῶνται. ἀφιστάσθω αὕτη ἡ ἀσέβεια ἐκ τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν. οὔτε ὥσπερ κεχωρισμένας ἐν δυσὶ προσώποις, ἢ ὑφισαμένοις, ἀλλὰ δύο λέγομεν τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὥσπερ φύσεις, οὕτω καὶ φυσικὰς θελήσεις καὶ ἐνεργείας ἐν αὐτῷ ἔχειν, τὴν θείαν δηλαδὴ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην. τὴν μὲν θείαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἔχειν ἐξ ἀϊδίου κοινὴν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην χρονικῶς ἀφ᾽ ἡμῶν σὺν τῇ ἡμετέρᾳ φύσει ληφθεῖσαν. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ παράδοσις. ταῦτα ὁ Ἀγάθων. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι ἁμαρτίαν ὁ Χριστὸς οὐκ εἶχεν, οὐδὲ μίαν μάχην ἐν ταῖς φυσικαῖς θελήσεσι. τῷ αὐτῷ ἐπιχειρήματι Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Πύρρου ἐχρήσατο ὕστερον ὁ Μακάριος ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως πράξει ὀγδόῃ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς Συνόδου κατεκρίθη σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ καὶ προηγουμένοις. Τέταρτον, σύμφωνοι ἦσαν, καὶ ἕπεται κατ᾽ αὐτοὺς εἶναι ἓν θέλημα ὑποστατικὸν, πράξει ὀγδόῃ. ἀρνοῦνται αὐτοὶ τὴν θέλησιν εἶναι φυσικὴν, ἢ τὸ θέλειν εἶναι τῆς φύσεως, ὅμως τοῦτο οὐ θέλουσιν οἱ ὀρθόδοξοι ὡς Μάξιμος ἐν τῇ διαλέξει, καὶ Σωφρόνιος καὶ ἄλλοι. καὶ τὸ, Πάτερ, εἰ δυνατὸν τὸ ποτήριον, κακῶς ἑρμηνεύουσι Σέργιος καὶ Ὀνώριος. τὸ ἐναντίον γὰρ οἱ ὀρθόδοξοι κατέχουσι, Μάξιμος ἐν τῇ διαλέξει, καὶ Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ. Πέμπτον, ὁ Ὀνώριος ἐν τῇ πρὸς Σέργιον ἐπιστολῇ λέγει, Οὐ πρέπον ἡμῖν ἐξετάζειν πότερον, μίαν, ἢ δύο ἐνεργείας λέγεσθαι, οὔτε δύο ἐπὶ Χριστοῦ ἐνεργείας ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς, ἀλλὰ μόνον πολυειδῆ εὑρίσκεσθαι τὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν. καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ πρὸς αὐτὸν ἐλέγχει αὐτοὺς ὡς μὴ συνιέντας τὰς θείας μαρτυρίας, ἀλλ᾽ ὑπτίως ἔχοντας εἰς τὴν φωνὴν τῆς διπλῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν διπλῆν ἐνέργειαν, καὶ ἐπιφέρει, Οὐκ ἄτοπόν ἐστιν ἐννοεῖν καὶ λέγειν ἡμᾶς ἐπὶ Χριστοῦ δύο ἐνεργείας, οὕτω φασὶ καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ. ἀλλ᾽ οἱ ὀρθόδοξοι, ὡς εἴπομεν, τὸ ἐναντίον, φασὶ γὰρ, Ἑκατέραν φυσικὴν ὁμολογοῦμεν ἐνέργειαν καὶ Μάξιμος καὶ Ἀγάθων, καὶ οἱ ἐν τῇ ἀναφορᾷ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Συνόδῳ ἔγκριτοι πατέρες. Ἕκτον, Σέργιος ἐν τῇ πρὸς Ὀνώριον ἐπιστολῇ λέγει, Ἡ λέξις τῶν δύο ἐνεργειῶν ὑπ᾽ οὐδενὸς τῶν τῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλων ἐρρέθη, καὶ διὰ τοῦτο ἀποστρέφεται ὁ Ὀνώριος τῷ Σεργίῳ ἑπόμενος τὰς δύο ἐνεργείας καὶ θελήσεις ὡς καινοτομίας σοφιστικάς. ὅμως ὁ Σωφρόνιος μετὰ τὸ ἀποδεῖξαι δύο ἐνεργείας, φησὶ, Ταῦτα φρονεῖν καὶ πιστεύειν δεῖ ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς καὶ προφητικῆς καὶ νομικῆς ἔτι πατρῴας καὶ διδασκαλικῆς παρειληφότες κηρύξεως, καὶ δεδρακότες ὑμῖν ταῖς πανσόφοις κατάδηλα, καὶ μηδὲν ὑμᾶς ἀποκρύψαντες. ταῦτα λέγουσι καὶ Μάξιμος καὶ Στέφανος Ἐπίσκοπος Δωρίδος Λεγᾶτος τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων πρὸς Μαρτῖνον Ῥώμης ἐν τῷ λιβέλλῳ ὃν ἔδωκεν ἐν τῇ ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδῳ καὶ Βίκτωρ Ἐπίσκοπος Καρθαγένης ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἣν ἔπεμψε τῷ Πάπᾳ Θεοδώρῳ καὶ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει τῆς ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου καὶ Μαρτῖνος ὁ Πάπας ἐν ταύτῃ τῇ κατ᾽ αὐτὸν Συνόδῳ. Ἕβδομον, ἡ Ἔκθεσις ἡ γενομένη ἐπὶ Ἡρακλείου περιέχει πολλά τινα ἐσφαλμένα καὶ αἱρετικὰ, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ τότε καιροῦ ὀρθόδοξοι, ἄρα αἱ ἐπιστολαὶ Σεργίου καὶ Ὀνωρίου περιέχουσι πολλὰ τοιαῦτα. οὐδὲν γὰρ ἄλλο περὶ τῆς θελήσεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ ἐνέθηκεν ὁ Σέργιος ἐν τῇ Ἐκθέσει, εἰ μὴ ὃ καὶ πρότερον ἔγραψε πρὸς Ὀνώριον καὶ ὁ Ὀνώριος ἐπεκύρωσε, μάλιστα οἱ λόγοι τῆς Ἐκθέσεως περὶ τῆς θελήσεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτόπατοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς Σεργίου καὶ Ὀνωρίου ἐπιστολαῖς. Ὄγδοον, ὁ Μαρτῖνος ἐν τῇ Συνόδῳ ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μαρτυριῶν τῶν παλαιῶν Αἱρετικῶν φησὶν, Ὅτι οἱ Ἔξαρχοι τῆς καινοτομίας τῶν Μονοθελητῶν συνεφώνησαν ἐκείνοις καὶ λόγῳ καὶ διανοίᾳ, ἤτοι τοῖς παλαιοῖς Αἱρετικοῖς, ἀλλὰ τούτοις συνᾴδουσι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ Σεργίου καὶ Ὀνωρίου. Ἔνατον, ὁ Σέργιος ἐν τῇ πρὸς Ὀνώριον ἐπιστολῇ μίαν ὁμολογεῖ θέλησιν, καὶ ἀρνεῖται τὰ δύο θελήματα, λέγων,

ἀδύνατον γὰρ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο ἅμα κατὰ ταυτὸν ὑφεστάναι θελήματα. ταῦτα καὶ ὁ Ὀνώριος ἐν τῇ πρὸς Σέργιον λέγει ἐπιστολῇ, ὅθεν καὶ ἓν θέλημά φησιν ὁμολογοῦμεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. δείκνυται δὲ μάταιον ὅπερ λέγουσιν οἱ παπισταὶ περὶ Ὀνωρίου, ὅτι ἓν θέλημα ἔφη ἐπὶ Χριστοῦ οὐ τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ μόνης τῆς ἀνθρωπότητος, καθότι ὁ Ὀνώριος εἰπὼν ἓν θέλημα ὁμολογοῦμεν, ἐπήγαγε τὸ, Οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σὺ Πάτερ, εἰπὼν ὅτι ταῦτα διαφόρου θελήματος. καὶ δὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις δι᾽ ὧν βεβαιοῖ ἐν τῇ ἐπιστολῇ πασιδήλως τὸ ἓν θέλημα, βεβαιοῖ αὐτὸ καὶ δι᾽ ἐκείνου, νέαν εἶναι λέγων φωνὴν τὸ ἐπὶ Χριστοῦ φρονεῖν, ἢ λέγειν μίαν, ἢ δύο ἐνεργείας, δῆλον γὰρ ὅτι ἀνῃρημένων τῶν δύο ἐνεργειῶν, συναναίρηνται καθ᾽ αὐτοὺς καὶ τὰ δύο θελήματα, ὥστε αἱ ἐπιστολαὶ Σεργίου καὶ Ὀνωρίου ἄτοπα περιέχουσι, καθότι καὶ αἱρετικά. Δέκατον, ὁ Σέργιος ἐν τῇ πρὸς Ὀνώριον ἐπιστολῇ λέγει, Εἰ δὴ καὶ πάθος λέγεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις ἀνέλαβε τὸ πάθος, τὸ τοιοῦτον εἰργάσατο, δηλονότι ἐργάζεται ἡ Θεότης διὰ τοῦ σώματος, ὃ περὶ αὐτὴν ἐστὶ τὴν σωτηρίαν πάντων, ὥστε εἶναι σαρκὸς μὲν πάθος, Θεοῦ δὲ ἐνέργειαν. ταῦτα ὁ Σέργιος. ὁ δὲ ΠΥΡΡΟΣ βεβαιοῖ ἐν τῇ διαλέξει, λέγων, τί οὖν; οὐχὶ καὶ οἱ πατέρες ἵνα διακρίνωσιν ἀπὸ τῆς θείας ἐνεργείας τὸ πάθος ἐκάλεσαν κίνημα ἀνθρώπινον; ΜΑΞΙΜΟΣ, μὴ γένοιτο, οὐδενὸς γὰρ πράγματος οὐσία, ἵνα καθόλου εἴπω, ἐκ παραβολῆς καὶ συγκρίσεως γινώσκεται, ἢ ὁρίζεται, ἄλλως γὰρ, εὑρεθήσονται τὰ πράγματα εἶναι ἀλλήλων αἴτια, εἰ γὰρ διότι ἡ ἐνέργεια ἐστὶ κίνημα θεῖον, τὸ πάθος ἐστὶ κίνημα ἀνθρώπινον, ἀναγκαίως καὶ διότι ἡ θεία φύσις ἐστὶν ἀγαθὴ, πονηρὰν ἕπεται εἶναι τὴν ἀνθρωπίνην, καὶ ὁμοίως κατὰ τὴν σὴν ἀμοιβαίαν ἀντίθεσιν διότι τὸ ἀνθρώπινον κίνημα πάθος λέγεται, τὸ θεῖον ἄρα ἐνέργεια λεχθήσεται, καὶ διότι πονηρὸν ἐστὶ τὸ ἀνθρώπινον κίνημα, ἀγαθὸν ἔσται τὸ θεῖον, ἀλλ᾽ ἄπαγε, ἀνόητα γὰρ ταῦτα φησὶν ὁ Μάξιμος ἐν τῇ διαλέξει. ἐκ δὲ τούτων δείκνυται ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ πολλὰ περιέχουσιν ἀντικείμενα, διὸ καὶ κατεκρίθησαν μετὰ τῶν συγγραφέων αὐτῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Ἀπόδειξις τῆς δευτέρας καὶ τρίτης τῶν προτάσεων, ὅτι ὁ Ὀνώριος καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ δύο θελήσεων ἐκώλυσε, καὶ ὅτι οὐκ ἦσαν αὗται αἱ φωναὶ νέαι καὶ ἀνήκουστοι. καὶ βεβαίωσις τῆς τετάρτης, ὅτι ἀδύνατον σταθῆναι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀποβεβλημένων τῶν φωνῶν τῶν δύο θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν.

Ἡ δευτέρα πρότασις ἦν αὕτη. ὁ Ὀνώριος οὐ μόνον τὰς φωνὰς τῶν δύο ἐνεργειῶν καὶ δύο θελήσεων ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν, καὶ δῆλον ἐξ ὧν εἴρηκεν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ πρὸς Σέργιον, Μιᾶς δὲ ἐνεργείας ἢ δύο εἶναι τὸν μεσίτην Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ νοεῖν καὶ λέγειν ἄτοπον. τὸ αὐτὸ καὶ μετὰ τοῦ Σεργίου συνομολογεῖ ἐν τῷ τέλει τῆς προτέρας ἐπιστολῆς πρὸς αὐτὸν τὸν Σέργιον. Ἡ τρίτη πρότασις, ἥτις ἐστὶν, ὅτι οὐκ ἦσαν αὗται αἱ φωναὶ νέαι καὶ ἀνήκουστοι, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἦσαν γεγραμμέναι καὶ προσεσχημέναι, δείκνυται ἐκ τῶν ἀναφορῶν τοῦ Ἀγάθωνος, ὅπου φησὶν, ὅτι τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Ἀπολιναριασταὶ καὶ οἱ Εὐτυχιανισταὶ καὶ οἱ Τιμοθεανοὶ καὶ οἱ Ἀκέφαλοι καὶ οἱ Θεοδοσιανοὶ καὶ οἱ Γαϊανῖται. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Συνόδου αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐπὶ Μαρτίνου συνόδου καὶ τῆς ἕκτης οἰκουμενικῆς τοῦτ᾽ αὐτὸ δείκνυται τρανῶς. Τὴν δὲ τετάρτην πρότασιν, ἥτις ἐστὶν, ἀδύνατον σταθῆναι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀποβεβλημένων τῶν φωνῶν τῶν δύο θελήσεων καὶ δύο ἐνεργειῶν, οὕτω βεβαιοῦμεν. Εἰ γὰρ διὰ τὴν φωνὴν τῆς μιᾶς θελήσεως τὸν Ἀπολινάριον καὶ Ἄρειον αἱ Σύνοδοι ἀνεθεμάτισαν, πῶς δυνάμεθα εὐσεβεῖν, εἰ μὴ ὁμολογήσομεν τὰς ἐναντίας τοῖς Αἱρετικοῖς φωνὰς, ὡς εἴρηκε Μάξιμος; καὶ μάλιστα ἀνεθεματίσθησαν ὑπὸ τῆς Συνόδου ὅσοι τὰς τοιαύτας φωνὰς ἠρνοῦντο. ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπὶ Μαρτίνου Σύνοδος ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἐν τῇ κρίσει τοῦ Τύπου λέγει, Τὸ ἀρνεῖσθαι ταύτας τὰς φωνὰς, ἐστὶ διαστρέφειν τῶν ὀρθοδόξων πατέρων τὰ δόγματα. καὶ ὁ Πάπας Ἀγάθων ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Βασιλέα περὶ τῶν δύο θελήσεων καὶ δύο ἐνεργειῶν τὰ αὐτὰ φησίν. ἐνταῦθα παρατήρησον περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ὁμολογίας, καὶ ὅσα λέγεται εἰς τὴν ἄρνησιν, πῶς συνέρχονται μετὰ τοῦ καιροῦ Ὀνωρίου καὶ μετὰ τῶν χρόνων Μαρτίνου καὶ Ἀγάθωνος, ἤτοι τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πατέρων, ἵνα μὴ σιωπῶνται ἢ ἀρνῶνται αἱ φωναὶ τῆς ὁμολογίας, διότι ζητοῦνται ὑπὸ τῆς διηνεκοῦς ὁμολογίας τῆς παραδοθείσης ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, δεῖ γὰρ ἡμᾶς ὁμολογεῖν ὡς διδάσκουσιν οἱ πατέρες.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ηʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς Θεόδωρον Πάπαν προτρεπτικῆς ἐπιστολῆς Βίκτορος Καρθαγένης, ἀναγκαῖον δείκνυται τὸ κατὰ τῶν Μονοθελητῶν προφανῶς ὁπλίζεσθαι, καὶ ἐπιβλαβὲς τὸ σιωπᾶν, ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς Ἀγάθωνος ἀναφορᾶς τοῖς διαστρέφουσιν ἢ σιωπῶσι τὴν ἀλήθειαν ἐπικεῖσθαι οὐ τὴν τυχοῦσαν βάσανον, καὶ περὶ τοῦ πῶς ἀποδοτέον τῷ Θεανθρώπῳ τὰς δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας, καὶ ὅτι οἱ ἀμελοῦντες τῶν Αἱρετικῶν

κατὰ

κατὰ Στέφανον τὸν Πάπαν σύμφρονες αὐτοῖς εἰσὶ, καθ' ὃ καὶ Ὁνώριος ἐξαχῶς Αἱρετικὸς ἐνταῦθα διὰ πολλῶν δείκνυται.

Βίκτωρ Ἐπίσκοπος Καρθαγένης προτρέπων διὰ ἐπιστολῆς Θεόδωρον τὸν Πάπαν ἀνθίςασθαι ἀγρύπνως τοῖς Μονοθελήταις, προσεκτέον φησὶ μήποτε καταναρκωθέντες τῇ ἀκηδίᾳ, σιωπῆς ἐγκλήματι ὑπεύθυνοι γενώμεθα, καὶ κριθῶμεν ὡς συνεργοὶ, ῥαθυμοῦντες ἀπώσασθαι τὰ κατὰ τῆς καθολικῆς πίστεως, παρὰ γὰρ τοῦ μακαρίου Φίληκος τοῦ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος προκατόχου ἐῤῥέθη, Τὸ γὰρ ἀμελεῖν δυνάμενον διαταράξαι τοὺς ἐναντίους, οὐδὲν ἄλλο ἐςὶν, ἢ συνεργεῖν καὶ περιποιεῖσθαι, καὶ οὐκ ἀμοιρεῖ ὑποψίας συμφρονήσεως ἐγκρυφίου ὁ μὴ βουλόμενος φανερῶς καὶ ἐμπράκτως ἀντιπαρατάττεσθαι. αὕτη ἡ ἐπιστολὴ κεῖται ἐν τῷ τέλει τῆς δευτέρας πράξεως τῆς ἐν Λατεράνῳ ἐπὶ Μαρτίνου Συνόδου, ἐν οἷς τὴν παραίνεσιν καὶ προτροπὴν ταύτην τοῦ Βίκτορος ἀναλαμβάνει καὶ ἐκθειάζει ὁ Μαρτῖνος, καὶ ὑπόσχεται κατὰ ταύτην ποιῆσαι, ὡς ἐκεῖ εἴρηται εἰς τὸν τόπον. Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ διαλεγόμενος περὶ τῆς τῶν δύο τούτων θελήσεων καὶ δύο ἐνεργειῶν τοῦ Χριςοῦ ὁμολογίας, ἢ ἀρνήσεως λέγει, οὐαί μοι ἔςαι, εἰ σιγῇ καλύψω τὴν ἀλήθειαν, ἣν τοῖς τραπεζίταις βαλεῖν προσετάχθην, τουτέςι μεταδοῦναι τῷ Χριςιανικῷ λαῷ καὶ διδάξαι. τί εἴπω ἐν τῇ μελλούσῃ ἐξετάσει αὐτοῦ τοῦ Χριςοῦ, ἐὰν ἐνταῦθα (ὃ μὴ γένοιτο) κηρύξαι τῶν λόγων αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν συγχέωμαι; τί περὶ ἐμαυτοῦ; τί περὶ τῶν ἐμπιςευθεισῶν ψυχῶν ἐκτίσω ἡνίκα περὶ τοῦ ἐμπιςευθέντος ἔργου λόγον ἐξηκριβωμένον ἀπαιτηθῶ; τίς οὖν ἐπιεικέςατοι καὶ εὐλαβέςατοι δεσπόται καὶ υἱοὶ (ὅπερ τρέμων καὶ πνεύματι συςελλόμενος λέγω) οὐκ ἀκούσεται μετὰ φόβου; Ὅςτις με ὁμολογήσει ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς, καὶ τίνα τῶν πιςῶν οὐκ ἐκφοβήσει ἐκείνη ἡ αὐςηρὰ ἀπειλή; Ὅςτις με ἀρνήσηται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. ὅθεν καὶ Παῦλος πρὸς Γαλάτας κεφαλαίῳ πρώτῳ, Ἀλλ' εἰ καὶ Ἄγγελος ἐξ Οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔνθα τοιγαροῦν τοιαύτη ἐπικρέμαται τοῖς διαςρέφουσιν, ἢ σιωπῶσι τὴν ἀλήθειαν βάσανος, πῶς οὐκ ἔςι φευκτέον τὸ ἀφαιρεῖν ἀπὸ τῆς ἀληθείας τῆς πίςεως τοῦ Κυρίου; καὶ μεταταῦτα ἐν τῇ αὐτῇ πράξει, Ἐπεὶ οὖν (φησὶ) ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον δὴ ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςῷ δύο, τουτέςι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου φύσεις, ἢ οὐσίας ὁμολογοῦντας εἰς μίαν αὐτοῦ συνελθεῖν ὑπόςασιν, ἢ πρόσωπον, ἀνάγκη ἐςὶ καὶ δύο ἡμᾶς φυσικὰς ἐν αὐτῷ θελήσεις ὁμολογεῖν, θείαν δηλονότι καὶ ἀνθρωπίνην, καὶ ἀποδοῦναι τοιγαροῦν ἀνάγκη τὰ θεῖα αὐτῷ ὡς Θεῷ, τὰ δ' ἀνθρώπινα τῷ αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ. εἰ οὖν αἱ ἰδιότητες τῶν φύσεων ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Ἰησοῦ Χριςῷ διὰ τὴν διαφορὰν σωτηροῦνται, διατοῦτο καὶ διαφορὰν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ θελήσεων καὶ φυσικῶν ἐνεργειῶν ἐν πίςει πεπληροφορημένους ἡμᾶς δίκαιον ὁμολογεῖν, ἵνα τῇ τῶν αὐτῶν (ἁγίων πατέρων) διδασκαλίᾳ ὀπαδοὶ ἐν πᾶσι φανῶμεν, καὶ οὐδὲν τῆς αἱρετικῆς καινοτομίας εἰς τὴν Χριςοῦ Ἐκκλησίαν συγχωρῶμεν. ταῦτα Ἀγάθων. Ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ τοῦ Πάπα Στεφάνου γνώμη τίθεται εἰς τὰ Δεκρετάλια, λέγουσα, Ὁ ἄλλους δυνάμενος ἀπὸ Αἱρέσεως ἀνακαλέσαι, καὶ μὴ ἀνακαλέσας, ἑαυτὸν Αἱρετικὸν ἀποδείκνυσι. ταῦτα περὶ Αἱρετικῶν κεφαλαίῳ δευτέρῳ. ὁ δὲ Ὁνώριος ἠμέλησε τούτων πάντων, ὅςτις (ἵνα τοῖς λόγοις Λέοντος τοῦ δευτέρου χρήσωμαι) τὴν φλόγα τοῦ αἱρετικοῦ δόγματος οὐχ ὡς ἔπρεπε τῇ ἀποςολικῇ αὐθεντίᾳ ἀρχομένην κατέσβεσεν, ἀλλ' ἀνεζωπύρησε ῥαθυμήσας. δεύτερον, τὸν Σέργιον πλανηθέντα οὐ μόνον ἀπελέγξαι ἠμέλησεν ὁ Ὁνώριος, ἀλλὰ καὶ προσεπῄνεσε. τρίτον, τὴν ἑαυτοῦ σὺν τῷ Σεργίῳ ἐν τῇ αὐτῇ Αἱρέσει ὁμοφροσύνην ὁ Ὁνώριος παῤῥησίᾳ καθωμολόγησε. τέταρτον, τὴν Σεργίου αἱρετικὴν συγγραφὴν καὶ διὰ συλλογισμῶν ἐπεχείρησεν ἐνισχῦσαι. πέμπτον, τὸν Σέργιον προὔτρεψε διαμένειν ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἕκτον, ταύταις ταῖς φανεραῖς ἀποδείξεσι παρελθέτω καὶ ἡ τῆς ἕκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου πράξει δεκάτῃ τρίτῃ ἀπόφασις, τὸν Ὁνώριον ἀκολουθῆσαι λέγουσα κατὰ πάντα τῷ τοῦ Σεργίου φρονήματι, καὶ τὰ ἐκείνου δυσσεβῆ δόγματα βεβαιῶσαι, τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ Λέων Πάπας, καὶ ἄλλοι περὶ τοῦ Ὁνωρίου.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Βεβαίωσις τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης τῶν προτάσεων, ὅτι ἐφανερώθη δηλαδὴ ὕςερον ὁ Σέργιος γράψας αἱρετικὰ ἐν τῇ ἣν ἐβεβαίωσεν Ὁνώριος ἐπιςολῇ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ Ὁνώριος τῇ ἐπιςολῇ αὐτοῦ ἐβεβαίωσε τὴν Σεργίου Αἵρεσιν, ἀπὸ τῆς τρισκαιδεκάτης πράξεως τῆς ἕκτης Συνόδου, Ἀμβροσίου, Βασιλέως, τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς, Διαλόγου καὶ ἐξ ὧν παρεκίνει τὸν Σέργιον εἰς τὴν Αἵρεσιν.

Τὴν πέμπτην πρότασιν, ἥτις ἐςὶν ὅτι ἐφανερώθη ὕςερον ὁ Σέργιος γράψας τινὰ αἱρετικὰ ἐν τῇ ἐπιςολῇ, ἣν ὁ Ὁνώριος ἐβεβαίωσε, βεβαιοῦμεν ἀπὸ τῆς δεκάτης τρίτης πράξεως τῆς ἕκτης Συνόδου, ἐν ᾗ ἀνεγνώσθη ἐπιςολὴ Ὁνωρίου πρὸς Σέργιον, λέγουσα πρὸς τοῖς ἄλλοις, Ἐξαιροῦντες οὖν ὡς εἴπομεν τὸ σκάνδαλον τῆς νέας ἐφευρέσεως, οὐ δέον ἡμᾶς ὁρίζειν ἢ κηρύττειν μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, καὶ τὰ ἑξῆς. ἁμαρ-

τήσαντες

τήσαντες οὖν πρότερον Σέργιος καὶ Ὀνώριος, ὕστερον κατεκρίθησαν. Τὴν δὲ ἕκτην πρότασιν, ἥτις ἐστὶν ὁ Ὀνώριος τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἐβεβαίωσε τὴν Αἵρεσιν τοῦ Σεργίου, οὕτω βεβαιοῦμεν, ὁ Ὀνώριος τὸν Σέργιον γράφοντα φανερῶς Αἱρέσεις πρὸς αὐτὸν οὐκ ἤλεγξεν, οὐ δὲ ἐνουθέτησεν ἵνα ἐάσῃ τὴν πλάνην αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὀρθῶς ὁ Ἀμβρόσιος ἐν τοῖς λόγοις περὶ τῶν ἁγίων λόγῳ πρώτῳ, Ὅστις φησὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλέγχει ἁμαρτάνοντα, τρόπῳ τινὶ παροτρύνει αὐτὸν εἰς τὸ ἁμαρτάνειν. τὰ αὐτὰ φησὶ καὶ Βασίλειος, καὶ ὧδε ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφάλαιον δέκατον ἕβδομον. καὶ ἡ πέμπτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος λέγει, Πᾶσιν ἐστὶ τοῖς πιστοῖς πρόδηλον, ὅτε κινεῖται περὶ πίστεως λόγος, οὐ μόνον ὁ ἀσεβὴς κατακρίνεται, ἀλλὰ καὶ ὁ δυνάμενος μὲν κωλῦσαι τὴν ἀσέβειαν, ὀμελεῖ δὲ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων, βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ πέμπτῳ. καὶ Γρηγόριος ὁ Διάλογος φησὶ, Πῶς δύναται εἶναι ἀνύποπτος ἀπάτης ὁ συγγνώμην τῷ πλανωμένῳ παρέχων; βιβλίῳ ἑβδόμῳ ἐπιστολῇ ἕκτῃ. ἔνθα φησὶ καὶ τοῦτο, Ὁ μὴ διορθῶν τὰ ἀποκοπτέα, συγχωρεῖ αὐτά. τοιαῦτα λέγει καὶ ὁ Ἀγάθων ἐν τῇ ἀναφορᾷ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω. δεύτερον, ὁ Ὀνώριος οὐ μόνον ἠμέλησε διορθώσασθαι τὸ Σέργιον πλανηθέντα, ἀλλὰ καὶ ἐπῄνεσε. τρίτον, ὅτι φανερῶς ὁ Ὀνώριος ὁμολογεῖ συμφρονεῖν τῷ Σεργίῳ. τέταρτον, ὅτι καὶ βεβαιοῖ τὴν ἐπιστολὴν Σεργίου δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων. πέμπτον, παρακινεῖ τὸν Σέργιον ἵνα μένῃ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ σκοπῷ, καὶ διὰ ταῦτα ἡ παροῦσα, ἤτοι ἡ ἕκτη Σύνοδος πράξει δεκάτῃ τρίτῃ ἀπεφήνατο ἠκολουθηκέναι τὸν Ὀνώριον ἐν πᾶσι τῷ Σεργίῳ.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

Ἀπόδειξις δι' ἐννέα συλλογισμῶν τῆς ἑβδόμης προτάσεως καὶ δι' ὧν φησὶν ὁ Ἀγάθων, ὅτι οὐκ ἐλευθεροῖ τῆς Αἱρέσεως τὸν Ὀνώριον ἡ τοῦ καιροῦ περίστασις, τὰς δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας, ἃς οὐκ ἔδει ἀρνήσασθαι ἀρνησάντα.

Ἡ πρότασις ἡ ἑβδόμη ἐστὶν, ὅτι οὐκ ἐλευθεροῖ τὸν Ὀνώριον ἡ περίστασις τοῦ καιροῦ, περὶ ἧς εἰ καὶ εἰρήκαμεν ἀνωτέρω, ἀλλ' ἐπιλέγομεν, ὅτι καθάπερ ἄθεσμόν ἐστιν ἀρνεῖσθαι τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεις, οὕτως ἄθεσμόν ἐστι καὶ τὰς δύο αὐτοῦ φυσικὰς ἐνεργείας καὶ θελήσεις ἀρνεῖσθαι, ἀλλὰ μὴν κατὰ τοὺς χρόνους Ὀνωρίου ἄθεσμον ἦν ἀρνεῖσθαι τὰς δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ, ἄρα. δεύτερον, εἰ ἄθεσμόν ἐστιν ἀντιλέγειν τῇ θείᾳ γραφῇ, ἄθεσμόν ἐστι καὶ τὸ ἀρνεῖσθαι τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ θελήσεις, ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς χρόνοις Ὀνωρίου ἄθεσμον ἦν ἀρνεῖσθαι τὴν θείαν γραφὴν, ἄρα. τρίτον, ὅπερ ἐπὶ τοῦ Ὀνωρίου οἱ ὀρθόδοξοι ὡμολόγουν, τοῦτο ἄθεσμόν ἐστιν ἀρνεῖσθαι ὑπὸ Ὀνωρίου, ἀλλὰ μὴν ἐπὶ τοῦ Ὀνωρίου οἱ ὀρθόδοξοι ὡμολόγουν τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ φυσικὰς θελήσεις καὶ ἐνεργείας, ἄρα. τέταρτον, οὐκ ἔστιν εὐσεβὴς ὁ μὴ βουλόμενος ὁμολογεῖν τὰς τοῖς Αἱρετικοῖς ἐφευρεθείσας ἐναντίας φωνάς, ἀλλὰ μὴν ὁ Ὀνώριος οὐκ ἠβούλετο ὁμολογεῖν τὰς τοῖς Αἱρετικοῖς εὑρεθείσας ἐναντίας φωνὰς, ἄρα. πέμπτον, ὃς ὁποιανδήποτε φωνὴν ἀποβλήτων τῶν Αἱρετικῶν ἀποδείκνυσι καὶ δέχεται, κατακεκριμένος ἐστὶν, ἀλλὰ μὴν ὁ Ὀνώριος τὰς ἀποβεβλημένας τῶν Αἱρετικῶν φωνὰς ἀποδείκνυσι καὶ ἀποδέχεται, ἄρα. ἕκτον, ὅπερ ὁ Κύριος ἀπαραβάτως ὁμολογεῖν πᾶσιν ἐνετείλατο, τοῦτο οὐκ ἔδει ἀρνήσασθαι τὸν Ὀνώριον, ἀλλὰ μὴν τὰς δύο φυσικὰς θελήσεις καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ ἐνεργείας ἀπαραβάτως ἐκέλευσεν ὁμολογεῖν, ἄρα. ἕβδομον, ὅπερ ἀδύνατόν ἐστιν ἀρνεῖσθαι, μὴ παραβαίνοντα τὴν τοῦ Κυρίου ἀλήθειαν τῆς πίστεως, τοῦτο οὐκ ἔδει ἀρνήσασθαι τὸν Ὀνώριον, ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἀρνήσασθαι τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ θελήσεις καὶ ἐνεργείας χωρὶς βλάβης ψυχῆς, ἄρα. ὄγδοον, ὅπερ οὐκ ἐδύνατο ὁ Ὀνώριος ἀρνήσασθαι χωρὶς τῆς ἀρνήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνο ἄθεσμον ἦν αὐτῷ ἀρνήσασθαι, ἀλλὰ μὴν δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας οὐκ ἦν ἀρνήσασθαι ἄνευ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἄρα. ἔνατον, τούτοις προσέθες καὶ τὴν ἐναντίαν πρᾶξιν τῶν ὀρθοδόξων. ὁ Σωφρόνιος δύο ἐνεργείας καὶ δύο θελήσεις διὰ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ τῶν συνοδικῶν καὶ ἄλλων συγγραμμάτων ὁμολογῶν, καὶ ἐναντιωθεὶς περὶ τούτων Σεργίῳ καὶ ἄλλοις Μονοθελήταις τόσον ὁ Σωφρόνιος αὐτὸς ὅσον καὶ ὁ Μάξιμος, φρονίμως ἐποίησεν ἑκάτερος καὶ εὐσεβῶς. ἄρα ὁ Σέργιος καὶ ὁ Ὀνώριος τῷ αὐτῷ χρόνῳ τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκείνων ὁμολογίᾳ ἀντειπόντες, καὶ δύο ἐπὶ Χριστοῦ θελήσεις καὶ ἐνεργείας μὴ ὁμολογήσαντες καθ' ἣν ἔννοιαν οἱ ὀρθόδοξοι ἐνόουν, ἀφρόνως ἐποίησαν ἀμφότεροι καὶ ἀσεβῶς. δέκατον, ἀκουσώμεθα ἔπειτα Ἀγάθωνος καὶ τῆς Συνόδου αὐτοῦ, τί φησὶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. Ὧν ἡγῶν αὐθένται ὑπάρχουσι Θεόδωρος, Κῦρος, Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος, Πέτρος, καὶ οἱ τούτων ὁμόφρονες μέχρι τέλους ἀποδειχθέντες, οἵτινες τῆς καινῆς πλάνης αὐθένται, καὶ τῆς τελείας οἰκονομίας ἐν ᾗ πάντες ἐσώθημεν, ἐχθροὶ, οὐ μόνον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐναντίοι, ἀλλ' ἅτε δὴ πλανώμενοι ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας τὰ ἐναντία ἐδίδαξαν, ἄλλως καὶ ἄλλως δικαιολογούμενοι, καὶ ἀλλήλων τὰ δόγματα καταλύοντες, τὸ γὰρ μηδεμιᾷ ἀληθείᾳ θεμελιωθὲν, ἀναγκαῖον ἐστὶν ἵνα τοῖς πλάνης τῷ ἀσυστάτῳ ποικίλληται, ἡ γὰρ ἀληθινὴ πίστις ἐναλλαγῆναι οὐ δύναται, ἢ ποτὲ μὲν ἄλλως, ποτὲ δὲ ἄλλως μεταταῦτα κηρυχθῆναι, ἐπειδὴ ἔσαι ἡμῶν, ὡς ὁ Ἀπόστολος διδάσκει, τὸ Ναὶ, Ναὶ, καὶ τὸ Οὒ, Οὔ, τὸ γὰρ πλέον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. ἐκ τούτων πάντων φανερόν ἐστιν ὅτι οὐκ ἔδει τὸν Ὀνώριον ἀρνηθῆναι τὰς δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, καὶ μάλιστα ὅτε ἀνεφάνη ἡ Αἵρεσις, διότι τότε ἔδει μᾶλλον σπουδάσαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, οὐχὶ δὲ ἀφιέναι τὴν Αἵρεσιν ἀκανθωθῆναι.

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑʹ.

Ἀπόδειξις τῆς ὀγδόης, ἐννάτης, δεκάτης καὶ ἑνδεκάτης τῶν προτάσεων, ὅτι οὔτε ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τοῦ Σωφρονίου δύναται ὁ Ὀνώριος βοηθηθῆναι, ἀνόμοιον γάρ, οὔτε ἀπὸ τοῦ Ἱερωνύμου, καὶ ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ ὁμολογήσας τὰς δύο φύσεις τοῦ Κυρίου ἰδίως ἐνεργεῖν, αὖθις ἠρνήσατο ἑαυτῷ μαχόμενος, καὶ ὅτι ἐν τῇ Αἱρέσει τέθνηκεν, ὡς Βασιλεῖς, Πάπαι, Σύνοδοι καὶ ἄλλοι κατέκριναν αὐτόν.

Ἡ ὀγδόη πρότασις ἦν, ὅτι οὐδὲ ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τοῦ Σωφρονίου δύναται ὁ Ὀνώριος βοηθηθῆναι, ἀνόμοιον γάρ. πρὸς ἣν ῥητέον, εἰ καὶ γράφει ὁ Σέργιος ὅτι ὁ Σωφρόνιος συνεφώνησε περὶ τοῦ σιωπῆσαι τὰς δύο ἐνεργείας, δεῖ ὅμως ἡμᾶς πιστεῦσαι μᾶλλον Σωφρονίῳ, ὃς ἐκείνῳ τῷ ἔτει χειροτονηθεὶς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἔγραψε τὰς δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας σαφῶς, καὶ ἀπέδειξεν ὡς ἀνάγκη ἐστὶ ταύτας ὁμολογεῖν, οὐκ ἄρα ὁ Σωφρόνιος συνεφώνησεν Ὀνωρίῳ περὶ τοῦ δεῖν σιωπᾶσθαι τὰς δύο ἐνεργείας. εἶτα τὰς ὅσας ἔδωκε Σέργιος Σωφρονίῳ χρήσεις ἐξετάσας ὁ Σωφρόνιος, εὗρε ψευδεῖς καὶ ἀσυμφώνους, καὶ διὰ τοῦτο ἔγραψεν ἐγκυκλικὰς ἐπιστολάς, καὶ ἕως οὗ ἔζη οὐκ ἔπαυσε σπουδάζων κατὰ Μονοθελητῶν. ὁ δὲ Ὀνώριος μετὰ τὴν Σύνοδον καὶ τὴν ἐπιστολὴν Σωφρονίου ἀντέγραψεν αὐτῷ μὴ λέγειν δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας, καίτοι ἔγραφεν ὁ Σωφρόνιος τῷ Ὀνωρίῳ ἵνα ἔχῃ τὸν Σέργιον Αἱρετικόν, οὐκ ἤκουσεν ὅμως αὐτοῦ ὡς δείκνυται ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς Ὀνωρίου πρὸς Σέργιον. ἡ δὲ ἐννάτη πρότασις ἦν, ὅτι οὐ δύναται βοηθηθῆναι ὁ Ὀνώριος ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τοῦ Ἱερωνύμου, ὁ γὰρ Ἱερώνυμος ἔγραψε Δαμάσῳ ἵνα ἀπέχῃ τοῦ ὀνόματος τῶν τριῶν ὑποστάσεων ὡς ἀμφιρρέπους, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ γραφεῖς διὰ τῆς ὑποστάσεως ἐννοοῦσιν οὐσίαν, βιάζοντες αὐτὸν ὅμως οἱ Ἀνατολικοὶ καλῶς ἐννοεῖν, ἐδέξατο τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ ὄνομα, ἄρα. πρὸς τὴν δεκάτην πρότασιν ῥητέον, ὅτι οἱ Μονοθελῆται λέγουσι τὸν Χριστὸν εἶναι ὅμοιον ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. δεύτερον, εἶναι τέλειον ἐν ἑκατέρᾳ φύσει. τρίτον, τὸν αὐτὸν εἶναι Θεὸν ἀληθῆ καὶ ἄνθρωπον ἀληθῆ. τέταρτον, ἑκατέρας οὐσίας ἐν ἑνὶ προσώπῳ ἀπαραμειώτως φασὶ φυλάττεσθαι τὴν φυσικὴν ἰδιότητα. ταῦτα δὲ λόγοις μόνοις ὡμολόγουν, ἔργοις δ' οὔ, ἀρνούμενοι τὰς δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, λέγει γὰρ ὁ Μάξιμος ἐν τῷ Διαλόγῳ, Ἀδύνατόν ἐστιν ὑπ' ἐκείνων ὁμολογεῖσθαι τὰ προειρημένα, ἀρνουμένων αὐτὰ διὰ τῆς σιγῆς. ὡς καὶ Γρηγόριος πρὸς Κληδόνιον ἐπιστολῇ δευτέρᾳ λέγει περὶ τῶν Ἀπολιναριστῶν, Τὰς μὲν εὐσεβεῖς λέξεις ὁμολογοῦσι, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργοῦσιν. οὕτω καὶ Ὀνώριος ὁμολογεῖ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ τὰς δύο φύσεις ἰδίως ἐνεργούσας, ὅμως πάλιν ἐν αὐτῇ φησίν, Ἄτοπον ἐστὶ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, καὶ ἴδε ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ τί λέγουσιν ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀγάθων περὶ Ὀνωρίου. ἐνταῦθα ὁ Βασιλεὺς ἐν τῷ Ἠδίκτῳ λέγει περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦτο, ὅτι αὐτὸς ἑαυτῷ ἐμάχετο. μεγάλως λοιπὸν ἐφλυάρησαν οἱ ψευδήγοροι Βελλαρμῖνος καὶ Γρετζέρος, εἰπόντες, ὅτι εἰ ἐκλάβεις τὰ εἰρημένα κατὰ τὴν γνώμην τῶν Μονοθελητῶν, κακά ἐστι, δύνανται ὅμως καὶ ὀρθοδόξως ἐκλαμβάνεσθαι. πρὸς δὲ τὴν ἑνδεκάτην πρότασιν ῥητέον, ὅτι ἐν τούτοις πᾶσιν Αἱρετικὸς φανεὶς ὁ Ὀνώριος, οὐ μετενόησεν, ἀλλ' οὕτως ἀπέθανε. διὰ τοῦτο τῇ κατακρίσει τούτου συνεψηφίσαντο οὐ μόνον Κωνσταντῖνος Αὐτοκράτωρ, καὶ Λέων ὁ δεύτερος καὶ Βενέδικτος ὁ δεύτερος οἱ Πάπαι καὶ οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἱσπανίας, ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης ὁ πέμπτος καὶ Κόνων καὶ ἄλλοι Πάπαι, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὁ δεύτερος καὶ ἄλλοι Αὐτοκράτορες καὶ ἡ πενθέκτη Σύνοδος καὶ ἄλλαι Σύνοδοι τῇ ἐκείνου συνεφώνησαν κατακρίσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒʹ.

Ὅτι ἐκ τῆς μαρτυρίας Ἀναστασίου τοῦ Βιβλιοθηκαρίου εἰς τὸν βίον τοῦ δευτέρου Λέοντος, καὶ ἐκ τῶν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον καὶ τοὺς Ἱσπανοὺς ἐπιστολῶν τοῦ αὐτοῦ Λέοντος, δείκνυται ἀποδεχθῆναι τὸν Λέοντα τουτονὶ τὴν ἕκτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ συναινέσαι αὐτῇ, καὶ τὰ πρακτικὰ αὐτῆς μετὰ χαρᾶς προσήκασθαι, ἀναθεματίσαι τε τοὺς Αἱρετικούς, καὶ σὺν τοῖς Μονοθελήταις ὀνομαστὶ τὸν Ὀνώριον.

Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκάριος μαρτυρεῖ ἐν τῷ βίῳ τοῦ δευτέρου Λέοντος τοῦ Πάπα Ῥώμης, ὅτι ὁ αὐτὸς δεύτερος Λέων ὁ Πάπας ἐδέξατο καὶ ὡμολόγησε τὴν ἁγίαν ἕκτην Σύνοδον, καὶ πάντας τοὺς ὑπ' αὐτῆς τῆς Συνόδου ἀναθεματισθέντας καὶ ἐν αὐτοῖς κατ' ὄνομα τὸν Ὀνώριον τῷ ἀναθέματι παρέδωκε. τοῦτ' αὐτὸ ὁμοίως μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς Λέων ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπιστολῇ, ἣν δεξάμενος τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου καὶ τὰς αὐτοκρατορικὰς ἐπιστολὰς συγχαρεὶς ἔγραψε πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Αὐτοκράτορα, ὡσαύτως καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἐπιστολαῖς, αἵτινες σὺν τῷ βίῳ αὐτοῦ ὑπάρχουσι μετὰ τὴν δωδεκάτην ἐν Τολέτῳ Σύνοδον καὶ τὴν Ῥοθομαγικήν. ὅτι ὁ Λέων ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Αὐτοκράτορα φησί, τοὺς

Αἱρετα-

Ἀποκρισιαρίους τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μητρὸς ὑμῶν τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας, τοὺς οἰκέτας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Ἰωάννην τὸν Διάκονον καὶ Ῥεγιωνάριον τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς ἀποδημησάντων προσώπων, τῶν καὶ παρὰ τοῦ προηγησαμένου ἡμᾶς τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Ἀγάθωνος τοῦ Πάπα κατὰ τὴν ὀγδόην ἐπινέμησιν ἕνεκεν τοῦ τῆς πίστεως πράγματος κατὰ κέλευσιν τῆς ὑμῶν εὐσεβείας αὐτόθι σταλέντων διὰ τῆς ἔναγχος διελθούσης δεκάτης ἐπινεμήσεως τῷ Ἰουλίῳ μηνὶ μετὰ θείων κεραιῶν τῆς ὑμῶν φιλανθρωπίας ἅμα καὶ συνοδικοῖς ὑπομνήμασι μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπὶ τῷ Κυρίῳ ἀγαλλιώμενοι ἐδεξάμεθα. Καί, τοιγαροῦν τῶν συνοδικῶν τὸ ὕφος ἀναδραμόντες, καὶ ἐπιμελῶς περιεργασάμενοι, καὶ ἕκαστα τῶν ὑπομνημάτων ἀπαιτήσαντες, τὰ αὐτὰ ἅπερ καὶ οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀποκρισιάριοι ἐξηγήσαντο τοῖς συμφωνοῦσιν ἐγγράφοις εὕρομεν συμβαίνειν, καὶ γὰρ ἐπέγνωμεν ὅτι ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη Σύνοδος, ἥτις κατὰ Θεοῦ χάριν τῷ βασιλικῷ προστάγματι ἔναγχος ἐν τῇ βασιλίδι συνηθροίσθη πόλει, τὰ αὐτὰ ἅπερ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ Σύνοδος, ἡ τῷ ἁγίῳ καὶ ἀποστολικῷ τούτῳ θρόνῳ συγκειμένη, ᾧτινι καὶ τὴν διακονίαν ἐκτελοῦμεν, συνῄνεσέ τε καὶ ἐψηφίσατο ἐπὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῖς τῶν πατέρων Κανόσι, καὶ ὁμογνωμόνως ἅμα ἡμῖν συνωμολόγησε τὸν ἕνα τῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου Τριάδος εἶναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ δύο καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως τυγχάνοντα, καὶ τοῦτον τοίνυν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως τὸν τύπον ὁ προηγησάμενός με Ἀγάθων ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Πάπας ἅμα τῇ τιμίᾳ Συνόδῳ ἐκήρυξε, καὶ τοῦτον τοῖς προλαβοῦσιν ἐγγράφοις ἐν τῷ τῆς ἡμίας ἀναφορᾶς παγκοινῷ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διὰ τῶν οἰκείων Ἀποκρισιαρίων ἀνέπεμψεν, ἀποδεικνύων καὶ ἐπικυρῶν ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων τῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλων χρήσεσιν, ὅντινα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ Κυρίου Σύνοδος ἡ διὰ τῆς ὑμετέρας γενομένη σπουδῆς ἐδέξατο, καὶ ἐν ἅπασιν αὐτὸν σὺν ἡμῖν περιεπτύξατο, ὡς τὴν εἰλικρινῆ διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων ἐν αὐτῷ ἐπιγινώσκουσα, καὶ σημεῖα ὁλοκλήρου εὐσεβείας ἐν αὐτῷ τούτῳ διασκεπτομένη. Καί, προσεπιτούτοις συναναθεματίζομεν πάσας τὰς Αἱρέσεις, καὶ τοὺς τούτων ἅπαντας ἀρχηγοὺς καὶ ψεύστας, οἵτινες κατὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ταῖς τοῦ διαβόλου ἀπάταις κρατυνόμενοι, πλάνας ψευδεῖς ταῖς Ἐκκλησίαις ἐπεχείρησαν παρεισαγαγεῖν, τουτέστιν Ἄρειον, Σαβέλλιον, Μακεδόνιον, καὶ Ἀπολλινάριον. Καί, ὡσαύτως ἀναθεματίζομεν τοὺς ἐφευρετὰς τῆς νέας πλάνης, τουτέστι Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν Ἐπίσκοπον, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον τοὺς τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ὑποκαθιστὰς μᾶλλον ἤπερ καθηγητάς, ἀλλὰ καὶ Ὁνώριον, ὅστις ταύτην τὴν ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν οὐκ ἐπεχείρησε διδασκαλίᾳ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἁγνίσαι, ἀλλὰ τῇ βεβήλῳ προδοσίᾳ μιανθῆναι τὴν ἄσπιλον παρεχώρησε, καὶ πάντας δὲ τοὺς ἐν τῇ ἑαυτῶν πλάνῃ τελευτήσαντας ἀναθεματίζομεν. ταῦτα ὁ Λέων ἐν τῇ ῥηθείσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Βʹ.

Ὅτι οἱ παπισταὶ μὴ τολμῶντες ἀρνηθῆναι τὴν ἀποδοχὴν τῶν πρακτικῶν τῆς ϛʹ Συνόδου πρὸς τοῦ Λέοντος, τὰς εἰς Βασιλέα καὶ Ἱσπανοὺς ἐπιστολὰς αὐτοῦ νόθας φασίν, ἀπιστοῦντες καὶ αὐτῷ κατακρίναντι Ὁνώριον.

Οἱ παπισταί, καίτοι ἀρνηθῆναι οὐκ ἀποτολμῶσι τὸ δεδέχθαι τὸν Λέοντα τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ τὰς γραφὰς τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, καὶ τὸν αὐτὸν Λέοντα ἀντιγράψαι τῷ Κωνσταντίνῳ Αὐτοκράτορι καθ' αὐτὴν τὴν γνώμην ἣν αὕτη ἡ ἤδη γραφεῖσα ἐπιστολὴ περιέχει, ὁμοίως προσέτι τὸν αὐτὸν γεγραφέναι πρὸς τοὺς Ἱσπανοὺς περὶ τῆς αὐτῆς Συνόδου, παρακινοῦντα αὐτοὺς ἵνα δεχθῶσι τὰ ὑπ' αὐτῆς πραχθέντα ἅτινα σὺν τοῖς γράμμασι τοῦ αὐτοῦ Λέοντος ἐπέμφθησαν πρὸς αὐτούς, καὶ τῇ αὐτῶν συναινέσει προσβεβαιώσωσιν, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Ἱσπανοί, πρὸς οὓς ὁ Λέων ἔγραψε, μαρτυροῦσιν ἐν τῇ ἐν Τολέτῳ Συνόδῳ τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ, οὐκ ἔχουσιν ἀποδεῖξαι οἱ ἐναντίοι ἄλλας ἐπιστολὰς πεμφθείσας πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Αὔγουστον καὶ πρὸς τοὺς Ἱσπανοὺς ὑπὸ τοῦ Λέοντος ὑπὲρ ταύτης τῆς πραγματείας, καὶ αὗται, αἵτινες κοινῶς κεῖνται, νομίζονται μέχρι τοῦ νῦν ἀντὶ μόνων τῶν γνησίων ἐπιστολῶν τοῦ δευτέρου Λέοντος, ἐπεὶ δὲ βαρέως φέρουσι τὴν τοῦ Ὁνωρίου καταδίκην, ἐπὶ τὸ συνήθειαν τῆς ἀναισχυντίας ἄσυλον καταφεύγουσι καὶ βοῶσι, ταύτας πάσας τὰς ἐπιστολὰς νόθας εἶναι, ἢ τοὐλάχιστον παρεφθαρμένας, ἢ τελευταῖον περὶ τῆς καταδίκης τοῦ Ὁνωρίου μὴ παρέχειν πίστιν τῷ Λέοντι. τὴν πρώτην τουτωνὶ τῶν ὁδῶν πειρᾶται ὁ Βαρώνιος, ᾧτινι ἕπονται Βίνιος καὶ ὁ Γρετζέρος. τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ὁ Βελλαρμῖνος καὶ ὁ αὐτὸς Γρετζέρος, ἀλλ' ἀτυχῶς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γʹ.

Ἀντίρρησις παπιστῶν πρὸς τὰς τοῦ Λέοντος ἐπιστολὰς ἀπὸ τοῦ μὴ συμφωνεῖν αὐτὰς τῷ χρόνῳ, καὶ ῥῆξις αὐτῆς ἀπὸ τῶν τῷ χρόνῳ ἀσυμφώνων μέν, οὐ λυμαινομένων δὲ τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν.

Μία ἐστὶν ἡ κοινὴ καὶ ἐξαίρετος αὐτῶν ἀντίῤῥησις πρὸς πάσας ταύτας τὰς ἐπιστολάς, ᾗ δὴ κέχρηνται ὁ Βαρώνιος καὶ οἱ αὐτῷ ἑπόμενοι δηλαδή, ὅτι φαίνεταί πως ἡ σημείωσις τοῦ χρόνου μὴ συμφωνεῖν. πρὶν ἄρα εἰπεῖν ἑκάστης ἐπιστολῆς καθ' εἶδος τὰς ἐνδικήσεις, οὐκ ἄπο τοῦ σκοποῦ ἔσται ταυτησὶ τῆς ἀντιῤῥήσεως τὴν δύναμιν ἐκτεμεῖν, ὅπου γὰρ πάντα τἄλλα, τουτέστι τὰ πράγματα, οἱ τόποι καὶ τὰ πρόσωπα συνέρχονται, οὐ τοσαύτης δυνάμεώς ἐστι τὸ χρονικὸν σφάλμα, μάλιστα βραχύ, ἢ προσέτι ἀβέβαιον, ὥστε δι' αὐτὸ ἀμφιβάλλεσθαι περὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ γεγραμμένου. εἶτα πολλὰ πράγματα ὡς ἀναμφίβολα δεχόμεθα, ἀλλὰ τὸν καιρὸν οὐκ εἴδαμεν εἰλικρινῶς, ὡς ἐστὶ τὸ ἔτος τῆς κοσμογονεσίας, περὶ οὗ διαφωνοῦσιν οἱ Ἑβραῖοι καὶ Σαμαρεῖται, Ἕλληνές τε καὶ Λατῖνοι, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀναμφίβολόν ἐστι, καὶ οὐ λυμαίνεται τὴν περὶ αὐτοῦ πίστιν ἡ διαφωνία τοῦ χρόνου, οὕτω καὶ περὶ πολλῶν πράξεων Ἡγεμόνων καὶ Βασιλέων ὁ χρόνος διαφωνεῖται, ἀλλὰ τὰ πράγματα δέχονται ὡς πάντα ἀληθῆ, καὶ δὴ καὶ τὴν Σύνοδον τὴν παρὰ Λατίνων γεγενημένην, ἤτοι Ἀραυσικιανὴν τὴν δευτέραν, τυπωθεῖσαν ἐν Κολωνίᾳ μετὰ τὰ ἔργα τοῦ Πρόσπερος λέγεται συνελθεῖν ἐπὶ Λέοντος τοῦ πρώτου, ὁ Βίνιος λέγει ἐν τῷ τόπῳ ὅτι συνῆλθον ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ, πατριαρχοῦντος ἐν Ῥώμῃ Φίληκος τοῦ τετάρτου, καὶ ἡ διαφορὰ ἔτη ὀγδοήκοντα· καὶ ἡ Σύνοδος Καρπεντορακτινὴ λέγουσιν ὅτι ἠθροίσθη ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ, ὁ δὲ Βίνιος λέγει ὅτι ὁ χρόνος ἐστὶν ἀβέβαιος, καὶ ἄλλα διάφορα περὶ τούτων λέγουσιν, ὥστε ὁ χρόνος ἀμφιβαλλόμενος ἐν τοῖς τοιούτοις, οὐδὲν λυμαίνεσθαι δύναται τὴν ἀλήθειαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Ἀντίῤῥησις τετράψευδος τῶν παπιστῶν, νόθην δι' αὐτῆς τὴν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον ἐπιστολὴν τοῦ Λέοντος ἀποδεῖξαι πειρωμένων ὑπὲρ Ὀνωρίου, καὶ ἀναίρεσις αὐτῆς ἀληθεστάτη, ἐν ᾗ πάλιν κατάκριτος ὁ Ὀνώριος δείκνυται.

Ἀλλ' οἱ παπισταὶ βουλόμενοι ἀποδεῖξαι νόθην εἶναι ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Λέοντος τὴν γραφεῖσαν πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Αὐτοκράτορα, τέσσαρας ἀντιῤῥήσεις προβάλλουσι, πρώτην, ὅτι περὶ τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς τίθεται γραφῆναι ταύτην τῷ Μαΐῳ Μηνὶ τῆς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, ἥντινα αὐτὸς ὁμολογεῖ δεδέχθαι τῷ Ἰουλίῳ Μηνὶ τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος, ἅτινα ἐὰν μὴ ψευδῆ ἀποδειχθῶσι, προδηλότατα ὅτι ἑαυτοῖς ἀντιλέγουσι. δευτέραν, ὅτι οὐδ' ἐν Ἰουλίῳ Μηνὶ ἠδύνατο ὁ Λέων Ἀρχιερεὺς εἶναι, ὅστις τῷ Αὐγούστῳ Μηνὶ κεχειροτόνηται, καὶ δέκα μόνον Μῆνας τὴν Ἀρχιερατείαν ἔσχηκε. τρίτην, ὅτι ὁμολογεῖ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γεγράφθαι τῇ δεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι, καθ' ἣν οὔπω ἦν γεγονὼς Ἀρχιερεύς. τετάρτην, ὅτι τὸν Ὀνώριον ἐν τῇ Αἱρέσει τῶν Μονοθελητῶν τεθνηκότα, καὶ διατοῦτο τῇ δικαίᾳ τοῦ ἀναθέματος ἀποφάσει καταδεδικασμένον εἶναι ἡ ἐπιστολὴ διαβεβαιοῖ, ὅντινα ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία κοινῇ τιμῇ ἔθαψε, καὶ μεταξὺ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Πέτρου ὡς ἑκάστῳ καθολικῷ Ἀρχιερεῖ ἐν πᾶσιν ἀπένειμε. τούτους τοὺς λόγους ἀναλαμβάνει ἐκ τοῦ Βαρωνίου ὁ Βίνιος ἐν ταῖς σημειώσεσι ταυτησὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὴν πρώτην, ψευδὴς ὑποσημείωσίς ἐστιν, οὐ τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ τῶν βιβλιογράφων, ὡς ἔξεστι καταλαβεῖν καὶ διορθῶσαι ἐκ τῆς θεωρίας τῆς ἐπιστολῆς. ἡ ἐπιστολὴ τοίνυν τοῦ Λέοντος πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον ἐδόθη τῷ Μαΐῳ Μηνὶ τῆς ἑνδεκάτης Ἰνδικτιῶνος. οὔτ' ἐνταῦθα τὸ παράπτωμα τοῦ βιβλιογράφου συντείνει τῇ αὐθεντίᾳ τῆς ἐπιστολῆς, ἥτις ἔνδον αὐτὴ δείκνυσι τίνα τρόπον δεῖ ἀναγνωσθῆναι τὴν ὑποσημείωσιν. πρὸς τὴν δευτέραν ἀντίῤῥησιν ῥητέον, ἔθος ἀρχαῖον καθ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπεκράτει, ὥστε τὸν ἐκλεχθέντα ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἀρχιερατείαν μὴ χειροτονεῖσθαι, ἐὰν μὴ πρότερον πιστωθεὶς ὁ Αὐτοκράτωρ προσβεβαιώσῃ τὴν ἐκλογήν, καὶ τῇ αὐτοῦ προσταγῇ ἡ χειροτονία γένηται, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ Ἀναστασίου ἐν τῷ βίῳ Ἀγάθωνος τοῦ Πάπα, τοῦ ἀμέσως πρὸ τοῦ δευτέρου Λέοντος χρηματίσαντος, καὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦ δευτέρου Βενεδίκτου, τοῦ μετὰ τὸν Λέοντα ἀμέσως χρηματίσαντος, περὶ οὗ καὶ ἡμῖν εἴρηται ἀνωτέρω κεφαλαίῳ τρίτῳ. ὁ Αὐτοκράτωρ τοίνυν, γνωσθείσης τῆς ἐκλογῆς τοῦ Λέοντος, γράμματα πρὸς αὐτὸν ἔγραψεν, ἐν οἷς Πάπαν αὐτὸν προσηγόρευσε, καὶ τὴν ἕκτην Σύνοδον αὐτῷ ἀνεπτύξατο. ταῦτα τὰ αὐτοκρατορικὰ γράμματα ὁ Λέων τῷ Ἰουλίῳ Μηνὶ ἐδέξατο, καὶ εὐθὺς τῷ προσεχεῖ Αὐγούστῳ Μηνὶ ἡ αὐτοῦ χειροτονία ἐνδόξως, ὡς ἔθος ἦν, τετέλεσται, ἑνὸς ὄντος τῶν χειροτονησάντων αὐτὸν Ἰωάννου τοῦ Πορτουήνσιου Ἐπισκόπου, ὡς γράφει Ἀναστάσιος ἐν τῷ βίῳ τοῦ αὐτοῦ Λέοντος. οὗτος δὲ ὁ Ἰωάννης, ὡς εἴρηται πολλάκις, εἷς ἦν τῶν πρέσβεων τῆς Συνόδου τῆς ἐν Ῥώμῃ πρὸς τὴν Οἰκουμενικὴν ἕκτην Σύνοδον, καὶ ἤδη σὺν τοῖς λοιποῖς πρέσβεσιν ἐπανακάμψας, εἷς τῶν ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ Λέοντος γέγονε. χειροτονηθεὶς δὲ ὁ Λέων, ἀνέγνω ἐν ὑστέροις τὰ πρὸς αὐτὸν πεμφθέντα πρακτικὰ τῆς Συνόδου ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐπιμελῶς, καὶ ταῦτα σὺν τῇ ἀναφορᾷ τῶν πρέσβεων τοῦ Ἀγάθωνος κατὰ ἀκρίβειαν συνοδικῶς παρέβαλε, καὶ θεωρηθείσης τῆς συμφωνίας, ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἔγραψεν, ἐν ᾗ αὐτὸν ἐπαινεῖ, καὶ τὴν Σύνοδον προσδέχεται, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῆς καταδικασθέντας καὶ ἐν αὐτοῖς κατ' ὄνομα τὸν Ὀνώριον ἀναθεμα-

θεμα-

ἀναθεματίζει, καὶ περὶ τῆς εὐτυχοῦς διαδρομῆς ὅλης τῆς ἐγχειρήσεως εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ, καὶ τῇ μὲν ὁ τῆς ἀναγνώσεως χρονισμός, τῇ δὲ τὸ τραχὺ τοῦ χειμῶνος πεποίηκεν ὥστε μὴ πρὸ τοῦ Μαΐου μηνὸς τὸν Λέοντα ταύτην τὴν ἐπιστολὴν πέμψαι. πρὸς τὴν τρίτην ἀντίῤῥησιν, ἤδη εἴρηται ἐν τῇ πρώτῃ ἀποκρίσει πρὸς τὴν πρώτην ἀντίῤῥησιν, ὁ γὰρ Λέων ἐν τῷ σώματι τῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς διαδήλως βεβαιοῖ ἑαυτὸν τὰ τοῦ Αὐτοκράτορος γράμματα σὺν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου εἰληφέναι διὰ τῆς ἀρτίως παρελθούσης δεκάτης Ἰνδικτιῶνος τῷ Ἰουλίῳ μηνί. ἄρα προδηλότατα ὁμολογεῖ γεγραφέναι ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τῇ ἑνδεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι. πρὸς τὴν τετάρτην ῥητέον, πολλοὶ μετὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἔντιμον ταφὴν κατεκρίθησαν διὰ Αἵρεσιν, ὧν τὰ ὀστᾶ οὐδέποτε ἐξωρύξαντο, παραδείγματα ἔχομεν ἐν πολλοῖς Αἱρετικοῖς Ἐπισκόποις τῆς Ἀλεξανδρείας, οἵτινες τὸν θρόνον ἐκεῖνον ἐκράτησαν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις τοῖς παρελθοῦσι μεταξὺ τῆς τετάρτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῆς ἕκτης. οὐκ ἔστιν ἡ ζήτησις περὶ τῆς ταφῆς καὶ τῶν ἀνεσκαμμένων ὀστῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου, καὶ τῶν ἄλλων Συνόδων, ἐφ᾽ ὅσον κατὰ τὴν κατάκρισιν τοῦ Ὀνωρίου, ἥντινα τοσούτων νέφος μαρτύρων ἀκλονήτων ὁμοφώνως προσβεβαιοῖ. ἐγίνωσκε τὸν τάφον τοῦ Ὀνωρίου ὁ δεύτερος Ἀδριανὸς ὁ Πάπας, καὶ οἱ αὐτοῦ πρέσβεις πρὸς τὴν κζ Φωτίου Σύνοδον, καὶ οὐχ ἧττον τὴν αὐτοῦ κατάκρισιν ὡμολόγησαν σὺν ἄλλοις πολλοῖς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε.

Ἀντιῤῥήσεις δύο Βινίου εἰς τὰ ἀνωτέρω ἑρμηνευθέντα παρ᾽ Ἀναστασίῳ καὶ Βαρωνίῳ ἐκ τοῦ μεταξὺ τῆς τελευτῆς καὶ ταφῆς τοῦ Ἀγάθωνος χρόνου ἐν τῇ χηρεύσει τοῦ θρόνου Ῥώμης, καὶ ἐκ τῆς τοῦ Λέοντος Ἀρχιερατείας, καὶ ἀναίρεσις τῆς πρώτης ἀντιῤῥήσεως ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἐπιστολῆς καὶ τῶν πρὸς Λέοντα πρακτικῶν τῆς Συνόδου, ἐξ ὧν δείκνυται ψεύστης ὁ Ἀναστάσιος καὶ ὁ Βαρώνιος, ὁ καὶ πλαστὴν Σύνοδον καὶ ἐπιστολὴν ἐπ᾽ Ἀγάθωνος μετὰ τὴν ἐπανάκαμψιν τῶν πρέσβεων μυθολογῶν.

Ἀνθίστανται προσέτι τοῖς ῥηθεῖσι διττῶς, πρῶτον, ὁ Βίνιος ἐκ τοῦ Ἀναστασίου, λέγοντος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀγάθωνος, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης χωρὶς Ἐπισκόπου διαμεῖναι ἔτος ἕν, μῆνας ἑπτὰ, ἡμέρας πέντε. τοῦτο ὁ Βαρώνιος ἀρνεῖται ἀποβάλλων τὸν Ἀναστάσιον. ὁ Ἀναστάσιος λέγει ἐνταφιασθῆναι τὸν Ἀγάθωνα τῇ τετάρτῃ τῶν Εἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου τῆς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, τουτέστιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους ἀπὸ Χριστοῦ ἑξακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ δευτέρου. ὁ δὲ Βαρώνιος, τῇ τετάρτῃ τῶν Εἰδῶν τοῦ Ἰουνίου τῆς ἑνδεκάτης Ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κενὸν διαμεῖναι τὸν θρόνον μῆνας μόνον δύο καὶ ἡμέρας πέντε μέχρι τῆς χειροτονίας τοῦ Λέοντος, τῆς γεγονυίας τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς τῇ ἑνδεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι. οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἀντιλέγουσιν ὁ Βίνιος καὶ ὁ Βαρώνιος. Ἀλλὰ ῥητέον, οὐ πιστευτέον τῷ Βαρωνίῳ, ἀλλὰ τῇ ἀρχαιότητι καὶ τῇ κοινότητι, μαρτυρούσῃ τὸν Λέοντα δεδέχθαι τὰ γράμματα σὺν τοῖς πρακτικοῖς ὑπὸ τῶν πρέσβεων τοῦ Ἀγάθωνος, ὡς εἴρηται. λίαν προσέτι ἄτοπόν ἐστι καὶ ὅπερ ὁ Βαρώνιος πλάττει, τὸν Ἀγάθωνα λέγων μετὰ τὴν ἐπανάκαμψιν τῶν πρέσβεων ἐκ τῆς Συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον συναθροῖσαι ἐν τῇ Ῥώμῃ Ἐπισκόπων σχεδὸν ἑκατὸν ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ, καὶ ὕστερον τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ Φεβρουαρίου γεγραφέναι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Βένεδικτον τὸν Οὐιννιώσιον, καὶ τελευταῖον τεθνηκέναι τῇ τετάρτῃ τῶν Εἰδῶν τοῦ προσεχοῦς Ἰουνίου. οὐδεμία γὰρ τοῦ Αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Ἀγάθωνα ἐπιστολὴ διαλαμβάνουσα περὶ τῆς ἕκτης Συνόδου εὑρίσκεται, εὑρίσκεται ἔμπης πρὸς τὸν Λέοντα δοθεῖσα τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Δεκεμβρίου τῆς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἕκτης Συνόδου πράξει δεκάτῃ ὀγδόῃ, ἥντινα ἐπιστολὴν ὁ Βαρώνιος ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ ἀριθμῷ δεκάτῳ παρὰ τῷ Σπονδανῷ, καὶ ὁ Βίνιος ἐν ταῖς σημειώσεσιν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀγάθωνος ἀποδέχονται γνησίαν εἶναι, καὶ ἐξ αὐτῆς ὡς ἐκ γνησίας ἐπιχειροῦσι, καίτοι ἐν ἄλλοις κατὰ τὴν αὐτῶν ἀσταθερότητα καὶ ἀναισχυντίαν ἑαυτοῖς καὶ τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ ἀντιλέγειν οὐκ ἐρυθριῶσι, τρισὶν ἐπερειδόμενοι ἀδρανέσι στοχασμοῖς, ὡς ἔξεστιν ἀναγνῶναι ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ Βινίου πρὸς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου πρὸς Λέοντα μετὰ τὸν βίον αὐτοῦ τοῦ Λέοντος. τούτους δὲ τοὺς κενοὺς στοχασμοὺς κατωτέρω παρέξομεν καὶ ἀνασκευάσομεν κεφαλαίῳ δεκάτῳ πέμπτῳ. τὸν Ἀγάθωνα δὲ λέγει ὁ Βίνιος τεθνηκέναι τῇ τετάρτῃ τῶν Εἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου τῇ δεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ, τοῦτο ὁ αὐτὸς ἐν ταῖς σημειώσεσιν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ τοῦ Ἀγάθωνος βεβαιοῖ, προσέτι ἀποδείκνυσιν αὐτὸ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σελίδων, καὶ ἐκ τῆς κατ᾽ ἔτος αὐτοῦ μνήμης. ὁ μέντοι Ἀναστάσιος τὸν Ἀγάθωνα γράφει τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῷ τάφῳ παραδεδόσθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. τηρεῖ ὅμως ἡ Ἐκκλησία τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐτάφη ὁ Ἀγάθων, οὐ μὴν τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ τέθνηκε. τεθνηκέναι γὰρ τὸν Ἀγάθωνα τῷ προηγουμένῳ Σεπτεμβρίῳ ἢ Ὀκτωβρίῳ ἐκεῖθεν ἔστι συνάξαι, ὅτι τῇ δεκάτῃ ἕκτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου ἡ ἁγία Σύνοδος τὴν τελευταίαν πρᾶξιν ἄγουσα, πρὸς τὸν Ἀγάθωνα (προσέτι ζῶντα, ἢ τοὐλάχιστον μήπω ἀγγελθέντος τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει) τὰ γράμματα ἔγραψε, τῷ δὲ προσεχεῖ Δεκεμβρίῳ ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος λαβὼν τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Λέοντος, γράμματα σὺν τοῖς πρακτικοῖς

τῆς Συνόδου πρὸς τὸν Λέοντα πέπομφαν, ἐν οἷς αὐτὸν Πάπαν προσηγόρευσε, τουτέστι τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ προσεβεβαίωσεν. ὅθεν φαίνεται ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀγάθωνος πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Λέοντος λίαν ὀλίγον χρόνον παρεμπεσεῖν, καίτοι περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ αὐτοῦ Λέοντος μῆνες σχεδὸν ἐννέα παρῆλθον. σφάλμα τοίνυν, ἢ ψεῦδός ἐστι παρὰ τῷ Ἀναστασίῳ ἐν τῷ Ἀγάθωνι περὶ τῆς τοῦ θρόνου χηρεύσεως. σφάλλεται προσέτι ὁ Βαρώνιος, τὸν βίον τοῦ Ἀγάθωνος προσωτέρω μηκύνων, ἤπερ τῇ ἀληθείᾳ ἔζησε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Ἀναίρεσις τῆς δευτέρας ἀντιῤῥήσεως Βινίου ἐκ τοῦ μὴ ὑπάρξαι ζῶντα τὸν Λέοντα ἐπὶ τῆς ἐν Τολέτῳ τεσσαρεσκαιδεκάτης Συνόδου κατὰ τοὺς πατέρας ταυτησὶ τῆς Συνόδου, ὃν ζῶντα ἐπ᾽ αὐτῆς ὑπάρξαι, καὶ πότε, καὶ πόσον ἀρχιερατεῦσαι δολίως λέγοντες οἱ παπισταί, ψεύδονται κἀνταῦθα, αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐναντιούμενοι.

Ἡ ἑτέρα ἀντίῤῥησις, καθ᾽ ἣν διϊσχυρίζονται ἀποδεῖξαι τὸν Λέοντα ἀρχὴν πεποιηκέναι τῆς αὐτοῦ Ἀρχιερατείας ἐν τῷ τέλει τῆς ἑνδεκάτης Ἰνδικτιῶνος τῷ Αὐγούστῳ Μηνὶ ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, οὕτως ἔχει, ὁ Λέων οὕπως οὐχ ὁλοκλήρους ἕνδεκα Μῆνας ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον Ῥώμης, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀναστάσιον Μῆνας δέκα, ἡμέρας δεκαεπτά. ἔζη ἄρα τῷ χρόνῳ τῆς γεγονυίας δεκάτης τετάρτης Συνόδου τῆς ἐν Τολέτῳ, ὡς προδήλως δείκνυσι καὶ βεβαιοῖ ὁ δεύτερος Κανὼν τῆς αὐτῆς Συνόδου, ἥτις γέγονεν ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ, ἄρα. τούτῳ τῷ ἐπιχειρήματι κέχρηται ὁ Βαρώνιος παρὰ τῷ Σπονδανῷ ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ, ἀριθμῷ πρώτῳ, καὶ ὁ Βίνιος ἐν ταῖς σημειώσεσιν εἰς τὸν βίον Λέοντος τοῦ δευτέρου. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι ψεῦδός ἐστι τοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ Συνόδῳ τῇ ἐν τῇ Τολέτῳ βεβαιῶσαι τὸν Πάπαν Λέοντα, προσέτι ζῶντα ὄντα ὅτε ἐκείνη ἡ Σύνοδος ἐγίγνετο, ἀλλὰ μόνον φασίν, ὅτι ἐν τῷ παρῳχηκότι καιρῷ διὰ τοῦ κομιστοῦ τοῦ πεμφθέντος παρὰ τοῦ Πάπα τὰς πράξεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἦλθον πρὸς αὐτούς, καὶ μετὰ τῶν πράξεων ἔλαβον καὶ ἐπιστολὴν προσκλητικὴν Λέοντος τοῦ Πάπα, ἵνα διαβεβαιώσωσι τὰς πράξεις, καὶ ἐπιλέγουσιν, ὅτι ὁ τῶν Ἱσπανῶν Βασιλεὺς Ἐρβίγιος προσέταξεν αὐτοῖς συνελθεῖν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἡ τοῦ καιροῦ περίστασις ἐκώλυσεν ἐπιτοαυτὸ πάντας συνελθεῖν τοὺς Ἐπισκόπους, ἔδοξε γενέσθαι ἐν τῇ Τολέτῳ βασιλικῇ πόλει γενικωτέραν Σύνοδον, καὶ μετὰ ταῦτα ἵνα καθ᾽ Ἐπαρχίαν συνερχόμενοι οἱ Ἐπίσκοποι βεβαιῶσιν ἀποδοχῇ καὶ συναινέσει τὰ διωρισμένα. ταῦτα οἱ τῆς δεκάτης τετάρτης Συνόδου πατέρες, περὶ δὲ Λέοντος οὐδεὶς αὐτοῖς λόγος. ὅθεν ἀντίκεινται αὐτοὶ ἑαυτοῖς οἱ νεώτεροι, ἤτοι οἱ σοφισταί, τουτέστιν οἱ παπισταί.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

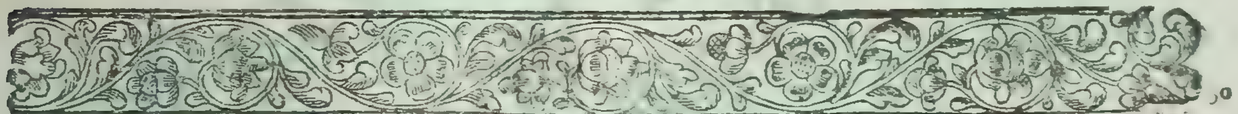
Ὅτι καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἐν Τολέτῳ τεσσαρεσκαιδεκάτης Συνόδου, καὶ κατὰ Βαρώνιον δείκνυται ἀθροισθῆναι αὐτὴν ἐπὶ Βενεδίκτου διαδόχου τοῦ Λέοντος.

Ἔπειτα ἡ Σύνοδος ἠθροίσθη ἐπὶ Βενεδίκτου τοῦ δευτέρου καὶ διαδόχου τοῦ Λέοντος, καὶ μάρτυς ἡ ἐπιγραφὴ τῆς Συνόδου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῇ Βινιανῇ, ὅπερ καὶ ὁ Βαρώνιος ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ, ὅπου φησίν, Ἀποθανόντος τοῦ Λέοντος, ἐδέξατο τὴν ἀρχὴν ὁ Βενέδικτος, καὶ ἐχειροτονήθη τούτῳ τῷ ἔτει Αὐγούστου εἰκοστῇ, καὶ τῷ μετὰ ταῦτα Νοεμβρίῳ γέγονεν ἡ παροῦσα Σύνοδος, ἥτις ἡ δεκάτη τετάρτη ἐπ᾽ αἰτίᾳ τῆς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου. ὅπερ δὲ φησὶν ὁ Βαρώνιος, ὅτι ἐγένετο ἡ Σύνοδος ἐπὶ Βενεδίκτου, δεχόμεθα. ὅτι δὲ ἔζησεν ὁ Λέων ἕως τῶν Καλανδῶν Ἰουλίου Ἰνδικτιῶνος δωδεκάτης ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τετάρτῳ, ἀποβάλλομεν, οὐ γὰρ καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς Συνόδου ἀποδείκνυται. ὅτι δὲ πρότερον ὁ Λέων ἀπέθανε, βεβαιοῖ τοῦτο ἡ διαληφθεῖσα τῆς Συνόδου Ἔκθεσις, ἤτοι ἡ Βινιανή. ὁμολογεῖ δὲ ὁ Βίνιος ὅτι ἔλαβε τὴν Σύνοδον ταύτην ἀπὸ Γερσίου τοῦ Χοΐσου, καὶ ἐντέθεικεν αὐτὴν ἐν ταῖς Ἐκθέσεσι τῶν Συνόδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ηʹ.

Ὅτι ἐκ τοῦ γράψαι τὸν Πάπαν Βενέδικτον πρὸς Πέτρον Νοτάριον ἵνα πρὸς Ἐρβίγιον καὶ τοὺς Ἐπισκόπους Ἱσπανίας μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου ἀπέλθῃ, δείκνυται τεθνηκέναι τὸν Λέοντα πρὸ τῆς ἐν Τολέτῳ Συνόδου, καὶ πότε, καὶ ὅτι τὸ προβαλλόμενον ὑπὸ τῶν παπιστῶν ἀπὸ τοῦ δευτέρου Κανόνος τῆς ἐν Τολέτῳ Συνόδου περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Λέοντος ψεῦδός ἐστι, καὶ ψεύστης καὶ ὁ Βελλαρμῖνος πανταχῶς δείκνυται ἐνταῦθα, διεφθάρθαι λέγων ὑπὸ τῶν Μονοθελητῶν τὴν πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπιστολὴν τοῦ Λέοντος.

Πρὸς τούτοις, ὁ Πάπας Βενέδικτος γράφει πρὸς Πέτρον Νοτάριον Ῥεγιωνάριον, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς Ἐρβίγιον καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἱσπανίας μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ τοῦ προσφωνητικοῦ τῆς Συνόδου πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ τοῦ προστάγματος τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, δι᾽ οὗ βεβαιοῖ τὴν Σύνοδον, ὥστε ἐκ τούτων δῆλον, ὅτι πρὸ τῆς Συνόδου ἀπέθανεν ὁ Λέων, καὶ ἐγένετο ὁ Βενέδικτος. προσεπιτάττει δὲ ὁ Βενέδικτος, ἵνα ἐν τῇ γενησομένῃ Συνόδῳ προστεθῶσιν αἱ ὑπογραφαὶ τῶν πατέρων ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τῆς ἕκτης Οἰκουμενικῆς. ἔστι δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Βενεδίκτου αἰωτέρα τῶν σοφισμάτων Βαρωνίου, Βινίου, Γρετζέρου, Βελλαρμίνου καὶ τῶν λοιπῶν σοφιστῶν. εἶτα ὁ Πέτρος τῇ ἐντολῇ τοῦ Βενεδίκτου ἐτελείωσε τὸ ἔργον, ἐπεὶ ὁ Λέων, ὡς εἴρηται, προαπέθανεν. ἔδωκε δὲ ὁ Πέτρος τοὺς χάρτας τῷ Ἐρβιγίῳ. ἐγένετο δὲ ἡ δεκάτη τρίτη Σύνοδος ἐν Τολέτῳ, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ προοιμίου, τῷ ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, Νοεμβρίῳ μηνί, ἧς διαλυθείσης, καὶ τῶν χαρτίων ἀπελθόντων, ἐκώλυσεν ἡ περίστασις τοῦ καιροῦ τὴν δευτέραν ἄθροισιν τῆς αὐτῆς, ἔδοξε δὲ ἵνα τῷ ἐρχομένῳ ἔτει γένηται! ταῦτα ὁ Βαρώνιος τῷ ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, ἀριθμῷ ὑστάτῳ. τὸ αὐτὸ προσμαρτυροῦσι καὶ αἱ πράξεις τῆς παρούσης δεκάτης τετάρτης Συνόδου, ἥτις ἐγένετο τῷ ἑπομένῳ ἔτει, Δεκεμβρίῳ μηνί. ἐξ ὧν γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ Λέων ἀπέθανεν ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ ἰνδικτιῶνι ἑνδεκάτῃ, ὀλίγον μετὰ τὸ δοθῆναι Πέτρῳ τῷ Νοταρίῳ τὰς γραφὰς καὶ τὰ χαρτία ἵνα κομίσῃ εἰς Ἱσπανίαν, ἤτοι τῷ τέλει τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ἥτις, ὡς εἴρηται, ἐγένετο Αὐγούστου δεκαπέντε. ψεῦδος ἄρα ἐστὶν ὅπερ προβάλλουσιν οἱ παπισταὶ ἀπὸ τοῦ δευτέρου Κανόνος τῆς ἐν Τολέτῳ δεκάτης τετάρτης Συνόδου περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Λέοντος. Ἀλλ᾽ ἀνθυποφέρει ὁ Βελλαρμῖνος λέγων, ὅτι ὑπὸ τῶν Μονοθελητῶν ἐφθάρη ἡ ἐπιστολή. Ἀλλὰ καὶ οὗτος προφανῶς ψεύδεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα οὐκ ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλ᾽ ἐν Ῥώμῃ, ὅπου οὐκ ἦν Μονοθελήτης. δεύτερον, οὐχ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλήφθη τὸ ἴσον, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ ἐν Ῥώμῃ βιβλιοθήκῃ πεφυλαγμένον μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπιστολῶν τῶν Παπῶν. τρίτον, ὅτι παράλογος, οἱ γὰρ ἐναγόμενοι ἀποδεικνύουσι. τέταρτον, ὅτι σύμφωνος ταῖς λοιπαῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Λέοντος πρὸς Ἱσπανοὺς περὶ Ὀνωρίου, αἵτινες μένουσιν ἀδιάφθοροι. πέμπτον, ὅτι συμφωνεῖ τῇ ἀρχαιότητι τῶν αἰώνων πάντων. ἕκτον, ὅτι τὰ αὐτά φησι.

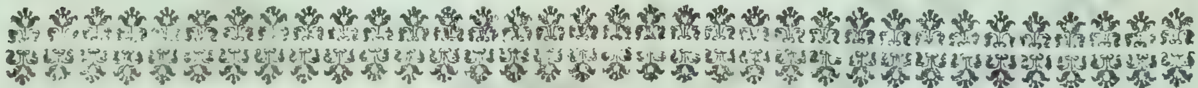
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓʹ.

Περὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου πρὸς Λέοντα τὸν δεύτερον, πράξει ΙΗʹ. τῆς ϛʹ. Συνόδου, ἐξ ἧς συνάγεται τοὺς παπιστὰς τὰ καλῶς πεπραγμένα συκοφαντοῦντας ἀναθέματι ὑποπεπτωκέναι.

Καὶ περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης φασὶν οἱ σοφισταί, ὅτι ὁ Λέων γέγονε Πάπας μηνὶ Αὐγούστῳ, ὃν οὐκ ἐβεβαίωσεν ὁ Βασιλεὺς πρότερον, ἀλλὰ μετὰ τέσσαρας μῆνας, ἤτοι τὸν Δεκέμβριον, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἔγραψε τὴν στάσιν τῆς πίστεως. δεύτερον, ὅτι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιστολῆς γράφεται δεδόσθαι ταύτην τῷ Λέοντι τῇ δεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι, καθ᾽ ὃν χρόνον ὁ Λέων οὔπω ἦν Ἀρχιερεύς, τὸ γὰρ πρῶτον ἔτος τοῦ Λέοντος συνέβη ἐν τῷ τέλει τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δωδεκάτης. τρίτον, ὅτι ἐν τῇ ἐπιστολῇ λέγεται γεγραφέναι τὸν Βασιλέα πρὸς τὸν Ἀγάθωνα ἵνα φροντίσῃ τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ πρὸς τὴν Σύνοδον, ὅπερ ψεῦδός ἐστι, καὶ γὰρ οὐ πρὸς τὸν Ἀγάθωνα ἀλλὰ πρὸς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ Δόνον ἔγραψεν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἐπειδὴ ἐν ἄλλοις καὶ ἄκοντες ἀληθεύοντες οἱ σοφισταὶ Βίνιος καὶ Βαρώνιος, ἔγνωσαν τὴν αὐθεντίαν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, καὶ ἐξ αὐτῆς ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς βεβαίας ἐπιχειροῦσι περὶ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐνταῦθα δὲ ἀλλοῖοι φαινόμενοι ματαίως καθυλακτοῦσι. πρὸς δὲ τὰς ἀντιθέσεις ῥητέον, πρὸς μὲν τὴν πρώτην, ὅτι ἐπερείδεται ἐπὶ ψευδεῖ ὑποθέσει, αἱ γὰρ εἰρημέναι ὑποθέσεις τὴν χρονικὴν προσημασίαν τῆς ἐπιστολῆς, ἥτις σημειοῖ δεδόσθαι τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Νοεμβρίου, καὶ ἀναφέρεσθαι εἰς ἐκεῖνον τὸν Δεκέμβριον τὸν ἠκολουθηκότα τῇ χειροτονίᾳ τοῦ Λέοντος, καθότι τὸ πρᾶγμα διαφόρως ἔχει, ὡς φαίνεται ἐξ αὐτῆς τῆς προσημασίας, ὅπου λέγεται πεμφθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῇ δεκάτῃ ἰνδικτιῶνι, ἐννοεῖται δὲ ἐκεῖνος ὁ Δεκέμβριος ὁ προσεχῶς ἠκολουθηκὼς τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Λέοντος, καὶ τῷ τελευταίῳ συγγράμματι τῆς ἕκτης Συνόδου. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι οὔπω ἦν ὁ Λέων κεχειροτονημένος, ἀλλ᾽ ἐκλελεγμένος, καὶ αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς πρὸς βεβαίωσιν ὁ Βασιλεὺς τὸν Λέοντα διὰ γραμμάτων προσηγόρευσε Πάπαν, ἀλλὰ ψεῦδος ἐστὶ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ Λέοντος παρεμπεσεῖν ἐν τῷ τέλει τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς δωδεκάτης, ὁ γὰρ Ἀγάθων ὅτι ἀπέθανεν ἢ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, ἢ τὸν Ὀκτώβριον συνάγεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἕκτης Συνόδου, ἥτις Σύνοδος τῇ δεκάτῃ ἕκτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου

βρίου

βρίου Ἰνδικτιῶνι δεκάτη ἐτελείωσε τὴν τελευταίαν πρᾶξιν, καὶ ἔγραψαν τὰ γράμματα οἱ πατέρες πρὸς τὸν Ἀγάθωνα, τῷ δὲ προσεχεῖ Δεκεμβρίῳ μαθὼν ὁ Βασιλεὺς τὸν θάνατον τοῦ Ἀγάθωνος καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Λέοντος, ἔπεμψε τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου ὁμοῦ καὶ τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Λέοντα, εἰς ἣν ἐβεβαίου καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ἐδόθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῷ πρέσβει Ἰωάννῃ τῷ Ἐπισκόπῳ τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Δεκεμβρίου Μηνὸς, Ἰνδικτιῶνι δεκάτῃ, ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ μετὰ τὴν δεκάτην ὀγδόην πρᾶξιν τῆς ἕκτης Συνόδου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Λέοντος ἕως τῆς χειροτονίας αὐτοῦ ἐμεσολάβησαν Μῆνες ἐννέα. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βασιλέως ἐδέξατο ὁ Λέων ἐν τῷ Ἰουλίῳ Μηνὶ τῆς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, καὶ ἐν τῷ Αὐγούστῳ κεχειροτόνηται. ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ Λέοντος παρῆν καὶ Ἰωάννης ὁ πρὸς τὴν Σύνοδον Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀγάθωνος. μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ ἐδόθησαν αὐτῷ τῷ Λέοντι τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου, καὶ συνοδικῶς τὸν Ὀνώριον ἀνεθεμάτισε, καὶ ἀντέγραψε τῷ Βασιλεῖ τῇ ἑνδεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι. ὥστε ψευδές ἐστι τὸ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ Λέοντος παρεμπεσεῖν τῇ ἑνδεκάτῃ καὶ δωδεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι. πρὸς τὸ τρίτον ῥητέον, ὅτι τὰ ῥήματα τοῦ Βασιλέως εἰσὶ ταῦτα, Διὸ δὴ τὴν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις Πάπα Ἀγάθωνος μακαριότητα διὰ εὐσεβῶν ἡμῶν κεραιῶν στεῖλαι τινὰς τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντας προετρέψαμεν. τοῦτο οὐδύναται εἶναι ψεῦδος, ἐπειδὴ τὰ πρὸς Δόνον βασιλικὰ γράμματα ἔλαβεν ὁ Ἀγάθων, ὃς καὶ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου ἀπεκρίθη εἰς τὰ ἀπεσταλμένα, καὶ ὁμολογεῖ ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἕτοιμον εἶναι εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ ἐντάλματα, ὡς καὶ ἐποίησεν, ἰδίῳ ὀνόματι πρέσβεις πέμψας διὰ τὴν προσταγήν. καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀγάθων ἦν ὁ διακονούμενος ἐν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Συνόδῳ, Ἀγάθωνα εἶπεν ὁ Βασιλεὺς εἰκότως, καὶ οὐ Δόνον. καὶ ἀναθεματίζονται οἱ παπισταὶ συκοφαντοῦντες τὰ καλῶς καὶ ἀληθῶς διωρισμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τοῦ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου μετὰ Βενέδικτον δεύτερον Πάπα Ῥώμης Ἰωάννου τοῦ πέμπτου τοῦ ὑπογράψαντος ἐν τῇ κατακρίσει Ὀνωρίου ὅτε ἦν Λεγᾶτος τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ τῶν ἐτῶν τῆς Ἀρχιερατείας αὐτοῦ, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ τὴν εὕρεσιν τῶν πρακτικῶν τῆς ϛ', Συνόδου, ἐγχειρισθείσης δὲ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Κόνωνι. καὶ ὅτι θείᾳ προνοίᾳ ἐφυλάχθη τὰ πρακτικὰ ταῦτα, καὶ διατί.

Ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ τῇ Ὀνωρίου κατακρίσει ὑπέγραψαν οἱ Λεγᾶτοι τοῦ Ἀγάθωνος, ἐν οἷς καὶ Ἰωάννης, ὃς καὶ διάδοχος ἐγένετο τοῦ θρόνου Βενεδίκτου δευτέρου, καὶ λέγεται Ἰωάννης πέμπτος (ὃν καὶ Ἀναστάσιος ἐπαινεῖ, διηγεῖται δὲ καὶ ὅπως ἐπέμφθη Λεγᾶτος Διάκονος ὢν ὑπὸ Ἀγάθωνος) καθ' ὃν ἐβασίλευσε καιρὸν Ἰουστινιανὸς ὁ δεύτερος μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Σεπτεμβρίου, Ἰνδικτιῶνος δεκάτης τετάρτης. γράφει δὲ ὅτι ἐκάθισε Πάπας ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἡμέρας ἐννέα, οὗ θανόντος ἐπαύσατο ἡ Ἐπισκοπὴ Μῆνας δύο καὶ ἡμέρας ὀκτωκαίδεκα. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς οὗτος ὁ δεύτερος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ συγκληθέντων τῶν Πατριαρχῶν, καὶ τοῦ Ἀποκρισιαρίου τοῦ Πάπα, καὶ τῆς ἱερωτάτης Γερουσίας, καὶ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων τῶν διατριβόντων ἐν τῇ βασιλικῇ πόλει, καὶ τῶν ἐντιμοτέρων Στρατιωτῶν τοῦ ἱεροῦ Παλατίου, προσέτι καὶ τῶν Ἀρχόντων τοῦ δήμου, καὶ τῶν Ἐξκουβιτόρων, προσέτι καὶ τῶν Στρατευμάτων διαφόρων Ἐπαρχιῶν, οἷς συνεδρεύων, ἐκέλευσε τὰ συνοδικὰ τὰ αὐθεντικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου, ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γενομένης, ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐλθεῖν καὶ ἀναγνωσθῆναι, καὶ πάντες οἱ ἀκούοντες ἐπιμελῶς ἐκείνους τοὺς χάρτας ἐσημείωσαν, καὶ οὕτως αὐτοὺς ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐνεχείρισαν, ἵνα αὐτοὺς ἀπαραβιάστους διαφυλάττῃ, μήτε τινὶ ὕστερον ἐν οὐδενὶ χρόνῳ ἄδεια εἴη διαφθεῖραί τι, ἢ μεταβαλεῖν ἐκ τούτων τῶν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τούτοις περιεχομένων. ὅπερ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ἀνέλαβε ποιῆσαι, καὶ περὶ τούτου τοῦ γεγονότος πράγματος βεβαιότερον ἐποίησε, διὰ γραμμάτων πρὸς τὸν Ῥώμης ἐπαγγελλόμενος μέχρι τελευταίας αὐτοῦ ἀναπνοῆς τοὺς χάρτας ἐκείνους ἀθίκτους καὶ ἀνενοχλήτους ἀεὶ διαφυλάξαι. ἐγράφησαν δὲ ἐπιστολαὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, Ἰνδικτιῶνος δεκάτης πέμπτης, καὶ ἐπέμφθησαν μὲν Ἰωάννῃ τῷ πέμπτῳ, ἐνεχειρίσθησαν δὲ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Κόνωνι, ὡς διηγεῖται Ἀναστάσιος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Κόνωνος, λέγων, οὗτος ὁ Κόνων ἔλαβε τὴν θείαν προσταγὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν ᾗ ἐδήλου ὅτι εὗρε τὰ πρακτικὰ τῆς ἕκτης Συνόδου, ἣν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἤθροισε, καὶ κατέχει παρ' ἑαυτῷ, καὶ ὑπόσχεται ταῦτα ἀπαράτρωτα διατηρῆσαι. θείᾳ δὲ προνοίᾳ ἐφυλάχθησαν τὰ πρακτικὰ ἐκεῖνα, τὸ μὲν, ἵνα μὴ νοθευθῶσιν ὑπὸ τῶν Αἱρετικῶν, τὸ δὲ, καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν νῦν παπιστῶν, ὧν τὰς περὶ τῆς Συνόδου ἐκείνης συκοφαντίας προεγίνωσκε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἵνα ἐμφραγῇ τὸ στόμα αὐτῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β′.

Περὶ Βαρωνίου καὶ Βινίου τῶν φερομένων κατὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἐκ τοῦ λέγειν συναριθμηθῆναι τὸν Ἰουστινιανὸν ὑπὸ τοῦ Πάπα Νικολάου τοῖς Αἱρετικοῖς.

Ὁ δὲ Βαρώνιος φέρεται κατὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης διὰ τὸν χρόνον, ἐξ οὗ δῆλον γίνεται, ὅτι ἐγράφη οὐκ Ἰωάννῃ, ἀλλὰ τῷ ἐκείνου διαδόχῳ Κόνωνι. συκοφαντεῖ δὲ καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν ὡς Αἱρετικόν, λέγων ἀπίθανον εἶναι τὸν Ἰουστινιανὸν τὰ πρακτικὰ ἐκεῖνα κατέχειν εἰς φύλαξιν, ἄνθρωπον Αἱρετικὸν ὄντα, ὡς δῆλον ἐκ τῆς Νικολάου τοῦ πρώτου πρὸς Μιχαὴλ τὸν Αὐτοκράτορα ἐπιστολῆς. ὁ δὲ Βίνιος τὸ ἀπὸ τῆς σημειώσεως τοῦ χρόνου σόφισμα τοῦ Βαρωνίου ὡς αὐίσχυρον ἀποβάλλεται, μὴ δυνάμενον τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην ἀνατρέψαι, καὶ φησί, Τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Ἀναστασίου ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἐδύνατο ἀνωτέρα πλάσματος ἀποδειχθῆναι, καίτοι ἴσως κατὰ λήθην ἐγένετο ἡ ἐπιγραφή, εἰ μὴ τὸν ἐκείνης συγγραφέα Νικόλαος ὁ Πάπας τοῖς ἀδοκίμοις Αὐτοκράτορσι καὶ Αἱρετικοῖς συνηρίθμει. ταῦτα Βίνιος ἐν ταῖς εἰς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν σημειώσεσιν. αὕτη ἡ ἐπιστολὴ εὑρίσκεται πρὸς τὸ τέλος τῆς τελευταίας πράξεως τῆς ἕκτης συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ′.

Ὅτι ἐκ τῶν λόγων τοῦ Πάπα Νικολάου οὐ δείκνυται λέγεσθαι τὸν Ἰουστινιανὸν Αἱρετικόν.

Οἱ λόγοι τοῦ Νικολάου εἰσὶν οὗτοι, Τοὺς τοσαύτης συνεργίας Διακόνους διττῶς ἀποκτείναντες, ἐπειδὴ οἱ ποιήσαντες αὐτοὺς μετόχους τῆς ἑαυτῶν Αἱρέσεως, πνευματικῶς ἐθανάτωσαν, καθάπερ ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Κόνωνος Πάπα συμβέβηκεν, ὅστις ἦν μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον, οἱ πάντως σωματικῶς ἐκείνους μὴ συμφρονήσαντας αὐτοῖς, ἐφόνευσαν, καθάπερ ἐπὶ τοῦ εὐλαβεστάτου Πάπα Γρηγορίου ἐγένετο, ὅστις μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον ἦν, ὅτε διὰ ζῆλον τῆς πίστεως καὶ τὴν πρὸς τὰς ἁγίας Εἰκόνας τιμὴν ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ πιστοὶ τοῦ Θεοῦ διάκονοι εἰς ἐξορίαν ἐπέμφθησαν, καὶ μετὰ τῆς καλῆς ὁμολογίας ἐτελεύτησαν. ταῦτα Νικόλαος περὶ τῶν πρωθυπατόχων τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαήλ, ὅτε ὁ Νικόλαος ὠργίσθη κατὰ τοῦ Μιχαὴλ διὰ τὴν καταφρόνησιν τῆς ἐξουσίας ἣν ἔπαθε. δύο δὲ Αὐτοκράτορας καταλέγει ὧν τὰς Αἱρέσεις ἐλέγχει, τὸν Ἰουστινιανὸν δηλονότι, τοῦτο ὅμως οὐκ ἀποδεικνύει τὴν Αἵρεσιν, καὶ γὰρ οὐκ ἠδύνατο οὕτως ἀναφανδὸν ψευσθῆναι, καὶ εἰπεῖν τὸν ὀρθοδοξότατον Αἱρετικόν, ἢ Λέοντα τὸν Ἴσαυρον, τὸν κατὰ τῶν θείων Εἰκόνων λυττήσαντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ′.

Ὅτι ἐκ τῆς Πενθέκτης Συνόδου καὶ τοῦ α′. Κανόνος αὐτῆς καὶ τῆς μαρτυρίας Ἀναστασίου ὀρθοδοξότατος δείκνυται ὁ Ἰουστινιανός, οἱ δὲ τοῦ Πάπα Νικολάου λόγοι νοοῦνται περὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Πενθέκτης κατὰ τῶν καινοτομιῶν καὶ ἐθῶν τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ ἐπιστολῆς λέγομεν πλατύτερον, ὅτι αὐτὸς ἀλλότριος ἦν ἀεὶ τῆς μονοθελήσεως, ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ κατακριθείσης, καὶ δῆλον ἀπὸ τοῦ πρώτου Κανόνος τῆς Πενθέκτης, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ συγκροτηθείσης, ἣ καὶ αὐτὸς Ἰουστινιανὸς ὑπέγραψε, καὶ αὐτὸν Ἀναστάσιος ἐν τῷ βίῳ Κωνσταντίνου τοῦ Πάπα χριστιανικώτατον καὶ ὀρθόδοξον ὀνομάζει, καὶ κοινωνήσαντα ἐκ τῆς χειρὸς Κωνσταντίνου τοῦ Πάπα ἐν Νικομηδείᾳ τῷ τελευταίῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τοὺς δὲ λόγους τοῦ Νικολάου ἐννοεῖσθαι χρὴ περὶ ἐκείνων τῶν ἀποφάσεων τῆς Πενθέκτης, ἃς ὁ τοῦ Κόνωνος διάδοχος Σέργιος ὁ πρῶτος ἀπεδοκίμασε, καὶ δι' ἃς παρῃτήσατο παρὰ ταύτῃ τῇ Συνόδῳ ὑπογράψαι. ἐκεῖναι δὲ οὐδὲν περιεῖχον ἐναντίον τῇ πίστει τῆς ἕκτης Συνόδου, ἣν ἐν τῷ πρώτῳ Κανόνι οἱ τῆς Πενθέκτης Συνόδου πατέρες μετὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀσφαλῶς τηρεῖν ὡμολόγησαν, ἀλλ' ἦσαν περί τινων ἐθῶν τῆς Ἐκκλησίας Ῥώμης, ἅπερ ἡ Σύνοδος ἐκείνη κανονικῶς ἀπεδοκίμασεν. ὅθεν Ἀναστάσιος ἐν τῷ βίῳ Σεργίου φησίν, Ἐν τοῖς χρόνοις τούτου Ἰουστινιανὸς ὁ Αὐτοκράτωρ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει Σύνοδον ἐκέλευσε γενέσθαι, ἐν ᾗ καὶ οἱ πρέσβεις τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας συνῆλθον, καὶ ἀπατηθέντες ὑπέγραψαν. κατεβιάζετο δὲ καὶ αὐτὸς (ὁ Πάπας Σέργιος) ὑπογράψαι, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἡσύχασε, διὰ τὸ τινὰ κεφάλαια περιέχεσθαι ἐν αὐτῇ παρὰ τὸ ἔθος τὸ ἐκκλησιαστικόν. ταῦτα Ἀναστάσιος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε′.

Ὅτι καὶ ἐκ τῶν χρόνων καὶ ἐκ τοῦ α′. Κανόνος τῆς Πενθέκτης διαβεβαιοῦται ἡ πρὸς τὸν πέμπτον Ἰωάννην ἐπιστολὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ γνησία, καὶ περὶ τοῦ τίνα τῶν τῆς Πενθέκτης ἀπεδοκίμασε Σέργιος Ῥώμης, καὶ τί ἀπεδέξατο.

Παρὰ

Παρὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ Πενθέκτη Σύνοδος συνεκροτήθη ἑβδόμῳ (ἢ κατὰ τὸν Βαρώνιον ὀγδόῳ) ἔτει τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, δῆλον ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ ἐκεῖναι περὶ τῆς ἕκτης Συνόδου πρὸς τὸν Πάπαν Ῥώμης ἐδόθησαν ἕξ, ἢ τοὐλάχιστον πέντε πρὸ τῆς Πενθέκτης Συνόδου ἔτεσιν, ἐδόθησαν γὰρ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, ὅθεν οὔθ' ὁ χρόνος, οὔτε τὸ ἐπιχείρημα τῆς Πενθέκτης Συνόδου κατ' οὐδὲν μέρος διασείει τὴν αὐθεντίαν τῆς μνημονευθείσης ἐπιστολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρώτου Κανόνος τῆς Συνόδου ἐκείνης διαῤῥήδην αὕτη βεβαιοῦται. ἀληθὴς ἄρα ἡ περὶ ταύτης τῆς ἐπιστολῆς διήγησις τοῦ Ἀναστασίου, καὶ γνησία ἐστὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ οὐκ ἀντιλέγει Νικόλαος. ὁ δὲ Σέργιος διὰ τὸ ἀποκιμάζειν ἐκεῖνα μόνον ἐν τῇ Πενθέκτῃ Συνόδῳ, ἅπερ τὰς καινοτομίας τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κατήλεγχε, παρῃτήσατο ὑπογράψαι, οὔτ' ἐκεῖνος ὅμως, οὔτε τὶς Ῥώμης Ἀρχιερεὺς τὸν πρῶτον ἐκείνης τῆς Συνόδου Κανόνα ἐμέμψατο. ἐμέμψατο γὰρ ἂν αὐτὸν, εἴπερ ἐνόμιζε δυνατὸν εἶναι ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο γενέσθαι δικαίως, ἐπειδὴ καὶ ἄλλα τινὰ κατακρίνει. κατὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Σέργιος Ῥώμης τὸν πρῶτον ἐκεῖνον Κανόνα ἀποδέχεται, καθ' ὃν ἡ τοῦ Ὀνωρίου κατάκρισις μνημονεύεται καὶ ἀναλαμβάνεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ς'.

Ὅτι ἀποδέδεικται κατακεκρίσθαι τὸν α'. Ὀνώριον Ῥώμης ὑπὸ Συνόδων, Βασιλέων καὶ Παπῶν, ὧν οὐδεὶς ἐγίνωσκε τὴν ἐπίπλαστον ἀναμαρτησίαν τοῦ Ῥώμης.

Τὴν δὲ Ὀνωρίου κατάκρισιν ἐκύρωσε παρὰ ταῦτα ἥ τε ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον Σύνοδος, καὶ οἱ Δεφένσορες ταύτης Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη, καὶ Ἀδριανὸς ὁ πρῶτος, ὅστις καὶ τὴν Πενθέκτην ἀπεδέξατο, καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Φωτίου Σύνοδος καὶ ὁ Δεφένσωρ αὐτῆς Βασίλειος ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ Σύνοδος, καὶ ὁ πρόεδρος αὐτῆς Ἀδριανὸς ὁ δεύτερος, καὶ Ἰωάννης ὁ ὄγδοος ὁ ἐκείνου διάδοχος, ᾧ καὶ Ἀναστάσιος τὴν ἑαυτοῦ μετάφρασιν τῆς ἑβδόμης Συνόδου ἀνέθηκεν, ἐν ᾗ ὁ Ὀνώριος αὖθις καὶ αὖθις ἀναθεματίζεται, πρόσθες καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας τοὺς ἐκείνας τὰς Συνόδους ἀποδεξαμένους. ἀλλὰ δὴ καὶ Σεβερῖνος καὶ Ἰωάννης καὶ Θεόδωρος καὶ Μαρτῖνος οἱ Πάπαι, καὶ αἱ κατ' ἐκείνους Σύνοδοι οὐδὲν εἶπον περὶ δικαιώσεως αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ οὐ κατέκρινον αὐτὸν ῥητῶς, ἀλλὰ συνεπτυγμένως ἀνεθεμάτισαν αὐτὸν, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω. ἐδείχθη ἄρα, ὅτι ὁ πρῶτος Ὀνώριος ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς κατεκρίθη διὰ τὴν αἵρεσιν ὑπὸ τῆς ἕκτης καὶ τῶν ἄλλων Συνόδων, ὑπό τε Αὐτοκρατόρων καὶ αὐτῶν τῶν Ῥώμης Ἀρχιερέων. καὶ δὴ αἱ Σύνοδοι ἐκεῖναι καὶ οἱ Αὐτοκράτορες καὶ οἱ Πάπαι οὐκ ἐγίνωσκον τὴν ἐπίπλαστον ταύτην τοῦ Πάπα Ῥώμης ἀναμαρτησίαν, ἣν ἀναιδῶς καὶ ἱεροσύλως καυχῶνται ἔχειν τὸν Πάπαν οἱ παπισταί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Κατὰ τῆς ἐσχάτης καταστροφῆς τῶν παπιστῶν, λάθρα πλανηθῆναι ὡς πρόσωπον ἰδιάζον, οὐ μὴν παῤῥησίᾳ ὡς Πάπαν Ῥώμης τὸν Ὀνώριον λεγόντων, ὧν πρῶτος τερατολόγος Στανίσλαος Ὅσιος Ἐπίσκοπος Βαρνιένσης.

Στανίσλαος Ὅσιος Ἐπίσκοπος Βαρνιένσης βιβλίῳ δευτέρῳ κατὰ Βρεντίου περὶ τῶν νομίμων κριτῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων φησὶν, ἵνα πιστεύσωμεν ἀληθὲς εἶναι, ὅτι τοιοῦτόν τι Ὀνώριος ἔγραψεν, ἰδίαν οὗτος ἐπιστολὴν πρὸς Σέργιον ἔγραψεν, οὐδὲν ὅμως ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου μὴ περὶ τοῦ πράγματος καλῶς καὶ ἐξηκριβωμένως βουλευσάμενος μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἀπεφήνατο. εἰ οὖν τοιοῦτόν τι πεποίηκεν ὁ Ἀρχιερεὺς, εἰ μὲν κατ' ἰδίαν παρέδωκέ τι, τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅλως ἀποδοτέον τῇ πέτρᾳ. καὶ κατωτέρω. Διεδέξαντο τοιγαροῦν πάντες οἱ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερεῖς, εἰ μὴ τοσοῦτον κατὰ τὴν πρᾳότητα καὶ ἁγιωσύνην τὸν Πέτρον, ἀλλ' οὖν κατά γε τὴν πίστιν καὶ τὴν διδασκαλίαν, ἣν δὴ, καὶ οὐκ ἄλλην, δημοσίᾳ ἀεὶ ὡμολόγησαν. τὶ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ ἑκάστου ἐγκέκλεισται, ἐκείνου ἐστὶ μόνου κρίνειν τοῦ ἐτάζοντος καρδίας καὶ νεφροὺς, ζητεῖ δὲ παρ' ἡμῶν ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ἵνα καλῶς περὶ πάντων ὑπολαμβάνωμεν, καὶ καθολικοὺς πάντας ἔχωμεν ἐκείνους, οὓς οὐδὲν τῇ καθολικῇ πίστει ἐναντίον παῤῥησίᾳ ὁρῶμεν ὁμολογήσαντας. ταῦτα ὁ Ὅσιος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ δευτέρου τερατολόγου Μελχίορος Κάνου Ἐπισκόπου Καναριένσης, τὴν ἰδιάζουσαν κατὰ ψυχὴν πλάνην καὶ ἐσωτερικὴν πίστιν μὴ εἶναι ἀναγκαίαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποφαινομένου.

Ὁ δὲ Μελχίωρ Κάνος Ἐπίσκοπος Κανκριένσης βιβλίῳ ἕκτῳ περὶ τόπων θεολογικῶν, κεφαλαίῳ ἑβδόμῳ, Οὐκ ἔστι φησὶν ἀρνηθῆναι ὅτι καὶ ὁ ἄκρος Ἀρχιερεὺς οὐ δύναται γενέσθαι Αἱρετικὸς, ἔχομεν εἰς παράδειγμα ἴσως οὐκ καὶ ἄλλον προσενεγκεῖν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν τῇ κρίσει τῆς πίστεως ἀποφηνάμενον κατὰ τῆς πίστεως οὐδένα δυνάμεθα εὑρεῖν, οὐ γάρ ἐστιν ἡ ἐσωτερικὴ πίστις τοῦ Ῥώμης ἀναγκαία τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὔτε ἡ ἐκείνου κρυφία καὶ ἰδιάζουσα κατὰ ψυχὴν πλάνη τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ δύναται παραβλάψαι. ὅθεν οὐκ ἀνάγκη ἐπιστατεῖν ἄρα τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ διατηρήσει τῆς ἐσωτερικῆς πίστεως τῶν Ῥώμης Ἀρχιερέων, ἀλλ᾽ ἵν᾽, ὅταν ψηφίζωνται περὶ ἐκείνων ἅπερ εἰσὶ τοῖς πιστοῖς παραδεκτέα, καὶ ὅταν τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν εὐθυνώσιν ἐν τῇ πίστει μὴ ἐκλείπωσιν, ἀλλὰ κρατῶνται ὑπὸ τῆς θείας χειρὸς, τοῦτο ἐστὶν ἀναγκαῖον τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοῦτο δὲ τοῖς Ῥωμαίων Ἐπισκόποις, καίτοι ἀσθενέσι καὶ ἄλλως κατ᾽ ἰδίαν πλανηθεῖσιν, οὐκ ἀρνησόμεθα, ἵνα μὴ δηλονότι διὰ τὴν πλάνην τῆς κοινῆς ἐξουσίας τὴν Ἐκκλησίαν ποιήσωσιν ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἀληθείας ἀγνοίᾳ ἀναστρέφεσθαι. ταῦτα Κάνος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ τοῦ τρίτου τερατολόγου Βελλαρμίνου, στάσιν πρὸς ἑαυτὸν ποιοῦντος, καὶ τὸν Ὀνώριον ὡς ἰδιάζοντα ἄνθρωπον ὑποκρύπτοντα τὴν Αἵρεσιν, καὶ οὐχ ὡς Πάπαν παρασφαλῆναι λέγοντος.

Ὁ δὲ Βελλαρμῖνος βιβλίῳ τετάρτῳ περὶ τοῦ Πάπα, κεφαλαίῳ ἑνδεκάτῳ, παραγράφῳ ΕΡΕΙΣ, στάσιν ποιεῖται πρὸς ἑαυτὸν λέγων, ὅτι αἱ Σύνοδοι ἐπίστευσαν δύνασθαι τὸν Πάπαν παρασφαλῆναι, ἐπειδὴ τὸν Ὀνώριον ἐπίστευσαν Αἱρετικὸν γεγονέναι. ἀποκρίνομαι (φησὶν) ὅτι ἐπίστευσαν ἐκεῖνοι οἱ πατέρες μόνον τὸν Πάπαν δύνασθαι παρασφαλῆναι ὡς ἰδιάζοντα ἄνθρωπον, αὕτη δέ ἐστι γνώμη εὐπαράδεκτος, εἰ καὶ ἡ ἐναντία ταύτης ἡμῖν δοκεῖ εὐπαραδεκτοτέρα. τοῦτο γάρ ἐστι περὶ οὗ κατηγορεῖται ὁ Ὀνώριος, ὅτι ἐν ταῖς ἰδιαζούσαις ἐπιστολαῖς Αἵρεσιν ὑπέθαλπε καὶ ὑπέκρυπτε. ταῦτα ἐκεῖ. Ὁ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ, πειρᾶται βέβαιον δεῖξαι, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ῥώμης καὶ μόνος καὶ σὺν Συνόδου κατὰ μηδένα δύναται τρόπον ἀποφήνασθαί τι αἱρετικὸν παρὰ πάσης πιστευτέον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὐ δύναται κατ᾽ οὐδένα τρόπον παρασφαλῆναι, ὅταν πᾶσαν διδάσκῃ τὴν Ἐκκλησίαν περὶ ὧν ἀποβλέπουσι πρὸς τὴν πίστιν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τοῦ τετάρτου τερατολόγου Γρετζέρου, τὸν Πάπαν ᾗ Πάπαν καὶ μόνον καὶ μετὰ Συνόδου οὐ δύνασθαι σφαλῆναι λέγοντος, τὴν δὲ Σύνοδον δύνασθαι, ἧς μείζων ὁ Πάπας ὅτι Πάπας, οὗ καὶ τὸ πᾶν τῆς Συνόδου ἐξήρτηται.

Τὸ αὐτὸ καὶ Γρετζέρος διδάσκει ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἐκείνων τῶν κεφαλαίων, φησὶ γάρ, ὁ Πάπας καθὸ τοιοῦτος ἀποφαινόμενος περί τινος, οὐ μόνον μετὰ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὐ δύναται πλανηθῆναι, ἀλλ᾽ οὐδὲ μόνος καὶ ἄνευ Συνόδου. ἡ μέντοι Σύνοδος ἄνευ τοῦ Πάπα δύναται πλανηθῆναι, ὅθεν μείζων ἐστὶν ἡ αὐθεντία τοῦ Πάπα, ἢ τῆς Συνόδου, μάλιστα συνημμένης καὶ συνειλημμένης μετὰ τοῦ Πάπα καὶ τῆς Συνόδου, πᾶσα ἡ τῆς Συνόδου ἀσφάλεια ἐκ τοῦ Πάπα ἐξήρτηται καὶ παράγεται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξεναντίας. ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Γρετζέρου σόφισμα ἐξελέγχεται, διὰ τοῦτο γάρ φησιν ὁ Πάπας οὐ πλανᾶται σὺν τῇ συνόδῳ, διότι Πάπας ἐστὶ, καὶ οὐ δι᾽ ἐκείνην τὴν αἰτίαν διότι φρονεῖ τὸ αὐτὸ μετὰ τῆς Συνόδου, ὥσανεὶ τὸ βέβαιον καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς γνώμης καὶ ἀποφάσεως ἀπὸ τῆς Συνόδου εἰς τὸν Πάπαν παρήγετο καὶ ἐξήρτητο. ταῦτα Γρετζέρος ἐν τῇ ἀντιλήψει τοῦ Βελλαρμίνου βιβλίῳ τετάρτῳ περὶ τοῦ Ῥώμης Ἀρχιερέως, κεφαλαίῳ δευτέρῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Ὅτι τὴν γνώμην Νείλου, Γέρσωνος, Ἀλφόνσου Νδεκάστρο καὶ Ἀδριανοῦ Πάπα τὴν λέγουσαν δύνασθαι τὸν Πάπαν ᾗ Πάπαν γενέσθαι Αἱρετικὸν, ὁ Βελλαρμῖνος αἱρετικὴν ὀνομάζει, καὶ ἕτερα τινὰ ἐρεσχελεῖ σὺν τῷ φλυάρῳ Σταπλετόνῳ.

Ὁ δὲ Βελλαρμῖνος ἐν τῇ ἀνασκέψει τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τὴν γνώμην τοῦ Νείλου καὶ Γέρσωνος ἢ Ἀλμαΐνου καὶ Ἀλφόνσου Νδεκάστρο καὶ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ αὐτοῦ λεγόντων τὸν Πάπαν καὶ ὡς Πάπαν δύνασθαι γενέσθαι Αἱρετικὸν καὶ διδάξαι Αἵρεσιν, εἰ χωρὶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀποφαίνηται, καὶ συμβεβηκέναι ποτὲ ἐμπράκτως, ταύτην φημὶ τὴν γνώμην κρίνει ὁ Βελλαρμῖνος εἶναι οὕτω σαφῶς ἐσφαλμένην, ὡς δύνασθαι δικαίως τῇ κρίσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱρετικὴν ὀνομάζεσθαι. ὁ αὐτὸς βιβλίῳ τετάρτῳ

τετάρτῳ περὶ τοῦ Πάπα, κεφαλαίῳ τρίτῳ, Παραγράφῳ ΑΠΟΚΡΙΝΟΝΤΑΙ, ἀγωνίζεται ὅλον τὸ στερρὸν τῶν νομίμων Συνόδων δεῖξαι ὅτι ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Πάπα, καὶ οὐ μέρος μὲν ἀπὸ τοῦ Πάπα, μέρος δὲ ἀπὸ τῆς Συνόδου. εἶτα φησί, Μὴ εἶναι ἀνάγκην πολλάκις συγκροτεῖσθαι Σύνοδον οἰκουμενικήν, ὥσπερ οὐκ ἦν ἀνάγκη ἐν τοῖς πρώτοις τριακοσίοις ἔτεσι διὰ τὸν διωγμόν. ἔπειτα ἐὰν ἡ Σύνοδος διαφωνήσῃ ἀπὸ τοῦ Πάπα, ἕπεσθαι χρὴ τῷ Πάπᾳ ὡς ἀσφαλεστάτῳ κριτῇ, ἀφέντας τὴν Σύνοδον ὡς σφαλεράν. καὶ κεφαλαίῳ δευτέρῳ, Ἀδύνατον ἐστὶ τὸν Πάπαν καὶ μόνον προπετῶς καὶ ἐσφαλμένως ἀποφήνασθαί τι. τὸ αὐτὸ διδάσκει καὶ Σταπλετόνος κατὰ Βιτακέρου βιβλίῳ πρώτῳ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας. Ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ καθέδρᾳ (φησὶ Δριέδων βιβλίῳ τετάρτῳ περὶ ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, κεφαλαίῳ τρίτῳ, μέρει τρίτῳ) μέχρι τοῦ νῦν οὐδεὶς ἐκάθισεν Αἱρεσιάρχης, ὃς διδάσκων ὡρίσατό τι τῇ ἡμετέρᾳ πίστει ἀντιμαχόμενον. ταύτην τὴν περὶ τῆς τοῦ Πάπα καὶ μόνου ἀσφαλείας γνώμην ὁ Βελλαρμῖνος εἶναι λέγει κοινοτάτην ἁπάντων σχεδὸν τῶν παπιστῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ς'.

Περὶ ἧς φασὶν οἱ παπισταί, δι' ὧν ποιοῦσιν ἐνταῦθα ἐξαιρέσεων, διαφορᾶς μεταξὺ τῆς Πάπα ᾗ Πάπα ὁμολογίας καὶ τῆς Ὀνωρίου καθὸ ἀνθρώπου.

Ποία δὲ διαφορά ἐστι μεταξὺ τῆς παπικῆς ὁμολογίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καθὸ ἐστὶ Πάπας, καὶ τῆς Ὀνωριανῆς καθὸ ἐστιν Ὀνώριος πρόσωπον ἰδιάζον, διδάσκουσιν οἱ παπισταὶ διὰ τούτων τῶν ἐξαιρέσεων, πρῶτον, ὅ,τι λαθραίως καὶ ἐσωτερικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ ἐγκεκρυμμένον κατέχει ὁ Πάπας, τοῦτο κατέχει ὡς πρόσωπον ἰδιάζον, ὅ,τι δὲ παρρησίᾳ ὁμολογεῖ, ἐκεῖνο ἐστὶ παπικόν· τὴν δὲ κατὰ παρρησίαν ὁμολογίαν ἐξηγούμενος ὁ Δριέδων, φησίν, ὅτι ἐστίν, ὅτε ὁ Πάπας διδάσκων ἀποφαίνεταί τι, ἢ διδάσκει ἀποφαντικῶς, ὁ δὲ Κανὸς φησίν, ὅτε ὁ Πάπας διακρίνει ἐκεῖνα ἅπερ εἰσὶ τοῖς Χριστιανοῖς πιστευτέα, καὶ ὅτε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ πίστει ῥυθμίζει. ἐκεῖνο δὲ πλάνην τοῦ Πάπα ὁ Κανὸς καλεῖ ὡς παπικὴν καὶ δημοσίαν, ἥτις οὕτω φανερῶς προφέρεται ὑπὸ τοῦ Πάπα, ὥστε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὑπ' ἐκείνης τῆς πλάνης παραβλαβῆναι, ἢ δύνασθαι παραβλαβῆναι. ὁ δὲ Βελλαρμῖνος δηλότερον φησίν, ὅτε ὁ Πάπας ἀποφαίνεταί τι, παρὰ πάσης τῆς Ἐκκλησίας πιστευτέον, ἢ ὅτε πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν διδάσκει.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς γελοιώδους διαφορᾶς τοῦ Πάπα ᾗ Πάπα καὶ καθὸ ἀνθρώπου τοῦ αὐτοῦ, καὶ δεῖξις ὅτι καὶ ὡς Πάπας Αἱρετικὸς ὁ Ὀνώριος.

Πρὸς ταῦτα ῥητέον, γελοίως ἀληθῶς, ὥσανεὶ μὴ ἦν ἡ αὐτὴ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς πίστις. τοῦτο ἐστὶν ἀληθῶς νῶτα δοῦναι ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ πᾶσαν ἀνελεῖν ἐλπίδα τῶν μερικῶν ἀνθρώπων καὶ Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ τὶ βέβαιον ἀκοῦσαι ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Πάπα ὅταν ἐρωτῶσιν ἐκεῖνον περί τινος ζητήματος τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἰ μὴ ἄρα πᾶσα καθόλου ἡ Ἐκκλησία τῆς οἰκουμένης ὅλης πρὸς τὸν Πάπαν συῤῥεύσει περὶ ἐκείνου τοῦ ζητήματος ἐρωτήσουσα, καὶ τὴν ἐκείνου ζῶσαν φωνὴν ἅμα ἐπ' αὐτὸ ἀκροασομένη, οὐ γὰρ ἀρκεῖ ἡ βοῦλλα, ἢ ἡ Δεκρετάλις ἐπιστολή. ἐν γὰρ λόγῳ Κανόνος καὶ στάθμης ἐγγράφου ἀρκεῖ ἡ θεία γραφὴ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, καὶ οἱ ἑρμηνευταὶ ταύτης ἅγιοι πατέρες διά τε συγγραμμάτων καὶ συνοδικῶν ἀποφάσεων, καὶ τοὐλάχιστον διὰ τῶν προέδρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐροῦμεν κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους τρίτου, κεφαλαίου τρίτου, τμήματος ἕκτου Παραγράφῳ ἑβδόμῳ, οἷς ὁ ἀντιλέγων οὐκ ἔστι Χριστιανός, ὡς βοῶσι καὶ αἱ ἅγιαι Σύνοδοι κοινῶς καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἰδίως. ἀλλ' οἱ κακότροποι σοφισταὶ τὴν τοῦ Πάπα ζῶσαν φωνὴν φασὶν εἶναι ἄλλον Κανόνα ἄγραφον, κατὰ τοῦτο τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων διαφέροντα, ὅτι ἡ μὲν γραφὴ Κανών ἐστιν ἄψυχος, καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος ἐστὶ λόγος ἄφωνος καὶ κωφός, ἡ δὲ τοῦ Πάπα φωνὴ κανών ἐστιν ἔμψυχος καὶ φωνητικὴ διὰ ζώσης φωνῆς. ἀλλ' ὦ οὗτοι, ἀδύνατον τὴν τοῦ Πάπα φωνὴν ζῶσαν ἀκούεσθαι, ἢ κατανοεῖσθαι παρὰ πάντων καὶ τῶν καθ' ἕκαστα πάντων ἐθνῶν καὶ γλωσσῶν Χριστιανῶν, οἷς ἐστὶ χρεία τῆς ἀνεπτυγμένης γνώσεως τοῦ βεβαίου καὶ διαρκοῦς Κανόνος τῶν ἁγίων. παρὰ ταῦτα εἰ βούλονται οἱ παπισταὶ εἰπεῖν τἀληθές, ἐροῦσιν ἀναμφιβόλως, τοσοῦτον ἀπεῖναι τοῦ τὸν σήμερον Ῥώμης Πάπαν διὰ τοῦ χρησμοῦ τῆς αὐτοῦ ζώσης φωνῆς πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν διδάξαι, ὥστε ἐκ τοῦ ἐναντίου δίκην κυνὸς κωφοῦ μὴ δυναμένου ὑλακτῆσαι σαφῶς καθυπνοῦν, καὶ μηδεμίαν πάμπαν Ἐκκλησίαν διδάξαι, ἀλλὰ καταλείψαντα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις, τουτέστιν εἰς τὸ περιφρουρεῖν καὶ περιουσιάζειν τὸν πλοῦτον τῆς ἑαυτοῦ καθέδρας, καὶ περὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἐξουσίαν ὅλον ἀσχολεῖσθαι. Οὐαὶ τῷ Ποιμένι καὶ Διδασκάλῳ, εἰ μὴ εὐαγγελίζηται, αὐτῷ γὰρ ἐμπεπίστευται ἡ οἰκονομία, ὡς Παῦλος πρώτῃ πρὸς Κορινθίους, κεφαλαίῳ ἐνάτῳ. ὅρα καὶ

Γρηγό-

Γρηγόριον πρῶτον Ῥώμης ὁμιλίᾳ δεκάτῃ ἑβδόμῃ εἰς τὰ Εὐαγγέλια, καὶ ἀνωτέρω κεφαλαίου ἑνδεκάτου Παράγραφον δέκατον. Εἰ δὲ ἐδείξαμεν καὶ δείξομεν ὅτι ὁ Ὀνώριος τὴν ἑαυτοῦ μονοθελητικὴν πλάνην οὐ μόνον ἔνδον ἔκρυπτε, καὶ ἰδίως παρέδωκεν, ἀλλὰ καὶ παρρησίᾳ ὡμολόγησε, καὶ πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ παρέδωκε, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν παρέβλαψεν, ἔσται καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας Αἱρετικὸς καὶ ὡς Πάπας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ὅτι ὁ Βελλαρμῖνος λέγων διὰ τὸ τεθαλπέναι τὸν Ὀνώριον Αἵρεσιν ἐν ἰδιαζούσαις ἐπιστολαῖς κατακριθῆναι, δείκνυται ἐνταῦθα ληρῶν, οὐσῶν Δεκρετάλεων αὐτοῦ τῶν ἐπιστολῶν δι' ἃς καὶ κατεκρίθη, καὶ τί Δεκρετάλις ἐπιστολὴ καὶ Δεκρέτον, καὶ περὶ διαιρέσεως τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἐπισκόπων.

Ῥητέον οὖν πρῶτον, ὅτι ληρεῖ ὁ Βελλαρμῖνος γράφων κατηγορηθῆναι τὸν Ὀνώριον διὰ τὸ τεθαλπέναι ἐν ἰδιαζούσαις ἐπιστολαῖς Αἵρεσιν, εἰ γὰρ δοίημεν ὑπάρξαι τὰς τοῦ Ὀνωρίου ἐπιστολὰς ἰδιαζούσας, οὐκ ἔθαλπον ὅμως, ἀλλ' ἐκήρυττον, καὶ μάλιστα ἐβεβαίουν πολυτρόπως καὶ λίαν ἀναφανδὸν τὴν Αἵρεσιν τοῦ Σεργίου, διὸ καὶ κατεκρίθη ὡς γράψας, ὡς ὁ Νεστόριος κατεκρίθη γράψας πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον ἐν ἰδιαζούσῃ ἐπιστολῇ τὴν Αἵρεσιν αὐτοῦ, καὶ ἔτι ὡς ὁ Ἄρειος καὶ αὐτὸς ὁ Μανιχαῖος καὶ ἄλλοι Αἱρετικοὶ ἐν ἰδιαζούσαις ἐπιστολαῖς γράψαντες τὰς Αἱρέσεις αὐτῶν κατεκρίθησαν. δεύτερον, ὅτι ἐν τῇ κατηγορίᾳ καὶ κατακρίσει τοῦ Ὀνωρίου ἐκεῖναι αἱ ἐπιστολαὶ οὐδαμοῦ ἰδιάζουσαι λέγονται, ἀλλ' ἦσαν δογματικαὶ διατάξεις, προβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ῥώμης δι' ἐπιστολῶν Πατριαρχικῶν, καὶ ἦσαν Δεκρετάλεις ἐπιστολαί, οἷαι καὶ ἄλλων πολλῶν Παπῶν, αἷς Νικόλαος ὁ Πάπας παρὰ Γρατιανῷ, διαιρέσει δεκάτῃ ἐν ἄλλῃ, ἴσην αὐθεντίαν (ἢ καὶ παρανόμως) τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς Κανόσιν ἀπονέμει. αἱ γὰρ Δεκρετάλεις ἐπιστολαὶ τοῦ Κανόνος καὶ τοῦ Δεκρέτου διαφέρουσιν, ὡς διδάσκει ὁ Γρατιανὸς διαιρέσει τρίτῃ Κανόνι ΠΑΝΤΕΣ. κοινωνοῦσι μὲν γὰρ ἐν τούτῳ, ὅτι εἰσὶ διατάξεις ἐκκλησιαστικαί, διαφέρουσι δέ, ὅτι Κανὼν λέγεται ἐκεῖνο, ὅπερ ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ διατάττεται καὶ διορίζεται, ἢ τὸ ὑπὸ Συνόδου μερικῆς διορισθέν, ὑπὸ δὲ τῆς καθόλου βεβαιωθέν. Δεκρέτον δέ, ὅπερ ὁ Πατριάρχης ἀποφαίνεται μετὰ τῆς Συνόδου αὐτοῦ πρὸς μηδενὸς συμβουλὴν ἢ ἀπόκρισιν. Δεκρετάλις δὲ ἐπιστολὴ λέγεται, ἣν ὁ Πατριάρχης, ἤτοι ὁ Πάπας διατάττει ἢ μόνος, ἢ μετὰ τῆς Συνόδου αὐτοῦ πρὸς δογματικὴν συμβουλήν τινος. Ὅτι δὲ ὁ Γρατιανὸς ἀληθέστερός ἐστι τοῦ Νικολάου, λέγομεν, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ τῶν Ἐπισκόπων διαιροῦνται εἰς πέντε, πρῶτον, εἰς τὰς ἰδιαζούσας, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω. δεύτερον, εἰς τὰς ἐνθρονιαστικάς, ὡς ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δωδεκάτῳ. τρίτον, εἰς τὰς συνοδικὰς διαταγάς, αἵτινες οὐ πέμπονται, ἀλλ' ἐν τοῖς Κώδιξι μόνον τῶν Ἐκκλησιῶν καταγράφονται, καὶ ταύτας ἰδιαίτερον οἱ μὲν Ἀνατολικοὶ Τόμους, οἱ δὲ Δυτικοὶ Δεκρέτα καλοῦσι. τέταρτον, εἰς τὰς συνοδικάς, ὧν αἱ μὲν πέμπονται εἰς διάφορα πρόσωπα καὶ Ἐκκλησίας, αἱ δὲ ἀποστέλλονται εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, καὶ πᾶσαι διαλαμβάνουσιν ὑπὲρ τῆς καθολικῆς πίστεως, ὑπὲρ τῶν θείων δογμάτων, ὑπὲρ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ ὑπὲρ τῶν χριστιανικῶν ἠθῶν, καὶ αὗται πᾶσαι Δεκρετάλεις παρὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καλοῦνται. πέμπτον, εἰς τὰς παρὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων εἰς διάφορα πρόσωπα καὶ Ἐκκλησίας πεμπομένας, αἵτινες ὡς Ὅροι καὶ Κανόνες τιμῶνται. αἱ μὲν γὰρ ἰδιάζουσαι καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι ποτὲ μὲν δέχονται, ποτὲ δὲ κατακρίνονται ἐξεταζόμεναι, ὡς λόγου χάριν ἡ Βασιλείου περὶ οὐσίας καὶ ὑποστάσεως πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐν τῷ προσφωνητικῷ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἐπαινεῖται, ἀθετοῦνται δὲ ὑπ' αὐτῆς αἱ τοῦ Πρόκλου καὶ Κυρίλλου πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Δόμνον ὑπὲρ τοῦ Ἐπισκόπου Πέρρης Ἀθανασίου. αἱ ἐνθρονιαστικαὶ Σεβήρου ἀναθεματίζονται εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αἱ τοῦ Εὐθυμίου καὶ Μακεδονίου Ἐπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως τοιαῦται καταφρονοῦνται ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων Ῥώμης, ἡ δὲ τοῦ Σωφρονίου ἐνθρονιαστικὴ ἐπαινεῖται ὑπὸ τῆς ἕκτης. βεβαιοῦνται πολλοὶ Τόμοι τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ πολλὰ Δεκρέτα τοῦ Ῥώμης ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα Πατριαρχῶν καὶ τοῦ Πάπα, καὶ ἀθετοῦνται πολλοὶ Τόμοι καὶ πολλὰ Δεκρέτα ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων τούτων Ἐπισκόπων, ὡς εἴρηται καὶ ῥηθήσεται περὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς Πατριαρχικοῖς θρόνοις σχισμάτων. τιμῶνται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τὰ συνοδικά, ἤτοι αἱ Δεκρετάλεις τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ Ἀρείου, τοῦ Ἀθανασίου πρὸς Λιβύην, τοῦ Μαξίμου Ἱεροσολύμων εἰς Αἴγυπτον, τοῦ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον, τοῦ Δαμάσου πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης, τοῦ Καππάδοκος καὶ τοῦ Μηνᾶ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων, καὶ ἀνάπαλιν. τὰ δὲ ἐν Ἐφέσῳ τοῦ Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν δικαιοῦντα τὰ μὲν τὸν Βασσιανόν, τὰ δὲ τὸν Στέφανον, ἀθετοῦνται καθάπαξ ὑπὸ τῆς τετάρτης Συνόδου. αἱ ἐπιστολαὶ Κυρίλλου πρὸς τὴν τρίτην Σύνοδον, ἡ τοῦ Λέοντος πρὸς τὴν τετάρτην, ἡ τοῦ Ἀγάθωνος καὶ Σωφρονίου πρὸς τὴν ἕκτην, ἡ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ Ταρασίου καὶ Θεοδώρου Ἱεροσολύμων καὶ αἱ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν ἑβδόμην, πᾶσαι ἐν ταῖς ῥηθείσαις Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις μετὰ πολλῆς ἐρεύνης ἐξετασθεῖσαι, δοκιμασθεῖσαι καὶ κριθεῖσαι ἐδέχθησαν, καὶ ἴδε τοὺς τόπους. αἱ δὲ τῶν Οἰκουμενικῶν

Συνόδων

Συνόδων συνοδικαὶ ἐπιστολαὶ Κανόνος τόπον ἐπέχουσαι, καὶ μάλιστα τοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Ὅρους τῶν Συνόδων βεβαιοῦσαι, οὐδέποτε ἐκρίθησαν, ἢ κριθήσονται, ὁ γὰρ κρίνων αὐτὰς, ἢ ἀντιλέγων αὐταῖς, Αἱρετικὸς ἐστί. καλῶς οὖν καὶ εὐσεβῶς διῄρηκεν ὁ Γρατιανὸς τὸ Δεκρέτον, τὰς Δεκρετάλεις καὶ τοὺς Κανόνας, καὶ ὀρθῶς παραινεῖ ὁ αὐτὸς, ὅτι εἰ ἐν ταῖς Δεκρετάλεσιν ἐπιστολαῖς τῶν Παπῶν εὑρεθῇ τι παρὰ τὰ Δεκρέτα τῶν πατέρων, ἢ τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν ἐναντίον, ἀθετεῖσθαι αὐτὰς δικαίως, διαιρέσει δεκάτῃ ἐν τῇ Παραγράφῳ ΤΟΥΤΟ ΔΕ. ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὸ προκείμενον λέγομεν, ὅτι Δεκρετάλεις ἦσαν αἱ πρὸς Σέργιον Ὁνωρίου ἐπιστολαὶ, καὶ τοιούτων ἐπιστολῶν αὐθεντία χρῆται τὸ πλεῖον μέρος τοῦ ἀρχιερατικοῦ δικαίου ἐν τῷ Δεκρέτῳ καὶ ἐν ταῖς Δεκρετάλεσι. δικαίως ἄρα ὑπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου ἀποφαντικῶς ἅμα τῷ γράψαντι κατεκρίθησαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θʹ.

Ὅτι καὶ δι᾽ ἐπιστολῶν καὶ διὰ τῆς πρὸς τοὺς τοῦ Ἱεροσολύμων Λεγάτους ἀποκρίσεως αὐτοῦ ὁ Ὁνώριος παρρησίᾳ τὴν Αἵρεσιν ὁμολογήσας κατεκρίθη.

Οὐ κατεκρίθη ὑπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου ὁ Ὁνώριος διὰ λαθραίαν τινὰ καὶ ἰδιάζουσαν Αἵρεσιν, τὴν Ἐκκλησίαν μὴ παραβλάψασαν, ἀλλὰ διὰ τὴν παρρησιαστικὴν ὁμολογίαν τῆς πλάνης καὶ τῆς Αἱρέσεως καὶ βεβαίωσιν ταύτης, ἄγαν τὴν Ἐκκλησίαν παραβλάψασαν. τὴν δὲ Αἵρεσιν ἐκείνην ὁ Ὁνώριος καὶ παρρησίᾳ ὡμολόγησε δι᾽ ἐκείνων τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐγίνωσκεν ἐν τῇ κοινῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ ἔθος μετὰ καὶ ἄλλων τοιούτων γνώσεως συγγραμμάτων φυλαχθησομένας, καὶ τὰ ἐκείνων ἀντίγραφα τὸν Σέργιον καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀνατολικοῖς Πατριάρχαις κοινωσάμενον, ὡς ἤδη καὶ γέγονε. τὴν αὐτὴν Αἵρεσιν ἀναφανδὸν καὶ δημοσίᾳ ὡμολόγησεν οὐ μόνον ἐν τῇ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Λεγάτους τοῦ Ἱεροσολύμων Σωφρονίου ἀποκρίσει, ἀλλὰ καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς μὴ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν τῶν δύο ἐνεργειῶν κηρύττειν φωνὴν, πεῖσαι δὲ δι᾽ αὐτῶν καὶ τὸν ἑαυτῶν Ἀρχιερέα Σωφρόνιον, ὡς αὐτὸς Ὁνώριος ἐν τῇ πρὸς Σέργιον ὑστέρᾳ ἐπιστολῇ μαρτυρεῖ, ἐν ᾗ παροτρύνει Σέργιον γράψαι τὴν αὐτὴν γνώμην Κύρῳ καὶ Σωφρονίῳ, ἵνα ὁ μὲν Κῦρος ἀποστῇ τῆς φωνῆς τῆς μιᾶς ἐνεργείας, ὁ δὲ Σωφρόνιος τῶν δύο ἐνεργειῶν. παρρησίᾳ λοιπὸν ταύτην τὴν Αἵρεσιν ὡμολόγησε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ιʹ.

Ὅτι τὴν Αἵρεσιν ὁ Ὁνώριος ὡς καθολικὴν διδασκαλίαν πᾶσι κατέχειν ἐδίδαξεν, ἐκ τῶν εἰρημένων δείκνυται, καὶ ὅτι οὐχ ὡς πρὸς ἰδιάζον πρόσωπον, ἀλλ᾽ ὡς πρὸς Ῥώμης Ἐπίσκοπον τὸν Ὁνώριον ἡ τοῦ Σεργίου ἐρώτησις, ἐξ ἧς Βίνιος Ὁνωρίῳ Σέργιον ὑποτάττει.

Ὅτι δὲ ταύτην καὶ τοῖς πιστοῖς παρέδωκε, καὶ ὡς διδασκαλίαν καθολικὴν πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς κατέχειν ἐδίδαξε, καὶ κατ᾽ αὐτὴν ἐρρύθμισεν ὅσον τὸ κατ᾽ αὐτὸν τὴν Ἐκκλησίαν, δῆλον ἐγένετο ἐκ τῶν εἰρημένων (οὐ γὰρ εἰδικῶς κατὰ τρόπον προνομίου, ἀλλὰ γενικῶς κατὰ τρόπον γενικοῦ καὶ κοινοῦ Κανόνος πάντας κατεπείγοντος, ταῦτα πρὸς Σέργιον ἔγραψε, καὶ τοῖς Λεγάτοις συνεστήσατο Σωφρονίου καὶ ὑπέσχετο γράψαι, καὶ Σέργιον προετρέπει γράψαι Κύρῳ καὶ Σωφρονίῳ) ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐμφανείας τῆς ἐπιστολῆς Σεργίου καὶ Ὁνωρίου, ὃν ἠρώτησεν ὁ Σέργιος οὐχ ὡς ἰδιάζον πρόσωπον, ἀλλ᾽ ὡς Ἐπίσκοπον Ῥώμης, πρὸς ὃν ἐν πρώτοις ὡς πρῶτον Πατριάρχην τῇ τάξει ἀποτάνεται ἡ φροντὶς τοῦ φυλάττειν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· διὰ τοῦτο φησὶ Σέργιος (εἰ καὶ κολακευτικῶς κατὰ τὸ ἴδιον τῶν Αἱρετικῶν) Εὔλογον ἔκρινα ὅμως καὶ ἀναγκαῖον, ἵνα αὐτὸς περὶ ἐκείνης τῆς διαφορᾶς βεβαιότερον ποιήσῃ, προσδοκῶν τὴν ἐκείνου κρίσιν, καὶ δεόμενος ἵν᾽ ἔτι ἀτελῶς ὑπ᾽ αὐτοῦ εἴρηται, τοῦτο καταξιώσῃ ἀναπληρῶσαι ὁ Ὁνώριος, καὶ διὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ συλλαβῶν δηλοποιῆσαι αὐτό. ὁ Βίνιος ἐν ταῖς εἰς ταύτην τὴν τοῦ Σεργίου ἐπιστολὴν αὐτοῦ σημειώσεσι (μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν Ὁνωρίου Τόμῳ τετάρτῳ τῶν Συνόδων ἐκδόσει Παρισινῇ) λέγει, ὅτι ὁ Σέργιος διὰ τούτων ἃ γράφει ὑπέταξε τῇ κρίσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ. ἄρα ἔγραψε πρὸς αὐτὸν καθὸ Ἐπίσκοπον Ῥώμης φανερὸν καὶ οὐκ ἐγκρύφιον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑʹ.

Ὅτι ἐκ τῶν πρὸς Σέργιον δύο ἐπιστολῶν αὐτοῦ ὁ Ὁνώριος δείκνυται ἐνταῦθα δέξασθαί τε τὴν Αἵρεσιν αὐτοῦ, καὶ παροτρύνει καὶ αὐτὸν σταθερῶς αὐτὴν κατέχειν καὶ διδάσκειν.

Περὶ τούτου τοῦ ζητήματος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Σεργίου Ὁνώριος; ἀπεκρίθη φανερῶς ὡς ἐδέχθη, ἅπερ σαφέ-

στερεὸν κατανοήσειε, εἰ μετὰ προσοχῆς διεξέλθῃς ἐκείνας τὰς Ὁνωρίου ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἐπαινεῖ τὸ ἔργον καὶ τὴν κρίσιν Σεργίου, καὶ παραινεῖ αὐτὸν σταθερῶς ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, καὶ ὑπόσχεται ἑαυτὸν ποιήσοντα τὸ αὐτό, καὶ τοῦτο διὰ ταῦτα τὰ τέλη, ἵνα πορεύωνται τὴν βασιλικὴν ὁδόν, καὶ ἐκφύγωσι τὰς περικειμένας πανταχόθεν τῶν θηρευτῶν παγίδας, ἵνα τοῖς ἰδυμαίοις, τουτέστι τοῖς γνησίοις καὶ Αἱρετικοῖς τὰ ἴδια καταλείπωσιν, ἵνα τὰς καινοφωνίας ἀνασκευάσωσι, σκάνδαλα ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις γεννώσας, ἵνα οἱ ἁπλοῖ καὶ ταπεινοὶ τῷ πνεύματι χριστιανικοὶ λαοὶ μὴ διαμένωσι νῆστεις, ἵνα φυλάττηται ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἡ ὀρθόδοξος πίστις καὶ ἡ καθολικὴ ἑνότης. ταῦτα ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ φησίν, ἵν᾽ ἀποβληθείσης τῆς φωνῆς τῆς μιᾶς, ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν, νεωστὶ εὑρεθείσης, κατὰ τοῦ λαμπροῦ κηρύγματος τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν οἱ τῶν ἀχλυωδῶν φιλονεικιῶν ζόφοι μὴ διαλυθῶσι, μηδὲ διασκεδασθῶσιν, ἵν᾽ ἐκ μέσου γένηται τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως ἡ τῆς μιᾶς, ἢ διπλῆς ἐνεργείας φωνή, ἵνα μὴ προσαφθῇ τῷ Χριστῷ ἐκεῖνο, ὅπερ νοεῖν περὶ ἐκείνου, ἢ προσάπτειν, ἄτοπόν ἐστιν, ἵνα διδαχθῇ ἡ εἴδησις τῶν ἀμφιβαλλόντων, ἵνα μὴ διδάσκωσιν Ὁνώριος καὶ Σέργιος καὶ οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι καὶ Διδάσκαλοι ἅπερ ἐκείνους περὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος κηρύττειν οὐ χρή.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ.

Ὅτι καὶ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ἐν τῷ Ἠδίκτῳ, καὶ τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ δευτέρου ἐν ταῖς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τοὺς Ἱσπανίας Ἐπισκόπους καὶ Ἐρβίγιον ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, ὁ Ὁνώριος δι᾽ ἃ γράφει ὡς Πάπας πρὸς Σέργιον ἀνεθεματίσθη, καὶ ὡς κοινὴν ἐσχηκὼς τὴν Αἵρεσιν μετὰ τοῦ Σεργίου, καὶ παῤῥησίᾳ αὐτὴν διδάξας, καὶ ὡς Πάπας Ῥώμης Αἱρετικὸς ἦν. τὸ δὲ τὸν Σέργιον ὑποτάξαι ἑαυτὸν Ὁνωρίῳ κατὰ Βίνιον, ἀνατρέπει ὁ αὐτὸς Ὁνώριος, καὶ ψεύδεται κἀνταῦθα ἡ τοῦ Πάπα μοναρχία.

Ταῦτα προβάλλεται ὁ Ὁνώριος ἑαυτῷ ὡς Οἰκουμενικὸς Πάπας τῷ Σεργίῳ ὡς Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. καὶ διὰ ταύτην τὴν δυσσέβειαν ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἐν τῷ ἐπικυρωτικῷ τῆς ἕκτης Συνόδου Ἠδίκτῳ συναριθμεῖ τούτους μετὰ τῶν ἱεροσύλων Ἱερέων τῶν τὰς Ἐκκλησίας διεστραμμένως κυβερνησάντων. καὶ Λέων ὁ δεύτερος Πάπας Ῥώμης ἐν τῇ πρὸς τὸν αὐτὸν Κωνσταντῖνον τὸν Αὔγουστον ἐπιστολῇ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζει τὸν Ὁνώριον, διότι τὴν ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν οὐκ ἀποστολικῆς παραδόσεως διδασκαλίᾳ ἐλάμπρυνεν, ἀλλὰ διὰ βεβήλου προδόσεως τὴν ἀμώμητον πίστιν ἐπεχείρησε καταστρέψαι. καὶ (ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἱσπανίας ἐπιστολῇ) διότι κατὰ τῆς ἀποστολικῆς αὐθεντίας Αἵρεσιν ἔτρεφε. καὶ (ἐν τῇ πρὸς Ἐρβίγιον τὸν Ῥῆγα ἐπιστολῇ) διότι τὸν ἀμώμητον τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως Κανόνα, ὃν ἔλαβεν ἀπὸ τῶν προκατόχων αὐτοῦ, ἐβουλήθη μολῦναι. τὴν Αἵρεσιν λοιπὸν ὁ Ὁνώριος, ἣν εἶχε μετὰ τοῦ Σεργίου κοινὴν ὡς ἱερόσυλος Ἱερεὺς καὶ διάστροφος κυβερνήτης κατὰ παράχρησιν τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας διδάσκων, ἀπεφήνατο, παρέδωκε τοῖς πιστοῖς, ὅπως ἕπωνται ταύτῃ, καὶ κατὰ ταύτην, ὡσανεὶ διδασκαλίαν ὀρθόδοξον ὑπὸ πάντων ὀφειλομένην κατέχεσθαι τῶν Χριστιανῶν, τὴν Ἐκκλησίαν ἐῤῥύθμισε, καὶ οὕτως Αἵρεσιν ἔθαλψε, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν παρέβλαψεν, ἄρα ἐπλανήθη, καὶ εἰς Αἵρεσιν ἔπεσε, καὶ ταύτην σαφῶς καὶ παῤῥησίᾳ καὶ ἰσχυρογνωμόνως ἔτρεφε, διὸ Αἱρετικὸς ἦν καὶ καθὸ Πάπας Ῥώμης, τουτέστιν ἐν αὐτῇ τῇ παπικῇ ἐπεξεργασίᾳ τε καὶ διακονίᾳ τοῦ παπικοῦ ὀφφικίου. ἐκεῖνο δέ, ὅπερ ὁ Βίνιος τῆς κολακείας τοῦ Σεργίου δραξάμενος εἶπεν, ὅτι ὑπέταξεν ὁ Σέργιος ἑαυτὸν τῷ Ὁνωρίῳ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω ἐν τῷ τέλει τοῦ ἑνδεκάτου Παραγράφου, αὐτὸς ὁ Ὁνώριος, καίτοι Αἱρετικὸς ὤν, καὶ διὰ τοῦτο κατακεκριμένος, ὡς δέδεικται, ἀνατρέπει. διδάσκει γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ πρὸς Σέργιον ἐπιστολῇ, ὅτι οὐ δεῖ παραδέχεσθαι ἡμᾶς ποτέ τι ὡς δόγμα ἐκκλησιαστικόν, ὅπερ οὐ διώρισται, οὔτε μαρτυρίαις κανονικαῖς τῶν θείων γραφῶν, οὔτε διὰ Συνοδικῆς ἐξετάσεως ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ γεγονημένης. ἄρα οὐδὲ αὐτοῖς παλαιοῖς Μονοθελήταις ἦν ἡ ἀλήθεια αὕτη τῶν νέων Μονοθελητῶν· δηλαδὴ ὅτι χρὴ τὸν Πάπαν νομίζειν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρῶτον, ὥστε ἔχειν αὐτὸν τινὰ ὁπωσοῦν ἐξουσίαν, ἢ ἡγεμονίαν ἰδικὴν ἐν αὐτῇ, ἧς ἕνεκεν δέον ἐστὶν ἀποδίδοσθαι πάντα τῇ θελήσει καὶ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ μόνου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓʹ.

Ὅτι ἐκ τῶν ἀποκρίσεων τῶν παπιστῶν ἐρωτωμένων περὶ τοῦ ἀρειανισμοῦ Λιβερίου καὶ μονοθελήσεως Ὁνωρίου εἴτις τὴν ὑπὲρ Ὁνωρίου αὐτῶν ἀπόκρισιν Λιβερίῳ προσαρμόσειεν, ἀναφαίνεται πασιδήλως Αἱρετικὸς ὁ Ὁνώριος. καὶ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, κἂν Πάπας ᾖ, οἷον Λιβέριος, Ἀναστάσιος δεύτερος καὶ Κελεστῖνος τρίτος κατὰ Ἀλφόνσον Νδεκάστρο καὶ Πλάτινα δύναται παρασφαλῆναι ἐν τῇ πίστει καὶ πλανηθῆναι.

Σὺ δὲ παρατήρησον τὴν ἀκαταστασίαν καὶ ἀναίδειαν τῶν παπιστῶν τούτων τῶν ἀπλανοδοκητῶν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀπολογίαις, ἃς ὑπὲρ τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ τούτου δόγματος προβάλλονται. ὅταν γάρ τις αὐτοὺς ἀνάγκῃ

τὸν τοῦ Λιβερίου ὄλισθον, ὅστις παῤῥησίᾳ ὡμολόγησε τοῖς Ἀρειανοῖς ἐπικρατεῖν καὶ συμφρονεῖν ἐκείνοις, ὑπογράφων εἰς τὴν Ἀθανασίου κατάκρισιν, καὶ κοινωνῶν φανερῶς τοῖς Ἀρειανοῖς, καὶ τῇ ἐκείνων ὑπογράφων Αἱρέσει, ὡς δῆλον ἐκ τῆς πρὸς τοὺς τὸν μονήρη βίον διάγοντας Ἀθανασίου ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ τοῦ Ἱερωνύμου ἐν τῷ χρονικῷ, καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων κεφαλαίῳ ἑκατοστῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ Φορτουνατιανῷ. τὸ γὰρ ἐκεῖνα πράττειν ἅπερ ἐποίησεν ὁ Λιβέριος, τὴν ἀλήθειαν ἦν καταπροδοῦναι, τὸν τῶν Χριστιανῶν διωγμὸν ἐπιβεβαιοῦν, τὴν αἱρετικὴν ἀσέβειαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰσάγειν, κατὰ τοῦ Χριστοῦ μάχεσθαι, τῶν Ἀρειανῶν τὰς γνώμας σαφῶς περιπτύσσεσθαι, τῇ ἀρειανικῇ Αἱρέσει ὑπογράφειν, μαρτυρούντων τῶν αὐτῶν πατέρων, δι' ὃν ὄλισθον δικαίως ἀπογυμνωθῆναι τῆς ἀρχιερωσύνης Λιβέριον φησὶ καὶ ἄκων ὁ Βελλαρμῖνος βιβλίῳ τετάρτῳ περὶ τοῦ Πάπα, κεφαλαίῳ ἐνάτῳ. ὅταν (λέγω) ἀντεπενέγκῃ τις τὸν αἰσχρὸν τοῦτον εἰς ταύτην τὴν Αἵρεσιν ὄλισθον τοῦ Λιβερίου Πάπα, ἀποκρίνονται Βελλαρμῖνος καὶ Γρετζέρος ἐν τοῖς προειρημένοις τόποις, ὅτι ὁ Λιβέριος ἀφηγηματικῶς συνεφρόνησεν εἰς τὴν Αἵρεσιν, καὶ διὰ τὴν γενομένην μετὰ τῶν Ἀρειανῶν εἰρήνην δικαίως ἐκρίθη ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων Αἱρετικὸς, καὶ κατεκρίθη, καὶ ἀπεβλήθη, οὐ γὰρ ἐνέχονται οὐδὲ δύνανται τὰς καρδίας ἐτάζειν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὃν ὁρῶσι κατὰ τὰ ἔξω ἔργα εἶναι Αἱρετικὸν, ἁπλῶς ἀποφαίνονται Αἱρετικὸν, καὶ ὡς Αἱρετικὸν κατακρίνουσιν, ὁ δὲ Λιβέριος κατὰ τὰ ἔξω ἦν Αἱρετικὸς, ἀλλ' οὐ συγκατέθετο τῇ Αἱρέσει καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν, καίτοι διὰ τὴν ἐξορίαν καὶ τὸν τοῦ θανάτου φόβον νικηθεὶς, ἥμαρτε κατὰ τὴν ἔξω ἐνέργειαν, καὶ πρὸς καιρὸν ἐξέλιπε τῆς ὀρθοδοξίας. οὕτως ἀποκρίνονται περὶ τοῦ Λιβερίου οἱ παπολάτραι. ἐξεναντίας ὅταν αὐτεπενέγκωμεν τὸν μονοθελησμὸν τοῦ Ὀνωρίου, ἀποκρίνονται οἱ αὐτοὶ, ὅτι ἐπλανήθη πλάνῃ νοὸς ἐγκρυφίῳ τε καὶ ἰδιαζούσῃ, κατ' ἰδίαν ἐδίδαξεν, ἀλλ' οὐ παῤῥησίᾳ τε καὶ ἀναφανδὸν τὴν Αἵρεσιν ὡμολόγησεν, οὔτε μὴν ἐδίδαξε τοὺς πιστοὺς κατέχειν αὐτήν, καὶ τὰ ἑξῆς. ζητεῖ δὲ τοῦτο, φασὶ, παρ' ἡμῶν ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ἵνα καλῶς περὶ πάντων ὑπολαμβάνωμεν, καὶ ὡς καθολικοὺς πάντας ἔχωμεν οὓς μηδὲν τῇ καθολικῇ ἐναντίον ἀναφανδὸν ὁμολογοῦντας ὁρῶμεν. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι δικαίᾳ τοῦ Θεοῦ κρίσει οἱ ψεῦσται πνεύματι λήθης παραδίδονται, ἵνα ὑπάρχωσιν ἐπιλήσμονες, εἰ γὰρ τὴν ὑπὲρ Ὀνωρίου τῶν παπιστῶν ἀπόκρισιν προσαρμόσῃς τῷ Λιβερίῳ, τετέλεσται τὰ κατ' αὐτὸν, ὁ δὲ Ὀνώριος Αἱρετικὸς πασιδήλως ἀναφανεῖται. Ἀλφόνσος ὁ Καστρος (?) βιβλίῳ πρώτῳ κατὰ Αἱρέσεων, κεφαλαίῳ τετάρτῳ, γράφει ταῦτα, Πᾶς ἄνθρωπος δύναται ἐν τῇ πίστει παρασφαλῆναι, κἂν Πάπας ᾖ. περὶ γὰρ Λιβερίου λέγει ὁ Πλάτινας, ὅτι συνεφρόνησε τοῖς Ἀρειανοῖς. ἀλλὰ καὶ Ἀναστάσιος ὁ δεύτερος καθὼς δηλοῦσιν αἱ ἱστορίαι συνήργει τοῖς Ἀρειανοῖς. καὶ Κελεστῖνος ὁ τρίτος ἐπλανήθη περὶ τῶν γάμων τῶν πιστῶν, ἀλλ' οὐ δὲ ῥητέον ὅτι ὁ Κελεστῖνος ἐξ ἀμελείας ἥμαρτε καὶ ὡς ἴδιον πρόσωπον, καὶ οὐχ ὡς Πάπας, ὅστις ὀφείλει ἐν παντὶ σπουδαίῳ πράγματι ἄνδρας διδακτικοὺς καὶ σοφοὺς ἐρωτᾶν, καὶ οὕτως ἀποφαίνεσθαι. ἡ δὲ τοῦ Κελεστίνου ἀπόφασις εὑρίσκεται εἰς τὰ ἀρχαῖα Δεκρετάλια ἐν Κανόνι ΛΑΟΥΔΑΒΙΛΕΜ, Τίτλῳ περὶ ἐπιστροφῆς τῶν πιστῶν, ἣν ἐγὼ ἑώρακα, φησὶ, καὶ ἀνέγνων. ταῦτα σωφρόνως ὁ Ἀλφόνσος. ὅρα δὲ τὰ περὶ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν Παπῶν κατωτέρω βιβλίῳ ἐνάτῳ ἐν τοῖς ἐσχάτοις κεφαλαίοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιϛʹ.

Περὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ ἁγίας Πενθέκτης Συνόδου ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πατέρων καὶ τῶν Κανόνων αὐτῆς. καὶ τίνας τῶν αὐτῆς Κανόνων οὐδέχονται οἱ παπισταὶ, καὶ διατὶ, καὶ ὅτι Οἰκουμενικὴ, καὶ τίνες ἐδέξαντο αὐτὴν καὶ κυρίως ἕκτην καὶ ἁγίαν ὠνόμασαν, καὶ πότε ἠθροίσθη, καὶ κατὰ τῶν ἀθέως συκοφαντούντων αὐτὴν παπιστῶν.

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος ἐγένετο κατὰ πρόσταγὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ δευτέρῳ, ἐν τῷ βασιλικῷ τούτῳ Σεκρέτῳ τῷ καλουμένῳ Τρούλλῳ. καλεῖται δὲ Πενθέκτη διὰ τὸ εἶναι τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης Συνόδου ἀναπλήρωσιν. ἔγραψε Κανόνας περὶ Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, καὶ ἔστιν ἀληθῶς Σύνοδος Οἰκουμενικὴ, ὡς ἐν τῷ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα προσφωνητικῷ αὐτῆς λόγῳ φαίνεται, ἀλλὰ καὶ δείκνυται πρῶτον, ἀπὸ τῆς αὐθεντίας αὐτῆς καὶ τῆς ἐπιγραφῆς. δεύτερον, ὅτι νόμιμος, καὶ ὅτι κατὰ κέλευσιν τοῦ Βασιλέως δι' ἐπιστολῶν βασιλικῶν συνηθροίσθη, καὶ ὅτι τὰ συνοδικὰ ταύτης δόγματα ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκύρωσε, καὶ ὡς ἔθος διέδωκε πανταχοῦ. τρίτον, ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπισκόπων πλήρης ἦν, ἦσαν γὰρ διακόσιοι εἰκοσιεπτὰ κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα καὶ Ζωναρᾶν, κατὰ δὲ τὸν συγγραφέα τοῦ συνοδικοῦ βιβλιαρίου διακόσιοι τεσσαράκοντα. τέταρτον, δείκνυσιν αὐτὴν Οἰκουμενικὴν εἶναι ἡ φύσις καὶ ὁ λόγος τῶν ἐν ταύτῃ θεσπισθέντων

-θέντων Κανόνων· τάς τε γὰρ πρὸ αὐτῆς Συνόδους ἐκύρωσε, καὶ τὰς Αἱρέσεις ἀνεθεμάτισε, καὶ Κανόνας καὶ διδάγματα οὐκ ἐν ἑνὶ μέρει τῆς Οἰκουμένης φυλάττεσθαι διωρίσατο, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ τῇ Οἰκουμένῃ, οὐ μόνον ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἐκκλησίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς πόῤῥω, καὶ ὀνόμασι ἐν ταῖς ἐν Ἀφρικῇ, καὶ αὐτῇ Ῥώμῃ, μάλιστα καὶ ἐν ταῖς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσιν Ἐκκλησίαις ταῖς ἔξω τῶν ὁρίων τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὡς φαίνεται ἐν Κανόνι δωδεκάτῳ, δεκάτῳ τρίτῳ, δεκάτῳ ὀγδόῳ, εἰκοστῷ ἐνάτῳ, τριακοστῷ, τριακοστῷ ἑβδόμῳ, τριακοστῷ ἐνάτῳ καὶ πεντηκοστῷ πέμπτῳ. γελοῖον δ᾽ ἂν ἦν ἐκείναις νομοθετεῖν, εἰ μὴ ἦν Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. πέμπτον, δεικνύουσιν αὐτὴν οἰκουμενικὴν αἱ μαρτυρίαι τῶν παλαιῶν, καὶ μάλιστα οἱ τῶν μετ᾽ αὐτὴν Συνόδων πατέρες, οἱ ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον ἐν πολλοῖς τόποις, καὶ Ταράσιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὃς καὶ τοὺς Κανόνας αὐτῆς ἐπεκύρωσε πράξει δευτέρᾳ. ὁ συγγραφεὺς τοῦ Συνοδικοῦ βιβλίου ἐπὶ Φωτίου, ὃς ταύτην θείαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον καλεῖ. Ἀδριανὸς πρῶτος, Γρηγόριος δεύτερος Ἐπίσκοποι Ῥώμης, ἵνα τοὺς ἄλλους ἐάσωμεν. Ἀλλὰ φασίν, Οὐ παρῆσαν οἱ ἀπὸ τοῦ Πάπα Λεγᾶτοι, οὔτε μὴν Τοποτηρηταί· ἔσω. διὰ τοῦτο οὐ δεῖ αὐτὴν καλεῖσθαι Οἰκουμενικήν; ἡ Σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ πρῶτον ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου συναθροισθεῖσα Οἰκουμενική ἐστιν ἀληθῶς, καὶ οὕτω πιστεύεται, ἐν ταύτῃ ὅμως δυτικοὶ οὐ παρῆσαν οὐδὲ Λεγᾶτοι τοῦ Πάπα. ὁ μέντοι Θεόδωρος ὁ Βαλσαμὼν Πατριάρχης Ἀντιοχείας φησίν, ὅτι καὶ τοῦ Πάπα Λεγᾶτοι παρῆσαν ἐν ταύτῃ Βασίλειος Γορτύνης καί τις Ἐπίσκοπος Ῥαβέννης ἀπὸ πάσης τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησίας Τοποτηρηταὶ καὶ ἐπίτροποι, καὶ τοῦτο φησὶν εὑρεῖν αὐτὸν ἐν παλαιογράφοις Νομοκανόνων κώδιξι γεγραμμένον, καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς ταῖς νῦν σωζομέναις ὁ Βασίλειος ὑπογράφεται οὕτω, Βασίλειος Ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων Μητροπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς Κρήτης Νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς Συνόδου τῆς ἁγίας ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὁρίσας ὑπέγραψα. ὁ δ᾽ Ἀναστάσιος Βιβλιοθηκάριος Ῥώμης τὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς ἀνδράποδον φησίν, Ἐς ταύτην τὴν Σύνοδον παραγενέσθαι ἀπὸ Ῥώμης Λεγάτους τοῦ Πάπα, ἀπατηθέντας ὅμως ὑπογράψαι. τὰ δὲ Βαρωνίου κατὰ ταύτης τῆς Συνόδου γραφέντα ἑκὼν παραλείπω ὡς ἀνίσχυρα καὶ μάταια. τὸ δὲ αἴτιον τοῦ ὡς νόθον ταύτην διαβάλλειν τοὺς παπιστάς, ὡς δῆθεν μὴ οὖσαν οἰκουμενικήν, σημειοῖ Βαλσαμών, ὑπὸ τῶν Κανόνων τῆς τοιαύτης Συνόδου (φησὶ) καιρίως πληττόμενοι, ὅπερ καὶ αὐτοὶ ἑκόντες ὁμολογοῦσιν ἐν τοῖς εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον προλεγομένοις. ἐν γὰρ πρώτῳ Κανόνι Ὁνώριος ὁ Πάπας μετὰ τῶν λοιπῶν Μονοθελητῶν τῇ τῆς δυσσεβείας ψήφῳ καταδικάζεται, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ Κανόνι δέχεται ἡ Σύνοδος ὀγδοηκονταπέντε Κανόνας τῶν Ἀποστόλων, ὅπερ ὁ Βαρώνιος ἀηδῶς ἀκούει. ἀλλὰ καὶ τίνας τῶν Κανόνων χρὴ ἡμᾶς δέχεσθαι διορίζει, ἐξαιροῦσα καὶ ἀκυροῦσα τοὺς ὑπὸ τῶν λατινικῶν Συνόδων θεσπισθέντας Κανόνας, ἐν οἷς ὅσα περὶ Κυπριανοῦ καὶ τῆς ἐκείνου Συνόδου ἡ Σύνοδος διορίζεται, ὁ Βαρώνιος οὐκ ἀποδέχεται διὰ τὸ περὶ ἀναβαπτισμοῦ (φησὶ) τῶν Αἱρετικῶν διαλαμβάνειν, περὶ οὗ μεταξὺ Κυπριανοῦ καὶ Στεφάνου τοῦ Πάπα ἐγένετο μεγίστη ἔρις, καίτοι τοῦ Κανόνος τούτου οὐδεμίαν μνείαν περὶ ἀναβαπτισμοῦ ποιουμένου. ἐν δὲ τῷ ἕκτῳ Κανόνι ἡ Σύνοδος συγχωρεῖ τοὺς γάμους τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων καὶ τῶν ἄλλων Κληρικῶν τοὺς γενομένους πρὸ τῆς χειροτονίας, ὅπερ οἱ τῆς Ῥώμης οὐκ ἀποδέχονται. ἐν δὲ τῷ δεκάτῳ τρίτῳ Κανόνι τὰ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἔθη, ὅσα δηλαδὴ ἐναντία, διὰ πολλῶν ἀποβάλλεται. ἐν δὲ τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ Κανόνι τὰ ἴσα πρεσβεῖα τῆς Ῥώμης τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἀποδίδωσι καὶ τὰ διορισθέντα ὑπὸ τῆς δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. ἐν δὲ τῷ πεντηκοστῷ πέμπτῳ Κανόνι καταργεῖ τὴν τοῦ Σαββάτου Νηστείαν τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων φυλαττομένην, βεβαιοῦσα τοῦτο ἐκ τοῦ ἑξηκοστοῦ τετάρτου Κανόνος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὃν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης οὐ δέχεται. ἐν δὲ τῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ Κανόνι κωλύει μὴ ἱστορεῖσθαι τὸν Χριστὸν ἐν εἴδει ἀμνοῦ. διὰ ταῦτα τοίνυν ὁ Βαρώνιος καὶ ὁ Βίνιος ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν ψευδοσύνοδον, συνέλευσιν πονηρευομένων, καὶ συναγωγὴν διαβόλου, καὶ ἄλλα. ἄξιον ὅμως θαυμάσαι πῶς ὁ Βίνιος τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ Συνόδῳ συνελθόντας πατέρας Μονοθελήτας καλεῖ, οἵτινες ἐν πρώτῳ Κανόνι τὴν τῆς ἕκτης Συνόδου διδασκαλίαν περὶ τῶν δύο θελήσεων τοῦ Χριστοῦ καὶ δύο ἐνεργειῶν διὰ πολλῶν λόγων ἐπικυροῦσι, καὶ τοὺς προασπιστὰς ταύτης ἀναθεματίζουσι, Θεόδωρόν τε τὸν Φαρανίτην, καὶ Κῦρον, καὶ Ὁνώριον, καὶ Σέργιον. ἀλλὰ τοῦτο σφάλμα Βαρωνίου τε καὶ Βινίου, οἵτινες ἔφασαν τὴν Σύνοδον ταύτην ἐπὶ Καλλινίκου Πατριάρχου γενέσθαι, ἐπὶ Παύλου Πατριάρχου συγκροτηθεῖσαν, καὶ οὐκ ἐπὶ Καλλινίκου, περὶ ἧς καὶ ἄλλως ἐροῦμεν ὧδε, Τελευτᾷ ἡ ἕκτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἰς τὸν δέκατον τέταρτον χρόνον τοῦ Πωγωνάτου, καὶ ἀναχωροῦσιν οἱ τῆς Συνόδου πατέρες εἰς τὰ ἴδια, καὶ μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη θεσπίσματι Ἰουστινιανοῦ Αὐτοκράτορος υἱοῦ Πωγωνάτου συνέρχονται εἰς τὸν περιφανῆ οἶκον Τρούλλον λεγόμενον διακόσιοι εἰκοσιπέντε πατέρες, ὅπου καὶ ἡ προλαβοῦσα συνῆλθε Σύνοδος, καὶ ἐξέθεντο κανόνας ἑκατὸν τρεῖς, συνέζευκται δὲ αὐτῇ τῇ ἕκτῃ, καὶ ἕκτη λέγεται, πρῶτον, ὅτι οὐκ ἠθροίσθη περὶ ἐξετάσεως δογμάτων, κρίσεως Αἱρέσεως καὶ διορισμοῦ πίστεως, ὥστε καὶ ἰδιαιτάτην Σύνοδον ὀνομασθῆναι, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐδέετο τῇ Ἐκκλησίᾳ πολλῶν διορθώσεων, συνήχθη, καὶ διωρίσατο Κανόνας ἀναγκαίους. ἐπεὶ δὲ ἡ πέμπτη καὶ ἕκτη αἱ οἰκουμενικαὶ Κανόνας οὐκ ἐξέθεντο, καὶ αὕτη ἐξέθετο, Πενθέκτη ὑπό τινων ὠνομάσθη, ὡς ἀναπληροῦσα τὸ ἐκείνων περὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος ὑστέρημα. δεύτερον, ὅτι οἱ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πατέρες οἱ ὄντες ἐν τῇ ἕκτῃ συνεκρότησαν καὶ ταύτην τὴν ἐν Τρούλλῳ. ὅθεν εἰς τὴν ἑβδόμην

Οἰκουμενι-

Οἰκουμενικὴν ἐρωτήσαντες Μοναχοῦ τινὸς Σάββα, διατὶ ἦσαν οἱ Κανόνες οὗτοι γεγραμμένοι εἰς χάρτην, καὶ οὐκ εἰς βιβλίον, ἀπεκρίθη ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιος, τὸν χάρτην εἰπὼν, εἶναι τὸ πρωτότυπον ἐν ᾧ ὑπέγραψαν οἱ ἅγιοι πατέρες, καὶ Ἠλίας Πρεσβύτερος τῶν Βλαχερνῶν ἀνέγνω τοὺς Ὅρους τῆς ἕκτης Συνόδου, καὶ ὁ Νικομηδείας Πέτρος ἐμαρτύρησεν ἐπὶ τῆς Συνόδου ἐκείνης ὡς εἶχε καὶ ἄλλον χάρτην μετὰ τῶν αὐτῶν Κανόνων, ὃν λαβὼν Νικήτας Νοτάριος καὶ Διάκονος ἀνέγνω. καὶ δὴ ἐξετάζει μετὰ τῶν εἰρημένων τοὺς λόγους τοῦ Σάββα ὁ ἅγιος Ταράσιος ἐπὶ τῆς Συνόδου, καὶ οὐ μόνον αἱ τῶν τῆς ἕκτης Συνόδου πατέρων ὑπογραφαὶ ἰδιόχειροι καὶ ἀπαράλλακτοι ἦσαν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων πολυειδῶς ἀπέδειξε τοὺς Κανόνας γνησίους εἶναι τῶν τῆς ἕκτης Συνόδου πατέρων, καὶ καθεξῆς ἐδέξατο αὐτοὺς ἡ ἑβδόμη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἥτις καὶ ἕκτην αὐτὴν μετ' εὐλαβείας ὀνομάζει, καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ αὐτῆς πράξει καὶ ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῆς Κανόνι Κανόνας τῆς ἕκτης ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου αὐτοὺς καλεῖ, κἂν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τῶν Κανόνων ὕστεροι ὄντες διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν Πενθέκτην αὐτὴν ὀνομάζωσιν ἐνίοτε, οὐδὲν ἧττον ἕκτην κυρίως καὶ οὖσαν καὶ ὀνομαζομένην, ὡς ταυτιζομένην τῇ ἕκτῃ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας. Σὺ δὲ σημείωσαι ἐνταῦθα πρῶτον, ὅτι ταύτῃ καὶ ὁ Γρατιανὸς διαιρέσει δεκάτῃ ἕκτῃ ΗΡΕΣΕΝ, εἰσάγει τὴν ἕκτην Σύνοδον ἀθροισθεῖσαν πρῶτον ἐπὶ Κωνσταντίνου, δεύτερον ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, δεύτερον, ὅτι καὶ ὁ Ταράσιος εἶπεν, Οὐδενὸς ἐναντιουμένου, ἀλλὰ πάσης τῆς Συνόδου βεβαιούσης τοὺς Κανόνας καὶ ἀπὸ γνώμης αὐτῶν, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἀναγνώσεων τῶν εἰρημένων, καὶ ἐκ τῆς ὀγδόης πράξεως, ὅπου ἡ ἑβδόμη Σύνοδος Κανόνας ἐκτίθεται, καὶ εὐλαβῶς μνημονεύει αὐτῆς τῆς ἐν Τρούλλῳ, ἕκτην ἀποκαλοῦσα. τρίτον, οἱ Λεγᾶτοι τοῦ Πάπα ἐν τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ ἐβεβαίωσαν αὐτὴν, εἰ δὲ καὶ ὁ Ῥώμης Σέργιος οὐχ ὑπέγραψεν ὡς ἔχουσαν τινὰ ἀπαρέσκοντα Ῥωμαίοις, ὡς ὁ Ἀναστάσιος γράφει ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ τοῦ Σεργίου (εἰ δώσωμεν μὴ εἶναι τοῦτο λατινικὸν πλάσμα) ὕστερον ὅμως Ἀδριανὸς ὁ πρῶτος ἐδέξατο τοὺς Κανόνας αὐτῆς, ὡσεὶ ἦσαν τῆς κυρίως ἕκτης, πρὸς τὸν Ταράσιον γράφων. κεῖται δὲ ἡ ἐπιστολὴ πράξει δευτέρᾳ τῆς ἑβδόμης Συνόδου, καὶ ἴδε τὸν τόπον, Ὁ αὐτὸς γράφων πρὸς Κάρολον Βασιλέα Γαλλίας ἐν κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἐνάτῳ τὴν Πενθέκτην ταύτην ἕκτην καλεῖ ἁγίαν Σύνοδον. καὶ πάλιν ὁ Γρατιανὸς ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίως ἕκτης μέμνηται αὐτῆς. καὶ διαιρέσει εἰκοστῇ ὀγδόῃ, ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ, καὶ τριακοστῇ πρώτῃ, ΕΠΕΙΔΗ, καὶ τριακοστῇ δευτέρᾳ, ΕΑΝ ΤΙΣ, Ἰννοκέντιος ὁ τρίτος πρὸς Κανόνα τριακοστὸν δεύτερον τῆς Συνόδου ταύτης ἀποβλέπων, καὶ τούτου τὴν αὐθεντίαν χρώμενος, λέγει, Διατέτακται ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, ἵνα εἴ τις ἐκείνων ὅσοι πρὸς τὸν Κλῆρον ἀνάγονται, καὶ τὰ ἑξῆς. τέταρτον, ὁ Βίνιος περὶ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τρίτου Κανόνος τῆς Συνόδου λέγει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης ποιεῖ τὰ ἐναντία, καὶ λοιπὸν ἀπεδοκίμασεν αὐτὸν, καὶ ὅμως ὁ Ἀδριανὸς ὀνομάζει αὐτὸν Θεόπνευστον, καὶ ἡ ἑβδόμη Οἰκουμενικὴ πράξει ὀγδόῃ φανερῶς ἀσπάζεται αὐτὴν λέγουσα, Ἐκ τῶν Κανόνων τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἕκτης Συνόδου, κεφαλαίῳ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ. ἡ Ἐκκλησία ὅμως τῆς Ῥώμης ἐκείνην τὴν τοῦ Ἀδριανοῦ κρίσιν περὶ τοῦ Κανόνος καὶ τῆς ἑβδόμης Συνόδου ἢ ἐδέξατο, ἢ τελείως οὐκ ἐβεβαίωσεν, ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον, οὐκ ἄρα τὸ δεύτερον. ἐπιλέγει ὁ αὐτὸς, ὅτι οὐχ ἁπλῶς Ἀδριανὸς καὶ ἡ ἑβδόμη Σύνοδος χρῶνται τὴν δύναμιν ἐκείνου τοῦ Κανόνος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σκοποῦ τῶν ἐναντίων τῶν δεχομένων ἐκείνους τοὺς Κανόνας δηλονότι, ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, ὁ Ἀδριανὸς καὶ ἡ ἑβδόμη Σύνοδος οὐ προσέφερον τὸν Κανόνα, ἀλλ' ἢ ὡς ἀπὸ γνώμης τῶν ἀντικειμένων, οἵτινες δέχονται τοὺς Κανόνας αὐτοὺς ἐξ ἰδίας αὐτῶν γνώμης καὶ ἰδίας συγκαταθέσεως. Φλυαρεῖ ὅμως ὁ ταῦτα λέγων Βίνιος, καὶ πρὸς τῇ φλυαρίᾳ ἀντίκειται καὶ τοῖς Πάπαις καὶ ταῖς Συνόδοις. πέμπτον, ὁ Ἀδριανὸς χωρὶς διαστολῆς δέχεται εὐλαβῶς πάντας τοὺς Κανόνας τῶν ἓξ Συνόδων, καὶ οὐ δίδωσιν ἐλάττονα δύναμιν τοῖς Κανόσι τῆς ἕκτης Συνόδου ἧς δίδωσι τοῖς λοιποῖς Κανόσι τῶν Συνόδων. ἕκτον, οὐ δίδωσι βοήθειάν τινα τοῖς παπισταῖς ἐκεῖνα τὰ λόγια τὸ, Ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς. ἐπίσης γὰρ ἀποβλέπουσι πρὸς τοὺς Κανόνας τῶν ἓξ Συνόδων. ὅθεν δῆλον, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Ἀδριανοῦ οὐκ εἰσὶν ἀμφιβάλλοντος λόγοι, ἀλλ' ἐπεκδικοῦντος, ἤτοι ἀποδεχομένου καὶ ἐπαινοῦντος τούτους, ὥστε ἐκ τούτου συνάγεσθαι ἔχειν τοὺς Κανόνας ταύτης τῆς Συνόδου τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ἣν ἔχουσι καὶ οἱ τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων Κανόνες, ἴσα γὰρ δέχεται ὁ Ἀδριανὸς τούτους ὡς καὶ τοὺς τῶν προγεγενημένων Συνόδων, ὅπερ καὶ ὁ Γρατιανὸς στοχαζόμενος, καὶ βλέπων τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀδριανοῦ, ἔφερεν εἰς μαρτυρίαν τοὺς λόγους τοῦ Ἀδριανοῦ ὡς ἀπολύτως ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντας, καὶ ἄνευ διαστολῆς, λέγων οὕτω, Τὴν ἕκτην ἁγίαν Σύνοδον μετὰ πασῶν τῶν ἁγίων Συνόδων δέχομαι, διαιρέσει δεκάτῃ ἕκτῃ, Κανόνι ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ. ἕβδομον, ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἑβδόμης ὁ αὐτὸς ἐστὶν, ἣν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δέχονται μεθ' ἡμῶν ὡς ἁγίαν καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξον καὶ Οἰκουμενικήν. ὄγδοον, εἰ ὁ Βίνιος ἐναντιωθείη λέγων, ὅτι ὁ Ἀδριανὸς οὐκ ἐδέξατό τινος Συνόδου Οἰκουμενικῆς δόγματα, ἀλλ' ἢ τούτῳ τῷ διορισμῷ, καθ' ὅσον ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς γεγόνασιν, ὅσα δὲ μὴ οὕτως ἐγένετο, οὐκ ἐδέξατο, ἐστὶ τοῦτο μεγάλη βοήθεια τῶν νέων Αἱρετικῶν, ἵνα τινὰ μὲν τῶν Συνόδων δέχωνται, τινὰ δὲ ἀποβάλλωνται. εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὅμως τοῦ Πάπα πρὸς ἄλλον Πατριάρχην, ἐν ᾗ καθ' ὑπόθεσιν ζητεῖται κρίσις περὶ ταύτης τῆς Συνόδου καὶ τῶν Κανόνων αὐτῆς, εἰ δηλονότι ὁ Πάπας δέχεται αὐτὴν καὶ ὀνομάζει θείαν, ἢ μὴ, εἰς τοιαύτην ἐπιστολὴν φαίνεται ζητεῖν ἄλλο τι διωρισμένον καὶ κεκυρωμένον, καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ζήτησιν ἁρμοδιώτερον. ὅμως ὁπώς ποτε τύχοι ἀληθῶς, διὰ τοῦ τοιούτου στοχασμοῦ οὐδὲν παραβλάπτεται ἡ δύναμις ταύτης τῆς Συνόδου

μᾶλλον

μᾶλλον τῶν ἄλλων Συνόδων. ἔνατον, ἐπὶ τούτοις ὁ Βίνιος ὀνομάζει αὐτὴν ἀθροισμάτιον ψευδόεκτον καὶ πεπλανημένον, ὅμως ἡ ἑβδόμη Σύνοδος καὶ ὁ Πάπας Ἀδριανὸς τιμῶσιν αὐτὴν μετὰ ἐπαίνου, λέγοντες αὐτὴν ἁγίαν Σύνοδον, καὶ ταῖς ἓξ Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις αὐτὴν συναριθμοῦσιν. ὁ δὲ Βίνιος ἐπειδὴ ἀκούει μᾶλλον τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώμης ἢ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων, ἰδέτω αὐτὸς καὶ ὁ Πάπας καὶ οἱ παπισταὶ πῶς ἐξυβρίζουσι τὴν ἑβδόμην καὶ τὸν Ἀδριανὸν, καὶ φανερῶς λέγουσιν αὐτοὺς πεπλανημένους καὶ ἀναιδῶς, αὐτοὶ τοιοῦτοι ἀληθῶς ὄντες. δέκατον, ἐκεῖνος ὁ Ῥωμαῖος συγγραφεὺς εἰς τὰ προλεγόμενα ἅπερ ποιεῖ εἰς τὴν παροῦσαν Σύνοδον, εἰ καὶ οὐ λέγει καλῶς περὶ αὐτῆς, ὁμολογεῖ ὅμως ἐξ ἐκείνων τῶν Ἐπισκόπων τῶν εἰς τὴν ἕκτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ὑπαρξάντων πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐπὶ τοῦ Πωγωνάτου, ὑπάρξαι πάλιν καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Σύνοδον, καὶ ὑπογράψαι τεσσαράκοντα τρεῖς. ἐκ δὲ τῶν λόγων τοῦ Ταρασίου τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων εἰκός ἐστι καὶ πλείους εὑρεθῆναι καὶ ὑπογράψαι. ἑνδέκατον, ἡ διαφορὰ τῶν ὀνομάτων τῶν Ἐπισκόπων τῶν αὐτῶν θρόνων οὐκ ἀδύνατόν ἐστι συμβῆναι δι' ἐναλλαγῆς ἴσως Ἐπισκόπων ἐκ τῶν πρώτων θρόνων εἰς ἄλλους, ἤτοι ἐκ μεταθέσεως. δωδέκατον, ἦσαν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Συνόδῳ καὶ ἰδιοχείρως ὑπέγραψαν καὶ οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι, καὶ λοιπὸν ψευδῶς εἶπεν ὁ Βαρώνιος ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ γενέσθαι ταύτην τὴν Σύνοδον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παύλου, τῶν δ' ἄλλων θρόνων τοὺς Πατριάρχας μήτε ὑπάρξαι ἐν αὐτῇ μήτε Λεγάτους πρὸς αὐτὴν πεπομφέναι. ψεύστης δὲ ἄρα ἐστὶν ὁ διάβολος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ (Ἰωάννου κεφαλαίῳ ὀγδόῳ, ἐδαφίῳ τεσσαρακοστῷ τετάρτῳ) ἤτοι ὁ Βίνιος καὶ ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης, ταύτην τὴν ἁγίαν Σύνοδον ἀθροισμάτιον τῶν Μονοθελητῶν καλοῦντες ἐν ταῖς σημειώσεσι, Τόμῳ πέμπτῳ τῶν Συνόδων κατὰ τὸν ἐν Παρισίοις τύπον, Σελίδι τετρακοσιοστῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῶν ἕνδεκα ἐπιχειρημάτων τῶν Λατίνων κατὰ τῆς παρούσης ἁγίας Συνόδου.

Ἀλλ' οἱ Λατῖνοι καὶ ἄλλοι ἐπειδὴ οὐκ ἀνέχονται μανθάνειν, πάλιν μετὰ τοσαύτας ἀποδείξεις σκληρυνόμενοι, φέρονται ἀντιθετικῶς καὶ δι' ἄλλων ἐπιχειρημάτων κατὰ τῆς Συνόδου ταύτης, καὶ δὴ λέγουσι πρῶτον, ὅτι ἔχει ὄνομα σύνθετον, ΠΕΝΘΕΚΤΗ, ὅπερ ἐστὶν ἀσύνηθες τοῖς ὀνόμασι τῶν Συνόδων, ἐπειδὴ πᾶσαι δι' ἁπλῶν ὀνομάτων καλοῦνται. δεύτερον, ὅτι οὐκ εἶχε Λεγάτους τοῦ Ῥώμης, ὅπου γε ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ ἐγκαλῶν τῷ Διοσκόρῳ Πασχασῖνος ὁ Λεγάτος τοῦ Ῥώμης, ἔλεγον ὅτι ἥρπασε πρόσωπον κριτοῦ ὅπερ οὐκ εἶχε, καὶ ἐποίησε Σύνοδον χωρὶς ἐπιτροπῆς τοῦ Ῥώμης, ὅπερ μήτε ἐγένετο μήτε γενήσεταί ποτε, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ πατέρες τῆς ἑβδόμης Συνόδου πράξει ἕκτῃ ἐλέγχοντες τὸν σύλλογον τῶν Εἰκονομάχων, γεγονότα ἐπὶ τοῦ Κοπρωνύμου, ὡς μὴ οἰκουμενικὸν, ἔλεγον, Πῶς Σύνοδος οἰκουμενικὴ, ἥτις οὐκ εἶχε συνεργὸν τὸν Πάπαν οὔτε τοὺς περὶ αὐτὸν Ἱερεῖς οὔτε διὰ τοποτηρητῶν αὐτοῦ οὔτε δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς καθὼς νόμος ἐστὶ ταῖς Συνόδοις; τρίτον, λέγουσιν ὅτι οὐκ ἐγένετο μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη τῆς ἕκτης Συνόδου, ἀλλὰ μετὰ εἰκοσιεπτὰ, ὄντος Ῥώμης τοῦ Σεργίου, ὅπερ μαρτυρεῖ καὶ ὁ Θεοφάνης, καὶ λοιπὸν οὐκ ἦσαν ἐν αὐτῇ οἱ τῆς ἕκτης Συνόδου πατέρες, καὶ ἑπομένως οὐ ταυτίζεται τῇ ἕκτῃ, καὶ πρὸς τούτοις ἡ Σύνοδος ἡ ἕκτη ἠθροίσθη ἵνα ἐλέγξῃ τὴν μονοθέλησιν, καὶ οὐχ ἵνα ποιήσῃ ὁρισμοὺς νέους. τέταρτον, ὅτι διὰ τὸ μὴ θελῆσαι τὸν Ῥώμης Σέργιον ὑπογράψαι τοῖς Κανόσι καὶ κυρῶσαι αὐτοὺς, ἀπέστειλεν ὁ Βασιλεὺς Ζαχαρίαν τὸν Πρωτοσπαθάριον δῆσαι αὐτὸν καὶ ἀποστεῖλαι εἰς Βυζάντιον, ἀλλὰ τοὺς Στρατιώτας τοῦ τῆς Ἰταλίας Ἐξάρχου μικροῦ ἐδέησεν ἀποκτεῖναι τὸν Ζαχαρίαν, ὃν φυλάξας εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ ὁ Σέργιος, ἀπέστειλεν ἀσινῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν. πέμπτον, ὅτι ὁ Βαλσαμὼν, εἰ καὶ λέγει τὸν Κρήτης Βασίλειον ὑπογράψαι εἰς τὸν τόπον τοῦ Ῥώμης, ἐν τούτῳ γε μὴν ὅτι οὐ βεβαιοῦται ἡ Σύνοδος ἐκ προσώπου τοῦ Ῥώμης, πρόδηλον. ἕκτον, ὅτι οὐδεὶς τῶν ὑπερεχόντων ἱστορικῶν τῆς Συνόδου ταύτης ἐμνήσθη. ἕβδομον, ὅτι εἰς τὸν δεύτερον αὐτῆς Κανόνα δέχεται ὀγδοηκονταπέντε Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ὅμως σφάλλει, ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία τοσούτους Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων οὐκ οἶδεν. ὄγδοον, ὅτι μόνων τῶν Κανόνων τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Τοπικῶν καὶ πατέρων μνείαν ποιεῖται, τῶν δὲ Δυτικῶν οὔ, ὅθεν ἥμαρτε, καὶ λοιπὸν οὐδὲ Σύνοδος Οἰκουμενική. ἔνατον, ὅτι ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ αὐτῆς Κανόνι τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθετεῖ Ἐκκλησίᾳ περὶ γάμων Ἱερέων, ὅπερ οὐκ ἔξεστιν, ἡ γὰρ Ῥώμη κανονίζει, οὐ κανονίζεται. δέκατον, ὅτι ἐν τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ αὐτῆς Κανόνι βεβαιοῖ τὰ ἴσα πρεσβεῖα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Ῥώμης, ὅπερ παράνομον. ἑνδέκατον, ὅτι κανονίζει τοὺς Ῥωμαίους μὴ νηστεύειν τὸ Σάββατον, ὅπερ καὶ αὐτὸ παράνομον, ἡ γὰρ Ἐκκλησία Ῥώμης, ὡς εἴρηται, κανονίζει, οὐ κανονίζεται. διὰ ταῦτα οὖν οὐκ ἔστι Σύνοδος Οἰκουμενικὴ, καθότι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀναμάρτητοι, αὕτη δὲ ἥμαρτε. ταῦτα δὲ λέγει τὸ πεῖσμα τῶν παπιστῶν. οἱ βουλόμενοι ὅμως σωθῆναι λέγουσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ προσέτι Πέτρος ὁ Λομπάρδος διαιρέσει τριακοστῇ ἑβδόμῃ λέγει αὐτὴν Σύνοδον ἐντελῆ, καὶ ἕκτην αὐτὴν ὀνομάζει.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Γʹ.

Διάλυσις τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅπερ ἐστὶ τὸ Πενθέκτην λέγεσθαι τὴν Σύνοδον.

Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι καὶ τὸ σύνθετον ὄνομα σύνηθές ἐστιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῶν Συνόδων, καθότι καὶ ἄλλη Σύνοδος ἐστὶ πρώτη καὶ δευτέρα λεγομένη. δεύτερον, ὅτι τὸ σύνθετον ὄνομα πλεῖόν τι σημαίνει εἰς τὴν γραφὴν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ καλοῦ, εἰς μὲν τὴν γραφὴν, ΒΟΑΝΕΡΓΕ'Σ ὁ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος οἱ Ἀπόστολοι ὡς υἱοὶ βροντῆς, καὶ ΣΙ'ΜΩΝ Πέτρος, ὁ Πέτρος. εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν, Μητροφάνης, Θεοδόσιος καὶ ἄλλα μυρία. τρίτον· ὅτι Πενθέκτη λέγεται ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν τῶν Κανόνων ὡς πλεῖόν τι σημαίνουσα, δηλονότι ἀναπληροῦσα τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης τὸ περὶ τῶν Κανόνων ὑστέρημα, ὑπὸ τῆς ἑβδόμης ὅμως Οἰκουμενικῆς αὕτη ἁπλῶς καλεῖται· διὰ δὲ τὸ γεγονέναι δεύτερον συνάθροισμα, λέγεται τὸ δεύτερον ἐν Τρούλλῳ. τέταρτον, ὅτι τὸ τοιοῦτον ἄθροισμα οὐκ ἀσύνηθές ἐστιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπειδὴ ἡ δευτέρα Οἰκουμενικὴ διαλυθεῖσα, πάλιν μετὰ ἓν ἔτος ἠθροίσθη ἡ αὐτὴ, ὡς εἴρηται ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ, καὶ λέγεται τὸ δεύτερον ἄθροισμα ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἁπλῶς δευτέρα Σύνοδος. ἀνίσχυρος οὖν ἡ πρώτη ἀντίθεσις Λατίνων καὶ εὐδιάλυτος.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Δʹ.

Διάλυσις τοῦ δευτέρου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων καὶ τῶν παραδειγμάτων αὐτῶν, ὅπερ ἐστὶν ὅτι ἡ Σύνοδος οὐκ εἶχε Λεγάτους τοῦ Ῥώμης.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ῥητέον πρῶτον, ὅτι κατὰ τὴν ἱστορίαν Ἀναστασίου, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἦσαν ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης, εἰ δὲ καὶ καθ' ὑπόθεσιν ἡ Σύνοδος οὐκ εἶχε Λεγάτους τοῦ Ῥώμης, ἢ συνοδικὴν ἐπιστολὴν, τοῦτο οὐκ ἐκώλυεν, οὐδὲ γὰρ εἰς τὴν δευτέραν ἦσαν τοῦ Δαμάσου, οὔτε εἰς τὴν πέμπτην τοῦ Βιγιλίου Λεγάτοι, ἢ ἐπιστολαὶ, ἀλλ' ὕστερον ἐκεῖνοι ἐκύρωσαν αὐτάς. εἴρηται δὲ πολλάκις τί δηλοῖ τὸ ἐκύρωσε. δεύτερον, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην οὐκ ἦν ὁ Ἀντιοχείας, καὶ ὅμως ἡ Σύνοδος ἠθροίσθη καὶ χωρὶς ἐκείνου· καὶ ὕστερον ἐβεβαίωσεν αὐτὴν κἀκεῖνος. τρίτον, ὅτι Μαρκίων ὁ Αἱρετικὸς κατέτεμε τὴν ἁγίαν γραφὴν, ἄλλα ἀφαιρῶν καὶ ἄλλα προστιθέμενος, καὶ ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος ὁ Αἱρετικὸς κατέτεμνε τὰ ῥητὰ τῶν ἁγίων, ἵνα συστήσῃ τὴν Αἵρεσιν αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὸ ἴδιον τῶν Αἱρετικῶν κατατέμνουσι καὶ οἱ Λατῖνοι τὰ ῥητὰ τῶν ἁγίων, ἵνα συστήσωσι τὰς κακοδοξίας αὐτῶν. λέγει τοίνυν ἡ ἑβδόμη Σύνοδος, ὅτι οὐκ εἶχεν ἡ ψευδοσύνοδος τῶν Εἰκονομάχων συνεργὸν τὸν Πάπαν, ἀλλὰ πρότερον εἶπε, Πῶς μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ, ἣν οὔτε ἐδέξαντο οὔτε συνεφώνησαν οἱ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἀλλὰ ἀναθέματι ταύτην παρέπεμψαν; μετὰ δὲ τὸ εἰπεῖν τὰ περὶ τοῦ Ῥώμης, ταῦτα προσέθετο εὐθὺς, Ἀλλ' οὔτε συμφωνοῦντας αὐτῇ τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἕω, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἢ τοὺς σὺν αὐτοῖς μύστας καὶ Ἀρχιερεῖς; καὶ σημείωσαι πρόεδρους τῶν Ἐκκλησιῶν. δεύτερον, Πάπαν. τρίτον, τοὺς περὶ αὐτὸν Ἱερεῖς. τέταρτον, τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἕω. πέμπτον, Ἀρχιερεῖς συμμύστας τῶν Πατριαρχῶν, οἵτινές εἰσιν ἐξίσου πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἄθρει, Καθόλου περὶ πάντων πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιῶν, μερικῶς δὲ Πάπαι, Σύνοδος Ῥώμης, Πατριάρχαι καὶ Σύνοδος αὐτῶν, ἐξ ὧν ἁπάντων συνίσταται τὸ Οἰκουμενικὸν κριτήριον. ὥστε ὀρθοδοξοῦντος τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης, χωρὶς αὐτοῦ καὶ τῆς Συνόδου αὐτοῦ οὐ συνίσταται Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἀλλ' ὡς ἐστὶν ἀναγκαία ἡ συνέργεια αὐτοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐστὶν ἀναγκαιοτάτη καὶ ἡ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν σύμπνοια. ἦσαν δὲ οἱ Πατριάρχαι εἰς τὴν ἐν Τρούλλῳ, ἐβεβαίωσαν αὐτὴν ὕστερον οἱ Πάπαι ἐκ τοῦ μέρους αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν δευτέραν ὁ Δάμασος, ἄρα. τέταρτον, ὅτι περὶ τῶν εἰρημένων τῷ Πασχασίνῳ εἰς τὴν τετάρτην Σύνοδον, εἴρηται ἐκεῖ εἰς τὸν τόπον, καὶ ἴδε βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δέκατον. οὐ μόνος τοίνυν ὁ Ῥώμης ἀναγκαῖος ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ἀλλὰ κοινῶς οἱ εἰρημένοι πάντες, ὡς εἴρηται καὶ ῥηθήσεται διὰ πολλῶν.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Εʹ.

Διάλυσις τοῦ τρίτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅπερ ἐστὶν ὅτι οὐ μετὰ πέντε, ἀλλὰ μετὰ εἰκοσιεπτὰ ἔτη τῆς ἕκτης Συνόδου ἡ ἐν Τρούλλῳ ἠθροίσθη.

Πρὸς δὲ τὸ τρίτον ῥητέον πρῶτον, ὅτι μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἕκτης ὁ Πωγωνάτος ἔζησε τέσσαρα, ἢ πέντε ἔτη, ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς δέκα τὸ πρῶτον, καὶ ἓξ τὸ ὕστερον, ἢ ὀκτὼ κατ' ἄλλους, καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ αὐταρχίαν συνῆλθεν ἡ ἐν Τρούλλῳ κατ' ἄλλους καὶ τὸν Πλάτινα, καὶ ποῦ τὰ εἰκοσιεπτὰ ἔτη; δεύτερον,

δεύτερον, ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶν οὔτε δεκαεπτὰ, πλάσμα ἡγούμεθα λατινικὸν τὰ εἰκοσιεπτά. τρίτον, μᾶλλον πιστεύομεν Ταρασίῳ καὶ τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ ἢ Πλάτωνι καὶ Ἀναστασίῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἔχουσιν ὅλον τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας αὐτῶν, οὐχ ἵνα δώσωσι τῇ ἱστορίᾳ τὰ ὁπωσδήποτε γεγονημένα, ἀλλ' ἵνα τὰς καινοτομίας αὐτῶν συστήσωσι. τέσσαρα δὲ ἢ πέντε εἶπον ἡ ἑβδόμη Σύνοδος ἔτη παρεληλυθέναι ἀπὸ τῆς ἕκτης ἕως τῆς ἐν Τρούλλῳ, ὥστε ταύτην εἶναι τὴν ἀλήθειαν· τοὺς δὲ Λατίνους ἀπατᾶσθαι. τέταρτον, ἴδιόν ἐστι Λατίνοις ψέγειν κατά τι τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ὡς τὴν δευτέραν διὰ Φλαβιανὸν ἠθέτουν, καὶ τὴν τετάρτην διὰ τὰ πρεσβεῖα τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου, καὶ τὴν πέμπτην ὁ Βιγίλιος, καὶ τὴν ἕκτην διὰ τὸν Ὁνώριον ὅπου πεπλανημένον, καὶ νῦν τὴν ἐν Τρούλλῳ διὰ τὸ ἀντιτείνειν ταῖς αὐτῶν καινοτομίαις, ἀξίωμα Συνόδου Οἰκουμενικῆς ἔχουσαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Ὅτι οἱ Λατῖνοι τὸν Θεοφάνη μετὰ εἰκοσιεπτὰ ἔτη τῆς ἕκτης τὴν ἐν Τρούλλῳ γενέσθαι λέγοντα προσφέροντες, δείκνυνται ἐνταῦθα ἐκ τεττάρων σαφῶν καὶ ἀναντιρρήτων Ἐκθέσεων χρονικῶν σὺν τῷ ἐπιπλάστῳ Θεοφάνει ψευδόμενοι.

Περὶ δὲ τοῦ Θεοφάνους, λέγοντος, ὅτι φλυαροῦσι τινὲς, μετὰ τέσσαρα, ἢ πέντε ἔτη τῆς ἕκτης τὴν ἐν Τρούλλῳ γεγονέναι λέγοντες, ἐπειδὴ ἐγένετο μετὰ εἰκοσιεπτὰ ἔτη, καθότι δῆθεν ἡ ἀκριβὴς χρονολογία θέλει γεγονέναι τὴν ἕκτην ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ δευτέρῳ, εἰς τὸν δωδέκατον χρόνον τοῦ Πωγωνάτου, νομίζει δὲ ὁ Θεοφάνης συνιστᾶν τὰ εἰρημένα πρῶτον, ὅτι ἐπατριάρχευσεν ὁ Γεώργιος μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Συνόδου ἔτη τρία, καὶ ὁ Θεόδωρος τὸ δεύτερον τρία, ὁ Παῦλος ἑπτὰ, ὁ Καλλίνικος δώδεκα, τίθησι καὶ τοῦ Κύρου δύο, ἐφ' οὗ νομίζει γεγονέναι τὴν Σύνοδον. δεύτερον, καὶ ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῶν Βασιλέων, καθότι μετὰ τὴν Σύνοδον ἐβασίλευσεν ὁ Πωγωνάτος ἔτη πέντε, ὁ Ἰουστινιανὸς δέκα, ὁ Λεόντιος τρία, ὁ Ἀψίμαρος ἑπτὰ, εἶτα ὁ Ἰουστινιανὸς ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ἄθροισις· ῥητέον ὅμως πρῶτον τρία τινὰ συμβάλλοντα εἰς γνῶσιν τοῦ ζητουμένου, καὶ πρῶτον, ὅτι ἡ ἐν Τρούλλῳ ἐγένετο ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἐνενηκοστῷ ἐνάτῳ, ὡς φαίνεται ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς Κανόνι. δεύτερον, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ Παύλου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς φαίνεται εἰς τὰς ἐν αὐτῇ ὑπογραφάς. τρίτον, ὅτι ἡ ἕκτη ἠθροίσθη εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τοῦ Πωγωνάτου, καὶ τούτων κειμένων, ῥητέον πρῶτον, ὅτι τὸ, φλυαροῦσιν, οὐ δοκεῖ εἶναι ἰδίωμα Θεοφάνους, ὅθεν δοκεῖ εἶναι εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τὰ εἰρημένα προσθήκη λατινική. δεύτερον, ὅτι μᾶλλον πιστεύομεν Ταρασίῳ καὶ τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ, ἢ τῷ Θεοφάνει. τρίτον, ὅτι εἰς ταῦτα τὰ λόγια περιέχεται ἄτοπον, καθότι τὸ ζητούμενον τίθησιν ὡς ὁμολογούμενον, πόθεν γὰρ δῆλον, ὅτι εἰς τὸ ἑξακισχιλιοστὸν ἑκατοστὸν ἑβδομηκοστὸν δεύτερον ἔτος ἠθροίσθη ἡ ἕκτη; ὅπου μάλιστα τρεῖς χρόνων ἐπιτομὰς περιεχούσας Βασιλέων καὶ Πατριαρχῶν τὰ ἔτη ἔχομεν συνηγορούσας τῇ γνώμῃ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀντιτανούσας τῷ Θεοφάνει. ἡ πρώτη κεῖται εἰς τὸν δεύτερον Τόμον τοῦ Ζωναρᾶ, τυπωθέντα εἰς τὸ Παρίσιον κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἕβδομον ἔτος, γέγονε δὲ ἡ συλλογὴ ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ὀγδόῳ, ἥτις τίθησι τὸν θάνατον τοῦ Κώνσταντος τῷ ἑξακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἕκτῳ ἔτει, ἕπεται δὲ εἶναι τὸ δωδέκατον ἔτος τοῦ Πωγωνάτου τῷ ἑξακισχιλιοστῷ ἑκατοστῷ ὀγδοηκοστῷ ὀγδόῳ ἔτει, καὶ τὴν ἐν Τρούλλῳ ἀθροισθῆναι εἰς τὴν πρώτην αὐταρχίαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ. ἡ δευτέρα δὲ ὁμοίως ἐτυπώθη εἰς τὸ Παρίσιον κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν ὄγδοον ἔτος, καὶ κεῖται εἰς τὸν λεγόμενον Τόμον Σῶμα τῶν χρονικῶν, συλλεγεῖσα ὑπὸ Καλλίστου τινὸς, ἀπὸ Στάχυος ἕως Ἰωσὴφ τοῦ ἐν τῷ Φλωρεντινῷ συλλόγῳ τῶν Ἐπισκόπων Βυζαντίου διαλαμβάνουσα, ἥτις καὶ εὑρίσκεται χειρόγραφος εἰς βασιλικὴν βιβλιοθήκην τοῦ αὐτοῦ Παρισίου, καὶ λέγει, ὅτι ὁ Γεώργιος μόνα τρία ἔτη ἐπατριάρχευσε, καὶ ὁ Θεόδωρος δύο. ἡ τρίτη ἐπιτομὴ, ἣν ὁ Δικαιοφύλαξ Διάκονος Θεόδωρος ὁ Ἀγαλλιανὸς ἔγραψεν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Δραγάση, περιέχει ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Κωνσταντίνου τούτου τοῦ Παλαιολόγου, ἐν ᾗ συνέγραψε καὶ κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ δίδωσι τῷ μὲν Γεωργίῳ μόνα ἔτη τρία, καὶ τῷ Θεοδώρῳ δύο, ἦν δὲ μετὰ Θεόδωρον ὁ Παῦλος, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ Σύνοδος. σαφεῖς μὲν αἱ Ἐκθέσεις αὗται, εἰ καὶ δοκοῦσι παραλλάσσειν μικρόν τι. ἔχομεν ὅμως τετάρτην χρονικὴν ἀπόδειξιν σαφεστάτην καὶ ἀναντίρρητον, κοινῶς γὰρ συμφωνοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ ἀποθανεῖν τὸν Ἡράκλειον τῷ ἑξακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ πρώτῳ ἔτει, εἶτα βασιλεῦσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον ἔτος ἕν, τὸν Ἡρακλωνᾶν μῆνας ἕξ, καὶ τὸν Κώνσταν ἔτη εἰκοσιεπτὰ, τίθεμεν δὲ καὶ τοῦ Πωγωνάτου ἔτη δώδεκα, καὶ γίνονται ἔτη ἑξακόσια ὀγδοηκονταδύο, καθ' ὃ σωτήριον ἔτος ἠθροίσθη ἡ ἕκτη Σύνοδος, ὅπερ ἐστὶ κοσμικὸν ἔτος ἑξακισχιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔνατον, ἢ ἑξακισχιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ὄγδοον, καὶ συμφωνεῖ τῇ ἀνωτέρᾳ πρώτῃ χρονικῇ ἐπιτομῇ, τίθεμεν καὶ δύο ἔτη τοῦ Πωγωνάτου, καθότι ἡ ἕκτη διελύθη εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον χρόνον τῆς αὐταρχίας αὐτοῦ, καὶ συναριθμοῦνται ἀπὸ Χριστοῦ ἔτη ἑξακόσια ὀγδοηκοντατέσσαρα.

ἀπε-

ἀπέθανε δὲ ὁ Πωγωνάτος τῷ ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει, ἐγένετο δὲ ἡ ἐν Τρούλλῳ τῷ ἑξακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ δευτέρῳ ἔτει, ἅπερ ἐστὶ κοσμικὸν ἔτος ἑξακισχιλιοστὸν ἑκατοστὸν ἐνενηκοστὸν ἔνατον, ὡς λέγει ὁ τρίτος Κανὼν τῆς Συνόδου. εἰ δὲ καὶ ὁ Βελλαρμῖνος τίθησιν εἰς τὴν χρονολογίαν αὐτοῦ βασιλεῦσαι τὸν Πωγωνάτον ἐν ἔτει ἑξακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ὀγδόῳ, καὶ ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ πέμπτῳ βασιλεῦσαι τὸν Ἰουστινιανόν, καὶ τὴν ἐν Τρούλλῳ γενέσθαι τῷ ἑξακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ ἔτει, πάλιν ἡμῖν βοηθεῖ, καθότι δύο ἐτῶν διαφορὰν τίθησιν, ἥτις ὁπωσδήποτε μεσολαβεῖ, ὅτι ὅμως ἡ ἐν Τρούλλῳ ἠθροίσθη ἐν τῇ πρώτῃ αὐταρχίᾳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ οὐ μετὰ εἰκοσιεπτά, ἀλλὰ μετ' ὀλίγα ἔτη τῆς κοιμήσεως τοῦ Πωγωνάτου, βεβαιοῖ. ἔτι ὁ Ἀναστάσιος ἐν τῷ τοῦ πρώτου Σεργίου βίῳ λέγει, ἐν τοῖς χρόνοις τούτου τοῦ Πάπα ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐπιλέγει, ὅτι ὁ Σέργιος ἐκάθισεν ἔτη δεκατρία καὶ μῆνας ὀκτὼ καὶ ἡμέρας τινάς. λοιπὸν ἡ ἕκτη ἐκείνη Σύνοδος ἡ ἐπὶ τοῦ Πωγωνάτου ἐγένετο ἐπὶ Ἰνδικτιῶνος ἐνάτης, καὶ ἐτελειώθη τῷ πρώτῳ μηνὶ τῆς δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, ὡς μαρτυρεῖ τὰ πρακτικά, ταύτην δὲ τὴν Πενθέκτην γεγονυῖαν ἐπὶ Ἰνδικτιῶνος πέμπτης, δῆλον γίνεται ἐκ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου Κανόνος. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἤρξατο βασιλεύειν Ἰνδικτιῶνι δεκάτῃ τετάρτῃ, ὄντος Ῥώμης Ἰωάννου πέμπτου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀναστάσιος ἐν τῷ βίῳ τούτου τοῦ Ἰωάννου. ὁ αὐτὸς γράφει περὶ τοῦ Ἰωάννου ὅτι ἐκάθισεν ἔτος ἓν καὶ ἡμέρας ἐννέα, καὶ τούτου ἀποθανόντος, μεῖναι, φησί, τὸν θρόνον χηρεύοντα Ἀρχιερέως μῆνας δύο καὶ ἡμέρας ὀκτωκαίδεκα, καὶ γεγονέναι διάδοχον Κόνωνα μῆνας ἕνδεκα καὶ ἡμέρας εἰκοσιτρεῖς, εἶτα Σέργιον τὸν πρῶτον τρεῖς μῆνας. ἰδοὺ λοιπὸν ὡς ἐδηλώθη ἡ πρώτη περίοδος, ἥτις περιέχει διάστημα δεκαπέντε Ἰνδικτιώνων, ἐν ᾧ ὁ πρῶτος χρόνος λέγεται Ἰνδικτιὼν πρώτη καὶ καθεξῆς, καὶ γίνεται ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι τὴν πέμπτην Ἰνδικτιῶνα καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος δεῖ ἐννοεῖσθαι ὑπάρξαι ἐν τῇ περιόδῳ τῇ ἀρξαμένῃ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν προηγησαμένην ἢ παρελθοῦσαν ἐκείνην περίοδον, ἧς ἐν τῇ δεκάτῃ Ἰνδικτιῶνι ἐτελειώθη ἡ κυρίως ἕκτη Σύνοδος, ἧς ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ Ἰνδικτιῶνι ἤρξατο βασιλεύειν ὁ Ἰουστινιανὸς τῷ τετάρτῳ ἢ τῷ πέμπτῳ δηλονότι ἔτει μετὰ τὴν ἐπὶ Πωγωνάτου ἕκτην Σύνοδον, καὶ οὕτω πασίδηλόν ἐστιν, ὅτι μεταξὺ τῆς κυρίως ἕκτης καὶ ταύτης τῆς ἐν Τρούλλῳ εἰσὶν ἔτη δέκα. ὁ δὲ Ταράσιος οὐκ ἀκριβῶς διελογίσατο τὸν καιρόν, λέγων ταύτην τὴν Σύνοδον γεγονέναι μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη τῆς ἕκτης Συνόδου, ὅπερ οὐκ ἄτοπον, καθότι ὁ σκοπὸς ἦν αὐτῷ οὐχ ἵνα τὰ μεταξὺ τῶν Συνόδων ἔτη ἀκριβολογήσῃ, ἀλλ' ἵνα μόνον τὴν ἐξουσίαν ταύτης τῆς ἐν Τρούλλῳ ἀποδείξῃ. ψεύστης ἄρα ἐστὶ καὶ ὁ πεπλασμένος Θεοφάνης, καὶ οἱ τούτου εἰσηγηταὶ Λατῖνοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

Διάλυσις τοῦ τετάρτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι Σέργιος ὁ Ῥώμης βιασθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καίτοι αἰτηθείς, οὐχ ὑπέγραψεν εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Συνόδου, οὔτε ἐκύρωσεν αὐτούς.

Πρὸς δὲ τὸ τέταρτον φαμέν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἡμᾶς τινὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἱστορικῶν ἱστοροῦντα γεγονέναι τοιοῦτόν τι, δηλονότι τὸν Βασιλέα ἐπιθέσθαι βίαν τῷ Ῥώμης τοῦ συμπνεῦσαι τοῖς Κανόσι τῆς Συνόδου, ἀμφιβαλλόμεθα τῇ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ. ὅθεν τῶν παρέργων περιφρονοῦντες, εἰς τὰ καίρια ἀποκρινόμεθα, ὅτι εἰ τυχὸν οὐκ ἐκύρωσεν ὁ Σέργιος (ὑποθετέον γὰρ ἀληθῆ εἶναι τὰ Λατίνοις περὶ Σεργίου ἱστορούμενα) τὴν Σύνοδον, ἐκύρωσεν αὐτὴν ὁ Ἀδριανός, ὅς, ὡς εἴρηται, τοὺς Κανόνας αὐτῆς πάντας θεοπνεύστους καλεῖ, γράφων πρὸς Ταράσιον, ὡς φαίνεται πράξει δευτέρᾳ τῆς ἑβδόμης Συνόδου, καὶ δέχεται αὐτοὺς ὡς θεοπνεύστους, ἀλλὰ καὶ πρὸς Κάρολον Ῥῆγα Φραγγίας πάνυ γε αὐτοὺς εὐφημεῖ. δεύτερον, ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος ὁ τρίτος δέχεται αὐτοὺς ὡς καὶ ὁ Ἀδριανός. τρίτον, ἡ ἑβδόμη Σύνοδος ἐξίσου τοῖς Κανόσι τῆς δευτέρας καὶ τρίτης καὶ τετάρτης τῶν Συνόδων δέχεται αὐτούς, καὶ Κανόνας τῆς ἕκτης Συνόδου αὐτοὺς καλεῖ ἀπολελυμένως εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν καὶ εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς Κανόνα, καὶ τοὺς πατέρας τῆς Συνόδου ταύτης πάνυ εὐφημεῖ. τέταρτον, ὅτι οὐ καινὸν τὸ βεβαιοῦσθαι τὰς Συνόδους καὶ ὑπὸ τῶν μετέπειτα Πατριαρχῶν. καὶ σημείωσαι πρῶτον, ὁ Δάμασος ὕστερον ἐβεβαίωσε τὴν δευτέραν, ἡ Κυζικηνὴ Σύνοδος εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Λέοντα γράφουσα κατὰ τοῦ Αἰλούρου, λέγει τὸν Προτέριον Ἀλεξανδρείας κυρῶσαι τὴν τετάρτην. ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μάξιμος μετὰ τὸ τέλος τῆς τρίτης Συνόδου χειροτονηθείς, ἐβεβαίωσεν αὐτὴν ὕστερον, ὡς ὁ ἅγιος Κύριλλος γράφων αὐτῷ λέγει, Συνήλθομεν εἰς ὁμόνοιαν, συντρεχούσης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ ἐν πάντων τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν καὶ τὸ τῆς ἁγίας Συνόδου γέγονε πλήρωμα. ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης μετέπειτα τὴν αὐτὴν τρίτην δεξάμενος ἐβεβαίωσεν. ὁ Βιγίλιος μετέπειτα τὴν πέμπτην δεξάμενος ἐβεβαίωσεν. ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ τῷ καιρῷ τῆς ἕκτης Συνόδου οὐκ ἦν Πατριάρχης, ἀλλὰ πρόεδρος Θεόδωρος, καὶ μετέπειτα τὴν Σύνοδον ταύτην ἐβεβαίωσαν οἱ Πατριάρχαι. τὰς Τοπικὰς Συνόδους μετέπειτα ἐβεβαίωσαν οἱ Πατριάρχαι καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι. οὕτω λοιπὸν καὶ τὴν ἐν Τρούλλῳ ἐβεβαίωσαν καὶ Πάπαι Ἀδριανὸς καὶ Ἰννοκέντιος, καὶ ἡ ἑβδόμη Σύνοδος. καὶ ὁ ἀθετῶν αὐτὴν τολμητίας ἐστίν, ὡς ἦν Νικόλαος ὁ πρῶτος καὶ οἱ κατ' αὐτὸν αὐθάδεις, ἕξουσιν ὅμως τὸ κρίμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Διάλυσις τοῦ πέμπτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστι, τὸ ὑπογράψαι τὸν Κρήτης Βασίλειον ὡς Τοποτηρητὴν τοῦ Ῥώμης, οὐκ ἔστι βέβαιον.

Πρὸς δὲ τὸ πέμπτον λέγομεν, ὅτι εἰ μάταιον δοκεῖ ὅπερ λέγουσί τινες, δηλαδὴ τὸ τοὺς τὸν τόπον ἐπέχοντας τοῦ Ῥώμης βεβαιῶσαι τὴν Σύνοδον, ἅτε δὴ μὴ τοὺς τοιούτους, ἀλλὰ τοὺς ἐπίτηδες ἀπεσταλμένους συνέδρους καὶ Τοποτηρητὰς, ἔχοντας καὶ τὰς ἐξ ἔθους συνοδικὰς ἐπιστολὰς νομίζεσθαι Τοποτηρητὰς τῶν Πατριαρχῶν, καθ' ὃ οἱ καταφρονοῦντες καὶ ὁ τοῦ Βαλσαμῶνος λόγος, πλὴν ὅμως οὐ δύνανται εἰπεῖν μάταιον καὶ τὸ κύριον, τὸν Πάπαν δηλονότι Ἀδριανὸν τὸν πρῶτον, τὸν μετέπειτα τὴν Σύνοδον βεβαιώσαντα, ὅστις γράφων πρὸς Ταράσιον περὶ αὐτῆς λέγει, Μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδῶς ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς Κανόνων ἐμφέρεται καὶ ὁ περὶ τῶν Εἰκόνων κανὼν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ταράσιος εἰς τὴν ἐγκύκλιον αὐτοῦ ἐπιστολὴν ἑκτὴν αὐτὴν ἁπλῶς ὀνομάζει Οἰκουμενικὴν καὶ ὑπερευφημεῖ. πρὸς τούτοις δέδεικται ἀνωτέρω, ὅτι ἀληθινοὶ ἦσαν οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα, καὶ μάτην κατ' αὐτῶν ἐφλυάρησαν ὁ Ἀναστάσιος καὶ οἱ κατ' αὐτὸν Ῥωμαῖοι, λέγοντες αὐτοὺς ἀπατηθέντας ὑπογράψαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Διάλυσις τοῦ ἕκτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ὑπερεχόντων ἱστορικῶν τῆς Συνόδου ταύτης ἐμνήσθη.

Πρὸς δὲ τὸ ἕκτον ῥητέον πρῶτον, ὅτι μάλιστα ὁ Κεδρηνὸς ταύτης μέμνηται τῆς Συνόδου, καὶ νομίζει αὐτὴν ταύτην εἶναι τὴν κυρίως ἕκτην, ὥσπερ ἐστι καὶ ἡ ἀλήθεια, λέγων γὰρ περὶ τῆς ἕκτης, προστίθησι τάδε, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς τῶν ἱερῶν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν οἰκονομίας συμβόλων ἐξέθετο οὕτως ἐν τισι τῶν σεπτῶν Εἰκόνων γραφαῖς, λέγων περὶ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ δευτέρου αὐτῆς Κανόνος, καὶ ἴδε τὸν Κεδρηνὸν αὐτὸν ἐν τῷ περὶ Πωγωνάτου Λατῖνε, ἵνα γνῷς ὅτι ψεύστης καὶ ἀναίσχυντος ὑπάρχεις, τὸ μὲν, ὅτι πλάττεις ψευδῆ, τὸ δὲ, ὅτι προσποιῇ μὴ εἰδέναι τὰ ἀληθές. εἶτα ἀρκεῖ ὅτι μέμνηται αὐτῆς ἅπας ὁ κόσμος διὰ τῶν συνειλεγμένων ἐν τῇ ἑβδόμῃ Συνόδῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

Διάλυσις τοῦ ἑβδόμου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι ἔσφαλεν ἡ Σύνοδος, ὀγδοηκονταπέντε Κανόνας τῶν Ἀποστόλων δεξαμένη.

Πρὸς δὲ τὸ ἕβδομον λέγομεν, ὅτι ἡ Σύνοδος ἀληθεύει, ἐπειδὴ τοὺς ὀγδοήκοντα καὶ πέντε Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων δέχεται ἡ καθόλου Ἐκκλησία, εἰ καὶ ἡ Ῥώμη μετέπειτα ἀηδίασεν εἰς αὐτοὺς, διότι ἐλέγχουσι τὰς παραβάσεις αὐτῆς, καὶ καθὼς παρεξηγεῖται τὸν πέμπτον καὶ ἕκτον τοὺς Κανόνας τῆς πρώτης, καὶ ἐμάνη εἰς τὸν τρίτον τῆς δευτέρας, καὶ εἰς τὸν εἰκοστὸν ὄγδοον τῆς τετάρτης, ἰλιγγίασε καὶ εἰς τινὰς τῆς παρούσης. δεύτερον, ἡ Οἰκουμενικὴ ἑβδόμη δεχομένη τοὺς Κανόνας τῆς ἕκτης, ὧν ὁ πρῶτος ῥητῶς λέγει εἶναι τοὺς ἀποστολικοὺς Κανόνας ὀγδοήκοντα καὶ πέντε, ἀναθεματίζει τοὺς παραβάτας αὐτῶν, οὐχ ὑπεξαιρεῖ δὲ τινὰς αὐτῶν, ἀλλ' ὅλους ἁπλῶς δέχεται, ἀναθεματίζει δὲ καὶ ἀφορίζει καὶ ἐπιτιμᾷ τοὺς παραβάτας πάντας ἐν οἷς καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ῥώμης μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ ἰδέτωσαν οἱ Λατῖνοι ἤδη ποίοις ἀφορισμοῖς ὑπόκεινται. τρίτον, ἡ αὐτὴ Οἰκουμενικὴ ἑβδόμη εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς Κανόνα ἁπλῶς δέχεται τοὺς Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ εἴγε οὐκ ἦσαν ὀγδοηκονταπέντε, διώρισεν ἂν αὐτῶν τὸν ἀριθμὸν, ἐπειδὴ ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καθαρῶς καὶ ἀναμφιβόλως λαλεῖ περὶ τῶν τοιούτων. Ἔτι τῶν ἀποστολικῶν Κανόνων μέμνηνται Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντιανὸς ἐν τῇ Σάκρᾳ, φερόμενοι κατὰ Εἰρηναίου Ἐπισκόπου Τύρου. τέταρτον, ὁ πρῶτος κανὼν τῆς Οἰκουμενικῆς πρώτης μέμνηται τῶν Κανόνων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἤτοι συμφωνεῖ τοῖς ἀποστολικοῖς Κανόσιν εἰκοστῷ πρώτῳ, εἰκοστῷ δευτέρῳ, εἰκοστῷ τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ τετάρτῳ. ὁ δεύτερος τῆς αὐτῆς μέμνηται ὀγδοηκοστοῦ. ὁ δὲ πέμπτος, μέμνηται δωδεκάτου καὶ τριακοστοῦ δευτέρου. ὁ δὲ δέκατος πέμπτος, δεκάτου πέμπτου καὶ δωδεκάτου. ὁ δὲ δεύτερος τῆς δευτέρας Οἰκουμενικῆς μέμνηται δεκάτου τετάρτου. ἡ δὲ τρίτη Οἰκουμενικὴ πρὸς Θεοδόσιον Βασιλέα μέμνηται ἑβδομηκοστοῦ τετάρτου, ᾧτινι χρησαμένη καθεῖλε Νεστόριον. καὶ ἡ τετάρτη τῷ αὐτῷ Κανόνι χρησαμένη καθεῖλε Διόσκορον. ἔτι ἡ τετάρτη εἰς τὸν πέμπτον μέμνηται δεκάτου τετάρτου. ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ εἰς τὸν ἔνατον μέμνηται ῥητῶς τοῦ τριακοστοῦ τετάρτου. ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὸν δέκατον τέταρτον μνημονεύει τοῦ δεκάτου τετάρτου. καὶ ἡ ἕκτη Ἰουστινιάνειος Νεαρὰ λέγει, Τοῦτο δὲ ἔσεσθαι πιστεύομεν,

ἅπερ

εἴπερ ἡ τῶν ἱερῶν Κανόνων παρατήρησις φυλάττοιτο, ἣν οἵ τε δικαίως ὑμνούμενοι καὶ προσκυνητοὶ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ Θεοῦ Λόγου παραδεδώκασιν Ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἐφύλαξαν τότε καὶ ὑφηγήσαντο. τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ἑκατοστὴ τριακοστὴ ἑβδόμη Νεαρά. καὶ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης εἰς τὸ εἰκοστὸν ἕβδομον κεφάλαιον τῶν δογματικῶν, καὶ ὁ Ἐπιφάνιος εἰς τὴν Ἔκθεσιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως βεβαιοῖ τὸν ἑξηκοστὸν ἔνατον περὶ τῆς νηστείας Τετράδος καὶ Παρασκευῆς, καὶ ἔτι ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ μέμνηται ῥητῶς τοῦ πεντηκοστοῦ τρίτου Κανόνος, ὃν καὶ ἀνέγνω ..... Διάκονος. περὶ μὲν οὖν τῶν κανόνων ῥητῶς εἶπεν ἡ ἐν Τρούλλῳ, ὅτι δὲ ἀποστολικοί, μάρτυρες καὶ Σύνοδοι καὶ Νεαραί, ὅτι δὲ εἰσὶν ὀγδοηκονταπέντε, μάρτυς ἡ Σύνοδος αὕτη, καὶ ἡ ἑβδόμη, καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τῶν Κανόνων, καὶ αἱ ἄλλαι μαρτυρίαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑʹ.

Ψευδολογία καὶ κακουργία καθ' ὕφεσιν καὶ ἀποβολὴν καὶ ἔλλειψιν Λέοντος Πάπα τοῦ ἐνάτου καὶ Οὐμπέρτου πρέσβεως αὐτοῦ καὶ παλιμβόλου Ἀναστασίου βιβλιοθηκαρίου περὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ Λέων δὲ Πάπας ὁ ἔνατος γράφων πρὸς Νικήταν Ἡγούμενον ὅτι εἰσὶ μόνον πεντήκοντα οἱ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Κανόνες, θανασίμως ἁμαρτάνει, καὶ προφανῶς ψεύδεται. τὸ πρῶτον, ὅτι ἀντιτείνει ταῖς οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ταύτῃ καὶ τῇ ἑβδόμῃ. τὸ δὲ δεύτερον, ὅτι ἰδοὺ εὑρημένοι ἕως ὀγδοήκοντα, καὶ σχεδὸν αὐτολεξεὶ χρῶνται αὐτοῖς καὶ Σύνοδοι καὶ πατέρες. ὁ δὲ Λέων καὶ ὡς ὑστερογενὴς καὶ ὡς ἐν τῷ σχίσματι ὢν ἐθελοντὶ κακουργεῖ, συγκακουργεῖ δὲ καὶ Οὐμπέρτος ὁ πρεσβευτὴς τούτου τοῦ Λέοντος, ὃς πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ αἷς λέγει ψευδολογίαις κατὰ τῶν ἁγίων τούτων Κανόνων, ἐπιλέγει, ὅτι ὁ θρόνος τῆς Ῥώμης οὐκ ἐδέξατο αὐτούς, καταψευδόμενος φανερῶς, καθότι ἐδέξατο καὶ ἐβεβαίωσεν αὐτούς. εἰς τοῦτο συντρέχει τὸ ἄπιστον καὶ ὅπερ λέγει ὁ ποικίλος καὶ παλίμβολος Ἀναστάσιος ὁ Βιβλιοθηκάριος, ὅτι εἰς οὐδενὸς Πατριαρχείου Σκευοφυλάκιον εὑρίσκονται οἱ Κανόνες, ἀνακεκαλυμμένῳ τῷ προσώπῳ καταψευδόμενος καὶ οὗτος, καθότι οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι παρῆσαν τῇ Συνόδῳ καὶ ὑπέγραψαν αὐτούς, καὶ εἶχον αὐτούς, ὅθεν εἰς τὴν ἑβδόμην Σύνοδον οὐ μόνον αὐτοὺς ὁ Κωνσταντινουπόλεως εἶχεν, ἀλλὰ καὶ ὁ Νικομηδείας, καὶ ὡς διείληπται ὁ Πάπας Ἀδριανὸς αὐτοὺς καὶ εἶχε καὶ εὐφήμει καὶ ἐκύρωσε, καὶ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ὥσπερ ἐν τῇ ἐπὶ Κοπρωνύμου Συνόδῳ οἱ Εἰκονοκλάσται ἐκτὸς μνησθέντες, ἐσιώπησαν τὴν ἐν Τρούλλῳ διὰ τὸν περὶ τῶν Εἰκόνων Κανόνα, οὕτω Λατῖνοι πονηρευόμενοι ἀθετοῦσι τὴν αὐτὴν διὰ τοὺς ἐλέγχοντας αὐτοὺς αὐτῆς Κανόνας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒʹ.

Πάπα Ζεφυρίνου καὶ Λέοντος ἐνάτου κατ' ἀλλήλων ψευδολογία περὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ Πάπας Ζεφυρῖνος εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς τῆς Σικελίας Ἐπισκόπους γράφει, ὅτι εἰσὶ μόνοι ἑξήκοντα οἱ Κανόνες τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς (εἰ οὐ πέπλασται ἢ διέφθαρται ὑπὸ τῶν παπιστῶν ἡ ἐπιστολὴ) ταῖς ἴσαις ἐνέχεται τῷ Λέοντι ἐπιτιμίαις. εἶτα ὁ μὲν Λέων λέγει πεντήκοντα, ὁ δὲ Ζεφυρῖνος ἑξήκοντα, καὶ ἰδοὺ οἱ Λατῖνοι καὶ μάλιστα οἱ ἀναμάρτητοι Πάπαι διαφόρως λέγοντες, ψεύδονται, οἱ δὲ Ἀνατολικοὶ συμφωνοῦντες ἑαυτοῖς καὶ ταῖς Συνόδοις, ἀληθεύουσι. Σὺ δὲ κἀνταῦθα σημείωσαι, πῶς οἱ Πάπαι διαφόρως λέγοντες, ψεύδονται, καὶ ἀγνοοῦσι, καὶ ποῦ τὸ, ὁ Ῥώμης ἀναμάρτητος καὶ κοινὸς πάντων ἀψευδὴς Διδάσκαλος; ὁπότε οἱ Πάπαι εἰς τοιαῦτα μεγάλα πράγματα οὐκ οἴδασι τί λέγουσι, καὶ μάλιστα ἀλλήλους καταβάλλουσι, λέγοντες κατ' ἀλλήλων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓʹ.

Διάλυσις τοῦ ὀγδόου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι ἥμαρτον ἡ Σύνοδος μὴ μνησθεῖσα καὶ τῶν δυτικῶν Κανόνων.

Πρὸς δὲ τὸ ὄγδοον ῥητέον, ὅτι ἐκείνων τῶν Συνόδων καὶ πατέρων Κανόνας κατηρίθμησεν, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἰ δὲ καὶ ἦσαν εἰς τὴν Δύσιν Σύνοδοι Τοπικαὶ καθὼς φαίνεται εἰς τὴν συλλογὴν τῶν Κανόνων ἣν ἐποίησεν ὁ Βαρθολομαῖος Καράγγιας καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ πολλοί, καὶ μεταταῦτα κατεγράφησαν ἐν τοῖς συνοδικοῖς, φανερόν ἐστιν ὅτι ὅσαι συμφωνοῦσι τοῖς Κανόσι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων συνεδέχθησαν. δεύτερον, ὅτι ὅσα εἴρηται περὶ Αὐγουστίνου, Ἀμβροσίου καὶ τῶν Δυτικῶν ἁγίων, ῥηθήσεται καὶ περὶ τῶν ἐν Δύσει Συνόδων, ὅτι δηλαδὴ ὅσα ἦσαν γνωστὰ καὶ τῇ γνώμῃ καὶ τοῖς Κανόσι καὶ τῇ ἀρχαίᾳ παραδόσει συμβαίνοντα, ἐδέξατο καὶ ἡ Σύνοδος καὶ ἡμεῖς, οὐ μὴν ἁπλῶς δεχόμεθα ἅπερ οὐκ οἴδαμεν, τοῦ Ῥώμης ἐν αὐταῖς ὡς ἀπὸ Τρίποδος μάλιστα καινά τινα καὶ ἀλλόκοτα

λόκοτα θεσπίζοντος. ὅθεν καὶ αἱ πλείονες τῶν Τοπικῶν ἔσφαλον, καὶ ἐκ τῶν Τοπικῶν τῆς Δύσεως ἤρξατο καὶ ἡ προσθήκη, προελθοῦσα ἕως τοῦ κοινοῦ κακοῦ καὶ ἀνελπίστου σχίσματος. ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφάλαιον εἰκοστὸν πέμπτον, καὶ βιβλίου δευτέρου κεφάλαιον δέκατον ἕκτον, καὶ ἐνταῦθα κεφαλαίου τετάρτου Παράγραφον τέταρτον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΔ΄.

Διάλυσις τοῦ ἐνάτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι οὐκ ἔξεστι τῇ Συνόδῳ νομοθετεῖν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ περὶ γάμων ἱερέων, τῇ κανονιζούσῃ καὶ μὴ κανονιζομένῃ.

Πρὸς τὸ ἔνατον ἀπαντητέον, ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καθόλου Σύνοδος οὖσα, ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν κανονίζει, καὶ ὁ παρακούων αὐτῆς, ἐθνικός ἐστι καὶ τελώνης. εἶτα εἰ ὁ Ἰουστινιανὸς, ὡς εἴρηται βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἐνάτῳ, νομοθετεῖ καὶ προστάσσει τῷ Πάπᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ Ῥωμαίων, καθὰ καὶ ἄλλοι Βασιλεῖς, ὡς εἴρηται ἐν πολλοῖς, καὶ ἴδε καὶ τὸν Ἀγκύρας Μακάριον ἐν τῇ Καταλλαγῇ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ πρώτῳ, πῶς ἡ τοιαύτη Σύνοδος τὸ πρῶτον κεκτημένη μετὰ Χριστὸν ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐ νομοθετεῖ καὶ εἰς τὴν Ῥώμην; δεύτερον, περὶ τοῦ βαπτίσματος πολλὰ διώρισαν ὁ Ῥώμης, καὶ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Κυπριανὸς Καρθαγένης, καὶ περὶ τοῦ Πάσχα ὁμοίως ὅ,τε Ῥώμης καὶ οἱ Ἀσιανοὶ, ἀλλ᾽ εἰς οὐδὲν ἐλογίσθησαν ἅπαντες, ἕως οὗ διώρισεν ἡ πρώτη Σύνοδος περὶ τοῦ Πάσχα, καὶ ἡ δευτέρα περὶ τοῦ βαπτίσματος. τρίτον, αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καθόλου οὖσαι, καθόλου καὶ πᾶσιν ἀποφαίνονται κοινῶς τοῖς Χριστιανοῖς ἱερωμένοις καὶ λαϊκοῖς, ὅθεν καὶ τοῖς Πατριάρχαις, ὧν εἷς ἐστι καὶ ὁ Πάπας. καὶ ἔστιν ὁ λόγος οὗτος φανερὸς καὶ ἀναντίρρητος, καθότι οὐδεμία Σύνοδος ἐν ὅρῳ αὐτῆς ἢ ἀποφάσει πεποίηκεν ἐξαίρεσιν τινὸς Ἐπισκόπου, ἢ Βασιλέως, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς βουλομένοις εἶναι ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς ἱερωμένοις καὶ λαϊκοῖς ἐξίσου πᾶσαι αἱ Σύνοδοι διώρισαν. ὅθεν πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ ὁποιουδήτινος ἀξιώματος καὶ βαθμοῦ ἐξίσου ὑπόκεινται ταῖς ἁγίαις Συνόδοις, ὅθεν τελειωμένων τῶν Συνόδων πέμπονται καὶ τὰ ἀντίγραφα ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς ἕκαστον Πατριαρχικὸν θρόνον διὰ φύλαξιν τῶν διωρισμένων, καὶ λοιπὸν τιμῶνται, πείθονται καὶ οἱ Πάπαι ταῖς Συνόδοις ὡς καὶ πᾶς Ἀρχιερεὺς, καὶ ἴδε τοῦτο λεγόμενον ῥητῶς καὶ Πελάγιον τὸν δεύτερον ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἑβδόμῳ, καὶ τοὺς λοιποὺς τόπους τῶν Συνόδων, καὶ τὰ προσεχῶς ἀνωτέρω κεφάλαια. τέταρτον, ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατὰ πάντα ἕπεται τῇ γραφῇ καὶ ταῖς πρὸ αὐτῆς Συνόδοις, καὶ οἴχονται πάντα τὰ ἐπιχειρήματα Λατίνων περὶ τοῦ γάμου τῶν ἱερέων, ἐπειδὴ ἥτε γραφὴ τὸν γάμον ἄλυτον βούλεται, καὶ ἡ πρώτη Σύνοδος ἀπέφυγον ἀπὸ τούτου τοῦ μύσους τοῦ γίνεσθαι δηλονότι βίᾳ διαζύγιον ἐς τὸν γάμον τῶν ἱερέων, ὅθεν ἡ παροῦσα Σύνοδος οὐχ ἥμαρτεν, ἀλλ᾽ οἱ ἄλλως θέλοντες βλασφημοῦσι. πέμπτον, ἡ Ἐκκλησία ὅπερ ἦν ἀναγκαῖον διώρισε, καὶ αἱ Σύνοδοι αὐτὸ ἐβεβαίωσαν, ἵνα δηλονότι οἱ Ἀρχιερεῖς μὴ ἔρχωνται εἰς γάμου κοινωνίαν, καὶ ἵνα γινόμενοι Ἀρχιερεῖς χωρίζωσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν πρότερον, οὐ μέντοιγε βιαίως, ὥστε ἀναγκαίως τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ τὸν δεῖνα γίνεσθαι Ἀρχιερέα μὴ ἀντιλέγειν, ἀλλ᾽ εἶναι τὴν διάζευξιν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς θελήματι, καὶ πρῶτον μὲν αὐτὴν μονάσαι, εἶτα τὸν δεῖνα γίνεσθαι Ἐπίσκοπον. ὅθεν καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ζητεῖ ἡ Ἐκκλησία εἶναι βίου ἁγίου, μὴ πορνεύοντα, μὴ συνεισάκτους ἔχοντα, καὶ ἄλλα. περὶ δὲ τῶν Ἱερέων οὐκ ἔστι τοσαύτη ἀνάγκη. τί γὰρ ἔχει ὁ ἱερεὺς τῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἵνα μὴ ταῦτα τοῖς αὐτοῦ τέκνοις παρέχῃ μένειν ἄγαμον; μάλιστα ὁ Ἐπίσκοπος μεριμνᾷ περὶ τοῦ ποιμνίου, καὶ ἔχει ὥσπερ γυναῖκα τὴν Ἐπισκοπὴν, ὅθεν καὶ τὸν δύο λαβόντα Ἐπισκοπὰς δίγαμον λέγομεν. ὁ δὲ Ἱερεὺς περὶ μόνης παροικίας μικρᾶς, χωρὶς δηλονότι, ἢ γειτονίας διωρίσθη, καθὼς ἡ γραφὴ νομοθετεῖ, εἶναι οἰκουρός, καὶ τὰ ἑξῆς. ἕκτον, ὁπότε τὶς τῶν Ἱερέων γνώμῃ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἢ διαζεύγνυται, ἢ ἀπέχει πρὸς καιρὸν κατὰ τὸν Παῦλον, δεκτέον τὸ ἔργον, βιαίως δὲ χωρίζεσθαι, ἔστι παράνομον καὶ ἀντινομοθεσία κατὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ἕβδομον, ἡ Σύνοδος οὐδὲν διορίζει περὶ τῶν βουλομένων διάγειν ζωὴν κρείττονα, ἢ ἐγκρατεύεσθαι, ἢ πρὸς καιρὸν, ἢ ἀεὶ, ἀλλ᾽ εἴργει τοὺς Λατίνους μὴ χωρίζειν βιαίως τὰ συνοικέσια, ὅ ἐστιν ἔργον τοῦ Ἀντιχρίστου, εἴπερ Ἀντίχριστος ὁ τῷ Χριστῷ ἀντινομοθετῶν. ὅθεν Ἀθανάσιος ἀπολογίᾳ δευτέρᾳ λέγει, Ἡ Ἀρειανικὴ Αἵρεσις χριστομάχος, καὶ τοῦ Ἀντιχρίστου πρόδρομος. καὶ Φίλιξ ὁ Ῥώμης ἐπιστολῇ πρὸς Ζήνωνα, Πέτρον τὸν Κναφέα πρωτότοκον υἱὸν λέγει τοῦ διαβόλου. ὅθεν ἁπλῶς κατηγοροῦντες τῆς Συνόδου οἱ Λατῖνοι, καὶ μὴ διορίζοντες ὅτι κατὰ τῶν βίᾳ διαζευγνυόντων ἀποφαίνεται, ψεύδονται, καὶ θανασίμως ἁμαρτάνουσι, καὶ ἀντινομοθετοῦσιν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, καὶ σιωπῶ τὸ ἑπόμενον. ὄγδοον, οἱ ἱερεῖς μὴ χωριζόμενοι βιαίως, ζῶσιν ἐν Χριστῷ. οἱ δὲ χωριζόμενοι βιαίως (βίαιον δὲ λέγω, τὸ τινὰς μὲν τῆς ἱερωσύνης ἐφίεσθαι τυχεῖν, μὴ ἐπιτυγχάνοντας δὲ διὰ τὸ ἔχειν γυναῖκας, χωρίζεσθαι αὐτῶν καὶ μὴ βουλομένους χάριν τοῦ ἐπιτυχεῖν τοῦ ἀξιώματος τῆς Ἱερωσύνης) πορνεύουσι καὶ ἀσελγαίνουσι τὰ χείριστα. ἔνατον, οἱ Λατῖνοι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀντιπίπτουσι τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, τὴν μὲν γὰρ μοιχευθεῖσαν οὐ χωρίζουσιν, ὡς ὁ Κύριος ἐν τῷ δεκάτῳ ἐνάτῳ κεφα-

κεφαλαίῳ τοῦ κατὰ Ματθαῖον διώρισε, τὸν δὲ νομίμως συναφθέντα γάμον αὖθις χωρίζουσι, κατὰ τοῦ Σωτῆρος ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ φερόμενοι. δέκατον, οἱ αὐτοὶ μαχόμενοι τῇ Συνόδῳ ἐλεγχούσῃ τὰς παρανομίας αὐτῶν, βλασφημοῦσιν, οὐ μὴν καὶ ὅλως ἀπαναίνονται τὰ αὐτῇ διωρισμένα, ἐπειδὴ τῶν Μαρωνιτῶν ἔθνους κειμένου περὶ τὸ ὄρος τὸν Λίβανον καὶ τὴν Φοινίκην παπίζοντος, συγχωροῦσι τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ἔχειν τὰς γυναῖκας αὐτῶν, τοῦτο τὸν Πάπαν συγχωρῆσαι προφασιζόμενοι. ἑνδέκατον, οἱ Λατῖνοι τῷ διορίζειν ἔχειν χρέος ἕκαστον τῶν ἱερέων λειτουργεῖν καθ' ἡμέραν, συγχωροῦσι τοὺς τῶν Μαρωνιτῶν ἱερεῖς μίγνυσθαι ταῖς ἰδίαις αὐτῶν γυναιξὶ καὶ λειτουργεῖν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, διὰ τὸ τὸν γάμον δῆθεν μὴ εἶναι ἁμαρτίαν, ἀντινομοθετοῦντες τῷ Παύλῳ εἰπόντι ἐγκρατεύεσθαι τοὺς ἱερεῖς τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ Κανόνες τῶν πατέρων καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας βούλονται ἁγνίζεσθαι καὶ ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς ἐν καιρῷ μεταλήψεως. δωδέκατον, ἐν τῇ Λεχίᾳ τινὰς τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων δευτέροις γάμοις ὁμιλήσαντας, συγχωροῦσιν οἱ παπισταὶ τὴν ἱερωσύνην ἔχειν, ἐὰν μόνον δέξωνται τὸν παπισμόν. καὶ λοιπὸν ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα παράνομα ἔργα ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ Ῥώμης προσφερόμενα, καὶ τῇ γραφῇ ὄντα ἀντικείμενα, οὐ μόνον τοὺς Λατίνους ὡς παραβάτας ποιοῦσιν αἰωνίου κρίσεως ἐνόχους, ἀλλὰ καὶ αἴτια τῆς Αἱρέσεως τοῦ Λουτέρου γεγόνασιν, ὡς ῥηθήσεται.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΕ'.

Ὅτι τὸ προσφέρειν τοὺς Λατίνους ἀπὸ τοῦ Ἐπιφανίου μὴ δέχεσθαι τὴν Ἐκκλησίαν τὸν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα εἰς ἱερωσύνην, ἀδεκτόν ἐστιν ἀπό τε τῆς συμφωνίας τῆς Συνόδου μετὰ τῆς γραφῆς, ἀπό τε τῶν ἀποστολικῶν ῥητῶν καὶ Κανόνων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ Παπῶν, τῶν συνιστώντων τὸν γάμον τῶν ἱερέων.

Περὶ ἐκείνου δὲ, ὃ προσφέρουσιν οἱ παπισταὶ ἀπὸ τοῦ Ἐπιφανίου Αἱρέσει πεντηκοστῇ, ἤτοι περὶ τῶν Καθαρῶν, ἐν ᾗ λέγει ἐκεῖνος, ὅτι τὸν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα οὐ δέχεται ἡ Ἐκκλησία πρὸς ἱερωσύνην, ἂν μὴ ἀπ' αὐτῆς ἐγκρατευθῇ, ᾧ συνᾴδει ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος, καὶ ὁ Διάλογος καὶ τινες ἄλλοι, ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἡμῖν οὐ μέλει τί εἶπον, ἢ τί ἐφρόνησαν μερικοὶ τῶν πατέρων, ἀλλὰ τί ἡ γραφὴ λέγει, καὶ τί αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ ἡ κοινὴ τῶν πατέρων δόξα καὶ ἀρχαία τῆς καθόλου Ἐκκλησίας παράδοσις βούλονται, ἡ γὰρ γνώμη τινῶν οὐ συνίστησι δόγμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. δεύτερον, ὅτι καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον τινῶν εἰσηγήσει ἠβουλήθη κωλυθῆναι τὸν γάμον τῶν ἱερέων, ἀλλ' ὡς φησὶν ὁ Σωζόμενος βιβλίου πρώτου κεφαλαίῳ εἰκοστῷ τρίτῳ, Παφνούτιος ὁ ὁμολογητὴς οὐκ ἀφῆκεν, εἰπὼν σωφροσύνην εἶναι τὸν γάμον τῶν ἱερέων, καὶ ἐᾶσαι ἕκαστον εἰς τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς Ἐκκλησίας παράδοσιν, προκριτέα δὲ ἡ ἐπίκρισις τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς τοῦ Ἐπιφανίου γνώμης καὶ τῶν λοιπῶν τῶν οὕτω λεγόντων. τρίτον, ὅτι καὶ αὐτὸς Ἐπιφάνιος ἐκεῖ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μαρτυρεῖ ἐκείνην τὴν γνώμην εἰς τινὰς κεκρατηκέναι καὶ οὐκ εἰς πάντας, καὶ ἴσως ὁ ἱερὸς Ἐπιφάνιος τοῦτο εἶπε τρόπῳ συμβουλευτικῷ καὶ οὐ βιαίῳ. ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη γνώμη προεχώρησεν εἰς σκάνδαλον καὶ κοινὸν κακὸν, καθότι ἡ βία τῆς τοιαύτης ἐγκρατείας ἐγίνετο αἰτία πορνείας, ἡ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος αὐτὴ καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτῆς διώρισε τὰ δίκαια καὶ ἀναγκαῖα, ἑπομένη τῇ γραφῇ καὶ τῇ ἀρχαίᾳ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας δόξῃ. τέταρτον, ὅτι τὸ κωλύειν τὸν γάμον τῶν ἱερέων ἐστὶν Αἱρετικῶν φρόνημα, καὶ μάλιστα τῶν Μανιχαίων κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον ἐπιστολῇ ἑβδομηκοστῇ τετάρτῃ, Αἱρέσει τεσσαρακοστῇ καὶ τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ. τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ ἐνάτου. συμφωνεῖ δὲ ἡ Σύνοδος περὶ τοῦ γάμου τῶν ἱερέων τῷ πέμπτῳ Κανόνι τῶν Ἀποστόλων λέγοντι, Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας, ἐὰν δὲ ἐκβάλῃ, ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω. ὁ Παῦλος Τιμοθέῳ, Δεῖ τὸν Ἐπίσκοπον εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα. Καὶ, Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες. καὶ Τίτῳ, Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ. Οὐρβανὸς ὁ Πάπας Βίνωνι Ἐπισκόπῳ γράφει, Διγάμους καὶ χηρῶν ἄνδρας ἀπὸ τῶν ἱερῶν βαθμῶν ἀφορίζομεν. ἡ ἐν Γάγγρᾳ Σύνοδος, Εἴ τις διακρίνοιτο παρὰ Πρεσβυτέρου γεγαμηκότος μεταλαμβάνειν προσφορᾶς, ἀνάθεμα ἔστω. ἔτι Φίληξ ὁ Ῥώμης ὁ Ῥωμαῖος υἱὸς ἦν Φίληκος ἱερέως. ὁ Πάπας Ἀγαπητὸς Γορδιανοῦ Πρεσβυτέρου ἦν υἱός. Γελάσιος ὁ Πάπας Ἀφρικανὸς ἦν, καὶ υἱὸς Βαλλερίου Ἐπισκόπου. τούτων οὕτως ἐχόντων, πῶς οἱ Λατῖνοι τὴν παράδοσιν καὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἀποστόλων, τῶν Συνόδων καὶ τῆς Ἐκκλησίας παραβαίνουσι, καὶ κωλύουσι βίᾳ τὸν γάμον τῶν ἱερέων; συνεισάκτους δ' ἔχειν καὶ φανερῶς πορνεύειν τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ἀναιδῶς παραβλέπουσι.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Ιϛ'.

Διάλυσις τοῦ δεκάτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅ ἐστιν, ὅτι ἡ Σύνοδος βεβαιοῦσα τὰ ἴσα πρεσβεῖα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Ῥώμης, παρανομεῖ.

Πρὸς δὲ τὸ δέκατον ῥητέον, ὅτι εἰ καὶ περὶ τούτου διαλέλεκται ἀνωτέρω πολλάκις, ὅμως παλιλλογητέον· ὁ Κωνσταντινουπόλεως πρεσβεῖα ἔλαβον εἰς τὴν δευτέραν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἵνα ἦ δεύτερος τῇ τάξει Πατριάρχης, εἰς δὲ τὴν τετάρτην ἔλαβε τὸ μεγαλύνεσθαι ὡς τὸν Ῥώμης ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, ὅπερ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ ἐξήγησις καὶ σαφήνεια τοῦ τρίτου Κανόνος τῆς αὐτῆς δευτέρας, καὶ τὸ χειροτονεῖν τοὺς Μητροπολίτας τῶν τάδε Ἐπαρχιῶν, καὶ ἴδε τὴν πρὸς τὸν Ῥώμης ἐπιστολὴν αὐτῆς τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου. καὶ ἐπειδὴ ὁ Βασιλίσκος καὶ ὁ Φωκᾶς ἠναντιώθησαν τῷ ἀξιώματι τούτῳ, εἰ καὶ ὁ Βασιλίσκος ἀνήρηκε τὰ οἰκεῖα, καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς ὁμοίως, καὶ τὰ τοῦ Φωκᾶ ἀνήρηκεν ὁ Ἡράκλειος, ὅμως ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος νῦν χάριν βεβαιώσεως τῶν ὑπὸ τῆς δευτέρας καὶ τετάρτης τῶν Συνόδων διορισθέντων ἐξέθετο τὸν Κανόνα, οὐμενοῦν ἔδωκε τῷ Κωνσταντινουπόλεως πλεῖόν τι. οὐδὲ γὰρ τὸ μεγαλύνεσθαι παρέχει ἀξίωμά τι κοινὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οὐδὲ τὸ πολλάκις ὑπερορίως ἐνεργεῖν, καὶ ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης, οὔτε τὸ ἐπιταγῇ βασιλικῇ θεωρεῖν πολλὰ συνοδικῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, οὔτε τὸ αἱρετὸς ὥσπερ κριτὴς προβαλλόμενος ἐν καιρῷ χρείας κατεπειγούσης, ὡς ἔλεγον ὁ Στουδίτης περὶ τοῦ Ῥώμης εἰς τὴν πρὸς Ναυκράτιον ἐπιστολήν, καὶ οἱ Εὐσεβιανοὶ καὶ Ἀθανάσιος ἐκάλεσαν κριτὴν τὸν Ἰούλιον. ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης καὶ Ἐπιφάνιος καὶ Ἱερώνυμος μαχόμενοι, ἐκάλεσαν κριτὰς τὸν Ἀλεξανδρείας καὶ τὸν Ῥώμης. ὁ Εὐτυχὴς ἐκάλεσε κριτὴν τὸν Ῥώμης καὶ τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας καὶ τὸν Θεσσαλονίκης, καὶ οἱ Μοναχοὶ τοῦ Θεοφίλου οἱ ἐχθροὶ τὸν Χρυσόστομον, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τῆς δευτέρας Συρίας κατὰ Πέτρου Ἀπαμείας τὴν Σύνοδον τῆς Ἐπαρχίας, καὶ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Μοναχοὶ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων κατὰ Σεβήρου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας Ἰωάννην καὶ Μηνᾶν, καὶ ἄλλοι ἄλλους, καὶ ἴδε ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς τόποις. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια οὐ διδόασί τι ἀξίωμα, ἢ ἡγεμονίαν μοναρχικήν, ἢ τῷ Ῥώμης, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἴρηται πολλάκις περὶ τούτων πρότερον, καὶ μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται ἰδικώτερον, ὅθεν καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἀληθεύουσιν οἱ Λατῖνοι λέγοντες περὶ τῆς Συνόδου ὅπερ οὐκ ἐφρόνησε. δεύτερον, ἐπειδὴ ὁ Ῥώμης ἐνόμιζεν ἔχειν ἀξίωμά τι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἴδιον ἵνα ἐνεργῇ ὑπερορίως, ἴδιον ποιούμενος τὸ κοινὸν τῶν Πατριαρχῶν ἀξίωμα, ἡ Σύνοδος λέγει, εἶναι τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἴσον τῷ Ῥώμης, μετροῦσα διὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὸ τοῦ Ῥώμης ἀξίωμα, καὶ ἀνάπαλιν, ὡσανεὶ ἔλεγε πλὴν τῆς τάξεως καθ᾽ ἣν ἐστὶ πρῶτος ὁ Ῥώμης καὶ δεύτερος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἐστὶν ὁ Ῥώμης ὅπερ ἐστὶν ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἐξουσίαν ἐκτείνεσθαι ὡς ἐφαπλοῦται καὶ ἡ τοῦ Ῥώμης, ἀλλὰ μὴν ὁ Ῥώμης μόνων τῶν Ἑσπερίων ὀρθοδόξων ἐστὶ Πατριάρχης, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως μόνων τῶν διωρισμένων αὐτῷ ἐστὶ Πατριάρχης, ἀλλ᾽ ὁ Ῥώμης ἐν ἀνάγκαις ἐνεργεῖ καὶ ὑπερορίως, ἄρα καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως. ἐστὶ δὲ τὸ αὐτὸ ἀξίωμα καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις ἀπαραλλάκτως. ἤρκεσε δὲ ἡ μετὰ τοῦ Ῥώμης τοῦ Κωνσταντινουπόλεως σύγκρισις πρῶτον εἰς βεβαίωσιν τῶν πρεσβείων τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε δηλαδὴ τὸν Κωνσταντινουπόλεως προτιμᾶσθαι τῇ τάξει τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ εἶναι μετὰ τὸν Ῥώμης ἵνα μὴ ᾖ μετὰ τὸν Ἱεροσολύμων. τίς δέ ἐστιν ἡ ἀνάγκη αὕτη καθ᾽ ἣν οἱ Ἐπίσκοποι ἢ αὐτοὶ οἱ τῶν καθολικῶν θρόνων, ἤτοι οἱ Πατριάρχαι, ἢ καὶ οἱ λοιποὶ ἐνεργοῦσιν ὑπερορίως; εἴρηται καὶ περὶ τούτου ἐν πᾶσι τοῖς ἀνωτέρω βιβλίοις. δεύτερον, ὁ Ῥώμης τὸν μεθ᾽ οὗ ῥητῶς συγκρίνεται οὐ δύναται εἰπεῖν εἶναί τι πλείω τοῦ μεθ᾽ οὗ συγκρίνεται, εἰ μή που μαίνοιτο προφανῶς, σπερμολογῶν καὶ λεξιθηρῶν καὶ αἱρεσιολογῶν πρὸς καθαίρεσιν μὲν τῶν καλῶς καὶ πολλάκις καὶ φανερῶς καὶ ὑφ᾽ ὅλης τῆς Οἰκουμένης διωρισμένων, εἰς σύστασιν δὲ τῶν χθὲς καὶ πρότριτα ἐξευρημένων παρ᾽ αὐτοῦ πρὸς φθορὰν πάντως τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιωμάτων, δὸς δ᾽ εἰπεῖν καὶ ἀσεβημάτων. ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πέμπτου κεφαλαίου ἑνδεκάτου Παράγραφον τριακοστὸν δεύτερον.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ΙΖʹ.

Διάλυσις τοῦ ἑνδεκάτου ἐπιχειρήματος τῶν Λατίνων, ὅπερ ἐστίν, ὅτι ἡ Σύνοδος τὴν Ἐκκλησίαν Ῥώμης μὴ κανονιζομένην κανονίζουσα μὴ νηστεύειν τὸ Σάββατον, παραινομεῖ.

Πρὸς τὸ ἑνδέκατον ῥητέον, ὅτι ἐδείχθη προλαβών, ὡς οἱ Κανόνες τῶν Ἀποστόλων εἰσὶν ἀληθινοὶ καὶ ὀγδοηκονταπέντε, καὶ ἰδίως ὁ ἑξηκοστὸς ἔνατος ἐδείχθη ἀπὸ τοῦ Ἐπιφανίου ἀληθέστατος, ὡς καὶ οἱ ἐξηγηταὶ μαρτυροῦσι, καὶ ἡ παράδοσις βεβαιοῖ, καὶ κατὰ τὸν Βασίλειον εἰς τὴν ὁμιλίαν, Παρακαλεῖτε οἱ ἱερεῖς, καὶ τὸν Χρυσόστομον εἰς τὴν ἑνδεκάτην ὁμιλίαν τῆς Ἑξαημέρου, καὶ αὐτὸν τὸν Θεοφόρον Ἰγνάτιον, καὶ ἡ κοινὴ χρῆσις εἴτε Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν καὶ εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην βεβαιοῖ ὅτι ἐστὶν ἀποστολικὴ νομοθεσία ἡ νηστεία Τετράδος καὶ Παρασκευῆς, ἐν δὲ Σαββάτῳ οὐ δεῖ νηστεύειν, ὁ γὰρ ἑξηκοστὸς τέταρτος ἀποστολικὸς Κανὼν τοῦτο κωλύει, καὶ μαρτυροῦσιν οἱ ἅγιοι πατέρες, οἵ τε ἐξηγηταὶ τῶν Κανόνων, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. ἐν δὲ ταῖς τῶν Ἀποστόλων Διαταγαῖς λέγεται, Χρὴ νηστεύειν μεγάλην ἑβδομάδα, καὶ Τετράδα καὶ Παρασκευήν. Καί, αὐτὸ δὲ νηστεῦσαι τὸ Σάββατον, οὐχ ὅτι δεῖ νηστεύειν τὸ Σάββατον κατάπαυσιν δημιουργίας ὑπάρχον, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνο χρὴ νηστεύειν τοῦ Δημιουργοῦ

ἐν αὐτῷ ἔτι ὑπὸ γῆν ὄντος, βιβλίῳ πέμπτῳ κεφαλαίῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ. ἔτι ἐν αὐταῖς λέγεται, Νηστεύειν Τετράδα καὶ Παρασκευήν, οὐ μὴν Σάββατον, ἢ Κυριακήν, πλὴν τοῦ ἑνός, βιβλίῳ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ. καὶ ὁ Βασίλειος εἰς τὴν εἰρημένην ὁμιλίαν λέγει ῥητῶς, Ἤδη σεαυτὸν ἄξιον παρασκεύασον τῆς σεμνοτάτης νηστείας, ἐπειδὴ πέντε ἡμερῶν νηστεία ἡμῖν προκεκήρυκται, ἄρα τῷ Σαββάτῳ νηστεία οὐκ ἦν. καὶ Χρυσόστομος εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ὁμιλίαν λέγει, Τοῖς τὸν δρόμον τῆς νηστείας δεξαμένοις καθάπερ σταθμοὺς καὶ καταγώγια καὶ ἀκτὰς καὶ αἰγιαλοὺς καὶ λιμένας τὰς δύο ταύτας τῆς ἑβδομάδος, ἤγουν Σάββατον καὶ Κυριακὴν βραχύ τι διαναπαύσασθαι κεχάρισται ὁ Δεσπότης, ἵνα καὶ τοῦ σώματος μικρὸν ἀνιέντες ἀπὸ τῶν πόνων τῆς νηστείας, καὶ τὴν ψυχὴν παραμυθησάμενοι, πάλιν παρελθουσῶν τῶν δύο τούτων ἡμερῶν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἴδε καὶ Κλήμεντα τὸν Στρωματέα Στρωματέων βιβλίῳ ἑβδόμῳ, ἔνθα φησί, Δεῖ νηστεύειν Τετράδα καὶ Παρασκευήν. καὶ ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος ὡς ἀναγκαιότατον καὶ συμπεφωνημένον πᾶσι τοῖς κλίμασι τῆς Οἰκουμένης καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡρισμένον Αἱρέσει ἑβδομηκοστῇ πέμπτῃ καὶ Αἱρέσει ἑβδομηκοστῇ λέγει, Ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ νηστείᾳ, ξηροφαγία καὶ ἁγνεία. καὶ Χρυσόστομος λόγῳ Ἀνδριάντων τρίτῳ, Τί γὰρ ὄφελος ὅταν μὲν ὀρνίθων καὶ ἰχθύων ἀπεχώμεθα, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς δάκνωμεν. καὶ πάλιν ὁ Ἐπιφάνιος Αἱρέσει ἑβδομηκοστῇ πέμπτῃ, Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Πάσχα ὅτε παρ' ἡμῖν χαμευνίαι καὶ κακοπάθειαι, ξηροφαγίαι, εὐχαί, ἀγρυπνίαι, νηστεῖαι, αὐτοὶ ἀπέωθεν ὀψωνοῦσι κρέα καὶ οἶνον, πολλάκις Τετράδα νηστεύοντες οὐ θεσμῷ, ἀλλ' ἰδίᾳ προαιρέσει, καὶ ὅμως Τετρὰς καὶ Προσάββατον νηστεία ἐστὶν ἐν Ἐκκλησίᾳ ὡρισμένη. ὅθεν παλιλλογοῦμεν, λέγει γὰρ εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν νηστείαν Τετράδος καὶ Παρασκευῆς. καὶ ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ πάλιν Αἱρέσει ἑβδομηκοστῇ πέμπτῃ λέγει, ἀποστολικὴν παράδοσιν εἶναι τὸ νηστεύειν Τετράδα καὶ Παρασκευὴν πλὴν τῆς Πεντηκοστῆς. καὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου λέγεται, ὅτι ἦν ὁ σεβασμιώτατος οὗτος Ἀμβρόσιος ἐγκρατείας πλήρης, ἠγρύπνει τε πολλὰ καὶ ἐνήστευεν, εἰ μὴ τῷ Σαββάτῳ καὶ τῇ Κυριακῇ, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος λέγει, Τετάρτῃ οὖν καὶ Παρασκευῇ οὐ χρὴ λυθῆναι νηστείαν χωρὶς μεγάλης ἀνάγκης, τῇ γὰρ Τετάρτῃ ὁ Ἰούδας τὸν Κύριον προδέδωκε, καὶ τῇ Παρασκευῇ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς, συμφώνως τῷ ἱερομάρτυρι Πέτρῳ τῷ Ἀλεξανδρείας, Κανόνι δεκάτῳ πέμπτῳ, καὶ Τιμοθέῳ Ἀλεξανδρείας, Κανόνι δεκάτῳ, τὸ γὰρ μεταλαμβάνειν ἐλαίου τὸν ἅπαξ ἐκτακέντα δίκαιόν ἐστι. τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος. ὁ δὲ μακάριος Βενέδικτος ἐν τοῖς Κανόσιν οὓς ἐποίησε τῷ τάγματι αὐτοῦ, ἐν Κανόνι τεσσαρακοστῷ πρώτῳ συμφώνως τῷ ἀποστολικῷ Κανόνι, καὶ Ἰγνατίῳ, Πέτρῳ, Βασιλείῳ, Χρυσοστόμῳ, Ἐπιφανίῳ, Ἀμβροσίῳ, Ἱερωνύμῳ καὶ Αὐγουστίνῳ Τετράδα καὶ Παρασκευὴν ἐκέλευσεν ἕως ὥρας ἐνάτης, οὐδὲ ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν ἐσθίειν. ὅτι δὲ Τετράδος καὶ Παρασκευῆς καὶ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡ νηστεία ξηροφαγία ἦν, μάρτυρες οἱ ἀνωτέρω πατέρες, καὶ ἡ ἐν Λαοδικείᾳ Σύνοδος Κανόνι πεντηκοστῷ. πρὸς ὃ δὲ οἱ Λατῖνοι προσφέρουσι περὶ τῶν Ἀσκητῶν τῶν καὶ τῷ Σαββάτῳ νηστευόντων, λέγομεν, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κοινόν, ἀλλὰ κατὰ μόνας ἐνήστευον, καὶ ἑκουσίᾳ βουλῇ ὅτε μὲν ἐνήστευον, ὅτε δὲ κατέλυον, καθ' ἣν γνώμην ἔχει ἐννοεῖσθαι καὶ τὸ τοῦ Ἱερωνύμου πρὸς Λυκίνιον ἐρωτήσαντα, εἰ χρὴ νηστεύειν τὸ Σάββατον, ὁ δὲ ἅγιος ἀπεκρίθη αὐτῷ, ὡς ὄφελόν γε ἐΐδου ὁ Θεὸς δύνασθαι ἡμᾶς νηστεύειν καθ' ἡμέραν, δι' εὐλάβειαν δηλονότι, οὐ μὴν διά τινα νομικὴν τήρησιν, ἄλλως γὰρ ἂν ἥμαρτεν ὁ ἅγιος, καθότι ὁ δέκατος ὄγδοος Κανὼν τῆς ἐν Γάγγρᾳ ἀναθεματίζει τοὺς νηστεύοντας τὴν Κυριακήν. ἡ Σύνοδος τοίνυν ἀποτείνεται εἰς τοὺς Ῥωμαίους τοὺς ὡς Νόμον παραδεδωκότας τὴν νηστείαν τοῦ Σαββάτου κατὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς Ἐκκλησίας. ὅτι δὲ οὐκ ἦν ἡ νηστεία ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀπὸ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Παύλου, ἀλλ' ἦν καινοτομία, μάρτυς καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἐπιστολῇ ἑκατοστῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ λέγων περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ εἰς Μεδιόλανα ἀπερχομένῳ ἀκολουθησάσης, ὅστις εὑρὼν ἐκεῖ καταλυόμενον τὸ Σάββατον, ἠρώτησε τὸν ἅγιον Ἀμβρόσιον, κἀκεῖνος ἀπεκρίθη αὐτῷ οὕτως, Ἐγὼ ὅτε εἰς Ῥώμην ἀπέρχομαι, νηστεύω τὸ Σάββατον, ὅτε δὲ εἰς τὰ Μεδιόλανα, οὐ νηστεύω αὐτό, οὕτω ποίει καὶ σύ. καὶ ὁ Πλάτινας καθαρῶς ἱστορεῖ, ὅτι ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος ὁ πρῶτος δηλονότι διώρισεν ἵνα νηστεύωσιν οἱ Χριστιανοὶ τὸ Σάββατον, τοῦτο μέν, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἦν ὁ Κύριος ἐν τῷ τάφῳ, τοῦτο δέ, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐνήστευσαν οἱ Ἀπόστολοι. ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ νηστεία τοῦ Σαββάτου οὐκ ἦν πανταχοῦ, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν Ῥώμην, καὶ οὐκ ἦν προσέτι Νόμος τοῦτο, ἀλλὰ συνήθεια, ἐσιωπᾶτο. ὅτε δὲ ἤρξατο ἐφαπλοῦσθαι καὶ εἰσάγειν παρανομίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ νηστεία δηλονότι τοῦ Σαββάτου καὶ ἡ κατάλυσις τῆς Τετράδος, δικαίως ἡ Σύνοδος ἐκώλυσε τὴν τοιαύτην νηστείαν καὶ ὡς κεκωλυμένην καὶ ὡς αἰτίαν παρανομίας. ὅθεν καὶ οὐ καλῶς ὁ Ἰννοκέντιος διώρισε καταλύεσθαι τὴν νηστείαν τῆς Τετράδος, ἀντινομοθετῶν τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ. λέγομεν τοίνυν πάλιν, ὅτι ὅσον μὲν ἦν τὸ Σάββατον εἰς τὴν Ῥώμην μόνην νηστευόμενον, παρεωρᾶτο. ὅτε δὲ γέγονε δόγμα καὶ πρὸς ἀνατροπὴν τῆς νηστείας τῆς Τετράδος, ἐκωλύθη. καθὼς καὶ αἱ δύο ἡμέραι τῆς πρώτης ἑβδομάδος ἐν ὅσῳ ἐγαστριμαργοῦντο μόνον εἰς τὴν Δύσιν, ἐσιωπῶντο, ὅτε δὲ ἤρξαντο διδάσκεσθαι καὶ εἰς Βουλγαρίαν, ἠλέγχθησαν παρὰ τοῦ Φωτίου. ἡ Σύνοδος τοίνυν δικαίως καὶ ἁγίως καὶ ἀποστολικῶς διώρισεν, οἱ δὲ παραβαίνοντες, βλασφημοῦσι καὶ ἀντιπράττουσι τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. ὅτι δὲ οὐκ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης ἡ νηστεία τοῦ Σαββάτου, μάρτυρες δύο ῥητῶς, πρῶτος ὁ Πλάτινας, ὃς λέγει ὅτι ὁ Πάπας Κάλλιστος ὁ πρῶτος διέταξε

νηστεύειν

νηστεύειν τὸ Σάββατον τετράκις τοῦ χρόνου κατὰ τοὺς τέσσαρας καιρούς· ὁ δὲ Ἰννοκέντιος ὁ πρῶτος διέταξε νηστεύειν αὐτὸ πάντοτε. δεύτερος μάρτυς ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, καὶ σαφέστατα ἴδε κατωτέρω βιβλίου δεκάτου μέρους πρώτου κεφάλαιον δέκατον τρίτον, ὅπουγε ἀναμφιβόλως ὁ Αὐγουστῖνος βεβαιοῖ εἰς μόνην τὴν Ῥώμην τὴν νηστείαν τοῦ Σαββάτου, τὴν κατάλυσιν δὲ αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην, καὶ ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον πέμπτον. ὅτι δὲ νηστεύεσθαι τὸ Σάββατον ὁρισμῷ ἐπισκοπικῷ, ἐστὶ δόγμα αἱρετικόν, μάρτυς ὁ Ἐπιφάνιος ἔνθα φησὶ, Νηστείαν τοῦ Σαββάτου κηρύττει (ὁ Μαρκίων) τὸ δὲ Σάββατον νηστεύει διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἐπειδὴ, φησὶ, τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν ἡ ἀνάπαυσις τοῦ πεποιηκότος τὸν κόσμον, καὶ ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀναπαυσαμένου, ἡμεῖς νηστεύομεν ταύτην ἵνα μὴ τὸ καθῆκον τοῦ Θεοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐργαζώμεθα, Αἱρέσει περὶ Μαρκίωνος. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὅτι ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία τὸ Σάββατον οὐκ ἐνήστευε, καὶ ὅτι ἡ νηστεία τοῦ Σαββάτου ἐστὶν ὑπὸ τῶν Αἱρετικῶν ἐξευρημένη κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων, καὶ ἡ νηστεία Τετράδος καὶ Παρασκευῆς ἐστὶν ὡρισμένη θεσμῷ. ὅτι δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐνήστευον καὶ αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς οἱ παλαιοὶ, μάρτυς Εἰρηναῖος βιβλίῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τρίτῳ λέγων, ὅτι ἐπὶ Τελεσφόρου Πάπα ἐνάτου ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ μάρτυρος ἦν ἡ νηστεία ἑπτὰ ἑβδομάδες. κακῶς οὖν οἱ Λατῖνοι τὰς δύο ἡμέρας καταλύουσιν. οὕτω καὶ Ἐπιφάνιος ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως ἑπτὰ ἑβδομάδας τῆς τεσσαρακοστῆς λέγει εἶναι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΗʹ.

Ἀντιθέσεις ἐξ Λατίνων διὰ τὴν τοῦ Σαββάτου νηστείαν· καὶ ἀναίρεσις αὐτῶν ἐκ τῶν Κανόνων καὶ τῶν Διαταγῶν καὶ τῶν πατέρων, ἐξ ὧν δείκνυται παράνομος ἡ τῆς Τετράδος κατάλυσις καὶ ἡ τοῦ Σαββάτου νηστεία, καὶ περὶ διαφορᾶς διωρισμένων καὶ ἀορίστων νηστειῶν, καὶ τῆς ἐξ ᾍδου ἐλευθερίας, ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐν αὐτῷ μετανοίας, καὶ περὶ καταστροφῆς τῶν ψευδῶν ἱστοριῶν καὶ προτάσεων καὶ τῶν λοιπῶν ἀγώνων τῶν Λατίνων κατὰ τῆς Συνόδου.

Ἀντιθέσεις τινὲς τῶν Λατίνων ὑπὲρ τῆς νηστείας τοῦ Σαββάτου, ὧν ἀναιρεθεισῶν, πᾶσαι αἱ προβαλλόμεναι ἐνστάσεις περὶ τούτου διαλύονται. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ΠΡΩΤΗ. Οἱ Ἕλληνες νηστεύουσι Τετράδα καὶ Παρασκευὴν, ἐπειδὴ δὲ νηστεία οὐκ ἔστι τὸ ἀπέχεσθαι κρεῶν καὶ ἰχθύων, καὶ ὅλως τὸ ξηροφαγεῖν, τοῦτο γάρ ἐγκράτεια ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἐσθίειν, ὅπερ οὐ ποιοῦντες οἱ αὐτοὶ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, οὐ νηστεύουσιν, ἀλλὰ μόνον ἐγκρατεύονται. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ὁ λόγος οὐκ ἔστι περὶ τοῦ ἢ ποιεῖ οὐδεῖνα καὶ οὐδεῖνα, ἀλλὰ περὶ τοῦ τί φρονεῖ καὶ διδάσκει ἡ Ἐκκλησία περὶ τῶν ἐν αὐτῇ νηστειῶν. πρόδηλον δὲ ὅτι διδάσκει ἅπερ εἶπον ἀνωτέρω οἱ ἅγιοι πατέρες. ἡ δὲ λατινὶς φρονεῖ καὶ διδάσκει τὴν κατάλυσιν εἰς ἰχθύας, τισὶ δὲ συγχωρεῖ ἀδεῶς καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν κρεῶν, προφάσεις προβαλλομένοις μηδὲν ἀναγκαῖον ἐχούσας μεθ᾽ ἑαυτῶν. ἀντίκειται δὲ τοῦτο τοῖς ἁγίοις πατράσι. δεύτερον, οἱ πλείονες τῶν Ἑλλήνων νηστεύουσι καὶ ἐγκρατεύονται κατὰ τὴν παράδοσιν, εἰ δὲ τινὲς καταλύουσιν, οὐκ ἔστι τοῦτο κοινὸν πταῖσμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μόνον τῶν ποιούντων τὴν τοιαύτην παρατροπὴν, ὅθεν καὶ ἐλέγχονται καὶ κανονίζονται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. τρίτον, ἐξ οὗ καιροῦ ἤρξαντο οἱ Λατῖνοι παρατρέπειν τὰς κοινὰς καὶ ἀρχαίας παραδόσεις, καὶ τὰς νηστείας διόλου ἀπεβάλοντο. ὅθεν ὁ ἱερὸς Μαργούνιος ἐν τῇ σημειώσει τοῦ εἰκοστοῦ Κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου φησὶν, Οὐ νηστεύουσιν οἱ Λατῖνοι ποτὲ, καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἐκ πολλοῦ ἀνέλιπε τὰς νηστείας, ἡμῶν τῶν ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ τῶν διαβαλλομένων ἅπαντα βέβαια τηρούντων. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. Καὶ νηστεύουσιν οἱ Λατῖνοι, καὶ πρὸ τῶν χειροτονιῶν νηστεύουσιν, οὔτε διαφέρουσι τῶν Γραικῶν, διότι καὶ Λέων ὁ Πάπας λέγει ἵνα γίνωνται χειροτονίαι καὶ τῇ Κυριακῇ τὸ πρωῒ, μάλιστα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς Διόσκορον Ἀλεξανδρείας μήπω Αἱρετικὸν γενόμενον δείκνυται ὅτι συνεφώνουν εἰς τὰς νηστείας καὶ αἱ δύο Ἐκκλησίαι, ὅθεν συνάγεται πρῶτον μὲν εἶναι ἕνα τῶν πολλῶν τὸν Λέοντα, ἀλλ᾽ ὃν Ἰωάννης ὁ Μόσχος ἐν τῷ Λειμωναρίῳ λίαν ἐπαινεῖ, καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος διὰ προστάγματος αὐτοῦ συνεκροτήθη, καὶ δεύτερον, ὅτι οὐ πρὸς Σκύθας ἀλλ᾽ εἰς Ἕλληνας ἔγραψεν ἐπιτρεπτικῶς, ὅθεν ἀεὶ καὶ παρ᾽ Ἕλλησιν ἦσαν νηστεῖαι πρὸ τῶν χειροτονιῶν, τότε δὲ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ ἤρξαντο ἀμελεῖσθαι, ὅτε ὁ Διόσκορος ἐξέπεσεν εἰς αἵρεσιν, ἄρα δῆλον ἐστὶν, ἐπειδὴ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔγραψεν ὁ Λέων, καθότι οὐδεὶς ἄλλος παρετράπη τῆς παραδόσεως, καὶ δείκνυται ἐκ τούτου ἡ συμφωνία τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅτι δὲ ὁ Λέων Ἕλλησι καταθύμιος, μάρτυς ὁ Παλαμᾶς ἐν τῷ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος πέμπτῳ λόγῳ εἰπὼν, ὅτι ὁ Λέων Γραικὸς ἦν, καὶ γραικιστὶ συνέγραψεν. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς ταῦτα πρῶτον, ὅτι ὁ Λέων οὐκ ἦν ἀντίδοξος τοῖς τοσούτοις ἐγκρίτοις ἁγίοις πατράσι καὶ τοῖς Κανόσιν ἵνα καὶ αὐτοῖς ἐναντία φρονήσῃ καὶ γράψῃ, ὅθεν οἱ Λατῖνοι εὑρίσκονται φθείροντες τὰς βίβλους τῶν ἁγίων καὶ τῶν Κανόνων καὶ τῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐπιστολῶν τῶν Παπῶν, ὡς ῥηθήσεται βιβλίου δεκάτου μέρους ὀκτὼ κεφαλαίῳ πέμπτῳ, τί οὖν θαυμαστὸν εἰ διέφθειραν καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Λέοντος; εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀββᾶς Νεκταίριος ἔγραψεν ἑλληνικῶς, ἤτοι ἀληθῶς, ὅτι οὐ πάσας τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Λέοντος ἔφθειραν,

ἀλλὰ

ἀλλά τινας, ἀρκεῖ ὅμως ὅτι ὅλως ἔφθειραν. καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη πρὸς Διόσκορον ἀντικειμένη οὖσα, ὡς εἴρηται, τοῖς Κανόσι τοῖς ἁγίοις καὶ τῇ παραδόσει, πάντως ἐκ τῶν διεφθαρμένων ἐστί. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἔγκλημα τῶν Λατίνων ἵνα μὴ γίνωνται αἱ χειροτονίαι ἐν παντὶ καιρῷ, ἀλλ' ἐν χρόνοις διωρισμένοις. νηστεῖαι δὲ γίνονται πρὸ τῶν χειροτονιῶν καὶ δεήσεις πάντοτε ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ ἀρχαῖον καὶ πάτριον ἔθος, οὐ μὴν ἐν τοῖς τοιοῖσδε καιροῖς, καὶ μάλιστα ἐν ἡμέραις ὅτε ἀπηγορευμένον ἐστὶ τὸ νηστεύειν. δεύτερον, τῶν τοιούτων λατινικῶν νηστειῶν τῆς πράξεως οὐκ ἔστι μάρτυς οὔτε ἅγιος οὔτε ἀρχαῖος φανερὸς ἱστορικὸς οὔτε μὴν Σύνοδός τις, ἀλλὰ γραικολατῖνοι, ταὐτὸν εἰπεῖν παπολάτραι τινές, Λέων Μαγκουτῖνος καὶ ὁ συμμύστης τοῦ λατινόφρονος Βέκκου ὁ Μετοχίτης, οἱ αὐτοὶ ὄντες καὶ μυθοπλάσται καὶ ψευδομάρτυρες. τρίτον, ὅτι ὁ Λέων εἰ οὕτως ἀληθῶς ἐφρόνησεν, οὐκ ἐφρόνησεν ὀρθῶς ἐν τούτῳ. καὶ γὰρ τίνα ἐξουσίαν εἶχεν ἵνα νομοθετῇ ἐν οἷς οὐκ ἐξῆν αὐτῷ, καὶ μάλιστα περὶ ἠθῶν ἀπηγορευμένων; τέταρτον, Ἰωάννης ὁ Μόσχος ἐπαινεῖ τὸν Λέοντα περὶ τῆς ἐπιστολῆς καὶ μόνης, ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς ἔργοις. ὡς καὶ ὁ Πέτρος ἦν ἐπαινετὸς ἐν τοῖς ἄλλοις, οὐ μὴν καὶ ὅτε ὑπεστέλλετο καὶ διεκρίνετο ἀπὸ τῶν ἐξ ἐθνῶν πιστῶν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. πέμπτον, ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος οὐ συνέστη παρὰ τοῦ Λέοντος, ἀλλὰ παρὰ Θεοῦ καὶ τοῦ Βασιλέως, ὀργανικῶς δὲ ἤθροισεν αὐτὴν ὁ Λέων, ἀλλ' οὐ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιος, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω εἰς τὸν τόπον, ἥτις ἔλυσε τὰς ἀμφιβολίας πολλῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Λέοντος. οἱ δὲ σοφοὶ τῶν παπιστῶν ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὅτι ὁ Λέων μαχόμενος τῇ Συνόδῳ περὶ τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, κατεφρονήθη καὶ εἰς οὐδὲν ἐλογίσθη. λέγουσιν ὅτι τὴν Σύνοδον ἤθροισεν ἰδίῳ ὁρισμῷ, ψευδόμενοι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. ἕκτον, εἰ ὁ Παλαμᾶς εἶπε, χρὴ δέχεσθαι τὸν Λέοντα Γραικὸν ὄντα καὶ γραικιστὶ γράψαντα, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο λόγου ἄξιον εἰπεῖν ὅτι τὸν Παλαμᾶν διόλου ψευδές, καὶ ἐκ τούτου συνάγειν τοῦ Λέοντος τὴν μεγάλην ἁγιωσύνην, καθότι ὁ Λέων οὔτε Γραικὸς ἦν οὔτε γραικιστὶ συνέγραψεν. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ΤΡΙΤΗ, Ὁ Μαργούνιος λέγει, ὅτι διὰ τοὺς Ἀπολιναριστὰς καὶ Κολλουθιανοὺς ἀπηγορεύεται ἡ νηστεία τοῦ Σαββάτου, καὶ οἱ τοιοῦτοι Αἱρετικοὶ ἦσαν μετὰ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, ὡς μαρτυρεῖται κοινῶς, ἡ δὲ νηστεία τοῦ Σαββάτου ἀπηγορεύθη διὰ Σίμωνα τὸν μάγον καὶ Μένανδρον καὶ Βασιλείδην καὶ Σατορνῖνον καὶ Κήρινθον καὶ Καρποκράτη καὶ Μαρκίωνα. οἵτινες ἦσαν πρὸ τοῦ Κωνσταντίνου, καὶ ἐγγὺς τῶν Ἀποστόλων, ὅθεν δείκνυται καὶ ἐκ τούτου ὅτι ὁ Μαργούνιος ψευδέστατός ἐστιν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι οἱ Λατῖνοι μᾶλλον ψεῦσται καὶ συκοφάνται εὑρέθησαν, ἐπειδὴ συκοφαντοῦσι τὸν Μαργούνιον λέγοντα ἐν τῇ σημειώσει τοῦ ἑνδεκάτου Κανόνος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου ταῦτα ῥητῶς. Ἀπείρηται δὲ ἐν τῷ Σαββάτῳ ἡ νηστεία, ἔξω τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς περὶ τῶν Κανόνων, διὰ μὲν ἄλλην καὶ σοφωτέραν αἰτίαν, ἔστι δὲ ἡ αἰτία αὕτη, ἵνα μὴ δόξωμεν συμφωνεῖν τοῖς Κολλουθιανοῖς καὶ Ἀπολιναρείοις τοῖς σαββατίζουσι πρὸς λύτρωσιν τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν. ἐνήστευον γὰρ λέγοντες, δύνασθαι τὴν νηστείαν λυτρῶσαι τοὺς ἀποθανόντας ἐν ἁμαρτίᾳ, καὶ ἔξω τοῦ ᾅδου ἀνάψυξιν ἀναμένοντας, ὃ καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν τάχα ἐφαίνετο νηστεύοντας κατὰ τὸ Σάββατον, ἐν ᾧ ἑκάστῳ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων προσευχόμεθα τὰ νεκρώσιμα ψάλλοντες. ἵνα οὖν φύγωμεν ταύτην τὴν Αἵρεσιν καὶ αἱρετικὴν συμφωνίαν, οὐ νηστεύομεν καθὼς οἱ Λατῖνοι, οἱ αὐτὴν ταύτην τὴν Αἵρεσιν ἀνανεώσαντες, δογματίζοντες εἶναι καθαρτήριον, ὃ λέγουσι Πουργατώριον, ἐν ᾧπερ αἱ ψυχαὶ κάθαρσιν διὰ πυρὸς τῶν ἀνομιῶν εὑρίσκουσι, καὶ διὰ τοῦτο νηστεύουσιν, οὐ τῷ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔργῳ τὸ κακοθρύλλητον Πουργατώριον διαμαρτυρόμενοι, καὶ φοβούμενοι εἰπεῖν, ὅτι καὶ ἐν ᾅδῃ λύτρωσίς ἐστιν, ὃ οἵτε πατέρες καὶ αἱ γραφαὶ ὁμολογοῦσιν, ἀρνούμενοι μὲν ἐν τῷ ᾅδῃ εἶναι μετάνοιαν, ἀλλ' οὐ λύτρωσιν, ἵνα μή τι ἀσύμφωνον τῷ μεγάλῳ ἐλέει τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ εἴπωσι, καὶ τὰ λοιπά. ἐν οἷς σημειῶσαι, ὅτι οὐ λέγει ὁ Μαργούνιος καταλύειν τὸ Σάββατον διὰ τοὺς Ἀπολιναριστὰς καὶ Κολλουθιανούς, ἀλλ' ὅτι ὡρίσθη ὑπὸ τῶν Κανόνων καταλύεσθαι, χρησιμεύει ὅτι γεμὴν καὶ διὰ τοὺς πάλαι Αἱρετικούς, καὶ διὰ τοὺς Ἀπολιναριστὰς καὶ Κολλουθιανούς, ἐξ ὧν δείκνυται τὸν μὲν Μαργούνιον εὖ μάλα ἀληθεύειν, τοὺς καινοτόμους δὲ ψεύδεσθαι Λατίνους. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ, Ὅτι ἐγίνοντο νηστεῖαι πρὸ τῶν χειροτονιῶν, μαρτυρεῖ καὶ αὐτὸς Μαργούνιος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, ὅπου φησίν, ὅτι ἦν συνήθεια, ἵνα γίνωνται αἱ χειροτονίαι τὸ Σάββατον, διότι προηγοῦνται αἱ νηστεῖαι Τετράδος καὶ Παρασκευῆς. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, περὶ τοιούτων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων Κανόνας καὶ ἀρχαίους ἱστορικοὺς καὶ τοὺς ἐγκρίτους πατέρας καὶ Συνόδους δεῖ προσφέρειν, οὐ νεωτέρους καὶ ἀπόκρυφα Μηνολογίδρια καὶ ἐπιταφίδρια, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα κἂν μυρία εἴπωσι, καὶ πολλαχῶς διαμαρτύρωνται οἱ Λατῖνοι, ἀντ' οὐδενὸς λογίζονται, καὶ γὰρ τὰ ἀρχαῖα καὶ κοινὰ παντάπασιν ἀμεταποίητά εἰσι καὶ ἀπαραλόγιστα. δεύτερον, ὅτι τοῦτο τοῦ Μαργουνίου ἡμῖν μᾶλλον βοηθεῖ, ἐπειδὴ τὴν κατάλυσιν τοῦ Σαββάτου καὶ τὴν νηστείαν Τετράδος καὶ Παρασκευῆς διὰ συντόμου ἱστορίας καθαρῶς διαμαρτύρεται. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ. Ὁ Μαργούνιος αἰτίαν δίδωσι τοῦ μὴ νηστεύεσθαι τὸ Σάββατον, διότι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀνέστη ὁ Κύριος, τουτέστι τὸ ἑσπέρας, λέγοντος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, Ὀψὲ Σαββάτων, διὰ τοῦτο ἑορτάζοντας τὴν ἁγίαν καὶ ὑπερθαύμαστον Ἀνάστασιν, ἑκάστοτε ἐν τῷ Σαββάτῳ οὐ δεῖ νηστεύειν ἡμᾶς, ὡς προστάττουσιν ἡμῖν οἱ μεγαλορρήμονες Λατῖνοι. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ὁ σοφὸς Μαργούνιος οὕτω νομίζει τὸ ἀναστῆναι τὸν Κύριον ἐν τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Σαββάτου, ὡς ἐνόησαν καὶ ἡρμήνευσαν αὐτὸ οἱ ἅγιοι πατέρες, ἡρμήνευσαν δὲ ἐκεῖνοι τό, Ὀψέ· ταὐτὸν εἰπεῖν τοῦ Μαργουνίου τὸ ἑσπέρας αὐτὸ τοῦ ὄρθρου βαθέος, ὡς ῥητῶς φησιν ὁ Εὐαγγελιστὴς

Λουκᾶ. καὶ ἐπειδὴ ἡ νὺξ ἐκείνη καθ' ἣν ἀνέστη ὁ Κύριος ἐστὶ τέλος μὲν τοῦ Σαββάτου, ἀρχὴ δὲ τῆς Κυριακῆς, καὶ τῷ αὐτῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας ἀναγινώσκεται τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου, τῇ δὲ νυκτὶ τὰ τῶν λοιπῶν Εὐαγγελιστῶν, καὶ νομίζεται ἀρχὴ ἐκείνης τῆς νυκτὸς τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου, ὡρίσθη ὑπὸ τῶν Κανόνων, καὶ ἀπεδέξατο ἡ Ἐκκλησία ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καιροῦ τῶν Ἀποστόλων εἶναι χαρμοσύνας ἡμέρας καὶ τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακήν. ὅθεν ὁ Ἀμασείας Ἀστέριος ὁμιλίᾳ περὶ αἰδοῦς λέγει, Ζυγὸν ὁρέων, καὶ ἴσην τῷ Σαββάτῳ τὴν Κυριακήν. καλῶς οὖν εἶπεν ὁ Μαργούνιος καὶ ἀληθῶς περὶ τοῦ Σαββάτου, ὃν πεισματικῶς παρερμηνεύοντες οἱ Λατῖνοι, οὐδὲν ὠφελοῦνται. ἈΝΤΙΘΕΣΙΣ ἝΚΤΗ. Πολλοὶ τῶν πατέρων φασίν, οὐδένα κωλύεσθαι τὰ τῆς μετανοίας καὶ τὰ περὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς σαρκὸς ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ καὶ ἡμέρᾳ ἐνεργεῖν, καὶ ἀσκεῖσθαι περὶ αὐτά. ἐν οἷς πάλιν προσφέρουσιν οἱ Λατῖνοι πλῆθος νεωτέρων παπιστῶν, ἤτοι ψευδολόγων πρὸς μαρτυρίαν. Ἀλλὰ ῥητέον, πρῶτον, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ λόγος περὶ τούτων, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀπόστολος διδάσκων λέγει, Ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγκρατεύεται. καὶ πᾶς Χριστιανὸς οὐ μόνον διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς σαρκός, ἀλλὰ δι' αὐτὴν τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν ἐγκρατεύεται, καὶ αὗται αἱ διωρισμέναι νηστεῖαι οὐδὲν ὠφελοῦσιν ἄνευ τῆς ἀλλοτριώσεως τῶν κακῶν, ὡς οἱ Προφῆται κηρύττουσιν, καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες καθαρώτατα ἑρμηνεύουσι. Φησὶ γὰρ ὁ Χρυσόστομος ὁμιλίᾳ τρίτῃ εἰς τὸν Ἀντιοχέα λαόν, Οὐ τὴν τῶν βρωμάτων ἀποχὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἁμαρτημάτων. καὶ Ἰσίδωρος βιβλίῳ πρώτῳ ἐπιστολῇ τετρακοσιοστῇ τρίτῃ, Οὐδὲν νηστεία βρωμάτων ὀνίνησι τοὺς μὴ πάσαις νηστεύοντας αἰσθήσεσιν, οἱ γὰρ ἀγωνιζόμενοι, πάντα ἐγκρατεύονται. τὰ αὐτὰ λέγουσι πάντες οἱ ἅγιοι πατέρες, ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἱερᾶς γραφῆς οὗτος ἐστίν. ἀλλ' ὁ λόγος ἐστὶ περὶ τῶν διωρισμένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νηστειῶν καὶ καταλύσεων μὴ γίνεσθαι ἐν αὐταῖς παρατροπήν, ἀλλὰ φυλάττεσθαι ὡς διετάγησαν ὑπὸ τῶν κανόνων καὶ τῶν ἁγίων πατέρων. πῶς διετάγησαν; Φησὶν ὁ πεντηκοστὸς Κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, Δεῖ πᾶσαν τὴν τεσσαρακοστὴν νηστεύειν ξηροφαγοῦντας. δῆλον δὲ ἀπὸ τοῦ ἑξηκοστοῦ ἐνάτου ἀποστολικοῦ Κανόνος, ὅτι ἡ νηστεία Τετράδος καὶ Παρασκευῆς καὶ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡ αὐτὴ ἐστίν. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ Ἐπιφάνιος φησί, Νηστεία Τετράδι καὶ προσαββάτῳ ἕως ὥρας ἐνάτης. καὶ Φιλοστόργιος βιβλίῳ δεκάτῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας φησίν, ὅτι τῆς Τετράδος καὶ Παρασκευῆς τὴν νηστείαν οὐκ ἐν μόνῃ τῶν κρεῶν ἀποχῇ περιορίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ μηδὲ τροφῆς ὅλως ἅπτεσθαι μέχρι τῆς ἑσπέρας κανονίζεσθαι. ποῖοι δὲ οἱ διδάσκοντες; ἐπιλέγομεν, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ πατέρες, ἀλλ' ἐκ προσώπου τοῦ Κυρίου, ὅθεν καὶ αὐτοῦ λέγεται εἶναι τὴν Διαταγήν. λέγουσι γὰρ οἱ Ἀπόστολοι Διαταγῶν βιβλίῳ πέμπτῳ κεφαλαίῳ δεκάτῳ τετάρτῳ, Παρήγγειλεν ἡμῖν αὐτὸς νηστεύειν, Τετράδα καὶ Παρασκευὴν αὐτὸς προσέταξε νηστεύειν. καὶ περὶ τοῦ Σαββάτου οἱ αὐτοί φασιν οὐ μόνον ἐν τῷ ἑξηκοστῷ τετάρτῳ Κανόνι, ἀλλὰ καὶ Διαταγῶν βιβλίῳ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ, Ἓν δὲ Σάββατον ἡμῖν φυλακτέον ἐν ὅλῳ τῷ ἐνιαυτῷ τὸ τῆς τοῦ Κυρίου ταφῆς. καὶ Σωκράτης βιβλίῳ πέμπτῳ, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ, Τὰς πρὸ τοῦ Πάσχα ἑβδομάδας πλὴν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς νηστεύουσι. καὶ Διαταγῶν βιβλίῳ πέμπτῳ, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ, Πᾶν μέντοι Σάββατον ἄνευ τοῦ ἑνός, καὶ πᾶσαν Κυριακὴν ἐπιτελοῦντες συνόδους εὐφραίνεσθε. ὅτι δὲ τὴν τῆς Τετράδος νηστείαν καταλύοντες οἱ Λατῖνοι, τὸ δὲ Σάββατον νηστεύοντες, ὑπὸ κατάραν εἰσί, δῆλον, τὸ γὰρ ἐξ ἡμισείας εὐσεβεῖν, ἀσεβεῖν ἐστὶ λέγουσιν οἱ ἅγιοι πατέρες. καὶ Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος ἐπιστολῇ πρὸς Φιλιππησίους φησίν, Εἴ τις Κυριακὴν καὶ Σάββατον νηστεύει, πλὴν τοῦ ἑνὸς Σαββάτου τοῦ Πάσχα, οὗτος χριστοκτόνος ἐστίν. ἀλλ' οὔτε διὰ νομιζομένην ἄσκησιν δύναταί τις νηστεύειν τὴν Κυριακὴν καὶ τὸ Σάββατον, φησὶ γὰρ ἡ ἐν Γάγγρᾳ Σύνοδος Κανόνι δεκάτῳ ὀγδόῳ, Εἴ τις διὰ νομιζομένην ἄσκησιν ἐν τῇ Κυριακῇ νηστεύοι, ἀνάθεμα ἔστω. τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ καὶ ὅ φησιν ὁ πεντηκοστὸς πρῶτος Κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τεσσαρακοστῇ Μαρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ τῶν ἁγίων Μαρτύρων μνείαν ποιεῖν ἐν τοῖς Σαββάτοις καὶ ταῖς Κυριακαῖς. περὶ δὲ τῶν ἐρημιτῶν ῥητέον, ὅτι εἰ κἀκεῖνοι ἐν τῷ κόσμῳ ἢ ἐν κοινοβίῳ ἦσαν, καὶ ἐνήστευον ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ, τῆς αὐτῆς κατακρίσεως ἔνοχοι ἦσαν, διακρινόμενοι τῶν ἀδελφῶν. νῦν δὲ πενεστάτην διαγωγὴν ἔχοντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ μηδενὶ σκανδάλου αἴτιοι γενόμενοι, οὔτε κατὰ ἐθελοθρησκείαν ἢ καταφρόνησιν τῶν Κανόνων καὶ τῶν ἁγίων πατέρων νηστεύοντες, ἀλλὰ διὰ εὐτέλειαν καὶ ἄκραν ἔνδειαν, ἀνεύθυνοί εἰσιν. οἴχονται λοιπὸν κἀνταῦθα αἱ ψευδοϊστορίαι, αἱ ψευδομαρτυρίαι, οἱ λογαριασμοί, αἱ προφάσεις καὶ οἱ λοιποὶ ἀγῶνες τῶν Λατίνων περὶ τῆς ἁγίας Συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΘʹ.

Ὅτι δωρολῆπται οἱ Λατῖνοι καὶ κατήγοροι καὶ τῶν οἰκείων, τοὺς Ἀποκρισιαρίους αὐτῶν καὶ πρέσβεις ἀπατωμένους καὶ δωρολήπτας λέγοντες, καὶ περὶ ἧς πλάττει ὁ Πλάτινας αἰτίας, λέγων τὸν Σέργιον Ῥώμης μὴ δέξασθαι τὰ τῆς ἐν Τρούλλῳ, τῷ δ' Ἰουστινιανῷ ἀποκριθῆναι ἄνευ Συνόδου εἰς τὴν Ὁμοουσίου λέξιν, καὶ περὶ δολίας Συνόδου κατὰ τῆς ἑβδόμης Συνόδου, καὶ ἀποδοχῆς καὶ ἐπαίνου τῆς τε ἑβδόμης καὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ ὑπὸ Ἀδριανοῦ Πάπα, ἐκ δὲ τούτων ψεῦσται καὶ συκοφάνται τῶν Ἀνατολικῶν οἱ Λατῖνοι δείκνυνται.

Σημεω-

Σημειωτέον δὲ ἔτι, ὅτι ὁ Πλάτινας εἰς τὸν βίον τοῦ Πάπα Σεργίου λέγει, διὰ τὸ ὑπογράψαι εἰς τὴν Σύνοδον τὸν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Ἀποκρισιάριον τοῦ Σεργίου, καὶ ἀποστεῖλαι εἰς τὴν Ῥώμην τὰ ὑπογραφέντα, οὐκ ἐδέξατο αὐτὰ ὁ Σέργιος. Ἀλλὰ καὶ γνῶθι πρῶτον, ὅτι καὶ τοῦτο ἴδιον τοῖς Λατίνοις, ἡ δωροληψία δηλονότι καὶ τὸ κατηγορεῖν καὶ τῶν οἰκείων. οὕτω καὶ ἐπὶ Φίληκος ἔλεγον λαβεῖν δῶρα τοὺς πρέσβεις παρὰ Ἀκακίου, καὶ ἐνταῦθα τὸν Ἀποκρισιάριον ἀπατηθῆναι, καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ Ἰγνατίου τὸν Φώτιον ἀπατῆσαι τοὺς πρέσβεις τῆς Ῥώμης. σημείωσαι δεύτερον, ὅτι τελειωθείσης τῆς Συνόδου τῆς ἑβδόμης, Ἐπίσκοποί τινες Θεοφύλακτος καὶ Στέφανος ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ Ἀδριανοῦ Πάπα Ῥώμης ἤθροισαν Σύνοδον δολίως Φράγγων καὶ Γερμανῶν, ἐν ᾗ ἠθέτησαν τὴν ἑβδόμην Σύνοδον διὰ τὰς ἁγίας Εἰκόνας, ἀλλ᾽ ὁ Ἀδριανὸς ἐπήνεσε τὴν ἑβδόμην Σύνοδον εἰς Κάρολον, καὶ εἰς τὰ Δυτικὰ ἔθνη, ἔνθα καὶ ταύτην τὴν ἐν Τρούλλῳ ὑπερευφήμησε. σημείωσαι ἔτι τὸν Πλάτινα ἐν τῷ βίῳ Σεργίου λέγοντα, ὅτι ὁ Ἀποκρισιάριος τοῦ Πάπα ἔπεμψεν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς Κανόνας τῆς Συνόδου ταύτης, καὶ οὐκ ἐδέξατο αὐτοὺς ὁ Σέργιος, ὡς οὐ δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν ὁμολογοῦντας ἐπὶ Χριστοῦ, ἐν δὲ τῷ βίῳ Ἰωάννου τοῦ ἑβδόμου λέγοντα, ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινότμητος ἔγραψε τῷ Ἰωάννῃ τούτῳ Πάπᾳ ἵνα διορίσῃ συνοδικῶς περὶ τοῦ Ὁμοουσίου καθὼς ἐφρόνουν καὶ οἱ Ἀνατολικοί, ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπεκρίθη χωρὶς Συνόδου τῷ Ῥινοτμήτῳ· καὶ ἐν τῷ βίῳ Γρηγορίου τοῦ τρίτου τὸν αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ὁ Ἴσαυρος Λέων ἐβλασφήμει καὶ εἰς τὸ Ὁμοούσιον, καὶ γνῶθι, ὅτι οἱ τῶν Λατίνων ἱστορικοί, καὶ αὐτοὶ οἱ Σχολαστικοὶ ῥαγδαίως φερόμενοι κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν, ψεύδονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ συκοφαντοῦσιν αὐτούς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Κ΄.

Περὶ τῆς ὀνειρώδους ὑπαντῆς τοῦ Πάπα Κωνσταντίνου ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ἣν Ἀναστάσιος καὶ Πλάτινας μυθολογοῦσι, ὅτι ψευδής ἐστι καὶ ἀφ᾽ ὧν ἔπαθον Σιλβέριος καὶ Βιγίλιος οἱ Πάπαι. καὶ περὶ τῆς ἐκτυφλώσεως Φίληκος Ῥαβέννης συνεργείᾳ τούτου τοῦ Πάπα Κωνσταντίνου.

Σημείωσαι δὲ τὸν Ἀναστάσιον καὶ Πλάτινα ἔτι λέγοντας, ὅτι μετεπέμψατο ὁ Ῥινότμητος τὸν μετὰ τὸν ἕβδομον Ἰωάννην Πάπαν Κωνσταντῖνον πρὸς ἑαυτόν, ὅντινα φθάσαντα εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως Τιβέριος προϋπήντησε μετὰ καὶ Κύρου τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Κλήρου καὶ μετὰ πολλῆς δορυφορίας. καὶ ὅτι εἰς τὴν Νικομήδειαν διαβάντα, ὅπου ἦν ὁ Βασιλεύς, τὸν Πάπαν, προϋπήντησεν αὐτὸν ὁ Βασιλεύς. καὶ οὐ μόνον ἐνηγκαλίσατο αὐτὸν ὁ Βασιλεύς, ἀλλὰ καὶ κύψας ἠσπάσατο αὐτοῦ τοὺς πόδας. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅσον μὲν περὶ τῆς ὑπαντῆς, εἴρηται ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ, καὶ τῷ Στουδίτῃ ἁπλῷ παπᾷ οὐχὶ Πάπᾳ ἐρχομένῳ ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ αὐτὴ ἐγένετο ὑπαντή. καὶ τὸν Κύπρου Ἐπιφάνιον ἔπεμψεν ὁ Χρυσόστομος πάντα τὸν Κλῆρον καὶ προϋπήντησεν αὐτόν, Ἑρμείας βιβλίῳ ὀγδόῳ, κεφαλαίῳ δεκάτῳ τετάρτῳ. καὶ κατὰ τὸν Συναξαριστὴν Λέων καὶ Κωνσταντῖνος οἱ Βασιλεῖς ἠσπάζοντο τοὺς πόδας Λέοντος Κατάνης Ἐπισκόπου. ὅσον δὲ διὰ τὸ φίλημα τῶν ποδῶν, εἰ ἐποίησε τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς τῷ τε Πάπᾳ καὶ ἑκάστῳ Ἐπισκόπῳ, ἔργον ἦν εὐλαβείας αὐτοῦ, οὐ πάνυγε μὴν πιστεύομεν τῷ πράγματι, μάλιστα δὲ καὶ ὅλως ἀπιστοῦμεν, ἐπειδὴ αὐτός ἐστιν ὁ Ἰουστινιανὸς ὁ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἱστορικοὺς ἀποστείλας ἀγαγεῖν δεδεμένον τὸν Πάπαν Σέργιον, ὡς προείρηται, καὶ πῶς τοῦ Κωνσταντίνου ἐφίλησε τοὺς πόδας; ἴσως ὅμως ἐπελάθοντο τί ἱστόρησαν, περὶ Σιλβερίου καὶ Βιγιλίου τί ἔπαθον, οὐ μόνον ὑπὸ Βασιλέων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Βελισαρίου, κρινούσης, κατακρινούσης καὶ ἐξοριζούσης τοὺς Πάπας ὡς κακοποιοὺς καὶ προδότας, καὶ νῦν ἱστοροῦσι τὰ μήτε εἰς ὄνειρον ἐλθόντα τῶν Αὐτοκρατόρων. σημείωσαι δεύτερον, ὁ Ῥαβέννης Φίληξ ὑπέγραφε μετὰ ἰνδικτιῶνος, καὶ ἀντέτεινε τῇ ἰδίᾳ κεφαλῇ τῆς Ῥώμης, ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ἐμήνυσε Θεοδώρῳ τῷ Πατρικίῳ καὶ ἀπῆλθε μετὰ στόλου εἰς τὴν Ῥάβενναν, καὶ συλλαβὼν τὸν Φίληκα ἔπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐτύφλωσεν αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς συνεργείᾳ τοῦ Πάπα, καὶ γνῶθι, εἴγε ἦν ὁ Κωνσταντῖνος λίαν χριστομίμητος τοιαῦτα πράττων κατὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καίτοιγε μήτε τὰ Σιλβερίου καὶ Βιγιλίου, μήτε τὰ Κωνσταντίνου ἔχουσιν οὕτως, ὥς φασιν οἱ τοιοῦτοι ἱστορικοί. ἡμεῖς ὅμως εἰς τοὺς πλαττομένους Πάπας ἀποτεινόμεθα, οὐκ εἰς τοὺς ἁγίους ἐκείνους ἄνδρας τοὺς ἐσχηκότας ἐν αὐτοῖς οἰκεῖον τὴν ταπείνωσιν τοῦ Χριστοῦ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΑ΄.

Ἀντίθεσις Λατίνων, τὴν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδον λεγόντων δεδέχθαι τὸν ἀναβαπτισμόν, ὡς τὸν τοῦ Κυπριανοῦ Κανόνα δεξαμένην, καὶ λύσις αὐτῆς. καὶ ὅτι κατὰ Εὐτύχιον Ἀλεξανδρείας ἡ ἐν Τρούλλῳ ἐβεβαίωσε τὴν ἕκτην καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς, ἀναθεματίσασα καὶ τὸν Ὁνώριον.

Προβάλλουσιν οἱ Λατῖνοι προσέτι ὡς ἔγκλημα ἀναντίρρητον κατὰ ταύτης τῆς Συνόδου, ὡς δῆθεν

δεχομένη τὸν Κανόνα τοῦ Κυπριανοῦ, δέχεται τὸν ἀναβαπτισμόν, ὃς ἀπείρηται ἰσχυρῶς παρὰ πάσης τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἡ Σύνοδος οὐδὲν εἶπε περὶ ἀναβαπτισμοῦ, τὸν δὲ Κανόνα ἀπεδέξατο καθ' ὃν τρόπον ἀπεδέξατο αὐτὸν ἡ ἐν Ἀρελάτῳ Σύνοδος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφαλαίου δεκάτου ἕκτου Παράγραφον ἕκτον. ταῦτα καὶ περὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου.

Σημείωσαι τὸν Ἀλεξανδρείας Εὐτύχιον ἱστοροῦντα περί τινων, ἀπόντων τῷ Ἰουστινιανῷ τούτῳ, Πολλοὶ μέμφονται τὴν ἕκτην Σύνοδον τὴν ἐπὶ τοῦ πατρός σου γεγονυῖαν. ὅθεν ἐκεῖνος συνήθροισε ταύτην δηλονότι τὴν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδον, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν ἕκτην καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς πέντε Συνόδους, καὶ ἀνεθεμάτισεν ὅσους ἐκεῖναι ἀνεθεμάτισαν. λέγει δὲ ὁ Εὐτύχιος οὕτως ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὅτι ἡ ἕκτη Σύνοδος ἀνεθεμάτισε καὶ τὸν Ῥώμης Ὀνώριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Περὶ Παπῶν τινῶν Ῥώμης ἐξ Ἑλλήνων καὶ Σύρων γενομένων. καὶ ἔτι κατὰ παπιστῶν συκοφαντούντων τοὺς ἐξ Ἑλλήνων γενομένους Πάπας, ὡς σπουδάζοντας δῆθεν Ἕλλησιν ὑποβαλεῖν τὴν Ἐκκλησίαν Ῥώμης.

Ἀπέθανεν ὁ Πάπας Ἰωάννης ὁ πέμπτος, καὶ διεδέξατο αὐτὸν ἄλλος Ἰωάννης Ἕλλην τὸ γένος. οὗτος οὖν ὁ Βενέδικτος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν Σύροι τὸ γένος, ὁ Κόνων Θρᾷξ, ὁ Σέργιος Σύρος, ὁ ἕκτος οὗτος καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Ἰωάννης ὁ ἕβδομος Ἕλληνες. ὁ Σισίνιος Σύρος, ὁ Ζαχαρίας Ἕλλην, Ῥωμαῖοι μόνον οἱ δύο Γρηγόριοι, πλὴν ἐπὶ Βενεδίκτου τοῦ τρίτου ἀπὸ Ἀγάθωνος ὁ πανευσεβέστατος Πωγωνάτος ἔδωκε διὰ Χρυσοβούλλου ἐξουσίαν τῷ Κλήρῳ, ἤτοι τῇ ἐν Ῥώμῃ Συνόδῳ καὶ τῷ λαῷ Ῥώμης ἐκλέγειν καὶ ἀποκαθιστᾶν Πάπαν ὅντινα ψηφίσονται χωρὶς τοῦ ἐρωτᾶν ἢ τὸν Αὐτοκράτορα ἢ τὸν Ἔξαρχον αὐτοῦ τὸν κατὰ καιροὺς ὄντα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπερ οὐκ ἐγένετο πρότερον οὕτως, εἰ μὴ ἐμεσολάβει εἰς τὰς ψήφους τοῦ Πάπα ἡ βασιλικὴ ἔκδοσις. ὅτι δὲ κανονικὸν ἔργον ἐποίησεν ὁ πανεύφημος Βασιλεὺς, πρόδηλον, εἰ καὶ πάλιν μετέπεσεν εἰς τὴν προτέραν τάξιν, ὡς ἔπομεν πεποιηκέναι τὸν Ἰουστινιανὸν εἰς τὴν τοῦ Βιγιλίου χειροτονίαν. ὁ Σπονδάνος προσέθηκεν ἐν τῇ εἰς τὸν Βαρώνιον Συνόψει, καὶ λογιζόμενος δῆθεν τὰς τέχνας τῶν Ῥωμαίων, δι' ὧν ἤθελον καταβαλεῖν τὸν Πάπαν, ἤτοι τὸ πρωτεῖον αὐτοῦ, φησὶ πρῶτον, ὅτι τινὲς τῶν Ἑλλήνων ἐπεθύμησαν τοῦ παπάτου. δεύτερον, ὅτι ἔπεμψεν ὁ Ἰουστινιανὸς τοὺς Κανόνας τῆς ἐν Τρούλλῳ ταύτης Ἰωάννῃ τῷ ἑβδόμῳ Ἕλληνι ὄντι, ὁ δὲ ἀντεῖπεν, ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ ἕκτος καὶ ὁ ἕβδομος οἱ Πάπαι Ἕλληνες ὄντες, ἐσπούδαζον ὑποβαλεῖν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης τοῖς Ἕλλησιν. Ἀλλὰ ῥητέον, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι πῶς οὐκ ἀποδείκνυσιν ὁ Σπονδάνος ποῖοι τῶν Ἑλλήνων ἐζήτησαν γενέσθαι Πάπαι. δεύτερον, εἰ ἐγένετο τοῦτο, οὐκ ἦν παράδοξον, εἰς γὰρ τὴν Ῥώμην ποῖος γενέσθαι Πάπας, καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐπιθυμοῦσιν ὅλα τὰ λατινικὰ φῦλα, καὶ μάλιστα σιμωνιακῶς. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὁ Σπονδάνος ὅσα εἶπεν, ἴσως ἔλαβεν αὐτὰ ἀπὸ Ἀναστασίου τοῦ Βιβλιοθηκαρίου, ὁ δὲ Ἀναστάσιος οὐ λέγει ἀντειπεῖν τὸν Ἰωάννην, ἀλλ' ὅτι ὁ Πάπας φοβηθεὶς τὸν Βασιλέα, ἔστειλεν ὀπίσω τοὺς Τόμους, καὶ οὐκ ἐποίησε Σύνοδον. δεύτερον, εἰ καὶ ὁ Ἰωάννης ἔστειλεν ὀπίσω τὰ συνοδικὰ (καίτοιγε καὶ τοῦτο πλάσμα ἐστὶν Ἀναστασίου καὶ Πλατίνα) τὴν Σύνοδον ὅμως ἐβεβαίωσαν ὕστερον καὶ Πάπαι καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, καὶ ἴδε ἀνωτέρω. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, τότε ἦν ἡ Ῥώμη ὑπὸ τὴν βασιλείαν καὶ ὑποταγὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ποίαν ἄλλην ὑποταγὴν ἤθελον ποιῆσαι τοῖς Ῥωμαίοις οἱ δύο Ἰωάνναι; τρίτον, κατ' αὐτοὺς ὁ ἕβδομος Ἰωάννης ἀντέστη τῷ Βασιλεῖ καὶ οὐχ ὑπέγραψε τὸν Τόμον τῆς ἐν Τρούλλῳ, καὶ πῶς πάλιν ἐβούλετο ὁ Πάπας ὑποτάξαι τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα τοῖς Ἕλλησι; τέταρτον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης ἦν ἡνωμένη τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐτίμων αἱ Ἐκκλησίαι ἑκατέρα ἑκατέραν κατὰ τὸ εἰκός, ὡς μαρτυροῦσι πολλὰ γεγονότα ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῶν μετὰ τὴν ἕκτην Σύνοδον, καὶ αὐτὴ ἡ ἑβδόμη Οἰκουμενικὴ, καὶ τὰ μετ' αὐτὴν συμβάντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἕως Νικολάου τοῦ πρώτου, καὶ λοιπὸν οἱ δύο Ἰωάνναι ποίαν ὑποταγὴν ἐβούλοντο ποιῆσαι τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς Ῥωμαίους; εἰς ὃ δὲ λέγει, ὅτι διὰ ταῦτα ὁ Κλῆρος τῆς Ῥώμης διώρισε Πάπαν μὴ φρονοῦντα τὰ ἑαυτῶν πλέον μὴ ποιεῖν, λέγομεν, ὅτι τοῦτο μάλιστα προεξένησε τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης τὰ ἄνομα καὶ ἀσεβῆ, μὴ θελόντων φρονεῖν τῶν Παπῶν καὶ τοῦ Κλήρου αὐτῶν τὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς, ταὐτὸν εἰπεῖν τῆς σχισματικῆς καὶ ἀποβεβλημένης.